

Galeria fantastică

H. P. Lovecraft

Demoni și miracole

EDITURA DE BUCUREȘTI "DIMITRIE DIMITRESCU" S.R.L. - BUCUREȘTI

Galeria fantastică

H. P. Lovecraft

Demoni și miracole

EDITURA UNIVERSITĂȚII DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "CAROL DAVILA" BUCUREȘTI

HOWARD PHILLIPS LOVECRAFT
DEMONI ȘI MIRACOLE

Traducerea și prefața de
Traian FINȚESCU
Editura CORINT

CUPRINS

PREFAȚĂ

UN EXILAT ÎN TIMP

PARTEA ÎNTÂI

DEPOZIȚIA LUI RANDOLPH CARTER

PARTEA A DOUA

CHEIA DE ARGINT

PARTEA A TREIA

DINCOLO DE POARTA CHEII DE ARGINT

PARTEA A PATRA

ÎN CĂUTAREA CETĂȚII KADATH

PREFAȚĂ

UN EXILAT ÎN TIMP

Aproape toți comentatorii operei scriitorului american Howard Phillips Lovecraft sunt unanimi în a recunoaște caracterul insolit al acesteia. Un univers straniu este descris într-o manieră stranie, iar biografia și personalitatea autorului sunt cel puțin la fel de stranii. Această senzație de bizar, ciudat, neobișnuit, insolit, inedit, nefiresc, curios și, de aceea, neliniștitor, înspăimântător, răscolitor, bulversant, terifiant, năucitor se explică, deci, nu numai prin substanța operei, pornind din interiorul ei, ci și prin formula literară asumată și adoptată, ca și prin existența autorului transformată de aceeași comentatori — din ce în ce mai numeroși pe măsura trecerii timpului — într-un mit.

O legendă Lovecraft, creată și întreținută cu grijă, tinde să absoarbă viața autorului mutând-o în spațiul mitic al operei. H. P. Lovecraft nu mai este doar autorul operei sale, creatorul unui univers fantastic, ci devine unul dintre personajele acesteia, se integrează în acest univers. G. Călinescu vorbea undeva despre acest efect „paricid” al operei literare care își ucide „tatăl”, îl transformă într-o ficțiune, prin identificarea creatorului cu unul dintre personajele sale. Cervantes devine Don Quijote, Shakespeare devine Hamlet, Rostand devine Cyrano de Bergerac, Marcel Proust devine pentru posteritate pur și simplu Marcel. Același mecanism oarecum misterios funcționează și în cazul lui H. P. Lovecraft. Nu neapărat, însă, prin identificarea cu unul dintre personajele sale anume — deși un alter ego posibil există chiar în Demoni și miracole — ci prin transformarea sa într-o „făptură lovecraftiană” aidoma altor eroi ai povestirilor sale.

O prima coordonată comună autorului și personajelor sale, care permite alimentarea legendei Lovecraft, ar fi tocmai caracterul ieșit din comun al existenței, rezultat al deșinirii și manifestării unei personalități excentrice. Dacă unul dintre eroii povestirilor sale declară „eu vin dintr-o altă lume”, H. P. Lovecraft pozează într-una din scrisorile sale în „exilat interior”, ființa aleasă, aparținând „elitei”, răătăcită printre contemporani. Fără a fi deloc departe de adevăr. Născut într-un mic oraș de provincie — în 1890, în Providence (Rhode Island) — va disprețui toată viața preceptele fundamentale ale societății americane — a munci pentru a se întreține, a se îmbogăți și a ocupa o poziție socială, adică „job”, „standing” și „top” —

năzuind înainte de orice să devină „artist creator”, ca și Randolph Carter din „această veritabilă autobiografie spirituală” care este Demoni și miracole. În aceleași scrisori Lovecraft mărturisește că ar fi preferat să se fi născut patrician în Roma antică sau „gentleman fermier” în Anglia secolului al XVIII-lea.

Acest sentiment al înstrăinării, al rătăcirii îi va domina întreaga existență. Clausturat într-o realitate paralelă, într-un cuib al imaginarului construit cu meticulozitate, Lovecraft va respinge „banalitatea cotidianului”. Însăși copilăria sa îl va fixa pe această orbită a straniului. Încă de pe atunci visător, fragil și introvertit, Lovecraft se închide într-o lume numai a lui, se refugiază într-un univers interior opus „vulgarității”. Realitatea sa va fi una de ordin spiritual, populată de „fantome”. O precocitate ieșită din obișnuit îl izolează de timpuriu de lume, la fel ca o sănătate extrem de precară. O primă pasiune absolut neașteptată pentru un copil este mitologia greco-latină: la vârsta când de obicei copiii se joacă în nisip construiește altare unde oferă diverse sacrificii lui Pan, Apollo sau Minervei. La opt ani interesul său se dezvoltă într-o direcție absolut contrară, aceea a științei. Întâi chimia — își amenajează un mic laborator în subsolul casei părintești unde se dedă unor misterioase experiențe. Apoi, astronomia: la doisprezece ani posedă un mic telescop și poate deja recunoaște majoritatea constelațiilor, iar puțin mai târziu editează nici mai mult nici mai puțin decât o revistă de specialitate, „Buletinul Astronomic din Rhode Island”, în întregime redactată și scrisă de mâna sa. La șaisprezece ani încep să-i apară articole referitoare la cer și la astre în mai multe periodice din Rhode Island. Mitologiei și științei i se adaugă bineînțeles literatura. „Astfel, respins de oameni, am căutat refugiu și prietenie în cărți”. La șapte ani îl descoperă pe Poe. Venerația pentru acesta îl va împinge să-și semneze mai târziu scrisorile H. Poe Lovecraft. Sub umbra tutelară a acestuia scrie prima sa nuvelă la 8 ani. Ușor puerile, lucru perfect explicabil, Fiara din cavernă (1905) și Alchimistul (1908) conțin deja temele sale obsedante: imaginea labirintului subteran, a monstrului, a crudității tulburi. Lovecraft este la cincisprezece ani deja un „adolescent bătrân” așa cum până atunci se dovedise „un copil bătrân”. Îi plăcea de altfel să fie numit de colegii de școală și chiar de adulți — mama și mătușile sale îi spuneau așa — „bunicul”. Înzestrarea sa deosebită așează bariere între el și lume, „darurile” sale îi dau conștiința superiorității, îl închid într-o sobrietate deloc specifică vârstei.

Boala sa, de origine oarecum obscură, așezată sub același semn al nedefinitului, al misterului, îl obligă mai întâi să-și urmeze școala cu intermitențe, iar apoi chiar să-și abandoneze studiile. Migrenele, insomniile, „tulburările nervoase” nu îi permit să intre la Brown University, fiind incapabil de un efort regulat, susținut. Continuă să citească, să lucreze în ritmul său, într-un univers din ce în ce mai închis. Lovecraft ilustrează perfect tipul autodidactului și este — ca Eliade, Borges, Culianu — o victimă fericită, voluntară, a labirintului bibliotecii. Fascinat de erudiție — totdeauna va mărturisi un respect deosebit pentru acei scriitori aureolați de reputația de a fi oameni de litere universali, de tipul lui M. R. James, A. Machen sau lordul Dunsany. El însuși se va considera „un erudit amator al Antichității” pe care studiile universitare l-ar fi „corupt”. Registrul cunoștințelor sale este imens și alambicat: matematică, chimie organică, cosmogonii relativiste, civilizație aztecă, Creta Veche. Cunoaște un număr incredibil de limbi moderne — germană, franceză, italiană, spaniolă — vechi — elenă, latină — și „exotice” — graiurile africane Damora, Swahili, Chulu, Zani cu dialectele respective.

Însinguratul solitar are, totuși, ocazia să se deschidă spre lume. Două experiențe sunt revelatoare în acest sens. Ambele datează din 1914 de la vârsta de 24 de ani, dar natura lor este diferită. Prima ține de înființarea mișcării de „jurnalism amator” Providence Amateur Press Club, printre ai cărei membrii fondatori se numără și H. P. Lovecraft și care îl obligă pe „pustnic” la o activitate socială, la o confruntare directă cu lumea. După trei ani, obosit și hărțuit, eternul inadptabil se va retrage, refugiindu-se din nou în cochilia sa. Mult mai adecvată structurii sale intime se va dovedi United Amateur Press Association, organizație asemănătoare, cu scopuri similare, dar care diferă într-un punct esențial, acela al canalului de comunicare. Acest organism regrupează tinerii scriitori amatori care își transmit prin scrisori lucrările. Comunicarea indirectă, mediată, se potrivește ca o mânășă timidului introvertit, îi permite, în fine, să se exprime plenar și să-și găsească auditoriul, publicul, cititorii. Înconjurat de la distanță de admiratori invizibili, în centrul unei rețele strânse de legături epistolare complicate; scrie Dagon și Mormântul — în 1917 — apoi Polaris — 1918. Treptat, întreaga sa operă se va dezvolta stimulată de această cel puțin ciudată camaraderie literară. Lovecraft va avea peste trei sute de corespondenți, va scrie în jur de 5000 de scrisori și, prin cultura și

geniul său, va căpăta un ascendent incontestabil asupra acestui cerc de „amatori luminați”, devenind președintele Asociației.

Distanțarea față de lume se amplifică prin descoperirea acestei insule imaginare colective. Prietenii dobândiți în acest mod cel puțin ciudat nu-l vor părăsi niciodată ba, mai mult, vor contribui la nașterea și menținerea unui veritabil cult Lovecraft. Biblioteca din Providence va adăposti o colecție integrală a manuscriselor sale — „Lovecraftiana” — iar August Derleth, unul dintre cei mai fideli admiratori și colaboratori ai săi, va scrie o serie de nuvele, dezvoltând postum idei și motive din aceste manuscrise. Se naște astfel poate una dintre cele mai ciudate simbioze din istoria literaturii, cei doi continuând să colaboreze, oricât ar părea de straniu, chiar și după sfârșitul unuia dintre ei. Mai mult, același August Derleth va fonda editura Arkham — după numele unuia dintre orașele imaginare din opera lui Lovecraft — contribuind la impunerea postumă a scriitorului american. De asemenea, „mitul lui Cthulhu”, imagine centrală a scrierilor sale, dezvoltat inițial de Lovecraft va deveni ulterior o creație colectivă, un bun spiritual comun.

De reținut această putere de fascinație a imaginarului lovecraftian, care treptat se insinuează și contaminează o colectivitate spirituală relativ restrânsă, colectivitate care, integral sedusă, se instituie la rândul ei într-un focar de propagare, de iradiere, de impunere postumă a operei scriitorului fantastic american.

În 1921 însă, odată cu stingerea din viață a mamei sale, Lovecraft resimte într-un mod tragic cât de fragil este edificiul pe care și-a clădit această existență de „exilat”. Ca și casa părintească, mama sa reprezenta pentru el un simbol al siguranței și al liniștii, chiar și în ultimii ani pe care aceasta îi petrecuse într-un spital psihiatric. Orfan de tată de la vârsta de opt ani, Lovecraft va fi ocrotit și îngrijit de o mamă nevrozată și posesivă, care îl va feri continuu de grijile materiale. Dezarmat, expus, amenințat în echilibrul său, se refugiază mai adânc în vis și ireal Coșmarele sale devin și mai întunecate, povestirile — *Eu sunt din altă lume* (1921), *Herbert West*, reanimator și *Liliacul* (1922) — devin mai nocturne.

La treizeci de ani trecuți, nu are încă o profesiune stabilă. Este în continuare un „fantezist”, un „visător profesionist”. Toată viața de până acum fusese protejat de mama sa împotriva oricărui efort. Substituindu-se lui, aceasta îl convinsese că este inapt pentru orice fel de activitate socială susținută. Salvarea, rezolvarea problemelor sale materiale, vine tot din

direcția acelei comunicări indirecte, mediate, care se potrivea atât de bine atitudinii sale existențiale retractile. Se angajează într-o obscură muncă de corector prin corespondență, în cadrul căreia își poate exercita talentul epistolar. Cecurile de câțiva dolari pe care le primește în schimb, adăugate inconsistentei rente familiale, îi sunt suficiente pentru nevoile sale modeste. Și, în plus, își păstrează libertatea, nefiind supus rigorilor unui orar precis și, în special, distanța față de lume, izolarea.

În martie 1924 însă, survine un moment de criză în această existență ferită. Se căsătorește cu Sonia Greene — una dintre clientele sale, evreică de origine rusă, văduvă, cu câțiva ani mai în vârstă decât el — și se mută la New York. Clădită pe o nepotrivire flagrantă — el abulic pierdut în vise bizare, urmărit și preocupat exclusiv de himere, iar ea energică, activă, solid ancorată în realitate, proprietara unui magazin — căsătoria se destramă în mai puțin de doi ani. Părăsit de Sonia, nu îndrăznește să revină acasă în Providence și mai trăiește încă aproape doi ani de infern. Incapabil să-și găsească o slujbă, slăbește în câteva luni douăzeci de kilograme. El și Teroare la Red Hook, scrise în 1925, sunt tot atâtea sondaje ale unei disperări negre, reacție la existența dusă în acest oraș artificial, „azil al nebunilor care urlă”. New York-ul este pentru acest „exilat în timp” simbolul civilizației moderne pe care a detestat-o întotdeauna, un spațiu labirintic al depersonalizării, al alienării.

În primăvara lui 1926 acest coșmar se încheie, după doi ani petrecuți în infern se întoarce în sfârșit în paradis. Casa părintească, ținutul natal, reprezintă un teritoriu sacru, un loc al experienței existențiale primordiale, matca originară. Entuziasmul reîntoarcerii este nemăsurat. Își regăsește obiceiurile și visele. Reinstalat în casa mătușilor sale, din nou veghează asupra sa — ca odinioară mama — o prezență feminină discretă, non-conjugală. Din nou este înconjurat de peisajul familiar încă din copilărie: coline, case vechi, domuri, clopotnițe. Providence este cetatea antică al cărei trecut coincide cu istoria personală, spațiul identității. În acest cadru benefic, începe să scrie opera sa de maturitate, acele nuvele care îi vor asigura recunoașterea postumă — Chemarea lui Cthulhu, Cazul Charles Dexter Ward, Oroarea din Dunwich, Casa Shunned, Culoarea din afara spațiului. Aceasta din urmă reprezintă un punct de cotitură în creația lui Lovecraft. Dorința de a crea o atmosferă de groază pare să se fi estompat. Cele mai bune nuvele din această perioadă — Munții nebuniei, Cel care sușotea în întuneric, Cel care bântuia în întuneric — se apropie mai mult de

science-fiction decât de horror. În toate, se regăsește ideea lui Arthur Ford, conform căreia ființe venite din alte galaxii — sau dintr-o lume cu alte dimensiuni — au vizitat planeta noastră cu milioane de ani în urmă, iar urmele civilizației lor dispărute se pot depista și astăzi. Lovecraft nu mai apasă pe elementul terifiant, scrierile sale fiind centrate acum pe evocarea imensității universului, pe sugerarea misterului și spațiului „exterior”. Tot din această epocă, ce se așează deci aproape exclusiv sub semnul enigmaticului pur, aproape ermetic — misterul este relavat dar nu și explicat — datează și două dintre cele patru secvențe narrative ce compun Demoni și miracole: Cheia de argint (1925) și Dincolo de poarta de argint (1932).

Totuși, majoritatea scrierilor care îl fac cât de cât cunoscut în timpul vieții aparțin literaturii de groază și apar în revistele specializate în acest gen, începând încă din 1923 în Astounding Stories, Marvel Tales, Home Brew, Fantasy Magazine, Amazing Stories și, mai ales, Weird Tales. De reținut că, în timpul vieții sale, imaginea sa în conștiința literară a epocii este exclusiv cea a unui autor de horror. De altfel, Lovecraft protestează continuu împotriva gustului „prea frust” al cititorilor săi și deplânge absența unei „piețe de desfacere serioase” pentru literatura fantastică autentică, de valoare. Protestează, de asemenea, împotriva „timidității” editorilor, înspăimântați de o eventuală intervenție a cenzurii în povestirile sale, apreciate ca depășind limita admisibilă a literaturii de groază.

După 1930 începe să afirme constant în corespondența sa că va renunța la scris, pentru că nu mai are nimic de spus. Continuă, totuși, să contrazică această afirmație, dar lucrează din ce în ce mai puțin: în 1935 termină Cel care bântuie tenebrele și, de-abia după doi ani, în 1937, Preotul blestemat. În martie 1937, i se descoperă un cancer la colon, dacă ar fi fost consultat cu șase luni mai devreme ar fi putut fi operat, așa este prea târziu, cancerul îi cuprinsese întreg organismul. Se stinge din viață la cinci zile de la internarea sa în spital.

Este înmormântat în cimitirul din Providence unde, totuși, nu există nicio inscripție tombală cu numele său. „Ultim mister al unei vieți de exil, consacrată lărgirii razei de acțiune a imaginației noastre până în lumea ce se află dincolo de porțile somnului.”

Sau, altfel spus, un frumos început de legendă, un posibil prag al mitului Lovecraft. Căci opera acestui autor fără mormânt începe să existe cu adevărat de-abia după moartea creatorului ci.

În acest sens, se poate afirma că poate nu există în toată istoria literaturii un exemplu mai elocvent de recuperare postumă. Astfel, Lovecraft publică în timpul vieții un singur volum, în 1936, iar numele său nu figurează în niciun dicționar al literaturii americane, pentru ca astăzi să fie apreciat ca unul din întemeietorii romanului fantastic modern, să fie considerat maestrul incontestabil al ficțiunii de groază, să fie revendicat atât de literatura cu rezonanțe oculte, cât și de science-fiction, ca unul dintre importanții lor precursori, să fie receptat ca „ultimul mare romantic întârziat, în descendența lui Poe” sau ca un autor de mituri, „mitograf al secolului XX.”

Se poate observa că toate aceste multiple și aparent deconcertante evaluări sunt reductibile la un numitor comun, toate — chiar și S.F.-ul care conține de asemenea o direcție de sondare a fenomenelor tulburi, circumscrisă acelei așa-numite „zone crepusculare” — fiind preocupate de partea întunecată, obscură a universului atât interior cât și exterior. Mai mult, și atitudinea romantică și ficțiunea macabră și heroic fantasy și ocultismul și mitul și S.F.-ul și literatura onirică pornesc toate de la supoziția și nostalgia unei „alte lumi”, situate dincolo de „realitatea aparentă”. Toate descriu evenimente străine experienței uzuale și lumii noastre, toate pornesc de la încercarea de reconciliere a civilizației moderne cu imaginația sa și cu inconștientul său. Astfel, „dacă Dracula este un personaj fantastic, adversarul său, doctorul Van Helsing, este un perfect erou de science-fiction” se afirmă, pe bună dreptate, în „Introducerea generală” la Istoriei oculte.

Deci amestecul, amalgamul, aliajul de stiluri, tehnici, registre diferite, care conferă și asigură caracterul inconfundabil și insolit al operei lui Lovecraft, pornește de la o atitudine existențială unică în cele din urmă, detectabilă la nivelul „biografiei interioare” a autorului. Lovecraft este „un «extraterestru», un «outsider», un romantic care găsește intolerabilă lumea noastră reală”, susține Colin Wilson.

Întreaga existență a lui Lovecraft poate fi citită și interpretată ca o secvență mitologică, ca un „scenariu” fabulos regăsibil în diferite variante și ipostaze la nivelul întregii sale opere. Atitudinea lui Lovecraft este cea a unei personalități fragile și introvertite, aflate permanent în defensivă, obsedate continuu de sentimentul agresării, apăsată de presimțirea unor forțe obscure și ostile. Boala, faptul că a suferit întreaga viață, explică în parte — poate chiar în mare parte — această conștiință acută a fragilității.

O maladie cronică, înainte de orice, te singularizează, te face altfel decât ceilalți, te plasează într-un spațiu al claustrării, într-o rezervație, creează un climat propice dezvoltării introspecției și imaginarului. Apoi, te desparte chiar și de propriul tău trup, care există independent de tine, supus și expus agresiunii unor forțe incontrolabile. Experiența suferinței, trăită de Lovecraft încă din copilărie, îl face pe de o parte să se întoarcă încă de timpuriu spre sine, iar pe de alta îl determină să se considere un „străin”, îl marginalizează și de asemenea îl obișnuiește cu ideea existenței unor puteri malefice care nu pot fi dominate și care te pot oricând lua în stăpânire. „Nu sunt decât pe jumătate viu — o mare parte a energiei mele fiind consacrată efortului de a mă așeza sau de a merge. Sistemul meu nervos este o epavă ciuruită și cad într-o plictiseală cumplită, cuprins de o apatie din care mă scot doar acele lucruri care mă interesează în mod deosebit.” Astfel se scurg săptămâni întregi „de imensă oboseală și de completă letargie”. Grefată pe un fond cultural dobândit de asemenea încă din copilărie, această experiență precocă a suferinței îl va conduce spre asumarea romantismului. Să nu uităm că îl descoperă pe Poe la opt ani. Trebuie reținut însă că romantismul lui Lovecraft este structural congenital dacă se poate spune așa. Ceea ce este valabil în cazul romantismului este valabil și pentru toate celelalte direcții literare din care se naște opera sa. Lovecraft selectează și își însușește doar acele tehnici ficționale care corespund structurii sale intime, care permit etalarea experienței sale existențiale. Opera sa se instituie în acest sens într-o veritabilă autobiografie mitică. Lovecraft trăiește și suportă efectiv — la nivelul bolii — agresiunea unor forțe implacabile, împotriva cărora se află complet dezarmat. Aceste forțe care pot fi demonii romanticilor, zeii răuvoitori din mitologie, vampirii din ficțiunile macabre, spiridușii din povestirile de heroic fantasy, ființele extraterestre din S.F., sau de natură fantastică ori ocultă, vin mai întâi din interiorul trupului chinuit, măcinat și răvășit de boală al lui Lovecraft. Mai mult, obligându-l la o continuă autoscopie, boala îl călăuzește spre descoperirea părții întunecate a ființei, acelei „părți blestemată”, adică a inconștientului, visului și libertății interioare. „Cel mai important lucru este să înțelegem de ce romanticii (și nu numai, n.n.) visează alte lumi. Esența romantismului este un sentiment de descătușare, care pare să provină din contactul cu lumea interioară. Suntem captivii lumii fizice, prizonierii realității imediate. Imaginația ne oferă cheia unei lumi care se află în noi înșine. Ca și cum ni s-ar acorda un

tip de libertate aproape necunoscut de ființele umane. Iată autenticul ideal al romanticilor, această curioasă libertate... Impulsul romantic nu este însă numai un simplu refugiu în fața realității exterioare. Este explorarea unei împărății necunoscute a libertății... Pentru romantici, omul este, potențial, un zeu și evoluția sa depinde de facultatea de a explora această nouă împărăție a libertății interioare”, arată același Colin Wilson.

Structură fundamental romantică, Lovecraft va adopta mai întâi în plan existențial și apoi la nivelul operei dezgustul față de real, cultul pentru trecut, cultivarea visului, dezvoltarea „dublului oniric”, comportamentul mitic.

Mai întâi, va crea un spațiu închis, un teritoriu sacru, un loc mitic de dezvoltare și refugiu a autenticei sale personalități. Fiind altfel decât ceilalți, va trăi și într-o altă lume.

Providence, orașul natal, va fi înconjurat de o aură de fabulos, iar casa părintească aflată la celebra adresă 10, Barnes Street, Providence (Rhode Island), va fi un centru mitic de potențare a facultăților creatoare, amintind de nu mai puțin celebra mansardă din strada Mântuleasa a lui Mircea Eliade. Oricât ar părea de surprinzătoare această apropiere, ea se susține și permite chiar o mai bună aprofundare a portretului interior al lui Lovecraft. Ambii se disting printr-un „enciclopedism” precoc, ca și printr-o ciudată pasiune culturală, împărțită între două domenii aparent antagonice, ireductibile, între fantastic, mit, alchimie, literatură și pozitiv, științific. Ambii sunt fascinați deopotrivă de mitologie și științele naturii. De altfel, mulți comentatori ai operei lui Lovecraft fac apel la Mircea Eliade atunci când descifrează stratul său mitic. Ambii sunt devorați încă din adolescență de ceea ce Eliade avea să numească „eroism cultural”, de obsesia acumulării — chiar cantitative — a cât mai multe și chiar cât mai disparate cunoștințe și de preocuparea de a se dezvolta spiritual. Ambii se retrag într-un soi de Arcă a lui Noe culturală, într-un spațiu sacru prielnic cunoașterii interioare. Comparația se oprește însă aici, pentru ca Eliade se deschide firesc spre lume, în timp ce Lovecraft se închide nefiresc în acest univers al claustrării. Un psihiatru ar putea descifra, interpreta și cataloga exact simptomele unei nevroze vizibile și cu ochiul profanului.

Dar Lovecraft nu trăiește numai într-un alt spațiu, ci și într-un alt timp, considerându-se un aristocrat englez din secolul al XVIII-lea, exilat în America secolului XX. Obsesia originilor îl va împinge spre un cult al civilizațiilor începuturilor, iar în planul istoriei personale spre scăldarea

timpului revolut al copilăriei într-o lumină mitică, ieșirea din universul acesteia fiind resimțită ca o izgonire din paradis.

Dezgustul față de real determină o pronunțată și consecventă aplecare spre vis, prin cultivarea unei predispoziții onirice naturale și aici, în acest punct, datele culturale și existențiale suprapunându-se. August Derleth a strâns într-un fascinant volum toate visele lui Lovecraft, extrase atât din scrisori cât și din povestiri, arătând că — lucru oarecum ieșit din comun — acesta avea un coșmar în fiecare noapte.

În mod straniu însă, această evidentă orientare spre inconștient și valorizare creatoare a acestuia este dublată de un la fel de evident materialism pozitivist împins până la nihilism. Scrisorile ne dezvăluie un „monist agnostic”, pentru care evoluția umanității nu are niciun scop, frizând absurdul. Apariția rasei umane nu reprezintă decât „un infim incident în istoria fără sfârșit a cosmosului”. Omul nu este decât „un fragment infinitezimal al acestei mase cosmice de materie asupra căreia se exercită forțe capricioase”. Se poate înțelege, pornind de aici, apatia sa, scepticismul său în ceea ce privește inițiativele derizorii ale individului supus permanent asaltului „forțelor cosmice”. Într-una din scrisori, mărturisește că nu vede cum un om care gândește poate fi fericit, știindu-se la discreția unor puteri obscure, care îi depășesc puterea de înțelegere. Pentru el, nimic nu are sens într-o lume a cărei evoluție se reduce la „un proces permanent de dezintegrare și de refacere a atomilor și moleculelor un joc absurd de forte reciproc dependente unele de altele, un joc care a existat dintotdeauna și care nu se va sfârși niciodată”. În acest sens, Lovecraft se dovedește a fi fost pe întreg parcursul existenței sale, în sensul total, dramatic al cuvântului, un disperat.

Acesta ar fi portretul interior al lui Lovecraft, rezultat dintr-o examinare poate un pic cam prea minuțioasă a biografiei, a „romanului său existențial”.

Întorcându-ne privirea spre operă, constatăm în primul rând că, în cazul său, fantasticul nu este o simplă tehnică literară, ci răspunde unei aplecări naturale și esențiale — vitale chiar în efortul de a supraviețui într-o lume apreciată ca eminentă absurdă — spre mister și spaimă. Fantasticul acoperă în parte vidul pe care îl sapă la nivelul conștiinței agnosticismul și disperarea sa. „Într-un anume fel, eu nu sunt cu adevărat atras decât de ceea ce sugerează prezența, la colțul străzii, a unor incredibile miracole: cetăți glorioase, diafane, cu acoperișuri de aur și terase de marmură,

scăldate în lumina asfințitului sau, mai mult a unor prezențe cosmice, vagi și obscure, care se agață cu ghearele lor amenințătoare de marginea subțire care desparte universul cunoscut de abisurile de dincolo. Lumea și locuitorii săi mă frapază prin inimensurabila lor insignifianță, de aceea aspir mereu spre sisteme mai vaste și mai subtile decât cele care îl privesc spre om”.

Această experiență a întâlnirii cu fantasticul „de la colțul străzii” va fi împărtășită de toate personajele lovecraftiene. Ca și autorul lor, și acestea vor fi niște pozitiviști, spirite lucide, martori ai unor „miracole” în care refuză să creadă, chiar dacă mulți dintre ei sunt de asemenea niște „visători profesioniști”, care, nefericiți și rătăciți în lumea reală, încearcă cu toții să provoace aceste stări de „viziune interioară”, încearcă să intre în contact cu forțele profunde ale subconștientului.

Schema majorității povestirilor sale este aproape mereu aceeași, scenariul se derulează aproape identic. Autorul — care este în același timp și protagonistul întâmplării, relatarea la persoana întâia fiind predominantă — începe prin a-și informa cititorul că tocmai a fost martorul unui eveniment incredibil, care i-a tulburat mințile, l-a scos de pe orbita ordinii firești a existenței sale. Toți acești protagoniști, toți acești martori, sunt în majoritate indivizi eminentemente respectabili, aparțin unei „elite”, descind din familii onorabile și practică profesiuni onorabile. Toți duc, în sânul comunității lor, o viață activă, liniștită, utilă, până în ziua în care în existența lor, ferită și monotonă, irumpe monstruosul, insolitul. Toți sunt ființe cultivate și sceptice, manifestând față de supranatural aceeași atitudine de perfectă incredulitate ca și Lovecraft.

Fantasticul rezultă tocmai din confruntarea acestor ființe pe deplin raționale cu necunoscutul, atmosfera halucinantă, de coșmar ia naștere din contrastul dintre luciditatea perfectă a personajului și imaginile din vis, care îl înconjoară. Realitatea diurnă este treptat acaparată, invadată de un univers demențial, de o profundă intensitate onirică. Fantasticul lovecraftian consistă, în ceea ce privește aspectul său „tehnic”, în alunecarea treptată în vis: imaginilor clare, distincte, luminoase, diurne, li se substituie treptat imaginile nocturne, cețoase, neclare, pâlпăitoare, monstruoase, imagini tenebroase în sensul material al cuvântului, purtătoare ale unor simboluri specifice visului. Astfel se explică și trebuiesc interpretate imagini caracteristice universului lovecraftian, ca aceea a labirintului, a scării în spirală, a prăpastiei întunecate, a apei, a zborului, a

plutirii, a spațiului închis — toate aparținând, după cum ne arată Bachelard, „poeticii visului” — imagini care se instituie într-un veritabil vocabular al spaimei și al neliniștii. În același timp, însă, este important ca personajele care parcurg acest peisaj să fie treze, lucide, întrucât fantasticul, așa cum îl înțelege Lovecraft, implică prezența unei inteligențe conștiente în chiar miezul dens al visului. Devine limpede că toate aceste personaje sunt proiecții ale lui Lovecraft, alter ego-uri ale acestuia, repetând experiența care i-a marcat întreaga existență: confruntarea cu obscure și incontrollabile forțe malefice.

Dacă întreaga creație a lui Lovecraft — de dimensiuni destul de reduse, de altfel: cincizeci și patru de nuvele, dintre care patru concentrate într-un roman — este reductibilă la un număr de variațiuni cam pe aceeași ternă, devine limpede că analiza, demontarea mecanismului doar a uneia dintre povestirile sale permite identificarea elementelor care compun universul acesteia, regăsibile la nivelul întregii opere.

Din acest punct de vedere, *Demoni și miracole*, singurul său roman, pare a fi creația sa emblematică, sumă a imaginarului lovecraftian. Că este într-adevăr vorba de opera sa cea mai complexă, topind în substanța sa toate imaginile și motivele care l-au obsedat, o dovedește în primul rând lungă perioadă de gestație, care acoperă practic întreaga sa perioadă creatoare. Astfel, prima din cele patru secvențe narrative care compun romanul, datează din perioada de început — este vorba de Depoziția lui Randolph Carter, scrisă în 1919 — iar ultima — *Dincolo de poarta cheii de argint* — din 1932, din perioada de maturitate, care aproape coincide cu sfârșitul carierei sale literare, între ele situându-se *În căutarea cetății Kadath* — din 1920 — și *Cheia de argint* — din 1926. Ordinea scrierii nu este cea în care aceste secvențe vor fi ordonate în volum, adică Depoziția lui Randolph Carter, *Cheia de argint*, *Dincolo de poarta Cheii de argint*, *În căutarea cetății Kadath*.

Demoni și miracole are ca motiv central cunoscuta și des abordată temă îi călătoriei în timp care, în viziunea lui Lovecraft, echivalează cu un voiaj inițiat în universul labirintic al viselor. De altfel, Depoziția lui Randolph Carter este transcripția aproape integrală a unui vis în cursul căruia Lovecraft se vede, însoțit de prietenul și corespondentul sau Samuel Lovemann, pe cale de a explora unul din acele cimitire din Noua Anglie care fac parte integrantă din universul operei sale. Aventurile pe care le trăiesc cei doi protagoniști, coborârea unuia dintre ei în cavou, contactul

pe care îl stabilește cu cel rămas la suprafață prin sistemul de telefon portativ, deznodământul înspăimântător, adică faptul că cel coborât în adâncuri nu mai revine la suprafață, totul, întreaga substanță epică și atmosferă terifiantă sunt conținute în vis, în așa fel încât narațiunea pare a fi doar un coșmar dramatizat.

Elementul oniric domină de altfel întreg romanul, căci protagonistul său, Randolph Carter, este, ca și Lovecraft, un „visător de profesie”, un „lup al viselor”, deprins cu exercițiile onirice cele mai complicate; un călător în „țara somnului profund”. Ca și Lovecraft, Randolph Carter caută în vis acea supremă frumusețe și acea tihnă pe care nu le poate afla pe pământ, acel contact cu absolutul pe care lumea reală i-l refuză. Romanul reface etapele acestei căutări, care este simultan una a timpului pierdut, cât și una a viselor pierdute. Lovecraft avea de altfel să declare — proustian — în legătură cu Demoni și miracole: „Lupta împotriva timpului este singurul subiect veritabil demn de un roman”.

Dominat ca și Lovecraft de nostalgia copilăriei pierdute, Randolph Carter își începe voiajul în timp prin recuperarea acestui paradis din care a fost izgonit. La vârsta de cincizeci de ani, după ce a încercat în van să se adapteze vieții sociale, hotărăște să se reîntoarcă în vechea casă părintească — spațiu sacru și privilegiat al reveriei — pentru a evada o dată pentru totdeauna, definitiv din această realitate sufocantă care îl înconjoară prin intermediul experiențelor onirice. Supunându-se sugestiilor unui vis straniu, redevine băiețelul „Randy” care fusese cu patruzeci de ani în urmă. Redevine la propriu: aude din nou voci familiare, ale unor persoane care muriseră de mult, ba chiar acestea îl înconjoară cu prezența lor îndrăgită, îi apar din nou în fața ochilor; își recapătă înfățișarea de altă dată: este din nou un puști în pantaloni scurți și bluziță și acest puști răsuțește „cheia de argint” în broasca „Porții”, trecând în „lumea exterioară” și începând acea dublă călătorie, în timp și în spațiul viselor.

Această călătorie este, de fapt, un periplu mitic, o ieșire din timpul cronologic pentru a pătrunde în durată sacră, cosmică. Este vorba de o „reîntoarcere la origini” efectuată în cadrul psihismului individual. Randolph Carter devine contemporan, în sensul cel mai literal al termenului, cu prima sa copilărie, el este proiectat — prin voința autorului — la începutul istoriei sale personale. El „se reintegrează în perioada paradisiacă a începuturilor, desprinzându-se din timpul cronologic al adultului care, din păcate, devenise... — demersul mitic coincide încă o

dată cu demersul oniric — Carter redevine copil și revenind la stadiul inițial al existenței sale, redescoperă prin el însuși adevărurile care au prezidat, la început, facerea lumii. Cheia de argint este simbolul timpului copilăriei, care îi permite accesul în copilăria Timpului”, arată Maurice Levy în monografia consacrată lui Lovecraft.

Dincolo de „poarta cheii de argint” se află „spațiul exterior”, total diferit de „lumea cu trei dimensiuni a oamenilor”. Este teritoriul „Marilor Strămoși”, pierduți într-o meditație veșnică, un soi de umbre, nici oameni, nici zei. Pentru a pătrunde în acest spațiu imaterial Randolph Carter utilizează cheia de argint în cadrul unui ritual complicat, ceea ce indică o dată în plus natura fabuloasă a călătoriei sale, ritul având după cum se știe funcția de a reactualiza mitul. „Dincolo de poarta cheii de argint” se află lumea începuturilor, „Marii Strămoși”, „Cei Străvechi” fiind aceia care au trăit și întemeiat civilizații străvechi pe Pământ, cu mult înainte de apariția omului.

Lovecraft introduce aici, în acest punct al povestirii, un motiv central al creației sale: „Toate povestirile mele, oricât de eterogene ar părea, se bazează pe o credință legendară fundamentală, care este aceea că lumea noastră a fost locuită la un moment dat de alte rase care, întrucât practicau magia neagră, au fost deposedate de puterea lor și expulzate, dar trăiesc undeva în exterior; gata mereu să reintre în posesia acestui Pământ.”

Se poate observa cu ușurință că această „credință legendară” nu reprezintă doar o deschidere spre mit, ci trimite și într-o cu totul altă direcție, cea a literaturii S.F., dominate de prezența „extratereștrilor”. Astfel, douăzeci și cinci de ani după moartea lui Lovecraft, Pauwels și Bergier vor ajunge la rândul lor la concluzia că ființele umane nu au fost primele care au pășit pe suprafața pământului — și că această planetă a fost gazda unor vizitatori veniți din spațiu cu mii sau chiar cu milioane de ani înainte de apariția omului. Ulterior, teoriile lor vor fi vulgarizate de elvețianul Erik von Däniken în Amintiri despre viitor. Și, de asemenea, în cărți ca Amenințarea farfuriilor zburătoare sau Pentru ce ne observă ei — la noi lucrarea lui Doru Davidovici — experți în obiecte zburătoare neidentificate au avansat teorii asupra „străinilor” veniți din spațiu, care seamănă enorm cu ființele din spațiul exterior descris de Lovecraft aici dar și în ultimele sale povestiri, care sunt mult mai aproape de S.F.

Aventura cosmică a lui Randolph Carter, pătrunderea sa în „spațiul astral”, contactul cu „pluralitatea lumilor”, începe deci prin întâlnirea cu

aceste ființe vapoare de dincolo de timp. Senzația predominantă este cea de acută imaterialitate. Peisajul este în același timp fantastic, mitic și de povestire științifico-fantastică. Conceptul de dimensiune nu mai are sens. În jurul lui Randolph Carter se află un soi de forme monstruoase, învăluite într-un fel de mantii lungi cu glugă, ce le acoperă în întregime, așezate pe un fel de pedestale. Aceste siluete învăluite sunt acei „Mari Strămoși” situați într-un fel de „continuum spațiu-timp”, în afara duratei și geometriei cunoscute, tradiționale. Nici timpul, nici spațiul, nu mai sunt fixe, precis delimitate, totul este vag, imprecis, parcă lichefiat. Este un teritoriu nedefinit, fără volum și fără densitate, adâncime, profunzime. Aici, Carter află în sfârșit adevărul: lumea nu se „construiește” pornind de la figurile geometrice cele mai simple, așa cum învață oamenii, ci se „deduce” din forme din ce în ce mai complexe, suprapuse într-o ierarhie infinită. Există o „multitudine de lumi”, însiruindu-se „până în vârful inaccesibil al infinității arhetipale”. Ceea ce oamenii iau drept realitate, „lumea cu trei dimensiuni”, nu este decât o „iluzie ridicolă”.

În acest decor halucinant, Carter întâlnește Călăuza, pe acela care îl va instrui asupra unor adevăruri esențiale ce îi vor permite accesul dincolo de „Ultima Poartă”. Aceasta este Umr-at-tawil, nume simbolic ce se traduce prin „Cel-a-cărui-viață-a-fost-prelungită”. Dincolo de „Ultima Poartă”, Carter va trece printr-o nouă serie de „probe” ale acestui „voiaj inițiativ”. Cea mai cumplită este pierderea nu numai a înfățișării omenești, dar și a identității. Mai întâi, se transformă într-un monstru „cu rât de tapir”, cu gheare și pielea zgrunțuroasă, asemănător celor care viețuiesc pe planeta Yaddith, situată dincolo de Ultima Poartă, la milioane de ani distanță de Pământ. Acest motiv al „metamorfozei” este propriu universului lovecraftian, populat de un veritabil „bestiar al ororii” după cum arată Maurice Levy în monografia deja amintită. Ceea ce este caracteristic unei mari categorii de monștri din opera sa este aspectul, caracterul lor „hibrid”, înfățișarea lor aproape omenească”. Ei conservă de multe ori aparența omenească, alura, silueta, și se pot insinua în rândul ființelor normale, fără a fi reperați, cum va fi chiar cazul lui Carter, care se va reîntoarce pe Pământ în trupul unui monstru și va putea să se integreze în rândul semenilor săi grație unei deghizări ingenioase. Acest aspect „hibrid” îi face și mai amenințători, mai neliniștitori. Granițele dintre monstruos, aberație fizică și firesc, normal, devin extrem de labile și ușor de încălcat și oricând există — pentru oricine — pericolul „contaminării”,

al „metamorfozei” peste noapte. Așa cum i se întâmplă lui Carter, care se trezește brusc în trupul unui monstru, păstrând aspectul general uman, dar aparținând de acum — prin attribute evidente — unei specii diferite.

Dar mult mai îngrozitoare este pierderea identității. Randolph Carter se dezintegrează într-o infinitate de Carteri, trecuți, prezenți, viitori, tereștri și extratereștri. Trecând dincolo de timp și de spațiu, trăiește și re trăiește simultan toate existențele sale, din toate epocile și din toate locurile. Descoperă că orice ființă umană este compusă dintr-o multitudine de „fațete”, despărțite prin timp și spațiu, trăind fără a avea cunoștință una de alta, toate avându-și original într-un arhetip original. Artiștii, spiritele alese, ființele de elită, au o ascendență sacră, „arhetipurile” lor fiind zei. Cum este și cazul lui Randolph Carter, a cărui „neliniște metafizică”, a cărui pasiune de „scormonitor în lumea viselor”, a cărui nostalgie a unei alte lumi și al cărui dezgust față de realitatea și preocupările oamenilor se explică prin originea sa divină, arhetipul său fiind însuși Yog-Sothoth, stăpânul primordial al tuturor lumilor. Descoperă, de asemenea, că fiecare ființă umană posedă o „fațetă” demonică, un dublu monstruos, un alter ego de umbră și întuneric, trăindu-și exilul undeva, în „spațiul exterior”. Fațeta demonică a lui Carter este Zkauba, vrăjitorul de pe planeta Yaddith, și acesta va încerca să pună stăpânire pe spiritul său, să desăvârșească „metamorfoza”, să-l transforme integral în monstru. Carter va reuși să salveze și să se reîntoarcă pe Pământ, dar recuperarea sa nu va fi integrală, întoarcerea din infern va lăsa urme. Îndrăzneala de a fi trecut pragul „Ultimei Porți” îl va stigmatiza atât fizic — păstrându-și aspectul „hibrid” de monstru „cu înfățișare aproape omenească” — cât și în planul conștiinței, în care se va lupta cu „fațeta demonică” Zkauba.

Dacă în această secvență a romanului elementele de S.F., de „fantastic instrumental” cum le numește Țvetan Todorov, adică mai cu seamă instrumente ținând de o civilizație tehnică mult mai avansată decât cea umană, sunt evidente — între altele, Randolph Carter călătorește în spațiu grație unui aparat de scafandru al luminii — aliindu-se în mod insolit cu structurile mitice, ultima parte a romanului, În căutarea cetății Kadath, reprezintă o schimbare totală a registrului stilistic. De fapt, această povestire reia motivul căutării mitice a unei alte lumi, mutându-l în alt plan al fantasticului. S.F.-ul, paranormalul, fac loc atmosferei intens onirice, miraculosului, decorului de basm și feeric. O aceeași poveste este spusă altfel. „Pădurea fermecată” înlocuiește „spațiul galactic”. Lumea în care

își începe acum Randolph Carter voiajul inițiativ în căutarea ființelor și civilizațiilor originare este lumea visului, „țara somnului profund”. Rămâne însă acel profund strat mitic. Dacă mai înainte originalitatea profundă a lui Lovecraft provenea din aliajul inedit dintre mit și S.F., acum aceeași originalitate profundă rezidă în fuziunea intimă dintre viziunea onirică și construcția mitologică.

În căutarea cetății Kadath este, în acest sens, o „epopee onirică”, o „gesta în spațiul imaginarului”, după cum o definește Marcel Lay.

De trei ori a încercat Carter, pe parcursul viselor sale, să ajungă în Kadath, cetatea fabuloasă, și de trei ori a eșuat, zeii ostili și răuvoitori i-au barat drumul. Dar cuceririle spiritului necesită îndrăzneală și perseverență, așa că renunță la lumea diurnă și se afundă, coborând cele șapte sute de trepte, dincolo de „Poarta Somnului profund”, în căutarea cetății visate odinioară. Întreaga narațiune se organizează în jurul acestei călătorii onirice, care este în același timp o confruntare în spațiul mitologic, luptă împotriva zeilor potrivnici și a slujitorilor acestora.

Peisajul oniric în care pătrunde Randolph Carter amintește de romanticii germani — de Hoffmann în special — și de Shakespeare din Visul unei nopți de vară și Furtuna, în special prin acea „pădure fermecată”, „bântuită de zoogi”, un soi de spiriduși. Pădurea din visele sale este codrul primordial, spațiul virgin în care se ascund fantasme și pericole nelămurite, este locul în care te poți pierde, „un labirint vegetal”. „Pădurea este un simbol care conține moartea”, ne spune Mircea Eliade. Nu este de mirare că în acest „loc bântuit”, Lovecraft plasează „gura infernului”, începutul acoperit de o trapă al unei galerii subterane care conduce în țara monștrilor.

Scopul lui Carter este de a ajunge la castelul de onix care este străvechea reședință a „Străvechilor”, a zeilor, și de a-i implora să îi permită accesul în „miraculoasa cetate a soarelui la apus”. După cum se vede, zeii, aceiași, cei care la început au locuit pe Pământ și apoi l-au lăsat în stăpânirea oamenilor, nu își mai au sediul pe o planetă îndepărtată, ci într-un tărâm miraculos, desprins din basme, în care intercalarea, integrarea motivelor mitologice este mult mai firească. Iar dacă și acum Carter este obligat să călătorească prin spațiu, nu o mai face cu ajutorul „echipamentului de scafandru al luminii”, ci recurgând la recuzita clasică a supranaturalului, la făpturi mitologice. Căci, în lupta sa împotriva zeilor și a „agenților” acestora, Carter ajunge să fraternizeze cu o parte din

monștrii, este sprijinit de aceștia. Astfel, vampirii luptă alături de el împotriva „jivinelor de pe Lună” și tot ei îi vor organiza de mai multe ori transportul aerian.

Itinerariul pe care îl parcurge este sinuos, complicat, ca orice căutare a adevărului, amintind de etapele unui ritual de inițiere. Treptat, pe parcursul acestui itinerar oniric, se conturează surprinzător de exact desenată o hartă a fabulosului, o topografie mitică, Lovecraft fiind un neîntrecut creator de spații imagine, apropiat de Faulkner și, mai ales, de Marquez, de care îl apropie această minuțiozitate cu care construiește o veritabilă geografie a sacrului. Întreaga opera a lui Lovecraft se circumscrie, de altfel, în limitele unui univers închis, în care se amestecă locuri și realități reale cu unele imagine, în care Boston stă alături de Arkham — oraș de vis și oraș al viselor. Peisajul lovecraftian devine perfect recognoscibil, capătă o autonomie aparte, îngăduind chiar studierea lui, ca a unui loc real, cum procedează Angela Carter în Lumea lui Lovecraft sau Peisajul lovecraftian.

Esența acestui spațiu imaginar este în căutarea cetății Kadath structura sa labirintică. Nu numai pădurea este un labirint, dar și orașele, unele clădiri. Pe înfricoșătorul platou Leng se află un templu din care Carter va reuși să fugă după o năucitoare urmărire de-a lungul unor coridoare încâlcite. „Labirintul este simbolul interiorizării, al spiritualității, al călătoriei agitate spre centrul inconștientului”, arată Angela Carter.

Finalul romanului demonstrează tocmai această orientare spre interior, călătoria lui Carter sfârșește printr-o întoarcere în punctul de plecare, cetatea pe care o căuta era de fapt o plăsmuire a imaginației sale. Astfel, Nyarlathotep, „Haosul târător”, îi dezvăluie că „Marii Strămoși”, zeii, au părăsit castelul de onix, străvechea lor reședință, „aceea pe care mitul le-o desemnase o dată pentru totdeauna”, pentru a se instala în „miraculoasa cetate” imaginată de îndrăznețul visător din Arkham. „Marii Strămoși” evadează din Kadath, cetatea primordială, evadează de fapt din mit, pentru a se restabili într-o cetate „fermecată”, care nu este de fapt decât suma, proiecția onirică, a tuturor orașelor pe care le-a îndrăgit Carter în tinerețea sa: Boston, Salem, Providence și atâtea altele.

Să intenționeze astfel Lovecraft să ne sugereze că visele unui om pot fi mai frumoase chiar decât însăși realitatea divină, într-o asemenea măsură încât pot fi râvnite chiar de zei?

Povestirea fantastică devine în ultimele pagini povestire filosofică, apolog.

PARTEA ÎNTÂI

DEPOZIȚIA LUI RANDOLPH CARTER

— Domnilor, vă repet că această anchetă este de prisos!

Osândiți-mă pe viață dacă vreți; închideți-mă, executați-mă, dacă aveți nevoie de o victimă pentru a da satisfacție iluziei pe care o numiți justiție: nu pot adăuga nimic la cele declarate anterior. V-am relatat cât se poate de sincer tot ceea ce sunt în stare să-mi reamintesc. Nimic nu a fost răstălmăcit sau ascuns, iar dacă a rămas ceva nelămurit în depoziție, este numai din cauza acestei amnezii demonice care a pus stăpânire pe mintea mea. Amnezia e cauza, precum și teroarea subterană ce a făcut să se năpustească toate aceste nenorociri asupra mea.

Vă repet, nu știu ce s-a întâmplat cu Harley Warren.

Cred totuși — aproape că sper — că odihnește într-o netulburată uitare, dacă o asemenea fericire poate exista aievea undeva. Este adevărat că, vreme de cinci ani, am fost prietenul lui cel mai apropiat și că am participat, parțial, la înfricoșătoarele sale cercetări asupra misterelor lumii. Deși memoria mea este încă nesigură și tulbure, nu voi nega mărturia pusă pe seama mea; se prea poate să fi fost văzut în noaptea aceea de spaimă, pe la ora unsprezece și jumătate, la bariera orașului Gainsville, îndreptându-mă împreună cu Warren în direcția Mlaștinii Marelui Chiparos. Afirm în cunoștință de cauză că atât eu, cât și prietenul meu, căram în spate lămpi electrice, cazmale și un fir metalic, făcut sul, de care erau fixate niște aparate ciudate. O voi afirma pentru că toate aceste obiecte au avut un rol în singura dintre scenele respingătoare pe care le-am trăit ce a rămas gravată în memoria mea răvășită. Cât privește ceea ce a urmat și motivul pentru care am fost găsit singur, într-o stare de completă năuceală, pe malul râpos al mlaștinii, trebuie să insist asupra faptului că nu-mi amintesc nimic în afară de ceea ce de nenumărate ori v-am explicat. Îmi spuneți că nu există nimic în această mlaștină, sau în vecinătatea sa, care să poată constitui decorul înspăimântătoarei mele povestiri. Tot ceea ce vă pot răspunde la aceasta este că nu știu nimic mai mult decât ceea ce v-am descris. A fost o halucinație sau poate un coșmar — sper cu ardoare să fi fost așa — însă asta e tot ce țin minte din acele ore tulburi și din tot ceea ce a avut loc după ce am ieșit din câmpul vizual al oamenilor. De ce Harley Warren n-a revenit odată cu mine, doar el însuși, umbra sa, sau ceva fără nume ce nu se poate descrie, ne-ar putea spune.

După cum v-am relatat mai înainte, cercetările fatale ale lui Harley Warren mi-au fost bine cunoscute și am colaborat parțial la ele.

Din imensa sa colecție de cărți ciudate și rare, consacrate unor subiecte blestemate, citisem tot ceea ce era scris în limba pe care o stăpâneam, dar cele care îmi erau accesibile reprezentau un număr infim în comparație cu celelalte, redactate în limbi pe care nu le cunoșteam. Printre acestea din urmă, mi se pare că multe erau redactate în arabă. Cât privește cartea inspirată de diavol, cea care a declanșat sfârșitul — acea carte pe care Warren a luat-o cu el în afara lumii, îndesată în buzunar — nu am văzut nicăieri ceva asemănător caracterelor cu care era culeasă, iar prietenul meu n-a consimțit niciodată să-mi încredințeze tâlcul pe care îl fereca. Trebuie să vă repet că acum nu mai înțeleg pe deplin natura studiilor noastre? Într-un fel, mi se pare cât se poate de avantajos pentru mine să nu mai știu, căci am realizat aceste studii înfricoșătoare mai mult dintr-o atracție amestecată cu dezgust, decât dintr-o vocație autentică.

Warren mă domina dintotdeauna și mi se întâmpla chiar să mă tem de el. Îmi amintesc chipul lui ars de febră, din noaptea înspăimântătorului eveniment, în timp ce îmi împărtășea dintr-o suflare teoria sa, explicându-mi de ce anumite cadavre își mențin în mormânt carnația tare și intactă timp de un mileniu. În prezent, nu pot să mă mai tem de Warren, căci presupun că a cunoscut grozăvii care depășesc știința mea. Acum, mă tem pentru el.

Odată mai mult, afirm că nu aveam o idee precisă despre ceea ce urma să fie țelul nostru în acea noapte. Acel țel era cu siguranță legat de cartea pe care Warren o purta în buzunar — acea carte veche, cu caractere indescifrabile, care îi sosise din India cu o lună mai devreme — dar jur că nu știam ce nădăjduiam să descoperim. Martorul vostru susține că ne-a văzut la bariera din Gainsville, făcându-ne drum spre Mlaștina Marelui Chiparos. Se prea poate, deși nu îmi amintesc lămurit acest fapt. Singura mea amintire, parcă gravată cu fier roșu în suflet, se leagă de o singură scenă, care probabil că s-a desfășurat mult după miezul nopții, palidul pătrar de Lună se înălțase foarte sus pe cerul încețoșat.

Ne găseam într-un cimitir de demult, atât de vechi încât mă înfioram la vederea atâtor mărturii dintre cele mai felurite ale unor timpuri străvechi. Se afla într-o vale adâncă și umedă, acoperită cu ierburi, mușchi și buruieni cu tulpini târâtoare, într-o vale învăluită într-o miasmă nedeslușită, pe care imaginația mea frivolă o asocia, în mod cu totul absurd, mirosului de piatră putrezită. Semnele delăsării și declinului se arătau la tot pasul și eram

obsedat de ideea că eu și Warren suntem primele fapte în viață care tulburam această liniște moartă de secole. Deasupra, dincolo de marginea văii, îngânduratul vârf al Lunii în declin se arăta înfășurat în aburi dezgustători, care păreau să se înalțe de sub pământ, din văgăuni neștiute. La lumina slabă și tremurătoare a razelor de Lună puteam să deslușesc un monstruos ansamblu de dale antice, urne, cenotafe și fațade de mausolee acoperite de mușchi și de pete de umezeală. Toate aceste monumente, pe jumătate ascunse de vegetația insalubră, abundentă și compactă, se prefăceau în ruine.

Prima imagine a propriei mele prezențe în mijlocul acestei îngrozitoare necropole am păstrat-o din clipa când Warren și cu mine ne-am oprit în fața unui vechi mormânt, în parte ruinat, și am lăsat să cadă la pământ o greutate pe care aparent o cărasem fără să știm. De-abia acum îmi dau seama că eram echipat cu o lampă electrică și două cazmale, în timp ce tovarășul meu se încărcase cu instalația unui telefon portativ. Nu am schimbat nicio vorbă, locul în care ne aflam și treaba care ne aștepta părându-ne cunoscute. Ne-am luat lopețile și am început să dăm la o parte fără întârziere iarba, bălăriile și pământul care acoperiseră străvechiul mormânt. După ce am dezgolit întreaga suprafață, compusă din trei lespezi imense de granit, ne-am tras câțiva pași mai la o parte și Warren păru să se dedice unui calcul mental. Se întoarse, în sfârșit, la mormânt și, folosindu-și cazmaua ca pe un levier, se opinti să ridice lespedea cea mai apropiată, aflată sub o grămadă de pietre năruite care probabil făcuseră odinioară parte dintr-un monument. Nu reuși și-mi făcu semn să-i vin în ajutor. În cele din urmă, forțele noastre reunite au desprins piatra, pe care apoi am săltat-o și am răsturnat-o pe o parte.

Lespedea odată mutată din loc, apărură o deschizătură întunecoasă, de unde izbucniră gaze și miasme atât de dezgustătoare, încât, îngrețoșați, am dat înapoi în grabă. După un timp, când exalațiile deveniră mai suportabile, ne-am apropiat din nou de acel soi de gură a umbrei. Lanternele noastre luminau palierul superior al unei scări de piatră, pe treptele căreia se scurgea din adâncul pământului, picătură cu picătură, o licoare dezgustătoare. Pereți mustind de umezeală, acoperiți cu o crustă de salpetru, străjuiau aceste trepte.

Memoria mea înregistrează în această clipă amintirea primelor cuvinte pe care mi le-a adresat Warren, cu vocea sa plină, de tenor, pe un ton rămas în

mod straniu neschimbat, în ciuda decorului înspăimântător care ne înconjură:

— Regret, spuse, că sunt nevoit să-ți cer să rămâi la suprafață, dar ar fi o crimă să îngădui cuiva cu nervii atât de slabi ca ai tăi să coboare acolo. Nu îți poți închipui, chiar din ceea ce ai citit sau am putut să-ți povestesc, lucrurile pe care trebuie să le fac și să le văd. Este o muncă de diavol, Carter, și mă îndoiesc că, fără a avea nervii tari, cineva ar putea fi martor la toate acestea până la capăt și că s-ar putea întoarce de acolo nu numai zdravăn la minte, ci și viu. Nu vreau, cu niciun chip, să te jignesc, și cerul mi-e martor cât de fericit sunt să te am alături, dar simțul responsabilității îmi interzice să trag cu mine spre acest infern, spre o moarte probabilă sau o probabilă nebunie, un pachet de nervi de soiul tău. Îți jur că nici nu-ți trece prin cap despre ce poate fi vorba, dar îți făgăduiesc să te țin la curent, prin telefon, cu fiecare dintre mișcărilor mele. După cum vezi, am destul fir pentru a ajunge în centrul Pământului și a reveni de acolo!

Îmi mai sună și acum în minte acele cuvinte, rostite cu un desăvârșit sânge rece, și îmi amintesc protestele mele. Se pare că țineam cu disperare să-mi însoțesc prietenul în acele profunzimi sepulcrale, dar el se dovedi neînduplecat. O clipă, chiar, mă amenință că va abandona expediția, dacă voi continua să stărui. Această amenințare își făcu efectul, căci el singur deținea cheia *lucrului*. Este tot ceea ce-mi pot aminti, neștiind nimic mai mult despre natura *lucrului* pe care ne străduiam să-l descoperim. După ce am fost forțat să accept, cu regret, să-i fac pe plac, Warren luă de la mine bobina și o legă la aparate. La ordinul său, am luat unul dintre ele și m-am așezat pe o piatră funerară decolorată de vreme, foarte aproape de deschizătura proaspăt dezvelită. Apoi, Warren îmi strânse mâna, săltă pe umăr firul făcut sul și dispăru înăuntrul indescriptibilului osuar.

O clipă, am mai putut zări licărirea lămpii și auzi fâșâitul firului care se desfășura în spatele lui, dar, curând, această licărire dispăru deodată și sunetul se stinse la fel de repede, de parcă Warren s-ar fi pierdut brusc pe acea scară de piatră, după o cotitură neașteptată. Rămăsesem singur și încă gata, totuși, să cobor în acele adâncuri necunoscute, atât de apropiate de malurile verzi ale căror întinderi fermecate se așterneau sub lumina obosită a acelui cretos clar de lună.

În liniștea părăsită a acestei cetăți a morții, albă și pustie, în mintea mea încolțeau cele mai îngrozitoare năluciri, în timp ce mormintele și straniile monolite păreau să se pătrundă de un duh mârșav. Umbre amorfe păreau să

se ascundă în cele mai întunecate colțuri ale văii potopite de bălării, păreau să se furișeze iute și tiptil, ca o procesiune într-un ceremonial blasfematoriu, și păreau să treacă pragul mormintelor putrezind pe colină; umbre care nu puteau fi alungate de apariția acestui palid clar de lună.

Periodic, îmi consultam ceasul la lumina lanternei, ciulind neobosit urechea la telefon. Timp de un sfert de oră, n-am auzit nimic. Apoi, un zgomot slab se înalță din aparat și, cu o voce încordată, mi-am chemat prietenul din inima adâncurilor. Oricât de tulburat aș fi fost în acele clipe, nu eram pregătit, totuși, pentru spusele care urcară din străfundurile lumii de dincolo, rostite cu un glas atât de îngrijorat și de tulburat cum niciodată până atunci nu auzisem ieșind din gura lui Harley Warren. Warren care, cu puțin timp înainte, se despărțise de mine cu atâta sânge rece mă chema acum din adâncurile acelei genuni, cu un murmur mai sinistru decât cel mai strident strigăt:

— Dumnezeu, dacă ai putea să vezi și tu ceea ce văd eu acum!...

Am deschis gura, dar nu am reușit să scot niciun sunet. Lipsit de glas, nu-mi mai rămase decât să aștept. Apoi, alte cuvinte îngrozite ajunseră până la mine:

— Carter, este înspăimântător, este monstruos, de necrezut!

Glasul îmi reveni brusc și am revărsat în microfon un torent de întrebări precipitate, repetând într-una în spaima mea:

— Warren, ce e? Ce e?

Vocea prietenului meu urcă din nou, răgușită de frică și cuprinsă de disperare:

— Nu pot să-ți povestesc, Carter! Așa ceva nici nu-ți poate trece prin gând, n-am curajul să-ți povestesc. Niciun om ce ajunge să cunoască așa ceva nu poate să supraviețuiască. Dumnezeu mare! Nici în vis nu mi-am închipuit *asa ceva*...

Din nou se făcu liniște în receptor, în timp ce din partea mea se revărsa un torent nestăvilat de întrebări înfrigurate, apoi sosi vocea lui Warren, pătrunsă de o uimire fără margini:

— Carter, pentru numele lui Dumnezeu, așează lespede la loc și pune-te la adăpost dacă poți. Repede! Lasă totul baltă, n-avea altă grijă decât să scapi de aici. Este singura ta salvare! Fă ce-ți spun și nu mai cere explicații!

Auzisem, dar nu eram în stare decât să repet întrebările mele frenetice. Deasupra, mă împresurau mormintele, întunericul, umbrele; dedesubt, pândeau primejdii depășind orice imaginație omenească; prietenul meu, se

expusese, totuși, unui pericol mult mai mare decât mine; și cu toată frica, am simțit o vagă iritare la gândul că el putea mă crează în stare să-l părăsesc în astfel de împrejurări. În aparat urca un zumzet slab, apoi, după un moment de liniște, un strigat jalnic al lui Warren:

— Ia-ți tălpășița! Pentru numele lui Dumnezeu, pune lespede la loc și ia-ți tălpășița, Carter!

Ceva din argoul pueril al prietenului meu vădea o spaimă atât de evidentă, încât mă făcu să-mi recapăt ca prin minune sângele rece. Am luat o hotărâre bruscă și am strigat în receptor: „Curaj, Warren! Sosesc imediat!”. La această propunere, tonul vocii prietenului meu se schimbă într-un strigăt de adâncă disperare:

— Să nu faci asta, nu poți înțelege; este prea târziu. Și totul e numai din vina mea. Pune lespede la loc și fugi. Nici tu, și nimeni altcineva nu mai poate face nimic acum.

Tonul se schimbă din nou, încărcându-se de o sonoritate blândă, de o resemnare fără speranță, în timp ce rămânea îngrijorat în privința mea:

— Repede, până nu e prea târziu!

N-am catadicsit să-l ascult. Voiam să înfrâng starea de paralizie care mă pironea în loc și, îndeplinindu-mi făgăduiala, să mă năpustesc în adâncuri, în ajutorul său, dar murmurul care urma mă găsi încă incapabil să mă mișc, încătușat de o groază fără margini:

— Carter, grăbește-te! Nu te mai frământa zadarnic. Trebuie să pleci. Mai bine unul, decât doi. Lespedea!

Tăcere. Apoi un clinchet, apoi vocea slabă a lui Warren:

— Acum aproape s-a sfârșit. Nu-mi face aceste clipe și mai grele. E în joc viața ta, acoperă aceste trepte blestemate și fugi! Pierzi timpul, Carter. Un timp atât de lung, Carter... Nu te voi mai revedea.

Aici, șoapta lui Warren se amplifică într-un strigat care, treptat, se transformă într-un urlat plin de o groază urcată din negura vremii:

— Blestemate fie aceste *lucruri* infernale. — Legiuni — Dumnezeule — Ia-ți tălpășița! Ia-ți tălpășița! IA-ȚI TĂLPĂȘIȚA!

Apoi, se așternu liniștea. Nu știu cât, o veșnicie parcă, am rămas întins pe jos, năucit, suspinând, șoptind, chemând, strigând în receptor. De mii și mii de ori, de-a lungul acestei veșnicii, am suspinat, șoptit, strigat, urlat: „Warren, Warren! Răspunde-mi, ești acolo?”

Atunci s-a năpustit asupra mea groaza finală. *Lucrul* de necrezut, de negândit, de nerostit. Am spus că o veșnicie părea să se fi scurs de când

Warren îmi adresase urlând ultimul său avertisment disperat, de când doar propriile mele strigăte mai spărgeau înfricoșătoarea tăcere, dar, după un timp, un nou țârâit în receptor mă făcu să ciulesc urechile. Am strigat din nou:

— Warren, ești acolo?

Drept răspuns, am auzit lucrul care a asmuțit această amnezie asupra minții mele. Nu pot, domnilor, să vă reproduc acest *lucru*, această voce, după cum nici nu mă pot hazarda să îl descriu detaliat, pentru că aceste prime cuvinte m-au smuls din starea de luciditate și m-au proiectat într-un fel de vid mental, stare care nu a încetat decât odată cu deșteptarea mea la spital. Să vă spun că vocea era profundă, surdă, gelatinoasă, îndepărtată, supranaturală, neomenească, fantomatică? Ce-aș putea spune? Acesta a fost sfârșitul experienței mele și acesta este sfârșitul istorisirii mele. Am ascultat această voce zăcând trântit pe jos, năucit, printre monumentele în ruină și mormintele năruite, printre șirurile de vegetație și aburii încărcăți de miasme, într-un cimitir necunoscut din străfundurile unei văi. Am auzit această voce, țâșnind din adâncurile cele mai îndepărtate ale acestui blestemat mormânt deschis, în timp ce urmăream din ochi amorfe umbre necrofage dansând sub un infernal asfințit de lună. Și iată ce mi s-a spus:

— CRETINULE, WARREN A MURIT!

PARTEA A DOUA

CHEIA DE ARGINT

Când împlini treizeci de ani, Randolph Carter pierdu cheia viselor.

Până în acel an, excursii noptatice, dincolo de spațiu, în stranii cetăți străvechi și în grădini de neuitat din munții fermecați ce se întind deasupra mărilor străvezii, îl despăgubiseră pentru cenușiul vieții de zi cu zi. Ajuns la mijlocul vieții sale, simți că aceste privilegii îl părăseau treptat, pentru ca, până la urmă, să dispară cu totul. De atunci, nici galerele sale, după ce vor fi trecut săgețile de aur ale Thranului, n-au mai putut naviga vreodată pe fluviul Ukranos, nici caravanele de elefanți nu și-au mai putut croi drum prin jungla înmiresmată până la palate uitate, cu coloane de ivoriu, ce dorm intacte și fascinante sub clar de lună.

Citise prea multe lucruri în lumea reală, discutase cu prea mulți oameni. Filosofi bine intenționați îl învățaseră să urmărească legăturile logice dintre evenimente și să analizeze procesele ce dau naștere gândurilor și viselor; în felul acesta, miraculosul se evaporă, în timp ce el, Carter, pierdu din vedere faptul că în mintea noastră, întreaga viață nu este decât o colecție de imagini și că nu există nicio deosebire între imaginile ce se nasc din obiecte reale și acelea care se ivesc din visele noastre intime, după cum nu există niciun motiv de a le considera pe unele superioare celorlalte. Obişnuința îi împuiase capul cu o venerație superstițioasă pentru tot ce este tangibil și îl făcuse să se rușineze în secret de reveriile sale. Înțelepții îl asiguraseră că imaginile din visele sale erau copilăroase, seci și mai mult decât absurde, pentru că acei care sunt prinși în mrejele acestora se încăpățânează să le creadă pline de semnificații și intenții, tot așa cum cred într-un sens al naturii oarbe care, în realitate, scurmă fără niciun scop neantul, pentru a extrage ceva, și schimbă apoi acest ceva într-un nou neant, fără să acorde, fără să recunoască nicio importanță nici existenței, nici aspirațiilor acelor spirite ce se agită pentru o clipă în prezent și apoi se cufundă în întuneric.

Acești înțelepți îl înlănțuiseră de obiectele vizibile și apoi îi explicaseră funcționarea acestora, până când orice urmă de mister dispăruse din lume. Când, plângându-se și pierzându-și răbdarea, se grăbi să caute o porțiță de scăpare spre împărăția crepusculară, acolo unde și cea mai neînsemnată fărâma de viață stă sub puterea vrăjii și când făcu mare caz de cele mai mărunte asociații de idei ale spiritului său însetat de speranță și de nepotolite bucurii, înțelepții îl călăuziră spre teritoriile noi și spre miracolele

științei, invitându-l să descopere miraculosul în învolburarea atomilor și misterul în vidul dimensiunilor celeste. Mai târziu, când dădu greș, fiind incapabil să descopere miracole în miezul fenomenelor ale căror legi sunt cunoscute și măsurabile, înțelepții îi declarară că este lipsit de imaginație și de maturitate, pentru că prefera iluziile din vis iluziilor lumii noastre materiale.

Astfel, încercând să facă ceea ce fac toți ceilalți, Carter susținuse că evenimentele și emoțiile terestre prezintă mai mult interes decât închipuirile unor suflete delicate și rare. Nu-i contrazisese pe înțelepți atunci când aceștia îi afirmaseră că în viața reală durerea animalică a unui porc la tăiere, sau cea a unui plugar dispeptic, au mult mai multă importanță decât neasemuita frumusețe a Narathului, a sutelor de uși cizelate și a cupolelor sale de calcedonie, pe care, nedeslușit, își amintea să le fi visat; și, conform directivelor lor, începu să-și dezvolte un deosebit simț al milei și al tragediei.

Din când în când, totuși, nu se putea opri să nu remarce atât superficialitatea, instabilitatea și lipsa de semnificație a tuturor aspirațiilor umane, cât și deșertăciunea absolută a impulsurilor noastre reale, deșertăciune contrastând radical cu idealurile pompoase pe care pretindem că le urmărim. Constatând că viața cotidiană este la tot pasul înțesată de ciudățenii și de trucuri, vru să recurgă la râsul politicos, arma pe care înțelepții îl învățaseră s-o folosească împotriva ciudățeniilor și artificialității viselor: era conștient că realitatea e mai puțin demnă de respect decât visul, pentru că este săracă în frumusețe și pentru că îi repugnă să-și recunoască propria sa lipsa de cauză și de scopuri precise. Prin aceste mijloace, ajunse un soi de umorist, fără să-și dea seama că însuși umorul nu are sens într-o lume fără aspirații înalte și lipsită de orice criteriu al adevărului, atât în ceea ce privește durata coerentă, cât și în ceea ce privește haosul.

În primele zile ale acestei sclavii, își întorsese fața spre liniștitorul ritual al bisericilor de rând, pe care naiva credință a părinților săi îl făcuse să îl îndrăgească, sperând că, pornind de la acest ritual, se va deschide pentru el, netedă ca un bulevard, calea mistică ce promitea să fie o porțiță de evadare din cotidian. Uitându-se, însă, mai de aproape la acest ceremonial, nu putu să nu constate la o mare parte din preoți, în pofida veșnicelor profesii de credință, domnia grotescă și copleșitoare a unei frumuseți și a unei imaginații pe cale de dispariție, a unei rutine care le veștejea încă mai mult și a unei solemnități cu ritualuri nefirești și încremenite, ca acelea ale unei

curți de păsări nocturne. Se simți adânc lezat de stângăcia cu care această credință căuta să se mențină în viață, de parcă încă ar mai fi reprezentat ultima salvare, din fața spaimelor și îndoielilor crescânde, a unei rase străvechi, asaltate de necunoscut. Carter încercă o mare dezamăgire văzând cu ce lux de ceremonii încerca poporul să extragă din vechile mituri o realitate terestră, care respingea fiecare pas înainte al lăudăroasei sale științe, și solemnitățile deplasate a acestei tentative ucise în el până și afecțiunea pe care ar fi putut să o păstreze pentru credințele străvechi, pentru ritualurile lor sonore și pentru clipele de emoție și de refugiu pe care i le ofereau adevărurile lor, pentru a înlocui visele și călătoriile sale de până atunci prin ținuturile eterice.

Atunci când abordă studiul acelor care se lepădaseră de vechile mituri îi găsi, totuși, încă mai demni de dispreț decât acei care nu o făcuseră. Aceștia nu știau că frumusețea rezidă în echilibru și că, într-un univers lipsit de sens, nu există niciun criteriu pentru plăcerea de a trăi, pentru că acest univers nu este în acord decât cu senzațiile și visele noastre, în timp ce — de fapt — el modelează la întâmplare minusculele sfere smulse din haos. Aceștia nu știau nici că binele și răul, faimosul și urâtul, nu sunt decât podoabele unui viitor a cărui unică valoare atârână de întâmplarea norocoasă care a făcut din strămoșii noștri ființe înzestrate cu gânduri și simțire, întâmplare cu detalii ingenios deosebite pentru fiecare rasă și pentru fiecare cultură în parte. În loc să încerce să înțeleagă clar toate acestea, oamenii de teapa aceasta fie au negat în totalitate aceste fenomene, fie s-au compromis transformându-le în instincte obscure și brutale, asemănătoare celor de care sunt stăpânite fiarele și mitocanii. În acest fel, cuprinse de orgoliul grotesc de a se fi sustras unui univers mai puțin rațional decât al lor, viețile lor se târâsc îndelung în durere, vrajbă și slujenie. Ei au schimbat falșii idoli ai milei oarbe și ai fricii cu cei ai dezmățului și ai anarhiei.

Carter nu gustă deloc aceste libertăți întru totul moderne, căci mediocritatea lor sordidă îi îmbolnăvea spiritul îndrăgostit de frumusețea veșnică și îi revolta rațiunea împotriva logicii firave de care dădeau dovadă promotorii acestora, mascând instinctele lor brutale cu sacralitatea smulsă vechilor idoli pe care îi respinseseră. Observă că, aidoma vechilor preoți pe care îi detronaseră, cea mai mare parte dintre ei se dovedeau incapabili să se sustragă înșelătoriei de a crede că viața poate avea un alt sens decât ceea ce oamenii pot visa de la ea. Când, conform ultimelor descoperiri științifice, natura își proclama imoralitatea din profunzimile inconștienței și

impersonalității sale, viața nu poate, într-adevăr, să conserve, mai presus de valorile frumuseții, noțiunile elementare și incontestabile de morală și de etică. Perverșiți și ajunși bigoți datorită ideilor lor preconcepute de dreptate, libertate și conformism, ei s-au lepădat de vechea doctrină, de vechea cale, de credințele străvechi, fără să facă cel puțin efortul de a constata că această doctrină și această veche cale reprezintă unica origine a modului lor actual de a gândi și de a judeca, unicul lor criteriu într-un univers lipsit de sens, de scopuri fixe și de un sistem de referință. Deposedate de acest cadru convențional, viețile lor, lipsite atât de direcție, cât și de interes, evoluaseră până la punctul în care, în cele din urmă, au ajuns să confunde plictiseala lor cu o forfotă așa-zis utilă, lăsându-se în voia vacarmului și a distracțiilor barbare, excitați de senzații animalice. Când, decepționându-i, și acestea deveniră anoste și dezgustătoare, cultivară ironia și sarcasmul și, odată cu ordinea socială, descoperiră vina. Oare își vor da ei seama vreodată că reglementările lor brutale sunt la fel de nestatornice și de contradictorii ca și idolii strămoșilor lor și că ceea ce este voluptate pentru o clipă devine otravă în clipa imediat următoare? Frumusețea statornică și senină nu ne apare decât în vis, dar lumea noastră a alungat departe această mângâiere în ziua când, prosternându-se în fața realității, a izgonit tainele copilăriei și ale inocenței.

Prins în vârtejul agitației fără sens, Carter se strădui să ducă o viață de om onest, bine intenționat și binecrescut, încetă să mai creadă în visele sale, pe care vârsta le făcea să se ofilească sub povara ridicolului, dar un înnăscut simț al armoniei îl ajută să se păstreze aproape de calea urmată de cei de neamul și rangul său. Cuprins de apatie, străbătea cetățile oamenilor, suspinând pentru că niciun subterfugiu nu i se părea real și fiecare sclipire a soarelui pe acoperișurile înalte și fiecare lăsare a serii în piețele împrejmuite de balustrade înalte nu slujea la altceva decât să-l facă să-și amintească visele trăite odinioară și să tânjească după ținuturile eterice a căror taină o pierduse. Călătoriile nu erau decât o bătaie de joc; însuși Marele Război îl mișcă destul de puțin deși, încă de la început, se înrolase în Legiunea Străină. Acolo își făcu, pentru o vreme, chiar și prieteni, dar calitatea emoțiilor, monotonia și grosolănia concepțiilor lor îi stârniră curând dezgustul. Niciuna dintre rudele sale nu ar fi putut împărtăși viața sa interioară și, de aceea, aproape că se bucura la gândul că se aflau departe și nu putea ajunge la ele. Singurii care l-ar fi putut înțelege erau bunicul său și unchiul Christopher, dar amândoi muriseră de mult.

Atunci, se puse din nou pe scris, îndeletnicire pe care o abandonase complet atunci când visele sale îl părăsiseră. Dar nici în scris nu-și află împlinirea și mulțumirea, căci prezența lumii îl copleșea, împiedicându-l să se gândească la formele încântătoare de odinioară. O dispoziție ironică dădâma minaretele crepusculare pe care le înălțase, și teama foarte terestră de a nu fi verosimil izgonea din paradisul său feeric surpriza delicată a florilor. O milă prefăcută și fadă se revărsa din belșug asupra personajelor sale, în timp ce mitul necesității emoțiilor verosimile și a evenimentelor semnificative și plauzibile ruina profunzimea inspirației sale, făcând-o să se degradeze în satire sociale ieftine sau în alegorii aproape transparente. Noile sale romane se bucurară totuși de un succes pe care cele dinainte nu îl cunoscuseră niciodată, dar când înțelese ce vid trebuise să închidă între copertile lor pentru a le face pe placul turmei vanitoase a cititorilor săi, le arse și încetă să mai scrie. Le luă locul romane deosebit de agreabile, în care surâse curtenitor viselor pe cale de a se înfiripa, dar își dădu curând seama că ambianța sofisticată le golise de viață.

După aceste încercări, cultivă cu bună știință iluzia și ajunse un maestru în stăpânirea tehnicilor de a crea bizarul și insolitul, utilizându-le ca antidot împotriva banalului. Multe dintre aceste procedee nu întârziară să se dovedească, totuși, precare și sterile. Își dădu atunci seama că doctrinele populare ale ocultismului sunt la fel de seci și de inflexibile ca și cele ale științei, fără să se răscumpere pentru aceasta printr-o cât de palidă umbră de adevăr. Ipocrizia, prostia impertinentă și incoerența gândirii nu pot înlocui visul, nu pot oferi unui spirit superior nicio posibilitate de evadare din lumea reală. Carter își procură o serie de cărți blestemate și se consacră studierii celor mai extraordinari și mai subtili exploratori ai fantasticului. Scormonind tainele cunoașterii, așa cum puțini au reușit să o facă, analizând vibrațiile ce se aud trosnind în adâncul celor mai tănuite genuri ale vieții, ale legendelor și ale timpurilor imemorabile, făcu descoperiri care, ulterior, aveau să-l tulbure pe veci. Se hotărî să trăiască într-o lume neobișnuită și, în acest scop, își mobilă locuința din Boston astfel încât să se adapteze stărilor sale schimbătoare de spirit: fiecare dintre ele avea parte de câte o cameră tapisată în culori adecvate, înzestrată cu cărți și obiecte corespunzătoare ei și, mai mult, echipată cu aparate generatoare de senzații, lumină, căldură, sunet, gust și miros.

Într-o zi, Carter auzi vorbindu-se despre un om temut și ocolit în Sud, datorită tainelor încărcate de blesteme pe care acesta le aflase din cărți și

tăblițe de argilă aduse ilegal din India și Asia. Îl căută și trăi alături de el, împărtășindu-i cercetările vreme de șapte ani, până când, într-un miez de noapte, reveni de unul singur și cuprins de o spaimă fără margini din cimitirul străvechi și necunoscut în care pătrunseseră amândoi. Se reîntoarse atunci în Noua Anglie, pentru a se stabili în Arkham, orașul bântuit de stafii, vechea și înfricoșătoarea reședință a strămoșilor săi. Acolo, în vecinătatea sălciilor cărunte și a acoperișurilor dărăpănate, de-a lungul nopților de smoală, continuă să treacă prin experiențe care l-au făcut să sigileze pentru totdeauna jurnalul unuia dintre strămoșii săi, un om mult prea negru la suflet. Toate aceste oribile experiențe nu îl purtară, totuși, decât până la limita realității, fără a-l ajuta să treacă vreodată granița adevăratei țări a viselor, cea pe care o cunoscuse în tinerețea sa; astfel, încât la vârsta de cincizeci de ani încetase să mai spere că ar mai putea fi fericit într-o lume mult prea preocupată de problemele de zi cu zi pentru a da răgaz frumuseții să se arate și mult prea aspră pentru a lăsa visele să se nască.

În cele din urmă, dezgustat de superficialitatea plină de fumuri a ceea ce oamenii obișnuiesc să numească realitate, Carter se retrase într-o singurătate străbătută de nostalgia tinereții sale atât de încărcate de vise, din care îi mai rămăseseră doar răzlețe aduceri aminte. I se păru o prostie să-și mai facă sânge rău ostenindu-se să mai rămână în viață, așa că își procură prin intermediul unui cunoscut sud-american o otravă rară, cu efect fulgerător. Puterea obișnuinței și inerția fură motivele pentru care amână, totuși, acest act, și continuă să lăncezească printre primele sale amintiri. Desprinse draperiile ciudate cu care acoperise pereții și readuse casa la starea în care se afla pe când era copil: draperii purpurii, mobilier victorian și toate celelalte.

Cu timpul, ajunse să fie aproape mulțumit că-și amânase sinuciderea, căci izolarea de lume și relicvele tinereții făcură ca viața și minciunile ei să i se pară infinit de îndepărtate și de ireale, astfel încât o speranță firavă și o vrajă nedeslușită se strecurară, din nou, noaptea în somnul său care, ani în șir, fusese doar o oglindă deformantă a realității diurne, așa cum se întâmplă în visele tuturor oamenilor obișnuiți. Acum, reapăru geana de lumină tremurătoare a unei lumi mai ciudate și cu mult mai fantastice, geană de lumină vestind apropierea unei prezențe de neocolit, vag înfricoșătoare, întrupându-se în imaginile limpezi ca lacrima ale zilelor copilăriei, în timp ce clipe nestatornice, de mult uitate, îi reveneau în memorie. Adesea, se

trezea strigându-și bunicul sau mama, deși amândoi se odihneau înormânt de un sfert de secol.

Într-o noapte, bunicul sau îi aminti de *Cheie*. La fel de plin de viață ca odinioară, bătrânul erudit cu părul cărunt îi vorbi pe îndelete și cu înflăcărare despre neamul lor străvechi și despre straniile năluciri pe care le avuseseră strămoșii lor, oameni plini de rafinament și de sensibilitate. Îl pomeni pe acel cruciat cu ochii ca doi tăciuni aprinși care intrase în posesia unor taine înfricoșătoare, pe când era prizonierul sarazinilor, îl pomeni pe primul Sir Randolph Carter, cel care se inițiasse în magie în epoca elisabetană. Îl pomeni, de asemenea, pe acel Edmund Carter, care scăpase ca prin urechile acului de spânzurătoare în afacerea vrăjitoarelor din Salem, și care pusese de-o parte, într-un sipet străvechi, o cheie mare de argint, moștenire de la strămoșii săi. Înainte ca Randolph să se fi trezit, nobilul vizitator avusese răgazul să-i explice unde se afla cușărul, străvechea minunăție din stejar sculptat, al cărui capac ciudat nu mai fusese deschis de nimeni de două secole.

Carter îl descoperi în semiîntunericul unei mari mansarde prăfuite, uitat în adâncul unei comode pântecoase. Măsura în jur de un metru pătrat și era ornamentat cu sculpturi în stil gotic, atât de înfricoșătoare încât nu era de mirare ca nimeni după Edmund Carter nu mai îndrăznise să-l deschidă. Niciun zgomot nu răzbătu din cușăr atunci când îl clătină, doar o delicată mireasmă de mirodenn necunoscute se răspândi în aer. Că înăuntru s-ar afla o cheie, părea a fi mai mult legendă îndepărtată, de existența căreia nu aflase nici măcar tatăl lui Randolph. Niciun sistem nu părea să fi fost prevăzut pentru a face să mai cedeze vreodată încuietoearea impunătoare, ferecată și ruginită, astfel încât bătrânul cușăr părea pecetluit pentru vecie. Carter presimțea însă că înăuntru putea găsi cheia unei porți spre vis, dar bunicul său nu-i indicase unde și în ce fel să o folosească.

Un servitor bătrân forță capacul sculptat, zgâlțâind, așa cum făcuse el însuși mai devreme, figurile hâde, cu priviri răutăcioase, sculptate în lemnul înnegrit de vreme. În interior zăcea, înfășurată într-un pergament decolorat, o cheie enormă de argint, cu luciul mâncat de vreme, acoperită cu arabescuri oculte, dar fără nicio explicație lizibilă.

Voluminosul pergament cuprindea doar hieroglife ciudate, trasate cu trestia într-un alfabet necunoscut. Carter recunoscuse, totuși, aceste caractere: erau asemănătoare cu cele pe care le văzuse pe unul dintre sulurile de papyrus aparținând acelui cabalist erudit din Sud care dispăruse la miezul

noptii într-un cimitir neștiut de nimeni. Cel care începea să tremure, înfiorat de spaimă, de fiecare dată când începea să citească acel papirus.

Acum sosise rândul lui Carter.

Lustrui cheia și o păstră alături de el, închisă noaptea în vechiul cufăr înmiresmat de stejar. Visele îi sporiră în intensitate, dar în niciunul dintre ele nu îi apăruă cetățile stranii sau grădinile nespuse de frumoase de odinioară. Ele păreau a-și fi asumat, în prezent, un rol bine definit, cu replici ce nu puteau fi răstălmăcite. Dintotdeauna îl ademeniseră în trecut, transmițându-i voința contopită a tuturor strămoșilor săi, iar acum păreau să-l împingă — și mai în urmă — spre o tainică origine ancestrală. Știu atunci că trebuia să se întoarcă la obârșii, că trebuia să se piardă în trecut pentru a-și regăsi rădăcinile. Zile de-a rândul, gândurile îl purtară spre acele dealuri din nord unde, în vecinătatea năvalnicului Miskatonic, se ridică Arkham, orașul bântuit, și rustica reședință solitară a seminției sale.

În lumina cu străluciri de chihlimbar a toamnei, Carter o apucă pe vechiul drum arcuit ce șerpuiește printre fânețe împrejmuite de ziduri scunde, povârnișuri împădurite, ferme ascunse în văi adânci, însoțit de meandrele cristaline alt Miskatonicului peste care se înalță, ici și colo, poduri rustice din piatră și lemn, traversând dealurile parcă pictate ce se pierdeau dincolo de orizonturi. O cotitură îi dezvălui pâlcul de ulmi uriași printre care, cu un secol și jumătate mai devreme, unul dintre strămoșii săi se pierduse pentru totdeauna, într-un mod misterios.

Se înfioră când vântul îl făcu să tremure cu tâlc. Ceva mai încolo se ȳtea casa dărăpănată a acelei Goody Fowler, vrăjitoarea, cu ferestrele ei mici și răutăcioase și cu acoperișul lat și înclinat spre nord până aproape de pământ. Trecând prin fața ei, accelerează și nu încetini până când mașina nu se cățăără pe dealul de unde, netulburată și albă, vechea casă a mamei sale și a strămoșilor săi contempla de deasupra drumului priveliștea neliniștitoare, și totuși binevoitoare, a povârnișurilor stâncoase și a văilor înverzite, ce se întretăia la orizont cu turlle îndepărtate din Kingsport și, dincolo de acestea, cu nesfârșita întindere încărcată de vise a mării străvechi.

Pe culmea celui mai înalt deal se ivi deodată vechea reședință a familiei Carter, pe care n-o mai văzuse de patruzeci de ani. Era trecut de mult de amiază când ajunse la poale, iar când opri la jumătatea urcușului pentru a admira de sus împrejurimile, sub vraja razelor oblice ale soarelui bătând dinspre vest, priveliștea, scăldată într-un nor de lumină, părea învăluită într-un nimb de glorie și de aur. Ciudățenia viselor sale din ultimul timp și

speranța pe care o ascundeau păreau a fi prezente în acest extraordinar peisaj tăcut, care îi evoca singurătățile virgine de pe o altă planetă, în timp ce ochii săi descopereau cu încântare iarba catifelată a întinderilor pustii, unduindu-se în vale între zidurile gata să se prăbușească, măreția codrilor ca-n basme, scoțând în relief liniile purpurii și îndepărtate ale unui al doilea șir de dealuri, înălțându-se dincolo de dealurile din apropiere și ireala vale împădurită, deasupra căreia începea să se lase umbra, acoperind luminișurile umede în care izvoarele murmurau și gâlgâiau printre strâmbe rădăcini turgescente.

Carter își dădu seama că motoarele și mecanismele nu-și aveau locul în inima acestei împărății în care își începuse căutările; își abandonă, așadar, mașina la marginea pădurii și, băgându-și cheia de argint în buzunarul mantalei, începu să urce, cu greu, dealul. Acum, părea a se fi cufundat în adâncurile pădurii, dar știa că vechea reședință fusese înălțată pe o măgură pe care doar înspre nord nu exista pădure. Se întreba cum mai arăta în prezent casa pe care o lăsase, din neglijență, neocupată timp de treizeci de ani, de la moartea ciudatului frate al bunicului său, Christopher. În copilărie își petrecuse acolo mai multe vacanțe, descoperind stranii și fatale miracole în pădurile din spatele livezii.

Noaptea era tot mai aproape, umbra se îngroșa în jurul lui. O spărtură neașteptată printre arbori, undeva la dreapta sa, îi îngădui să zărească, pe deasupra pajiștilor în amurg, vechea clopotniță a Congregației din Kingsport, înălțată pe Central Hill. Sângerii în bătaia ultimelor unde de lumină, ferestruicile rotunde păreau să se mistuie în flăcările pe care le reflectau. O clipă mai târziu, când umbra deasă îl înghiți din nou, își aduse aminte, cu o tresărire de surpriză, că aceasta viziune fulgerătoare nu putea să fi țâșnit decât din adâncurile memoriei sale, din copilărie și numai de acolo, dat fiind că vechea și alba biserică fusese dăruită de mult pentru a se putea mari cu încă un salon spitalul Congregației. Citise cu interes știrea, într-un ziar care vorbea în legătură cu acest subiect despre subterane și tuneluri misterioase, săpate în dealul stâncos, descoperite sub biserică.

Un glas ascutit răsună deodată, străbătând această enigmă în legătură cu care tocmai își puneă întrebări, și acest sunet familiar îl făcu să tresară din nou, în ciuda anilor care trecuseră de când îl auzise ultima oară. Bătrânul Benijah Corey, deja foarte în vârstă pe timpul vizitelor sale din copilărie, fusese servitorul fratelui bunicului său, Christopher. Trebuie că acum bătea suta de ani, căci acest glas ascutit nu putea veni de la nimeni altcineva.

Carter nu putu desluși cuvintele, dar vocea era una dintre acelea care îți rămân în minte și nu te poți înșela asupra lor când le auzi din nou. Să-ți vina oare să crezi că bătrânul Benny mai putea fi încă în viață?

— Domnișorul Randy, domnișorul Randy, unde ești? Vrei s-o faci să moară de spaimă pe bătrâna ta mătușă Martha? Nu ți-a spus ea de atâtea ori să nu te îndepărtezi de casă după-amiaza și să te întorci înainte de căderea nopții? Randy! Raaan-dy! Puștiul asta moare de plăcere să se afunde în pădure; își petrece jumătate din timp visând pe deal, aproape de Sălașul Șerpilor. Hei, Raaan-dy!

În întunericul gros ca smoala, Randolph Carter se opri și se frecă la ochi. Ceva nu era în ordine. Ajunsese într-un loc în care nu avea de ce să ajungă, unde nu avea nicio treabă. Se rătăcise tare departe și acum era iremediabil târziu. Nu se uitase cât arăta ceasul clopotniței din Kingsport, deși ar fi putut s-o facă ușor cu ajutorul lunetei sale de buzunar; își dădea însă seama că întârzierea sa avea ceva de nemărturisit și fără precedent. Nu prea sigur că luneta era încă la el, băgă mâna în buzunarul de la bluză pentru a verifica. Nu, nu era, dar dădu peste marea cheie de argint pe care o găsisese undeva, într-un cufăr. Odată, unchiul Chris îi îndrugase o poveste ciudată despre un cufăr vechi, care nu fusese deschis niciodată, în care s-ar fi aflat o cheie, dar mătușa Martha i-o retezase brusc, zicând că astea nu sunt lucruri de spus unui copil care, și-așa, are capul plin de trăsni. Încerca să-și amintească unde Dumnezeu ar fi putut găsi aceasta cheie, dar ceva îi scăpa. Presupuse că treaba se întâmplase în mansarda casei sale din Boston și se revăzu, nedeslușit, pe cale de a-l corupe pe Parks, oferindu-i o sumă echivalentă cu salariul său pe o jumătate de săptămână, pentru a-l ajuta să deschidă cufărul. Imaginea îl făcu să se liniștească, cel puțin în legătură cu acest subiect, dar în timp ce rememora scena, îl uimi ceva extrem de neobișnuit în înfățișarea lui Parks, de parcă ani lungi și-ar fi lăsat urmele trecerii lor pe fața micuțului și harnicului cockney, creștând-o cu nenumărate riduri.

— Raan-dy! Ran-dy! Hei! Hei! Randy!

Rotocolul luminos al unei lanterne apăru șovăielnic de după neagra cotitură și bătrânul Benijah se năpusti asupra siluetei aiurite și amuțite a hoinarului.

— Dracul să te ia, băiete, aici erai! N-ai limbă, de nu răspunzi? De o jumătate de oră te strig într-una și sunt sigur că m-ai auzit de mult. Nu știi că mătușa-ta Martha își iese din minți când te știe pe afară noaptea?

Așteaptă să te spun unchiului Chris, se va face foc. Știi doar că pădurea nu e un loc pe unde să hoinărești la ora asta. Sunt aici lucruri care nu-ți pot face decât rău, și asta o aflase deja bunicul meu. Hai, domnișorule Randy, să ne întoarcem, sau Annah nu ne va mai păstra mult timp cina caldă.

Randolph Carter urca din greu drumul pieptiș, în timp ce prin înaltul rămuriș al toamnei, răzbătea licărirea stelelor tremurând în depărtare, ridicându-se fantastice deasupra întâmplărilor de pe pământ. Căinii lătrau, lumina gălbuie a micilor ochiuri de sticlă strălucea din cel mai înalt turn și deasupra măgurii despădurite în vârful căreia se clătina un imens acoperiș negru, dinaintea vestului slab luminat, ardeau Pleiadele. Mătușa Martha era în prag și nu-l bombăni prea tare pe copilul vagabond, atunci când Benijah îl împinse înăuntru. Îl știa prea bine pe unchiul Chris, pentru a nu fi surprinsă de o astfel de purtare din partea unui Carter. Randolph nu arată nimănui cheia, cină în tăcere și nu protestă când sosi ora culcării. I se întâmpla să viseze mai bine atunci când rămânea treaz și, apoi, dorea să se folosească de cheie.

Dimineața, Randolph fu în picioare devreme și ar fi rupt-o la fugă spre partea cea mai înaltă a pădurii, dacă unchiul Chris nu l-ar fi înșfăcat și nu l-ar fi așezat cu forța pe scaun, dinaintea micului dejun. Privea nerăbdător în jurul lui, rotindu-și ochii prin încăperea ușor înclinată, ba spre covorul zdrențuit, ba spre tavanul cu grinzi aparente, ba spre stâlpii din colțuri. Surâse atunci când crengile copacilor din livadă zgâriară ochiurile de geam plumbuite. Aproape de el, copacii și dealurile erau poarta acelei împărății din afara timpului, adevărata sa patrie.

Când putu în sfârșit să o șteargă, pipăi buzunarul bluzei, pentru a se convinge că marea cheie se mai afla încă acolo și, liniștindu-se, alergă spre acea pantă a dealului care, începând de la capătul livezii, se înălța chiar mai sus decât măgura însăși. În pădure, pământul era așternut cu mușchi și, ici-colo, se întrezăreau, misterioase în lumina slabă, mari stânci acoperite de licheni, asemănătoare monoliților druidici înălțați printre trunchiurile imense și răsucite ale unei păduri vrăjite. Randolph trecu, în timpul urcușului său, peste un râușor năvalnic a cărui cascadă părea să intoneze, puțin mai la vale, câteva incantații runice pentru faunii ascunși și nevăzutele driade.

Ajunse atunci până la peștera demonică, cu nume de temut, săpată în povârnișul pădurii, „Tainița șerpilor”. Oamenii din partea locului ocoleau această tainiță și Benijah îl sfătuisese, de nenumărate ori, să se țină departe de

ea. Era adâncă, mai adâncă decât oricare alta, credea Randolph, până când a descoperit apoi, într-un colț întunecat, o crăpătură ce dădea într-o altă grotă încă mai întinsă. Era un soi de cavou bântuit, ai cărui pereți de granit dădeau curioasa impresie că ar ascunde un șiretlic intenționat. De această dată se târî, ca de obicei, de-a lungul crevasei, luminându-și drumul cu chibrituri șterpelite din cutia din salonaș, și străbătu orificiul de trecere cu o grabă pe care cu atât mai greu i-ar fi fost s-o explice cuiva, cu cât nici el nu o înțelegea. N-ar fi putut spune de ce se apropia atât de sigur pe sine de peretele cel mai îndepărtat și de ce scotea din buzunar, așa cum tocmai o făcea, marea cheie de argint. Când, în acea noapte, se întoarse acasă topăind, nu se scuza în niciun fel pentru întârziere, nu dădu nicio explicație asupra locului de unde venea și nu acordă nici cea mai mică atenție reproșurilor făcute pentru că nesocotise cu desăvârșire sunetul cornului care-l chemase la masa de prânz.

Este în prezent admis de toate rudele îndepărtate ale lui Randolph Carter, că în al zecelea an al vieții acestuia s-a petrecut un fapt care i-a ascuțit imaginația. Ernest B. Aspinwall, vărul său din Chicago, mai mare cu zece ani decât el, își amintește deslușit de o schimbare intervenită în comportamentul acestui băiat după toamna anului 1883. Randolph avusese viziuni cum puțini au, dar încă și mai nefirească era puterea sa de a anticipa lucruri cât se poate de reale. Pentru a spune lucrurilor pe nume, părea să fi dobândit un dar al profeției ieșit din comun și avea cele mai ciudate reacții față de fenomene care, lipsite de rezonanță în epocă, aveau să îndreptățească mai târziu neobișnuitele sale afirmații. Pe măsură ce în deceniile următoare aveau să apară în cartea istoriei, unul câte unul, noi nume, noi invenții sau noi evenimente, oamenii au putut să-și aducă aminte, cu uimire, felul în care, cu mulți ani în urmă, Carter lăsase nepăsător să-i scape câteva cuvinte legate fără îndoială de ceea ce atunci era de domeniul viitorului foarte îndepărtat. El însuși nu găsea niciun înțeles acestor cuvinte, nu știa de ce anumite fapte îi provocau anumite emoții și socotea vinovate de toate acestea câteva vise uitate. Mai târziu, în 1897, deveni brusc livid atunci când un călător oarecare pomeni în poveștile sale de orașul francez Bellay-en-Santerre. Prietenii săi își reamintiră acest incident în 1916, când Carter a fost grav rănit în acest oraș, pe când lupta în Legiunea Străină, în timpul Marelui Război.

Faptul că rudele lui Randolph Carter comentează din nou toate acestea se explică prin recenta sa dispariție. Bătrânul său servitor Parks este ultima

persoană care l-a văzut plecând într-o zi dis-de-dimineată și luând cu el în mașină o cheie pe care o descoperise de curând. Parks îl ajutase să extragă acea cheie din vechiul cufăr în care fusese închisă și se simțise tulburat într-un mod nedeslușit de ea, dintr-un motiv ciudat pe care nu-l putea exprima. Părăsindu-l, Carter îi declarase că avea intenția să călătorească în împrejurimile Arkhamului, pentru a revedea ținutul strămoșilor săi.

Mașina sa fu regăsită la jumătatea coastei Elm Mountain, trasă cu grijă la marginea drumului spre vechea reședință a familiei Carter. Oamenii din partea locului descoperiră în interior un sipet de lemn înmiresmat, acoperit cu sculpturi înfricoșătoare. Acest cufăr conținea doar un pergament ciudat, pe care niciun lingvist și niciun paleograf nu a reușit să îl identifice sau să îl descifreze. Ploaia spălase, cu timpul, orice urmă de pași, dar detectivii din Boston ar fi putut avea ceva de spus în legătură cu evidenta dezordine în care se găsea schelăria năruită a reședinței Carter. Aceasta arăta, după părerea investigatorilor, de parcă cineva ar fi scormonit de curând prin ruine. O batistă albă, obișnuită, găsită ceva mai departe, pe coasta dealului, n-a putut fi identificată ca aparținând dispărutului.

Moștenitorii lui Randolph Carter au adus în discuție partajul bunurilor sale, dar eu mă voi opune categoric deschiderii acestei succesiuni, căci nu cred să fi murit. Există spirale ale timpului și ale spațiului, ale visului și ale realității, pe care numai un visător le poate bănuși. Ceea ce știu despre Carter mă îndreptățește să cred că a găsit, pur și simplu, mijlocul de a pătrunde în acest labirint. Nu pot să știu dacă el va mai reveni vreodată printre noi. Tânjea să regăsească colinele pierdute ale visurilor sale și suspina după copilăria sa. Cam pe atunci găsi o cheie și, nu știu de ce, înclin să cred că a fost capabil să profite într-un mod ciudat de această descoperire.

Îl voi descoase când ne vom revedea, căci mă aștept să îl întâlnesc peste puțin timp, într-o anume cetate din vis prin care amândoi aveam obiceiul să cutreierăm. În Ulthar, dincolo de râul Skai, se zvonește că un nou rege a fost urcat în tronul de opal al Ilek-Vadului, oraș fabulos ce își înalță turnurile pe înalte faleză de sticlă dominând marea crepusculară în care *gnorri* cu barbă și cu înotătoare își construiesc labirinturile lor coplesitoare. Cred că știu, sau mai degrabă chiar știu, cum să interpretez acest zvon. Cert este că sunt nerăbdător să văd apărând marea cheie de argint, căci în arabescurile ei oculte odihnesc simbolic toate scopurile și toate tainele acestui univers orb și impersonal.

PARTEA A TREIA

DINCOLO DE POARTA CHEII DE ARGINT

I

Într-o încăpere vastă, cu parchetul acoperit de un covor de Buhara, o adevărată minune ieșită din mâna unor meșteri înzestrați, cu pereții îmbrăcați în tapiserii cu desene ciudate, patru bărbați erau așezați în jurul unei mese acoperite de un vraf de documente, risipite în dezordine. Din ungherele îndepărtate, unde un negru incredibil de bătrân, înveșmântat într-o livrea de culoare închisă, avea grijă să umple din când în când vasele înalte, așezate pe ciudate trepiede de fier forjat, răzbătea un adormitor miros de oliban, iar pe una din laturi ticăia într-o firidă adâncă un straniu orologiu, în formă de sicriu, pe al cărui cadran erau înscrise hieroglife tulburătoare, în vreme ce acele sale se învârteau măsurând timpul după legi necunoscute pământenilor. Era o încăpere neobișnuită și copleșitoare, dar cât se poate de potrivită cu acțiunea în curs. În această locuință din New Orleans, casa bătrânească a celui mai de seamă ocultist, matematician și orientalist de pe acest continent, se stabilise în cele din urmă un scriitor visător și erudit. Acest scriitor, doar cu ceva mai puțin renumit ca ocultist decât predecesorul său, dispăruse din această lume în urmă cu patru ani.

Randolph Carter dispăruse la data de 7 octombrie 1928, în vârstă de cincizeci și patru de ani, după ce încercase toată viața să scape de neplăcerile și îngrădirile existenței, strecurându-se prin deschizătura unor vise ispititoare pe drumul fabulos spre alte dimensiuni. Cariera sa fusese ieșită din comun, învăluită în singurătate și, pornind de la misterioasele sale romane, nu puțini erau aceia care îi atribuiau o existență cu episoade cu mult mai stranii decât lasă să se ghicească jurnalul său. Asocierea sa cu Harley Warren, solomonarul din Carolina de Sud, împinsese până la consecințe imprevizibile și tragice cercetările sale asupra limbajului ancestral Naacal, utilizat de preoții din Himalaia. Pentru a spune povestea până la capăt, Carter fusese acela care, într-o noapte înfricoșătoare, împresurat de o negură smintită, îl văzuse pe Warren coborând într-un cavou cu pereții umezi și brăzdați de salpetru, pentru a nu mai reveni la suprafață niciodată. Randolph Carter locuia la Boston, dar toți strămoșii săi erau originari din acel ținut deluros, sălbatic și bântuit ce se întinde dincolo de Arkham, orașul împovărat de ani și forfotind de vrăjitoare respingătoare;

și tocmai printre acele dealuri străvechi, încărcate de puteri oculte, se pierdu el în cele din urmă.

Bătrânul său servitor Parks — care a murit în 1930 — pomenise despre un misterios cufăr înmiresmat, acoperit cu sculpturi hâde, pe care stăpânul său îl descoperise în mansardă. Pomenise, de asemenea, despre pergamentul indescifrabil și despre cheia de argint cu motive stranii pe care le conținea acel cufăr — subiecte în legătură cu care însuși Carter purtase o corespondență susținută. Parks spunea că Randolph Carter i-ar fi povestit că această cheie ciudată, ajunsă la el de la strămoșii săi, îl putea ajuta să redeschidă poarta copilăriei pierdute, poarta spre alte dimensiuni, poarta împărăției fantastice în care până atunci pătrunsese doar în scurtul răstimp al unor scurte vise nedesluite. Într-o bună zi, Carter se pierdu în depărtare pentru a nu mai reveni niciodată, luând cu el în mașină cufărul și conținutul său.

Oamenii de prin partea locului descoperiră puțin mai târziu mașina abandonată la marginea unui drumeag vechi și năpădit de buruieni, pe dealurile din spatele ruinelor orașului Arkham, pe aceleași dealuri unde odinioară locuiseră strămoșii lui Carter și de unde se căsca acum spre stele pivnița năruită a străvechii lor reședințe dărăpănate. Mașina se găsea într-un pâlce de ulmi uriași, aproape de locul unde, în 1781, unul dintre Carteri dispăruse în mod misterios, în apropierea colibeii pe jumătate putrezite a lui Goody Fowler care, nu cu mult timp în urmă, încă își mai prepara aici fierturile nefaste. Colonizat în 1692 de casta efemeră a nefericitelor vrăjitoare din Salem, ținutul se află și astăzi sub povara unui blestem atât de înspăimântător, încât nici nu te poți încumeta să te gândești la el. Edmund Carter scăpase ca prin urechile acului de umbrele din *Dealul Spânzurătorii* și numeroase erau poveștile despre vrăjitoriile sale. S-ar părea că, în prezent, unicul sau moștenitor a pornit pe urmele lui, pentru a-l regăsi.

În mașină au fost găsite doar înmiresmatul cufăr acoperit cu sculpturi hâde și misteriosul pergament, pe care nimeni nu reușise să-l descifreze. Cheia de argint dispăruse — probabil odată cu Carter. Nu existau alte indicii sigure în afara acestora. Detectivii din Boston au afirmat că schelăria năruită a străvechii reședințe a familiei Carter părea a fi fost deplasată din loc, într-un mod curios, iar cineva culesese din spatele ruinelor o batistă albă, lăsată pe o stâncă înaltă, din vecinătatea sinistrei grote numite Tainița Șerpilor, chiar pe versantul acoperit de codrul înfricoșător.

Faptul acesta stârni din nou la viață legende despre Tainița Șerpilor care umblă prin partea locului. Fermierii aminteau în șoaptă de ritualul păgân oficiat în această grotă respingătoare de însuși Edmund Carter, solomonarul. Se adăugau la aceasta povești legate de patima care-l lega pe Randolph Carter însuși de aceste locuri pe când era doar un copil. Pe atunci, venerabilul acoperiș șubrezit al reședinței Carter era încă în picioare și îl adăpostea sub el pe fratele bunicului său, Christopher. Randolph îl vizita adesea și îi povestea lucruri ciudate despre Tainița Șerpilor. Oamenii își aminteau că pomenise de o crăpătură adâncă, ce dădea într-o peșteră neștiută de nimeni. De asemenea, formulau ipoteze asupra schimbării vizibile survenite la fragedul Randolph după ce acesta și-a petrecut o zi întreagă în Tainiță, pe la vârsta de vreo nouă ani. Asta se petrecuse în octombrie și, ca urmare a acestei aventuri, Randolph părea a fi dobândit darul misterios de a prezice viitorul.

O ploaie târzie căzuse în noaptea dispariției lui Carter și nimeni nu a mai fost în stare să distingă, cu exactitate, urmele pașilor săi după ce se îndepărtase de mașină. În interiorul Tainiței Șerpilor băltea un noroi moale și vâscos, rezultat al unor recente și abundente infiltrații. Doar niște țărani neștiutori puteau fi în stare să dea crezare zvonurilor în legătură cu niște așa-zise urme de pași pe care li se năzărise că le-ar fi văzut pe locul unde ulmii uriași se apleacă asupra drumului, ca și pe coasta dealului, în vecinătatea blestemată a Tainiței Șerpilor, acolo unde a fost descoperită batista. Cine altcineva ar fi putut da crezare murmurilor potrivit cărora acolo, printre butuci, erau niște urme mărunte, asemănătoare acelor pe care le lăsau cizmele cu bot pătrat pe care le purta Randolph Carter pe când era copil? Era o poveste la fel de absurdă ca și aceea potrivit căreia urma cizmelor, cu un toc atât de deosebit, purtate de Benijah Corey întâlnea micuții pași pe drum. Bătrânul Benijah fusese servitorul familiei Carter în timpul copilăriei lui Randolph, dar murise de treizeci de ani.

Aceste bârfe — la care se adaugă propria declarație a lui Randolph Carter făcută atât față de Parks cât și față de alte câteva persoane, conform căreia cheia de argint, acoperită de arabescuri misterioase, îl putea ajuta să descuie poarta copilăriei sale pierdute — trebuie să fi fost motivul pentru care un mare număr de savanți ocultiști declarară că, la cincizeci și patru de ani, dispărutul a făcut cale înapoi în timp până în acea altă zi de octombrie 1883 când, mic copil fiind, și-a petrecut o zi întreagă în grotă. Când ieșise de acolo în seara acelei zile, susțin aceștia, Randolph făcuse, cine știe cum,

o excursie completă, dus-întors, în viața sa, dar numai până în 1928; nu cunoștea el oare, după acea zi, fapte care urmau să aibă loc, într-adevăr, mai târziu, dar niciodată posterioare anului 1928?

Unul dintre acești savanți — un original ajuns la o anumită vârstă, care locuia în Providence, Rhode Island, și care purtase o îndelungată corespondență intimă cu Carter — elaborase o teorie mult mai aprofundată, conform căreia Carter nu numai că a reușit să se întoarcă aievea în anii copilăriei, dar a atins o asemenea stare de descătușare încât poate, desprins cu totul de realitate, să rățăcească după pofta inimii chiar și dincolo de orizonturile prismatice ale viselor sale din acei ani. În urma unei ciudate viziuni, acesta a făcut publică o relatare a dispariției lui Carter, în care insinuează că acesta s-a așezat în tronul împărăției de opal Ilek-Vad, cetate fabuloasă care își înalță turnurile deasupra falezei de sticlă ce domină marea crepusculară în care *gnorri* bărboși și înzestrați cu înotătoare își construiesc misterioasele lor labirinturi.

Tocmai acest bătrân, Ward Phillips, a fost acela care s-a ridicat cu violență împotriva împărțirii bunurilor lui Carter moștenitorilor săi — cu toții veri îndepărtați ai acestuia; argumentul său de șoc a fost acela că prietenul său, trăind într-o altă dimensiune temporală, ar fi putut să revină într-una din zile. Partea adversă era reprezentată de unul dintre veri, Ernest B. Aspinwall, din Chicago, personaj cu zece ani mai în vârstă decât Randolph, a cărui vervă oratorică, dobândită grație disciplinelor juridice, se menținea în sălile tribunalelor la fel de proaspătă și de necruțătoare ca în tinerețe. Controversa agitase spiritele patru ani buni, dar acum sunase ora partajului, care urma să aibă loc chiar în această vastă încăpere.

Executorul testamentar al lui Carter, Etienne-Laurent de Marigny, era un eminent savant de origine creolă, subtil om de litere dar, în același timp, iscusit în arta de a face bani, inițiat atât în misterele tradiționale, cât și în acelea ale antichității occidentale. Carter îl cunoscuse pe Marigny în timpul războiului, pe vremea când amândoi se aflau în Franța, înrolați în Legiunea Străină, și se atașase de aceasta, recunoscând spontan în el un spirit afîn. Când, în timpul unei permisii comune, tânărul erudit creol îl luă cu el în sudul Franței, la Bayonne, pe tânărul din Boston, care își dorea de mult această călătorie și când, în criptele străvechi și întunecoase săpate sub această cetate ce părea încremenită de milenii în visare, îi împărtăși anumite taine înfricoșătoare, acele clipe au pecetluit legământul unei prietenii fără întoarcere. Carter îl desemnase pe de Marigny prin testament ca executor al

ultimelor sale dorințe și, din acest motiv, eruditul avid de cunoaștere se pregătea acum, nu fără reținere, să prezideze reglementarea succesiunii. Era o sarcină ingrată pentru el deoarece, la fel ca și bătrânul locuitor din Rhode Island, nu credea deloc în sfârșitul lui Carter. Ce valoare pot avea, însă, visele înțelepților inițiați, în fața pragmatismului fără menajamente al societății?

În această încăpere stranie, situată în inima cartierului francez, erau strânse în jurul mesei toate persoanele care aveau de revendicat drepturi în afacerea în curs. Deschiderea succesiunii fusese anunțată legal, conform uzanțelor, în ziarele care apăreau în toate regiunile în care s-ar fi putut stabili eventualii moștenitori ai lui Carter. Totuși, doar patru oameni au dat curs anunțului și se aflau acum așezați în strania încăpere, ascultând tic-tacul nefiresc al acestui orologiu în forma de sicriu, măsurând un timp din afara timpului, și căderea monotonă a apei din havuzul din curte, dincolo de ferestrele pe jumătate acoperite de perdele. Pe măsură ce se scurgea timpul, fețele lor păreau să se înece tot mai mult în aburii șerpuitori ce se ridicau din vasele așezate pe trepiede care, alimentate sporadic, păreau să nu prea mai aibă nevoie de supravegherea negrului cu mișcări liniștite, dar din ce în ce mai încordate.

Erau de față: Etienne de Marigny, zvelt, brun, frumos și încă tânăr; Aspinwall, reprezentantul moștenitorilor, păr alb, figura apoplectică, favoriți impunători, corpolență accentuată; Phillips, ocultistul din Providence, slab, cărunt, nas lung, adus din spate, obraz ras la sânge. Al patrulea părea fără vârstă, slab, nefiresc de țeapăn, cu trăsături extrem de regulate, acoperite de o barbă deasă, purtând pe cap turbanul tradițional al unei înalte caste de brahmani și înzestrat cu o extraordinară privire, arzând în străfundul ochilor săi negri, aproape fără iris, ce păreau să te fixeze de foarte departe, de parcă s-ar fi aliat undeva la mare distanță înapoia trăsăturilor feței. Se prezentase drept Swami Chandraputra, un adept venit din Benares pentru a furniza informații importante. De Marigny și Phillips corespondaseră cu el și amândoi recunoscuseră fără întârziere autenticitatea cunoștințelor sale oculte. Vocea sa cavernoasă și metalică avea un sunet forțat, de parcă utilizarea limbii engleze i-ar fi afectat într-un mod straniu sistemul vocal, deși se exprima cu ușurință într-un limbaj corect și curgător, ca orice anglo-saxon. Ținuta sa era, în general, cea a unui european mediu, căruia însă nu i se potrivea deloc îmbrăcămintea prea largă de pe el, iar

barba neagră și zbârcită, turbanul oriental și mânușile largi și albe, cu un singur deget, îi dădeau un aer original și exotic.

De Marigny, care se juca nervos cu pergamentul găsit în mașina lui Carter, tocmai spunea:

— Nu, n-am fost în stare să scot ceva din acest pergament. Domnul Phillips, aici prezent, a renunțat de asemenea. Colonelul Churchward declară că nu este vorba de Naacal și că nu seamănă decât cu hieroglifele descoperite pe topoarele de război din Insula Paștelui. Sculpturile de pe cufăr amintesc totuși izbitor de statuile din Insula Paștelui. Ceea ce mi se pare mie că se apropie cel mai mult de caracterele de pe acest pergament — remarcăți cum toate literele par să se încline pe orizontală — este grafia unei cărți care s-a aflat în posesia sărmanului Harley Warren. Cartea îi sosise din India pe când eu și Carter ne aflam în vizită la el, în 1919, și nu a acceptat niciodată să ne vorbească despre ea, susținând că e preferabil pentru noi să-i ignorăm întru totul conținutul și sugerându-ne că originea acestei cărți ar fi în cu totul altă parte decât pe Pământ. Warren a luat cu el această carte atunci când, în decembrie, a coborât în cavoul acelui cimitir necunoscut, dar nici el, nici cartea, nu au mai revenit vreodată la suprafață. Am trimis acum câțva timp prietenului nostru aici prezent — Swami Chandraputra — câteva date referitoare la unele dintre aceste hieroglife, ca și o fotocopie a pergamentului lui Carter. El crede că i-ar sta în putință să facă într-o oarecare măsură lumină în această privință, folosind anumite surse bibliografice doar de el cunoscute și consultând anumite persoane la care numai el poate ajunge.

«Cât privește cheia, Carter mi-a trimis o fotocopie și am putut constata că arabescurile sale nu sunt litere, dar par să aparțină aceleiași tradiții culturale ca și pergamentul. Carter pretindea mereu că ar fi pe cale de a descifra misterul, dar nu a dat niciodată amănunte. Odată aproape că s-a lăsat cu totul copleșit de poezie, vorbind despre ansamblul cercetărilor sale. Ar fi posibil, spunea el, ca această străveche cheie de argint să poată deschide porțile succesive ce ne împiedică să coborâm nestânjenți renumitele coridoare ale spațiului și timpului până la cea din urmă *limită*, dincolo de care n-a trecut picior de om de când geniul înfricoșător al lui Shaddad a zămislit domurile miraculoase și minaretele fără număr, cu mii de coloane, ale Iremului, pe care le-a ascuns în nisipurile Arabiei Pietroase. Derviși pe jumătate morți de foame și nomazi smintiți de sete s-au întors să povestească despre acel portal monumental și despre mâna sculptată de

deasupra cheii sale de boltă, dar niciun om nu i-a trecut pragul și nu s-a întors în locurile de unde a plecat pentru a putea susține că pașii săi au rămas întipăriți pe nisipul plin de moloz din interior, atestând trecerea sa pe acolo. Cheia pe care o deținea era, presupunea el, tocmai cea după care mâna sa se chircea în van.

Din ce motiv Carter nu a luat cu el pergamentul, așa cum a făcut cu cheia, nu putem ști. Poate că l-a uitat sau poate că a evitat să îl ia, aducându-și aminte că un om a dus cu el într-un cavou o carte cu caractere identice și nu s-a mai întors de acolo niciodată. Sau poate că era într-adevăr un lucru lipsit de importanță pentru ce intenționa el să săvârșească.

În clipa în care de Marigny se opri, bătrânul Phillips interveni cu o voce aspră și pătrunzătoare:

— Despre miraculoasele călătorii ale lui Randolph Carter nu putem ști nimic mai mult decât ceea ce aflăm visând. Visele mele m-au călăuzit în multe locuri ciudate și am auzit lucruri pline de un tâlc misterios în Ulthar, dincolo de râul Skai. Carter nu a considerat necesar să ia cu el pergamentul pentru că ținta sa era lumea din visele copilăriei sale. Acum, el este rege în Ilek-Vad.

Domnul Aspinwall deveni de două ori mai roșu în obraz ca de obicei și aruncă vehement:

— Nimeni nu poate să-l facă să tacă pe acest bătrân nebun? Ne-am săturat de când tot bate câmpii. Problema este să împărțim bunurile și e timpul să începem.

Pentru prima oară, Swami Chandraputra glăsui cu vocea sa ciudat de nefirească:

— Domnilor, acest subiect este mult mai plin de miez decât vă imaginați. Domnul Aspinwall greșește luând în răs realitatea viselor. Domnul Phillips nu ne-a oferit decât o imagine incompletă, poate pentru că încă nu a visat destul. Eu însumi am visat mult. În India o facem tot timpul. Dumneavoastră, domnule Aspinwall, fiind un văr din partea mamei, nu sunteți, firește, un Carter autentic. Visele mele, ca și alte surse de informare, mi-au permis să mă inițiez în anumite aspecte ale acestei afaceri care, pentru dumneavoastră, rămân deocamdată obscure. De exemplu, Randolph Carter a uitat acel pergament pe care nu a reușit să-l descifreze — cu toate că ar fi fost spre binele lui dacă și-ar fi amintit să-l ia cu el. După cum vedeți, consider că am studiat suficient ceea ce s-a întâmplat cu Carter după

ce, luând cu el cheia de argint, și-a abandonat mașina la apusul soarelui, pe 7 octombrie, cu patru ani în urmă.

Aspinwall râse batjocoritor, destul de tare pentru a fi auzit, în timp ce toți ceilalți ciuliră urechile, pradă unei curiozități ascuțite. Fumul ce se ridica din dreptul straniilor trepiede se îndesea, în timp ce tic-tacul smintit al orologiului în formă de sicriu părea, parcă pentru a se conforma unui ordin misterios, să indice semnele de punctuație și liniuțele de unire ale unui mesaj indescifrabil lansat dintr-un alt spațiu. Hindusul se lăsă pe spate și continuă, cu ochii pe jumătate închiși, pe același ton ușor forțat, utilizând, totuși, un limbaj obișnuit, în timp ce înaintea auditoriului său începea să plutească imaginea a ceea ce i se întâmplase lui Randolph Carter.

II

Dealurile de dincolo de Arkham sunt pătrunse de o vrajă ciudată, pe care bătrânul Edmund Carter, vrăjitorul, a făcut-o, poate, să coboare dintre stele, ori să urce din criptele pământului inferior atunci când, fugind din Salem, s-a refugiat pe aceste locuri, în 1692. De îndată ce reveni pe aceste meleaguri, Randolph Carter știe că se afla foarte aproape de una dintre acele porți pe care o mână de oameni îndrăzneți și apăsăți de blestem le-au deschis în zidul titanice care desparte lumea noastră de Absolut. Presimțea că în acel loc și în acea zi a anului putea să dea răspunsul potrivit mesajului pe care îl descifrase în ultimele luni în arabescurile acestei chei de argint cu luciul mâncat de vreme, necrezut de vechi. Acum știa cum trebuie răsucită cheia, cum trebuie ținută în lumina soarelui la asfințit și ce silabe magice trebuiesc psalmodiate în gol, la a noua și ultima răsucire. Într-un loc atât de apropiat de sumbra polaritate și de poarta făgăduită cum era acela, cheia avea să-și dovedească puterea fermecată. Va poposi cu siguranță, din nou, chiar în această noapte, în acea copilărie pierdută pe care nu încetase niciodată să o regrete.

Ieși din mașină, purtând cheia în buzunar, și se cățăără pe deal, înfundându-se din ce în ce mai adânc de-a lungul viilor împrejmuite de ziduri de piatră, terenurilor acoperite de păduri posomorâte, livezilor sălbătice cu trunchiuri noduroase, fermelor părăsite cu ferestre oarbe și ruinelor fără nume, până în inima întunecată a acestui ținut amenințător și bântuit ce mărginește drumul șerpuitor. La vremea apusului, în timp ce turlile din Kingsport străluceau în depărtare, sub cerul cu sclipiri roșietice,

înălță cheia, săvârși ritualul cuvenit și rosti invocațiile prescrise. De-abia mult mai târziu avea să-și dea seama cu câtă iuțeală împlinise ritualul.

Atunci, în ceasul de culme al amurgului, auzi o voce venind din trecut: cea a lui Benijah Corey, servitorul fratelui bunicului său. Bătrânul Benijah nu murise oare acum treizeci de ani? Treizeci de ani înainte de ce dată? Și oare în ce an se afla? Ce era atât de neobișnuit în faptul că bătrânul Benijah era pe cale să-l cheme în casă, în acel 7 octombrie 1883? Nu rămăsese el afară mult mai mult decât îi îngăduise mătușa Martha? Ce era cu această cheie din buzunarul bluzei, când de fapt acolo ar fi trebuit să se afle micuța lunetă pe care i-o oferise tatăl său la a noua aniversare, cu două luni în urmă? Ce găsisese în mansardă, acasă? Putea el să dovedească oare existența acelei misterioase spirale a cărei urmă ochii săi ageri o descoperiseră printre stâncile ce acoperă cu sfărâmăturile lor trecerea spre grotă interioară care se deschide în spatele Tainiței Șerpilor? Acest loc a făcut parte dintotdeauna și în ochii tuturor din împărăția bătrânului Edmund Carter, vrăjitorul. Nimeni nu a vrut, în ruptul capului, să pătrundă acolo și nimeni, în afara lui, nu a descoperit, niciodată, crăpătura astupată de rădăcini și nici nu s-a strecurat prin ea până la acea grotă interioară care adăpostește spirala. Ce mâini puteau fi acelea care să fi zămislit această spirală ce țâșnea imaterială ca o spumă din inima acestei încăperi de piatră? Să fi fost oare opera bătrânului Edmund, vrăjitorul — sau cea a unor ființe pe care le făcuse să apară și cărora le poruncise să o facă?

În acea seară, micuțul Randolph cină împreună cu unchiul Chris și mătușa Martha în vechea fermă al cărei acoperiș stătea să cadă.

În dimineța următoare, fu în picioare devreme și se cățără de-a lungul livezii cu meri încovoiați până la înaltele creste unde se ascundea printre stejari grotești și prea stufoși, neagră și respingătoare, Tainița Șerpilor. O așteptare fără nume se năștea în el și nici măcar nu-și dădu seama că-și pierde batista scotocindu-se în buzunare pentru a se convinge că străvechea cheie de argint era într-adevăr la locul ei. Se strecură plin de încredere și de îndrăzneală prin gura întunecată, luminându-și drumul cu chibritele șterpelite din salonaș. O clipă mai târziu, trecuse dincolo de crăpătura înfundată cu rădăcini și pătrunsese în acea grotă interioară neștiută de nimeni, al cărei perete stâncos seamănă cu o spirală monstruoasă, în care parcă zvâcnește încă conștiința care i-a dat viață. Rămase nemișcat și fără grai, aprinzând chibrit după chibrit, ca încremenit de spaimă, în fața acestui perete de pe care se prelingeau picături de umezeală. Acea umflătură în

piatră, deasupra cheii de boltă, ce i se năzărise deodată, nu era oare o gigantică mână sculptată? Scoase atunci cheia de argint și făcu gesturi și rosti invocații a căror origine nu și-o amintea nici măcar vag. Uitase oare ceva? Randolph era stăpânit doar de dorința de a trece pragul, pentru a pătrunde în tărâmul nemărginit al viselor și a vedea golfurile unde toate dimensiunile se topesc în Absolut.

III

Ceea ce urmează aproape nu că se poate descrie în cuvinte. Partea aceasta abundă în paradoxuri, în contradicții, în anomalii, care nu-și au locul în existența cotidiană, dar ne bântuie visele cele mai fantastice și ni se par absolut firești până atunci când ne întoarcem în lumea noastră strâmtă, obiectivă, rigidă și redusă la analogiile logicii tridimensionale. Depășându-și povestirea, hindusul reușea doar cu greu să evite tot ceea ce putea să pară o simplă halucinație naivă și neînsemnată în loc să fie povestea unui om întors pe firul anilor până în copilărie.

Domnul Aspinwall își manifestă dezgustul printr-un mormăit apoplectic și încetă practic să mai asculte.

Ritualul cheii de argint oficiat de către Randolph Carter în beznă bântuită a celei de-a doua peșteri se dovedi efecace. Încă de la cel dintâi gest, încă de la cea dintâi silabă, se arătase o aură stranie și înspăimântătoare, prevestitoare a mutației pe cale de a se înfăptui: spațiul și timpul, mișcarea și durata, începură să se destrame ca o țesătură putredă. Noțiuni ca cele de vârstă sau loc își pierdură pe nesimțite orice înțeles. În ajun, Randolph Carter trecuse ca prin minune în zbor peste prăpastia anilor, iar acum zidul care-l despărțea pe copil de adult se prăbușise. De-acum înainte, nu mai exista decât entitatea Randolph Carter, înzestrată încă cu amintiri și imagini, dar complet desprinsă de mediul terestru în care le dobândise. În clipele dinainte, existase atât o peșteră, cât și forma nedeslușită a unei monstruoase arcade de piatră și cea a unei gigantice mâini sculptate. Acum, nu mai existau nici peștera, nici absența peșterii, nici zidul, nici absența zidului. Exista doar un fluviu de imagini, nu atât vizuale, cât mentale, prin care entitatea în care se transformase Randolph Carter își re trăia percepțiile acumulate, care puneau din nou stăpânire pe mintea sa, fără să-și dea limpede seama cum de ajungeau acolo.

După celebrarea ritualului, Carter își dădu seama că a ajuns într-o regiune pe care nicio geografie terestră nu a menționat-o vreodată și că a fost

proiectat într-o epocă la care istoria are paginile rupte. Ceea ce i se întâmpla i se părea, totuși, vag familiar. Misterioasele fragmente Pnakotice spun câte ceva despre aceasta și, după ce descifra semnele gravate pe cheia de argint, un capitol întreg din Necronomicon, opera uitată a arabilui smintit Abdul Alhazred, îi dezvăluisese întreaga sa semnificație ascunsă. Deschisese o poartă, nu chiar Ultima Poartă, ci o alta care te conduce dincolo de Pământ și de timp, până la acea extensiune a Pământului care este în afara timpului și din care Ultima Poartă te conduce, la rândul ei, înfruntând spaime și primejdii, până la Vidul Suprem ce se găsește în afara Pământului, a Universului și a materiei.

Acolo, ar fi trebuit să-l întâmpine o călăuză — o călăuză înfricoșătoare; o călăuză ce a existat ca entitate pe Pământ cu milioane de ani în urmă, într-o epocă în care ființa umană nici nu putea fi imaginată și în care pe planeta învăluită în aburi se mișcau forme uitate, înălțând așezări ciudate, printre ale căror ultime dărâmături aveau să se furișeze primele mamifere. Carter își aminti mențiunea vagă din Necronomicon referitoare la această călăuză. Scria arabilul smintit:

„Deși au existat oameni care au avut îndrăzneala de a arunca o privire dincolo de Văl și de a accepta Entitatea ca ghid, ar fi fost mai înțelept din partea lor să evite orice contact cu aceasta. Stă scris în cartea lui Toth prețul ce trebuie plătit fie și numai pentru o privire fugară. Cei care pătrund de cealaltă parte a Vălului nu se mai întorc niciodată, căci în aceste spații infinite de dincolo de lumea noastră se ascund întunecimi ce se năpustesc asupra ta ca să te înlănțuie. Ființa care, pas cu pas, înaintează pe bâjbâite în noapte, Răul care înfruntă Vechile Semne, Ceața stând de veghe în fața tăinuitului portal — de a cărei existență știu doar cei din morminte și care se hrănește cu ceea ce crește din morți — toate aceste ființe ale tenebrelor sunt de departe inferioare Celui care păzește poarta; Celui care îl va călăuzi pe imprudent dincolo de Univers, în abisul unde își au viziunea forme josnice, gata întotdeauna să te devore. Cel uitat de vreme este Umr-at-tawil, nume pe care scribul l-a tradus prin «Cel a cărui viață a fost prelungită»”.

Memoria și imaginația sa începură să dea contur, într-un haos efervescent, unor imagini tremurătoare, pe jumătate șterse, despre care Carter înțelese că nu erau decât simple plăsmuri ale memoriei și imaginației. Simțea, totuși, că nu întâmplător aceste imagini se formaseră în conștiința sa: însemna că era copleșit de o realitate venită din adâncuri, inefabilă și situată în afara oricăror dimensiuni, care încerca să-i transmită

unicele simboluri pe care era în stare să le înțeleagă, nicio minte omenească nefiind capabilă să cuprindă prelungirile de forme ce se întretes în abisurile oblice de dincolo de spațiul și de timpul pe care le cunoaștem noi.

Acolo, prin mintea lui Carter, defila o procesiune diafană de forme pe care el o apropie, în lipsa unui alt reper, de Geneză, în ciuda veșniciei care-l despărțea de acele timpuri. Monstruoasele lucruri vii se mișcau domol într-un peisaj încărcat de o vegetație de neînchipuit, de faleze, de munți, de zidiri fără seamăn în lumea noastră, de șantiere unde se desăvârșeau lucrări fantastice, pe care nicio minte omenească nu și le imaginase vreodată. Existau acolo cetăți construite în adâncurile mării, ce erau locuite; existau acolo turnuri ridicate în mijlocul unor deșerturi imense, de unde se trimiteau în spațiu sau în afara spațiului globuri, cilindrii și indescritibile entități înaripate. Carter înțelegea toate acestea, cu toate că nu exista o comunicare între el și ceilalți. El însuși nu avea o formă stabilă sau o poziție fixă, ci doar intuiții mobile de formă și poziție, pe care i le comunica imaginația sa în continuă mișcare.

Își dorise să regăsească tărâmul fermecat din visele copilăriei, în care galerele, după ce treceau de clopotnițele de aur ale Thranului, pluteau pe fluviul Ukranos, și în care caravanele de elefanți pătrundeau în Kled prin jungla parfumată, dincolo de palatele părăsite ce dormeau sprijinite pe coloanele lor de ivoriu, intacte și pline de farmec, sub luciul lunii. În prezent, îmbătat de viziuni mai ample, abia de mai găsea timp să încerce să afle ce căuta. Cuprins de gânduri a căror îndrăzneală fără margini atingea blasfemia, Carter realizează că putea găsi în el tăria de a înfrunta fără teamă călăuza și puterea de a-i smulge mărturisiri monstruoase și înspăimântătoare.

Brusc, cortegiul de impresii păru să se imobilizeze. Existau acolo blocuri de piatră foarte înalte, sculptate cu motive de neînțeles, a căror succesiune asculta de legi necunoscute, opuse celor cunoscute de noi.

Din înaltul cerului de o culoare nelămurită, se cernea o lumină ce urma direcții surprinzătoare și capricioase și care, înzestrată parcă cu conștiință, se rotea fără astâmpăr deasupra a ceea ce părea a fi o linie curbă alcătuită din postamente gigantice, a căror formă se apropia cel mai mult de cea hexagonală. Pe aceste postamente acoperite de hieroglife se aflau alte forme, voalate și greu de definit.

Era acolo și o formă ce nu ocupa niciun postament, ci părea să alunece sau să plutească pe suprafața vapoasă inferioară, asemănătoare

parchetului. Conturul său nu se deslușea prea bine, dar deși de o statură doar pe jumătate cât cea a unui om obișnuit, dădea impresia unei ființe urcând de undeva, din adâncurile timpului, dintr-o epocă anterioară apariției speciei umane pe Pământ. Forma aceasta părea a se fi înfășurat într-o stofă grea, de o culoare neutră, la fel cu celelalte forme așezate pe postamente. Carter nu reuși să descopere în această țesătură ermetică nicio deschizătură prin care entitatea ar fi putut privi în exterior: poate că nici nu avea nevoie să vadă, ea dând impresia de a aparține unei categorii de ființe capabile, prin structură și însușiri, să existe în afara oricăror legi fizice.

O clipă mai târziu, Carter își dădu seama că așa stăteau lucrurile, pentru că forma îi vorbi fără a scoate vreun sunet, adresându-se direct spiritului său.

Deși numele pe care i-l destăinui era de temut și ar fi trebuit să-l înfricoșeze, Carter nu se lăsă pradă spaimei. Dimpotrivă, răspunse cuviincios, fără a folosi sunete sau cuvinte, prezentându-și omagiile, așa cum îl învățase să procedeze oribilul Necronomicon. Această formă nu era nimeni alta decât cea de care întreg Universul a învățat să se teamă din timpurile când Lomar a ieșit din adâncurile mării, iar Copiii Focului au venit pe Pământ pentru a-l iniția pe om în Vechea învățătură. Într-adevăr, forma aceea nu era nimeni altcineva decât înfricoșătoarea călăuză, paznicul Porții, Umr-at-tawil, nume străvechi, pe care scribul îl tălmăcise prin „Cel a cărui viață a fost prelungită”.

Călăuza aflase deja, așa cum știa totul, despre căutările și sosirea lui Carter. Știa că acest scormonitor al viselor și al tainelor se afla acum, fără teamă, în fața sa. Călăuza nu emana nici groază, nici răutate, ceea ce-l surprinse pe Carter și-l făcu să se întrebe dacă nu cumva înfricoșătoarele aluzii blasfematorii ale arabului smintit nu fuseseră cumva provocate doar de invidie sau de un refuz pe care acesta îl întâmpinase în încercarea de a face ceea ce el, Carter, era pe cale să înfăptuiască. Doar dacă nu cumva călăuza își rezerva dezgustul și răutatea pentru cei ce se temeau de ea. Radiațiile emise de aceasta continuând, Carter le interpretează drept cuvinte:

— Eu sunt, într-adevăr, Cel Mai Străvechi, despre care ai auzit vorbindu-se, îi spuse călăuza. Te așteptam, alături de ceilalți Străvechi. Ești bine venit, deși ai întârziat. Ai cheia, și ai deschis Prima Poartă. Acum, Ultima Poartă e pregătită pentru a te pune la încercare. Dacă ți-e frică, nu e nevoie să mergi mai departe. Încă te mai poți întoarce teafăr și nevătămat acolo de unde ai venit. Dacă alegi să înaintezi însă...

Întreruperea nu prevestea nimic bun, dar radiațiile continuau să fie prietenoase. Împins de o curiozitate arzătoare, Carter nu ezită nicio clipă.

— Voi merge mai departe, răspunse el, și primesc să-mi fii călăuză.

Drept răspuns, călăuza păru a face un semn, dacă ar fi fost să te iei după anumite undiri ale vestmântului care o ascundea privirii, și care probabil că masca, sau nu masca, un gest al brațului (sau al unui membru oarecare, analog). Un al doilea semn îi urmă și Carter înțelese, grație imensei sale erudiții, că ajunsese în preajma Ultimei Porți. Lumina căpătă o culoare indescritibilă și Formele de pe postamentele cvasi-hexagonale deveniră mai clare. Întrucât acum se țineau aproape drepte, contururile lor căpătară un aspect aproape uman, deși Carter știa sigur că nu era vorba despre oameni. În prezent, formele păreau să poarte pe capete, sub văluri, mitre înalte de culoare incertă. Aceste mitre aminteau într-un mod straniu de cele ce acoperă capetele acelor siluete fără nume pe care un sculptor uitat le-a cioplit în stânca însuflețită a unui munte înalt, interzis, din Tartaria. Mânerele sculptate ale unor sceptre lungi, pe care le țineau prin anumite cute duble ale veștmintelor lor învăluitoare, păreau să dea formă unui mister grotesc și arhaic.

Carter ghici cine erau acele forme, de unde veneau ele și pe cine slujeau. Ghici de asemenea prețul serviciilor lor, dar era mulțumit, căci se afla în pragul unei aventuri miraculoase, în cursul căreia urma să afle toate tainele Universului. Osânda veșnică, își spuse, nu este decât o vorbă ce umblă de colo-colo, aruncată în vânt de către cei pe care faptul că ei înșiși sunt orbi îi face să îi condamne pe toți ceilalți care văd, fie și numai cu un singur ochi. Se minună de îngâmfarea nemărginită a celor ce vorbesc prostește despre reaua-voință a Celor Străvechi, ca și cum aceștia din urmă ar fi putut să-și iasă din visarea lor veșnică doar pentru a-și revărsa accesele de furie pe seama umanității. E ca și cum ți-ai putea închipui că un mamut s-ar putea opri din drum pentru a se răzbuna pe un vierme servind ca momeală în cârligul unei undițe, gândi el.

Acum, întreaga adunare îl saluta de pe stâlpii cvasi-hexagonali, cu un gest asemănător celui pe care-l schițau siluetele sculptate, purtând sceptre misterioase, și iradia spre el un mesaj al cărui sens începea să-l pătrundă.

— Vă salutăm, pe tine, Cel Mai Străvechi, și pe tine, Randolph Carter, pe care îndrăzneala te-a făcut să devii de-al nostru.

Carter observă în acel moment că unul dintre postamente era liber și un gest al Celui Mai Străvechi îl făcu să înțeleagă că îi era destinat. Observă de

asemenea că în centrul straniei linii curbe formată de această adunare, linie ce nu era nici semicirculară, nici elipsoidală, nici parabolică, nici hiperbolică, se înălța un postament mai mare decât celelalte. Ghici că acesta era tronul destinat călăuzei. Carter își luă în primire ciudatul jilț, mișcându-se și cățărându-se într-un mod imposibil de descris, observând că în același timp și călăuza ocupa locul său.

Puțin câte puțin, Cel Mai Străvechi scoase la iveală de sub cutele robei sale un obiect pe care părea să vrea să-l expună vederii (sau simțului ce corespundea vederii) tovarășilor săi acoperiți de văluri. Era o sferă de mari dimensiuni (sau în orice caz părea să fie o sferă), confecționată dintr-un metal necunoscut, iridiscent. În clipa în care Călăuza așeză acel obiect în fața lui, o impresie nedeslușită și pătrunzătoare de sunet se înălță și coborî, succedându-se la intervale ce păreau să asculte de legile unei cadențe, deși nu corespundeau nici unui ritm cunoscut pe Pământ. Ai fi zis că se înălța un cântec, sau ceva ce imaginația umană putea lua drept un cântec. Obiectul ce părea a fi o sferă începu atunci să se aprindă, strălucind, de parcă s-ar fi aflat în bătaia vibrațiilor unei lumini reci, de o culoare fără nume. Carter observă că valurile de lumină se supuneau aceleiași cadențe oculte de care asculta și cântecul. Toate formele cu mitre și sceptre începură să se lezene ușor pe postamente, urmând același ritm misterios, în timp ce în jurul capetelor acoperite de mitre se roteau aureole luminoase, de o culoare indescriptibilă, asemănătoare celei emise de sferă.

Hindusul se opri din povestea sa, și își pironi privirea încărcată de curiozitate asupra marelui orologiu în formă de sicriu, cu patru ace și cadranul acoperit de hieroglife, ascultând cu atenție tic-tacul fără noimă, ce nu corespundea nici unui ritm cunoscut pe Pământ.

— Dumneavoastră, domnule de Marigny, se adresă el brusc eruditei sale gazde, dumneavoastră nu aveți nevoie să fiți inițiat în legile ciudate ale ritmului ocult în cadența căruia cântau și salutau formele cu glugă așezate pe acei stâlpi hexagonali. Sunteți singura persoană din Statele Unite care a adulmecat existența Extensiei transdimensionale. Presupun că aveți acest orologiu de la sârmanul Harley Warren, vizionarul. Acesta se declara a fi singurul om ce s-a întors viu din Yi-an-Ho, orașul interzis și înfricoșător — stăpânit în secret de către Leng, acel demon bătrân de-o veșnicie — aducând cu el de acolo câteva obiecte. Mai trebuie, deci, să mă mire oare numărul impresionant de secrete de temut pe care le cunoașteți? Dacă cercetările și visele mele sunt exacte, vă înscrieți, prin erudiția

dumneavoastră, în categoria celor care știu destule despre Prima Poartă, dar lăsați-mă să depăn povestea mai departe.

«Cu timpul, continuă Swami, legănarea și impresia de cântec încetară, iar aureolele strălucitoare păliră treptat, eliberând din cercul lor luminos capetele acum aplecate și neclintite, în timp ce Formele acoperite de văluri alunecau, ca surpate, de pe postamente. Cvasi-sfera continuă, totuși, să vibreze în inima unei lumini misterioase. Carter își dădu seama că Cei Străvechi se întorceau în somnul în adâncurile căruia se odihneau atunci când îi văzuse pentru prima oară și se întrebă, fermecat, din ce vise cosmice îi smulsese oare sosirea sa. Adevăratul înțeles al celor întâmplare aici își croi loc pe nesimțite în mintea sa: acel straniu cântec ritual fusese o inițiere, pe care Cel Mai Străvechi îl utilizase pentru a-i cufunda pe Cei Străvechi într-o altă categorie de somn, capabil să stimuleze acele vise ce puteau deschide Ultima Poartă, pentru care cheia de argint servea drept pașaport. Înțelese că Cei Străvechi contemplau în abisurile acestui somn profund imensitatea de necuprins a lumii văzute și nevăzute, cunoscute și necunoscute, finite și infinite, săvârșind astfel ceea ce prezența sa acolo le ceruse.

Călăuza nu împărtășea acest somn, dar părea să dea încă ordine pe o cale subtilă, ce nu implica niciun fel de sunet. Era, cu siguranță, pe cale să sădească în mințile tovarășilor săi imaginea lucrurilor pe care voia ca aceștia să le viseze. Carter era încredințat că în clipa când fiecare dintre Cei Străvechi își va reprezenta imaginea cerută, se va produce un fenomen vizibil și pentru ochii săi de pământean. Acest fenomen urma să se producă atunci când visele tuturor Formelor se vor fi încheiat într-o unitate, iar din acea clipă, tot ce este necesar se va împlini prin cristalizare. Asistase la manifestări similare pe Pământ, în India, unde voința combinată și propagată a unui grup de adepți poate determina materializarea unui gând într-o substanță tangibilă, ca și în acea Atlaanat împovărată de veacuri, despre care puțini îndrăznesc să vorbească.

Carter nu știa dacă se afla în fața Ultimei Porți și nici cum ar fi putut să-i treacă pragul, dar se simțea purtat pe aripile unei speranțe covârșitoare. Era conștient că era închis într-un corp straniu, ce ținea în mână o cheie de argint, înaltele postamente ce se ridicau în fața lui îi păreau netede ca un zid, spre al cărui centru de piatră privirile sale erau atrase în mod irezistibil. Simți cum curentul mental care-l lega de Cei Străvechi se întrerupse brusc.

De la bun început, Carter își dădu seama de înspăimântătoarea intensitate mentală și fizică pe care o poate atinge o asemenea liniște. Primele clipe ale căutărilor sale în lumea viselor fuseseră însoțite întotdeauna de un ritm perceptibil oarecare, fie chiar și numai de pulsația slabă și misterioasă a Extensiunii dimensionale a Pământului, dar acum tăcerea de gheață a abisurilor părea să învăluie fiecare lucru în parte. Până și trupul îi amuțise, nu-și mai auzea nici măcar respirația, în timp ce cvasi-sfera lui Umr-at-tawil devenise fixă, golită de vibrații, părând împietrită. De deasupra craniului acoperit de văluri al înfricoșătoarei sale călăuze, un nimb, cu mult mai strălucitor decât cele ce se roteau în jurul capetelor Formelor, arunca sclipiri de gheață.

Un val de amețală se abătu asupra lui Carter, care își pierdu simțul de orientare de mii de ori la rând. Straniile lumini din jurul său părură a căpăta însușirile întunericului absolut impenetrabil, în timp ce de jur împrejurul Celor Străvechi, în continuare împietriți pe tronurile lor pseudo-hexagonale, plutea un aer ce părea să vestească o depărtare de neconceput. El însuși se simți transportat până în inima adâncurilor, acolo unde valuri de căldură parfumată clipeau, izbindu-se de obrazul său. I se părea că plutește pe o mare toridă, ușor colorată în roz; o mare îmbătătoare, ale cărei valuri se spargeau de țărături de foc, rostogolindu-se apoi înspumate. Când dădu cu ochii de imensa întindere a acestei mări agitate de hulă, izbindu-se de țărături atât de depărtate, îl năpădi spaima. Dar liniștea acelor clipe fu repede spartă — hula îi vorbi într-un limbaj ce nu era compus nici din sunete fizice, nici din cuvinte articulate.

„Omul Adevărului este dincolo de Bine și de Rău”, psalmodia o voce ce nu era de fapt o voce. „Omul Adevărului a aflat că Iluzia este Unica Realitate și că Substanța este Marele Impostor”.

Și acum, în acea zidire de care ochii săi fuseseră atrași în mod irezistibil, apăru schița unui arc de boltă gigantic, asemănător celui pe care i se păruse că-l ghicește, cu atât de mult timp în urmă, în acea grotă interioară ascunsă sub îndepărtata și ireala suprafață a Pământului tridimensional. Ghici că se folosisse de cheia de argint, mânuind-o potrivit unui ritual instinctiv, înăscut, strâns înrudit cu cel utilizat pentru a deschide Prima Poartă. Această mare colorată pe jumătate în roșu închis nu era nici mai mult nici mai puțin decât masa adamantină a peretelui solid care ceda incantației sale și vârtejului de imagini cu care Cei Vechi îi susținuseră incantația. Călăuzit

atât de instinct, cât și de o hotărâre oarbă, alunecă înainte, dincolo de Ultima Poartă.

IV

Înaintarea progresivă a lui Carter prin masa acestui zid ciclopic semăna cu o prăbușire vertiginoasă în golul infinitelor abisuri interstelare. Se lăsă pătruns de blândețea fără seamăn a acestor valuri divine și impunătoare, venite de atât de departe. Percepu fâlfâitul unor aripi puternice și crezu că aude un zgomot asemănător murmurului și găngăvelilor unor ființe din afara Pământului și a sistemului solar. Aruncând o privire în urmă, văzu nu doar o poartă, ci o infinitate de porți, iar în fața unora dintre ele, zări Forme urlând, a căror amintire încercă să și-o izgonească din minte.

Brusc, se simți cuprins de groază, o groază cu mult mai puternică decât cea pe care i-ar fi putut-o inspira oricare dintre Forme — o groază de care nu putea scăpa, pentru că făcea parte din el însuși. Trecerea Primei Porți îi tulburase puțin echilibrul interior, făcându-l să se îndoiască de aparența sa fizică și de relațiile cu obiectele din jur, dar nu-i alterase sentimentul individualității sale. Randolph Carter rămăsese Randolph Carter, un punct stabil în clocotul dimensiunilor, într-o străfulgerare de spaimă devastatoare, își dădu seama că aici, dincolo de Ultima Poartă, nu mai era o singură persoană, ci o mulțime de persoane.

Era prezent, simultan, în mai multe locuri. Pe Pământ, în data de 7 octombrie 1883, în lumina liniștitoare a serii, un băiețel numit Randolph Carter părăsea Tainița Șerpilor, cobora în fugă panta stâncoasă și, traversând livada cu crengi răsucite, ajungea la casa unchiului său Christopher, așezată pe colinele de dincolo de Arkham. Totuși, în exact aceeași clipă care, nu se știe cum, aparținea anului terestru 1928, o umbră palidă ce avea de asemenea dreptul de a se numi Randolph Carter, își ocupa locul printre Cei Străvechi, în Extensiunea transdimensională a Pământului. Aici, în abisurile cosmice ce se deschid, nemărginite și nepătrunse, dincolo de Ultima Poartă, exista un al treilea Randolph Carter. Aiurea, într-o învâlmășeală de lumi a căror multiplicitate monstruoasă și fără sfârșit îl aduse în pragul nebuniei, se agita o mulțime nedeslușită și nesfârșită de ființe care, o știa, făceau parte din el însuși, în aceeași măsură ca și acest sine în care era acum prezent, dincolo de Ultima Poartă.

Pe acești Carter îi vedea de-a lungul tuturor secolelor cunoscute sau presupuse ale istoriei Pământului, și chiar în epoci mai îndepărtate ale

entității terestre, situate dincolo de cunoaștere, dincolo de intuiție și dincolo de verosimilitate; Carteri de o formă umană și totodată non-umană, vertebrată și nevertebrată, animală și vegetală, înzestrată cu conștiință și lipsită de conștiință, și chiar Carteri neavând nimic comun cu existența terestră, dar evoluând împotriva tuturor legilor rațiunii în jumătatea de umbră a planetelor, a galaxiilor și a sistemelor aparținând altor universuri cosmice. Vedeau sporii vieții eterne plutind în derivă de la o lume la alta, dintr-un univers în altul, și acești spori erau, de asemenea, parte din el. Unele dintre aceste viziuni îi aminteau de visele (simultan neclare și strălucitoare, subite și persistente) pe care le avusese de-a lungul anilor de când începuse să viseze pentru prima oară, și printre ele erau câteva care îl fascinau și îl obsedau într-un mod oribil, de parcă i-ar fi fost bine cunoscute, lucru pentru care logica terestră nu putea oferi nicio explicație.

Dându-și seama de toate acestea, Randolph Carter se clătină, gătit de o groază cum nu mai cunoscuse până atunci, o groază a cărei putere nici măcar nu o bănuise în noaptea înfricoșătoare când se aventurase împreună cu Harley Warren într-o necropolă străveche și detestată, din care a scăpat cu viață numai el. Nici moartea, nici osândirea la moarte, nici neliniștea, chiar dacă atinge paroxismul, nu pot fi comparate cu valul imens de disperare care îl copleși la gândul că-și pierduse identitatea. Să te scufunzi în neant înseamnă să te scufunzi în uitare și să dobândești astfel odihna veșnică, dar să fii conștient că exiști și totuși să știi că nu mai ești o ființă delimitată distinct de celelalte ființe — că practic nu mai ai un sine — este culmea de nespus a spaimei și a agoniei.

Știa că existase un Randolph Carter din Boston, dar nu putea să-și mai dea seama exact dacă acel Randolph Carter fusese el însuși, cel de acum, un fragment sau o fațetă a entității aflate dincolo de Ultima Poartă, ori altcineva. În pofida faptului că sinele său fusese nimicit, datorită unei aptitudini de neimaginat, avea totuși conștiința de a fi o legiune de euri — asta în ipoteza că în acel loc unde era suprimată chiar și cea mai palidă noțiune de existență individuală, mai putea supraviețui, aparte și unic, un eu. Era ca și cum printr-o metamorfoză bruscă, trupul i-ar fi fost transformat în una dintre acele efigii ce le întâlnești sculptate în templele din India, înzestrate cu capete și membre multiple. Examina această aglomerare, căutând, într-o tentativă absurdă, să separe, să decojească corpul său originar de toate adaosurile ulterioare — dacă, totuși, (o, culme a ororii) mai putea exista un corp originar distinct de aceste încarnări multiple.

În timpul acestor reflecții înspăimântătoare, fragmentul din Randolph Carter ce depășise Ultima Poartă se simți smuls din ceea ce părea a fi nadirul ororii, pentru a fi proiectat în abisurile întunecate ale unei orori încă mai profunde care, de această dată, provenea fără nicio îndoială din interiorul său. Era o forță, un fel de personalitate care îl înfrunta în mod neașteptat, îl împresura, puneă stăpânire pe el și, insinuându-se și integrându-se în propria sa prezență, coexistă simultan cu veșnicia și se învecina cu Universul. Nu percepea niciun fenomen vizibil, dar prezența învăluitoare a entității și alăturarea bulversantă a conceptelor de poziție, identitate și de infinitate, îi transmiteau o spaimă paralizantă. Aceasta spaimă depășea cu mult pe toate cele pe care multiplele fațete ale lui Carter îndrăzniseră să le presupună până atunci.

Pus în fața acestui miracol primejdios, fragmentul Carter uită de oribila pulverizare a individualității sale. Această entitate era întregul cuprins în parte și partea cuprinsă în întreg, o existență simultan finită și infinită, ce aparținea nu numai unui continuum de spațiu-timp, ci se integra și în ultima esență motrice a maelstromului etern al energiilor vitale, ultimul maelstrom, cel fără de margini, enigma ce depășește atât matematica, cât și imaginația. Această entitate era poate cea pe care anumite culte secrete de pe Pământ o numesc în șoaptă Yog-Sothoh, iar sub alte nume este o zeitate. Crustaceele din Yuggoth o slăvesc ca fiind Cel-de-dincolo, iar duhurile străvezii din nebuloasele spirale o reprezintă printr-un semn intranscriptibil. Într-o străfulgerare, fragmentul Carter deveni conștient de superficialitatea și precaritatea acestor concepte..

Entitatea se adresa acum fragmentului Carter prin intermediul unor valuri enorme, ce clocoteau, ardeau, se prăvăleau, se rostogoleau, se spărgeau, se roteau, într-o concentrare de energie ce-și nimicea receptorul cu o violență aproape imposibil de suportat, și care, prin ritmul lor extraterestru, erau comparabile cu misteriosul balans al Celor Străvechi și cu licăririle luminilor demonice întâlnite în acea regiune deconcertantă ce se întinde dincolo de Prima Poartă. Era de parcă sori, lumi și universuri s-ar fi concentrat, focalizându-și energia, asupra unui unic punct și ar fi conspirat să-i nimicească poziția reală în spațiu, printr-un șoc de o furie de nestăvilit. Covârșită de teroare, simpla frică se atenuază, își micșorează flacăra, astfel încât valurile în flăcări părură, nu se știe cum, să-l despartă pe acel Carter ce se afla dincolo de Ultima Poartă de infinitatea de copii, să-l readucă la starea inițială și să-i restituie iluzia identității. După un timp oarecare,

Carter începu să tălmăcească graiul valurilor în discursuri inteligibile, astfel că sentimentul de oroare și apăsare scăzu. Teroarea se preschimbă în simplă teamă respectuoasă și ceea ce i se păruse până atunci demonic și anormal, deveni de acum înainte inefabil și maiestuos.

„Randolph Carter, păreau să spună valurile, Cei Străvechi, reprezentanții mei pe extensiunea planetei tale, te-au trimis la mine, pentru că tu ești cel care, întors de curând din zona inferioară a viselor, nu te-ai resemnat doar la ele și te-ai înălțat liber până la aspirații și dorințe mai nobile și mai vaste. Ținteai să mergi din nou în susul fluviului Ukranos, dus de apele sale aurii, să cauți uitatele cetăți de fildeș ce au fost ridicate în Kledul încărcat de orhidee și să te așezi pe tronul de opal din Ilek-Vad, orașul ce-și înalță turnurile fabuloase și domurile fără număr spre steaua unică și de culoare roșie de pe un firmament străin de Pământul vostru și de orice formă de materie. Acum, de vreme ce ai trecut dincolo de cele două porți, țiintești să faci descoperiri cu mult mai elevate. Nu mai vrei să treci asemeni unui copil de la o viziune dezagreabilă la un vis care să te cruțe și să te aline, acum vrei să te afunzi ca un bărbat în adâncurile de nepătruns ale tainei supreme ce se află ascunsă dincolo de toate viziunile și de toate visele.

„Apreciez favorabil ceea ce urmărești și sunt gata să îți acord ceea ce am acordat doar de unsprezece ori ființelor de pe planeta ta, dintre care doar cinci au fost oameni sau ființe asemănătoare acestora. Sunt gata să-ți dezvălui Misterul Suprem. Dacă cel care-l privește are sufletul slab, Misterul îl distruge. De aceea, înainte de a privi acest Mister, primul și ultimul din toate misterele lumii, mai poți încă să alegi liber, dacă dorești, să te întorci prin cele două porți. În cazul acesta, Vălul va rămâne intact în fața ochilor tăi.”

V

O întrerupere bruscă a fluxului de valuri îl făcu pe Carter să recadă, tremurând de groază, într-o tăcere plină de disperare. Imensitatea Vidului îl apăsa de pretutindeni, dar știa că Ființa era acolo, în continuare prezentă. După o vreme, Carter gândi cuvinte, a căror substanță mentală o transmise abisului: „Accept, nu voi da înapoi”.

Valurile îl înfășurară din nou și înțelese că Făptura îl auzise. Acum, Spiritul Infinit făcea să coboare asupra lui o undă atotștiutoare, ce îl purta spre noi viziuni, pregătindu-l pentru o asemenea înțelegere a cosmosului cum nu sperase vreodată să atingă. Îl învăța cât de puerilă și de mărginită

este noțiunea de lume cu trei dimensiuni. Îl învăța că există o mulțime de alte direcții în afara celor cunoscute: înainte, înapoi, sus, jos, stânga, dreapta. Descoperea banalitatea și trufia deșartă a măruntelor zeități terestre, meschinăria întru totul omenească a pasiunilor și relațiilor lor, a izbucnirilor de mânie, a iubirilor, a urii și dorințelor lor. Descoperea setea lor nepotolită de onoruri și de jertfe, mania lor de a impune o credință împotriva naturii și contrarie rațiunii.

În timp ce majoritatea acestor descoperiri se traduceau de la sine în cuvinte în mintea lui Carter, se părea că altele îi transmiteau sensuri necunoscute. Își dădea seama, slujindu-se poate de vedere, poate folosindu-și imaginația, că se afla într-o lume cu dimensiuni de neconceput pentru ochiul și mintea omului. În centrul umbrelor meditative ale aceluia *ceva* ce fusese mai întâi un vârtej de energii, iar apoi un vid absolut, distingea acum un maelstrom de puteri creatoare ce-l năucea. De la înălțimea unui punct de vedere de neimaginat, acesta domina forme enorme, ale căror dimensiuni extinse și multiple depășeau orice idee preconcepută despre statură, limită sau ființă, pe care mintea sa fusese capabilă să o formuleze într-o existență dedicată exclusiv ocultismului. Începea să intuiască vag circumstanțele ce motivau existența în aceeași clipă a unui băiețel cu numele de Randolph Carter în anul 1883 într-o fermă din Arkham, a unei forme vapoaze pe un postament cvasi-hexagonal în câmpia spre care dădea Prima Poartă, a acestui fragment de ființă din abisul fără de margini, aflat acum față în față cu Prezența, precum și a tuturor celorlalți Carteri a căror imagine fusese recepționată de imaginația și capacitatea sa de înțelegere.

Valurile își sporiră atunci autoritatea și căutară să-i desăvârșască instrucția, prezentându-i într-o lumină rațională entitatea multiformă din care actualul său fragment nu era decât o particulă minusculă. Îl învățară că fiecare figură din spațiu nu este decât rezultatul intersectării de către un plan a unei forme geometrice corespunzătoare și cu un număr mai mare de dimensiuni — așa cum un pătrat este secțiunea unui cub, iar un cerc secțiunea unei sfere. În același fel, cubul și sfera, figuri cu trei dimensiuni, sunt secțiunea unor forme corespunzătoare cu patru dimensiuni, pe care oamenii nu le pot cunoaște decât prin mijlocirea visului sau a imaginației. La rândul lor, aceste figuri cu patru dimensiuni sunt secțiunea formelor cu cinci dimensiuni, și așa mai departe, multiplicându-se vertiginos până la dimensiuni inaccesibile, ce ating infinitatea și arhetipul. Lumea oamenilor și a zeităților umane nu este decât faza infinitezimală a unui fenomen

infitezimal — faza tridimensională a acelui minuscul univers zăvorât de Prima Poartă, dincolo de care Umr-at-tawil inspiră visele Celor Străvechi. Deși oamenii iau ca punct de referință Pământul, numindu-l realitate, și stigmatizează imaginea unui univers originar cu dimensiuni multiple, pe care o consideră ireală, lucrurile stau de fapt exact invers. Ceea ce numim substanță și realitate este umbră și iluzie, iar ce numim umbră și iluzie este substanță și realitate.

Timpul, mai spuseră valurile, este imobil, fără de început și fără de sfârșit, fiind o iluzie să crezi că s-ar afla în mișcare ori că este o cauză a schimbării. De fapt, aceasta este adevărata iluzie, căci doar din perspectiva îngustă a ființelor trăind într-o lume cu dimensiuni limitate există noțiunile de prezent, trecut, viitor. Oamenii n-au sentimentul timpului decât atunci când pornesc de la ceea ce ei numesc schimbare, dar și aceasta este o iluzie. Tot ceea ce a fost, este și va fi există simultan.

Aceste revelații îi erau încredințate cu atâta fast divin, încât se simțea incapabil să se îndoiască de adevărul lor. Deși aproape că îi depășea capacitatea de înțelegere, presimțea că acest adevăr avea să se verifice în lumina Ultimei Realități cosmice, căci numai aceasta dezmente toate punctele de vedere locale, precum și toate punctele de vedere limitate și parțiale. Carter era suficient de deprins cu speculațiile profunde, pentru a se fi eliberat din sclavia concepțiilor locale și parțiale, și în fond toate căutările sale nu fuseseră bazate pe contestarea a tot ceea ce ține de contingent ori de realitatea subiectivă?

După o lungă întrerupere, valurile reluară, explicându-i că locuitorii zonelor cu trei dimensiuni numesc schimbare ceea ce este o simplă funcție a conștiinței lor, constând în aprecierea lumii exterioare din diferite unghiuri cosmice. Așa se explică de ce Formele obținute prin secționarea unui con par să varieze în funcție de unghiul secțiunii: ele sunt cerc, elipsă, parabolă sau hiperbolă, în funcție de acest unghi, fără ca totuși conul să fie modificat în vreun fel. În același mod, aspectele imuabile ale realității infinite par să se schimbe odată cu unghiul cosmic de vedere. Făpturile nevolnice ce locuiesc în lumile inferioare sunt aservite acestei diversități a unghiurilor conștiinței lor pe care, cu rare excepții, nu pot fi învățate să le controleze. Doar un număr restrâns de inițiați, instruiți în misterele interzise, a reușit să acceadă la acest control, luând astfel în stăpânire timpul și schimbarea. Dimpotrivă, entitățile ce trăiesc dincolo de Porți, au în puterea lor toate unghiurile și pot vedea după voie fie miriadele de fațete ale cosmosului într-

o perspectivă fragmentară, supusă schimbării, fie, în afara oricărei perspective, totalitatea acestuia, sustrasă schimbării.

În timp ce valurile se opreau din nou, Carter încercă, timid și temător, să înțeleagă ultima revenire a acelei enigmatice dislocări a individualității, ce îl înspăimântase atât de tare la început. Intuiția sa puse cap la cap, într-o sinteză, fragmentele de cunoaștere ce-i fuseseră revelate, și în felul acesta se apropie tot mai mult de înțelegerea completă a *Secretului*. Ghici că o mare parte din această revelație înspăimântătoare — difuzarea eului său într-o infinitate de copii terestre — l-ar fi copleșit imediat după ce trecuse de Prima Poartă, dacă magia lui Umr-at-tawil nu l-ar fi ocrotit, cu scopul de a-i permite să utilizeze cu precizie și fără să se tulbure cheia de argint, pentru a deschide Ultima Poartă. Avid de o cunoaștere mai exactă și mai amănunțită, emise valuri de gândire, întrebând ce relații puteau fi stabilite cu precizie între diversele sale fațete — între fragmentul care, în prezent, trecuse de Ultima Poartă, și cel care, dincolo de Prima Poartă, stătea încă pe postamentul cvasi-hexagonal, între băiețelul din 1883 și bărbatul din 1928, între numeroșii săi strămoși, fluviul eredității sale, și unitatea eului său, între nenumărații locuitori ai altor lumi și din alte veșnicii, pe care o primă străfulgerare hidoasă a Percepției Ultime îi identificase cu el, și persoana sa. Drept răspuns, valurile se puseră în mișcare încet, însuflețindu-se și încercând să simplifice ceea ce aproape că depășea capacitatea de înțelegere a unui spirit terestru.

Toate liniile de descendenți ai ființelor aparținând dimensiunilor limitate, continuă valurile, toate fazele creșterii fiecăreia dintre aceste ființe, nu sunt decât manifestări ale unei ființe arhetipale și eterne, ce locuiește într-un spațiu exterior oricărei dimensiuni. Fiecare ființă localizată: fiu, tată, bunic și așa mai departe, și fiecare fază a existenței individuale: sugar, copil, adolescent, matur, nu sunt decât etapele infinite ale aceleiași ființe arhetipale eterne, etape determinate de o variație a poziției unghiului din planul conștiinței în raport cu aceasta ființă arhetipală. Randolph Carter are toate vârstele, simultan. Randolph Carter și toți strămoșii săi umani și preumani, tereștrii și pretereștrii în același timp, nu sunt cu toții decât etapele unui „Carter” ultim și etern, ce trăiește în afara spațiului și timpului — nu sunt decât proiecții fantomatice, diferențiate exclusiv prin unghiurile conform cărora planul conștiinței întretaie un arhetip etern.

O ușoară modificare a unghiului îl poate schimba pe savantul de azi în copilul de ieri; îl poate transforma pe Randolph Carter în acel vrăjitor pe

nume Edmund Carter ce s-a refugiat din Salem în 1692 pentru a se stabili printre colinele de dincolo de Arkham, ori în acel Picknum Carter care, în 2169, se va folosi de tot felul de tertipuri pentru a respinge hoardele mongole venite, din Australia. Aceeași modificare poate transforma un Carter uman într-una dintre acele entități imemorale ce au trăit în primitiva Hiperboree și l-au venerat pe negrul și schimbătorul Tsathaggua, după ce s-au refugiat din Kyhtanil, planeta dublă ce gravita odinioară în jurul lui Arcturus. Aceeași modificare poate transforma un Carter terestru într-unul din acei strămoși din vremuri încă mai vechi a căror formă abia de-o mai bănuim, ce locuiau chiar pe Kyhtanil; ori într-una din acele creaturi încă mai de demult, ce trăiau pe planeta Stronti, planetă transgalactică; într-una din acele conștiințe vapoaze cu patru dimensiuni ce evoluează într-un alt continuum spațiu-timp sau într-unul din acele creiere vegetale care, în viitor, vor popula o cometă radioactivă și întunecată, evoluând pe o orbită de neconceput, și așa mai departe, în ciclul cosmic fără sfârșit.

Arhetipurile, spuneau vibrațiile valurilor, populează Ultimul Abis — imprecise, inefabile și de-abia presimțite de către unii visători ce trăiesc în lumea dimensiunilor joase.

Căpetenia lor este însăși Ființa care tocmai i se adresa atunci, iar această Ființă era în realitate propriul arhetip al lui Carter. Zelul nepotolit dovedit de către Carter și strămoșii săi în căutarea secretelor cosmice interzise era rezultatul firesc al acestei filiații cu Arhetipul Suprem. Toți marii magicieni, toți marii gânditori și toți marii artiști ai fiecărei lumi sunt diversele *Sale* fațete.

Copleșită de o teamă amestecată cu o imensă bucurie, conștiința lui Randolph Carter omagie cu tot respectul această Entitate transcendențială din care provenea. Cum valurile se opriseră din nou, profită de răgaz pentru a medita în liniștea adâncă ce se așternuse, imaginând forme de omagiu ciudate, întrebări încă mai ciudate și cereri cât se poate de ciudate. Concepte bizare și contradictorii se ciocneau în mintea sa buimăcită de viziuni amețitoare și de revelații neașteptate. Îi trecu prin gând că, dacă toate aceste descoperiri erau într-adevăr reale, i se oferea în sfârșit ocazia de a explora aievea toate acele epoci infinit de depărtate și toate acele regiuni ale Universului pe care până atunci le cunoscuse doar în vis. Era însă capabil să stăpânească puterile magice și să le comande schimbarea unghiului din planul conștiinței sale? Cheia de argint putea oare suplini acele puteri magice? Nu-l transformase oare deja această cheie dintr-un

bărbat, trăind în 1928, într-un copil din 1883 iar apoi, în continuare, în ceva ce era cu totul în afara timpului? Constată că, într-un mod bizar, în ciuda aparentei absențe a corpului, cheia de argint continua să se afle în posesia sa.

Profitând în continuare de prelungirea liniștii, Randolph Carter transmise gândurile și întrebările care-l asaltau. Înțelese că, în acest ultim abis, se găsea la distanță egală de fiecare fațetă a arhetipului său — uman și non-uman, terestru sau extraterestru, galactic sau transgalactic — și cuprins de o curiozitate înfrigurată, cercetă fiecare dintre celelalte faze ale ființei sale, în special cele ce erau cele mai îndepărtate în spațiu și timp de 1928, sau care, de la un capăt la altul al vieții, îi bântuiseră stăruitor visele. Ghici că stătea în puterea Entității sale arhetipale să îl expedieze, schimbându-i planul conștiinței, în fiecare dintre aceste faze ale unui trecut îndepărtat și, nemulțumit doar cu descoperirile și iluminările de până atunci, ardea de nerăbdare să atingă intensitatea acestei descoperiri: corpul său să parcurgă aievea peisajele grotești sau incredibile, pe care halucinațiile sale nocturne i le revelaseră fragmentar.

Interoga Prezența, fără nicio intenție precisă, doar cu scopul de a pătrunde într-o lume palidă și fantastică, ce-și dezvăluisese de atâtea și atâtea ori în visele sale cei cinci sori multicolori, constelațiile încărcate de vrajă, stâncile amețitor de înalte, acoperite de cochilii, locuitorii cu gheare și rât de tapir, straniile turnuri de metal, subteranele tănuite și misterioșii cilindrii zburători. Presimțea că această lume era singura din tot cosmosul presupus ce se găsea în legătură cu celelalte, și era nerăbdător să exploreze aceste viziuni, al căror început îl întrevăzuse și să se îmbarce acolo, spre a traversa spațiul, călătorind spre acele lumi încă mai depărtate, cu care locuitorii cu gheare și rât de tapir stabiliseră relații. Nu mai avea timp să-i fie frică. Ca în toate momentele de criză ale vieții sale, fu biruit de o imensă curiozitate cosmică, ce îi șterse din minte tot ce nu era legat de ea.

Când auzi din nou bătând pulsul impunător al valurilor, Carter știa că înspăimântătoarea sa dorință era pe cale de a fi împlinită. Ființa îi evoca golfurile nopții pe care urma să le traverseze, steaua quintuplă necunoscută, strălucind într-o galaxie nebănuită, în jurul său gravitând lumi ciudate și lucruri oribile și inferioare, împotriva cărora rasa cu gheare și rât de tapir lupta mereu. Află, de asemenea, cum și cât trebuiau înclinate simultan unghiul planului său de conștiință actual și unghiul planului său de

conștiință în raport cu elementele spațio-temporale ale țintei sale, pentru a putea reintegra fațeta Carter în lumea în care locuise.

Prezența îi atrase atenția că trebuia să aibă încredere în aceste simboluri, dacă va dori vreodată să se întoarcă de pe acele tărâmurî îndepărtate și străine pe care și le alesese, iar Carter emise o încuviințare nerăbdătoare, încredințat că acea cheie de argint pe care o avea asupra lui și despre care știa că-l reintegrase deja în lume și în planul personal, trimițându-l înapoi în anul 1883, conținea simbolurile respective. Ființa, profitând de aceste semne de nerăbdare, îi îndeplini dorința insistentă de a efectua monstruosul zbor. Valurile încetară brusc, făcând loc unor clipe trecătoare de liniște, pline de așteptare încordată.

Apoi, fără niciun avertisment, izbucniră deodată un bubuit de tobă și un huruit enorm, ce se uniră și se revărsară într-un tunet înspăimântător. Din nou, Carter se simți punctul focal al unei imense concentrări de energie, care îl izbea, îl hărțuia și îl ardea dincolo de limitele suportabilului, în ritmul de acum familiar lui al spațiului exterior, concentrare pe care n-o putea descrie altfel decât printr-o analogie cu căldura explozivă degajată de o stea incandescentă sau cu frigul absolut al Ultimului Abis, ce te prefăce în stană de piatră. În timp ce devenea conștient de viteza înspăimântătoare cu care se deplasa, fâșii și linii de culoare cu totul străine de spectrul solar se întretăiau și îi jucau în fața ochilor. Avu viziunea fugitivă a unei forme șezând, singură, pe un tron de nori, a cărei formă se apropia mai mult de cea a unui hexagon, decât de orice altă formă cunoscută...

VI

Hindusul își întrerupse pentru o clipă istorisirea, pentru a constata că Marigny și Phillips, nu-l scăpau din ochi, în timp ce Aspinwall îl ignora deliberat, ținându-și cu încăpățănare privirea plecată pe hărțile din fața sa. Ritmul demonic al orologiului în formă de sicriu căpătă altă semnificație, rău prevestitoare, în timp ce aburii ce se ridicau din vasele neglijent alimentate făceau să se onduleze în aer forme misterioase și fantastice, ce se alăturau într-un mod tulburător figurilor și desenelor groțști ale tapiseriilor ce păreau să prindă viață. Bătrânul negru ce le atârname pe pereți ieșise — speriat, poate, de tensiunea în creștere ce o adulmecase și care-l alungase din casă. Hindusul ezită să continue și, cerându-și parcă scuza pentru timpul pe care îl răpea celorlalți, se hotărî să-și reia povestirea pe același ton ciudat de afectat, cu toate că folosea un limbaj obișnuit.

— Fără îndoială că povestea ființelor abisale vi s-a părut greu de crezut dar fenomenele tangibile și reale cu care ne vom întâlni mai departe vor fi însă mult mai dificil de acceptat, căci miracolele sunt de două ori incredibile atunci când, desprinzându-le din regiunile nesigure ale realității din vis, le introduci într-o lume cu trei dimensiuni. Nu voi încerca să vă relatez toate cele petrecute, care ar fi subiectul unei cu totul alte povestiri. Voi spicui doar esențialul din ceea ce trebuie să aflați neapărat.

«După acel ultim vârtej al ritmului demonic și policrom, Carter își dădu seama singur în ce consta vechiul său vis obsedant.

«Ca în atâtea alte nopți trecute, mergea pe sub razele unui soare multicolor, în mijlocul unei cete de ființe cu gheare și rât de tapir, de-a lungul străzilor unui labirint construit dintr-un metal necunoscut. Coborându-și privirea, constată că trupul său era la fel cu celelalte: rugos, parțial acoperit cu solzi, cu articulații de insectă, păstrându-și totuși o oarecare asemănare caricaturală cu silueta umană. Cheia de argint se afla încă în posesia lui, chiar dacă atârna de o gheară oribilă.

«O clipă mai târziu, senzația de vis se risipi, și se găsi în situația visătorului trezit în mijlocul visului. Ultimul abis — Ființa — entitatea aparținând unei rase absurde și străine — îl atrăgeau pe Randolph Carter într-o lume viitoare, ce nu exista încă, o lume, planeta Yaddith, în care câteva fenomene ale trecutului bântuiau visele stăruitoare și fără încetare reîmprospătate ale magicianului Zkauba. Aceste vise erau într-atât de stăruitoare, încât se amestecau cu îndatoririle sale, se împleteau cu vrăjile pe care avea obligația de a le efectua, pentru a-i menține pe înfricoșătorii *dholi* în vizuinile lor: începea să-și încâlcească aducerile aminte, încurcând și răvășind imaginile nenumăratelor lumi reale pe care le străbătuse în trecut cu ajutorul echipamentului de scafandru al luminii. Acum, aceste imagini deveneau aproape materiale, ceea ce nu se mai întâmplase până atunci. Această cheie grea de argint ce atârna în gheara sa dreaptă era reproducerea exactă a unei imagini din vis: nu putea prevesti nimic bun. Trebuia să se odihnească, să reflecteze și să consulte tăblițele lui Nhing, pentru a se decide asupra atitudinii pe care trebuia să o adopte. Traversând un zid de metal printr-un pasaj prin care accesul mulțimii era interzis, intră în apartamentul său și se apropie de rafturile pe care erau orânduite tăblițele.

«Șapte fracțiuni de zi mai târziu, Zkauba se ghemui, înspăimântat și pe jumătate disperat, pe prisma sa, căci adevărul pe care tocmai îl descoperise îi răscolea o serie întreagă de amintiri dureroase. Niciodată nu va putea

gusta din pacea pe care o asigură conștiința de a fi o entitate. Pentru totdeauna și oriunde s-ar fi aflat, era despicat în două. Era Zkauba, magicianul din Yaddith, dezgustat de imaginea respingătorului mamifer terestru Carter ce urma să devină și pe care îl simțea deja în el și era Randolph Carter din Boston, oraș de pe Pământ, tremurând de spaimă la gândul ființei cu gheare și rât ce fusese el însuși odinioară și în pielea căreia trebuia să intre din nou.

«Unitățile de timp trecură peste Yaddith — croncări Swami, a cărui voce greoaie începu să dea semne de oboseală — și sunt ele însele o poveste ce nu poate fi depănată într-un scurt expozeu. Au fost călătorii la Stronti, la Mthura, la Kath și în alte lumi, în cele douăzeci și opt de galerii accesibile scafandrilor de lumină cu care erau echipate creaturile din Yaddith. Au fost călătorii dus-întors de-a lungul veșniciei, cu ajutorul cheii de argint și al diverselor simboluri cunoscute magicienilor din Yaddith. Au fost lupte oribile împotriva *dholilor* albicioși și vâscoși, în tunelele primitive ce străpung planeta. Au fost ședințe de lectură, pătrunse de o teamă respectuoasă, în biblioteci în care se găsește reunită totalitatea cunoștințelor din zece mii de universuri vii sau moarte. Au fost discuții pasionate cu alte spirite din Yaddith, în special cu Stră-Vechiul Buo. Zkauba nu destăinuie nimănui ce i se întâmplase, dar când fațeta Carter reușea să se ridice la suprafața conștiinței sale, întorcea pe toate fețele posibilitatea de a reveni pe Pământ și de a reveni la forma sa umană, și încerca cu disperare să utilizeze limbajul oamenilor, forțându-și în acest scop organele bizare ale gâtului, mult prea puțin dotate pentru acest scop.

«Cuprinsă de oroare, fațeta Carter își dădu curând seama că acea cheie de argint era incapabilă să-i mai asigure revenirea la forma umană. După cum deduse, din păcate prea târziu, din amintirile sale, din visele sale și consacrându-se studierii disciplinelor tradiționale din Yaddith, această cheie fusese fabricată pe Pământ, în Hiperboreea. Puterea sa acționa doar asupra unghiurilor de conștiință personale ale ființelor omenești. Cheia putea modifica unghiul planetar, permițându-i celui ce o utiliza să se deplaseze în voie de-a lungul timpului, păstrându-și însă corpul neschimbat. Fusese înzestrată și cu o altă vrajă, care-i conferea puteri nelimitate, inexistente până atunci, dar această vrajă era de asemenea o descoperire umană — particulară unei anumite regiuni din spațiu și destinată exclusiv acesteia — pe care magicienii din Yaddith nu o puteau adapta dimensiunilor planetelor lor. Această vrajă era consemnată în pergamentul indescifrabil ce fusese

închis împreună cu cheia de argint în cufărul acoperit de sculpturi hidoase, și Carter se căina amarnic pentru faptul că nu-l luase cu el. Ființa din abis, acum inaccesibilă, îi atrăsese atenția să se încreadă cu totul în simbolurile pe care le avea asupra lui, astfel că el fusese încredințat că nu-i lipsește niciun element.

«Odată cu trecerea timpului se strădui, întâmpinând dificultăți din ce în ce mai mari, să utilizeze monstruoasele tradiții ale Yaddithului, pentru a descoperi modalitatea de a se reîntoarce în abis, în preajma entității omnipotente. Gradul de inițiere pe care îl atinse aproape că i-ar fi permis să descifreze pergamentul ocult, ceea ce în condițiile actuale era aproape o ironie. Veni însă o vreme când, în momentele în care fațeta Zkauba se ridica la suprafața conștiinței sale, aceasta încerca să șteargă supărătoarea amintire a existenței lui Carter.

«Astfel se scurseră lungi intervale de timp — intervale prea lungi pentru ca mintea omenească să le poată măsura, căci locuitorii din Yaddith nu mor decât la capătul unor cicluri foarte lungi. După mai multe sute de năpârliri, fațeta Carter păru să învingă fațeta Zkauba și reuși să calculeze, pe durata unor perioade imense, cam care putea fi depărtarea care despărțea, în timp și în spațiu, Yaddithul de Pământul oamenilor. Imaginile se amestecară — ele acopereau o incomensurabilă eternitate de ani-lumină, dar disciplinele tradiționale din Yaddith îl pregătiseră pe Carter pentru a înțelege acest rezultat. Își cultivă puterea cu care fusese înzestrat, aceea de a-și putea dirija visele spre Pământ, și află destule lucruri despre planeta sa, care îi fuseseră până atunci necunoscute. Nu reuși, totuși, să viseze formula indispensabilă, ascunsă în pergamentul uitat.

«Mai târziu, concepă un plan de evadare extraordinar, ce începu să fie pus în aplicare din clipa când descoperi un drog ce-i permitea să mențină mereu adormită fațeta Zkauba. Aprecie că proiectul îi oferea posibilitatea de a realiza, cu ajutorul echipamentului de scafandru al luminii, o călătorie cum nimeni de pe Yaddith nu mai făcuse vreodată — o călătorie *corporală* de-a lungul inefabilei veșnicii, pe deasupra fantasticelor întinderi galactice, pentru a pătrunde în sistemul solar și a ajunge la Pământ. Odată ajuns pe Pământ, cu toate că poseda un corp cu gheare și rât de tapir, putea reuși, într-un fel sau altul, să descopere și să descifreze manuscrisul acoperit cu hieroglife stranii, pe care-l abandonase în mașină, în apropiere de Arkham. Cu ajutorul acelui manuscris și al cheii, putea reuși de asemenea să-și recapete aspectul normal, terestru.

«Nu ignora în niciun fel riscurile tentativei sale. Își dădea seama că în momentul în care urma să încline unghiul său planetar spre eternitatea dorită (lucru imposibil de realizat în cursul călătoriei sale în spațiu), Yaddithul urma să fie o lume moartă, la dispoziția *dholilor* învingători, iar evadarea sa în echipamentul de scafandru al luminii urma să producă dezordini grave. Își dădea, de asemenea, seama în ce măsură trebuia să-și reducă funcțiile vitale, asemeni unui fachir, pentru a putea suporta, timp de o veșnicie, traversarea acelor abisuri insondabile. Îi mai era clar și faptul că, dacă voiajul său urma să fie încununat de succes, trebuia să-și ia măsuri de protecție pentru a se imuniza împotriva bacteriilor și a altor condiții de mediu terestre periculoase pentru un corp de pe Yaddith. Trebuia, printre altele, ca în timpul așteptării ocaziei de a recupera și a descifra pergamentul și a-și recăpăta astfel adevăratul său corp, să găsească o modalitate de a simula pe Pământ forma umană, căci în caz contrar risca aproape sigur să fie descoperit și ucis de către oameni, îngroziți la vederea acestei forme ce n-ar fi trebuit să existe printre ei. Trebuia, de asemenea, să ia cu el ceva aur, ușor de obținut în Yaddith, care-l putea ajuta să-și ducă zilele în timpul cercetărilor sale.

«Planurile lui Carter prindeau viață încetul cu încetul. Își procură un echipament de scafandru de lumină cu rezistență cu mult peste cea normală, capabil să suporte concomitent atât acele miraculoase translații în timp, cât și acel zbor fără precedent în spațiu. Verifică toate calculele și își orientă de nenumărate ori visele spre Pământ, căutând să le apropie cât mai mult de anul 1928. Reuși de minune în practicarea catalepsiei. Descoperi agentul antibacterian de care avea absolută nevoie și calculă variațiile de curent gravitațional pe care le putea utiliza. Modelă cu dibăcie o mască de ceară, căreia îi adăugă un costum larg, confecționându-și astfel un travesti adecvat pentru a-l face să treacă în ochii pământenilor drept o ființa umană, și născoci o vrajă foarte puternică, pentru a-i ține la respect pe *dholi* în momentul în care urma să părăsească neagra și deja moarta planetă Yaddith, scufundându-se în străfundurile viitorului său de neconceput. Nu uită să-și constituie o rezervă de droguri imposibil de găsit pe Pământ, care să conserve somnul fațetei Zkauba, până ce Carter urma să se despoaie de corpul său de locuitor al Yaddithului. Nu uită, de asemenea, o modestă rezervă de aur, pentru nevoile sale terestre.

«Sosi ziua plecării, încărcată de nesiguranță și îngrijorare. Sub pretextul unei călătorii spre Nythur, steaua triplă, Carter se cațără pe platforma de

zbor destinată scafandrilor de lumină și aluneca încet în corsetul de metal strălucitor.

«Avea spațiu suficient doar pentru a săvârși ritualul cheii de argint și chiar în timp ce-l săvârșea, aparatul său începu să leviteze lent. Ziua se scufundă într-un întuneric înfricoșător, în timp ce el era strivit de o durere nesuferită și chinuitoare. Cosmosul părea zgâlțâit de mâna unui zeu care îi era străin, iar constelațiile dansau pe cerul negru.

«Imediat după aceea, Carter deveni conștient de reinstaurarea stării de echilibru. Frigul genunilor stelare mușca din pereții aparatului, dar putea zări plutind în spațiu construcția metalică de unde pornise înlăturând obstacolul anilor. Sub el, solul mișuna de *dholi* gigantici și, în timp ce se apleca pentru a-i privi, unul din ei se înalță la mai multe sute de picioare, îndreptând spre el una din extremitățile sale vâscoase și decolorate.

«Vrăjile sale se dovediră, însă, eficace, și o clipă mai târziu, se scufundă, teafăr și nevătămat, departe de Yaddith.»

VII

În acea încăpere bizară din New Orleans, din care bătrânul servitor negru se furișase mânat de instinct, vocea misterioasă a lui Swami Chandraputra deveni și mai răgușită.

— Domnilor, nu vă voi cere să mă credeți înainte de a vă fi arătat, o dovadă de necontestat. Până atunci, când vă vorbesc despre *miile de ani și miile de ani-lumină și despre incalculabilele milioane de mile* pe care Randolph Carter le-a străbătut prin spațiu sub forma unei entități fără nume, închisă într-un strâmt costum metalic de scafandru pus în mișcare de electroni, puteți considera această poveste drept un simplu mit. Carter calculase durata catalepsiei cu cea mai mare grijă, proiectând ca aceasta să expire cu câțiva ani înainte de aterizarea sa pe Pământ în 1928, sau în preajma acestei date.

«Nu avea să uite niciodată acea târzie deșteptare. Amintiți-vă, domnilor, că înainte de acest somn lung cât o veșnicie, *trăise conștient pe durata a mii de ani tereștri, printre straniile și respingătoare miracoale din Yaddith*. Frigul îl mușcă fără cruțare, visele sale încetară să îl mai amenințe și reuși, în sfârșit, să arunce o privire prin hubloul aparatului de scafandru. Era înconjurat din toate părțile de stele, de constelații, de nebuloase și, *către sfârșitul călătoriei, contururile lor căpătară o oarecare asemănare cu constelațiile vizibile de pe Pământ, pe care le cunoștea*.

«Coborârea sa de-a lungul sistemului solar merită să fie povestită într-o zi. Văzu planetele Kynarth și Yuggoth, aflate la extremitățile lumii solare, trecu pe lângă Neptun și zări diabolicele ciuperci albicioase ce mânjesc suprafața acestei planete. Aruncând o privire de aproape asupra pâclei de pe Jupiter, intră în posesia unui secret de neîmpărtășit, văzu oroarea ce popula unul dintre sateliții acestei planete și contemplă ruinele ciclopice ce se etalau pe discul rumen al lui Marte. Când ajunse în apropierea Pământului, zări un soi de corn îngust, ale cărui dimensiuni creșteau de la o clipă la alta, în mod îngrijorător. Reduse viteza, deși fericirea de a se întoarce acasă îl făcea să regrete orice clipă pierdută. Nu voi încerca să redau această senzație, pe care Carter mi-a împărtășit-o.

«Pe scurt, spre sfârșitul călătoriei sale, Carter pluti în stratosfera terestră, așteptând venirea zilei în emisfera occidentală. Intenționa să aterizeze în locul de unde plecase — aproape de Tainița Șerpilor, pe colinele de dincolo de Arkham. Dacă cineva dintre dumneavoastră a lipsit mult timp de acasă — și știu că acest lucru este valabil pentru unul dintre cei prezenți — puteți să înțelegeți și singuri cât de mișcat a fost văzând colinele din Noua Anglie, ulmii uriași, livezile cu trunchiuri noduroase și vechii pereți de piatră netencuită.

«Atinse solul în zori, pe micul câmp din apropierea vechii case bătrânești a familiei Carter și mulțumi cerului pentru pacea și singurătatea ce domneau acolo. Era tot toamnă, ca și atunci când plecase, și mireasma dealurilor îl ungea la suflet. Reuși, nu fără dificultate, să târască aparatul metalic pe panta înaltelor porțiuni defrișate, până la Tainița Șerpilor, fără a pătrunde totuși în grotă inferioară prin crăpătura astupată de rădăcini. Ajuns acolo, își acoperi trupul, prea străin pentru această lume, cu veșminte omenești și cu masca de ceară ce avea să-i fie atât de folositoare. Aparatul de scafandru al luminii rămase acolo aproape un an, până când anumite împrejurări impuseră necesitatea unei noi ascunzătorii.

«Merse pe jos până la Arkham — obișnuindu-și astfel corpul cu mersul și ținuta proprii ființei umane — și reuși să-și schimbe aurul în bani lichizi. De asemenea, prezentându-se drept un străin căruia engleza îi era aproape cu totul necunoscută, se consacră unor investigații și descoperi că se afla în anul 1930, deci doar doi ani trecuseră de la începutul aventurii sale.

«Se afla, desigur, într-o situație îngrozitoare. Pus în fața atâtor impedimente — aflat în imposibilitatea de a-și declina identitatea, obligat să fie permanent cu ochii în patru, expus dificultăților legate de alimentație,

constrâns să păstreze asupra sa drogul demonic ce-i permitea să mențină inofensivă fațeta Zkauba — își dădu seama că era imperios necesar să acționeze cât mai repede posibil.

«Plecă la Boston și închirie o cameră într-o suburbie murdară a orașului, unde putea trăi ieftin și fără să fie remarcat. De cum ajunsese în oraș, se interesă de soarta bunurilor lui Randolph Carter. Află atunci cu câtă nerăbdare aștepta domnul Aspinwall, aici de față, să se realizeze partajul acestor bunuri și cu câtă tenacitate se luptau domnul de Marigny și domnul Phillips pentru a le păstra intacte.»

Hindusul se înclină, dar fața sa brăzdată de riduri și acoperită aproape în întregime de barba stufoasă nu-și schimbă expresia.

— Carter obținut pe căi ocolite o copie bună a pergamentului pe care îl uitase și începuse să lucreze la descifrarea lui. Sunt bucuros că am fost în stare să-l ajut în această muncă. Într-adevăr, încă de la început a făcut apel la mine și prin intermediul meu a intrat în contact cu alți ocultiști răspândiți în întreaga lume. Am venit să locuiesc împreună cu el la Boston, într-o locuință jalnică situată pe Chambers Street. Referitor la pergament, am plăcerea să risipesc perplexitatea domnului de Marigny și să-l informez, dacă îmi va permite, că limbajul transcris de aceste hieroglife nu este Naacal, ci R'lyelian, limbă ce a fost adusă pe Pământ de descendenții lui Cthulhu, într-o perioadă ce nu poate fi situată în timp. Este vorba, firește, despre o traducere, originalul hiperboreean — datând de milioane de ani — fiind redactat în limba primitivă din Tsath-Yo.

«Pentru descifrarea lui este nevoie de mult mai mult timp decât anticipase, dar Carter nu și-a pierdut nicio clipă speranța. La începutul acestui an, studiul unei cărți importante din Nepal ne-a permis să facem mari progrese. Lucrul nu este încă încheiat, dar va reuși în curând. Din păcate, s-a ivit totuși un obstacol: rezerva de droguri care mențin adormită fațeta Zkauba s-a epuizat. Nu este, totuși, o calamitate atât de mare pe cât s-a temut. Personalitatea lui Carter este pe cale să obțină victoria și când — pe perioade din ce în ce mai scurte și numai când este stârnită de o excitație neobișnuită — fațeta Zkauba se ridică la suprafața conștiinței, este de obicei prea buimacă pentru a putea anula munca lui Carter. Nu poate găsi echipamentul de scafandru căci, deși a încercat o dată, Carter a profitat de un moment în care a fost doborâtă din nou de somn și a ascuns aparatul mai bine. Tot răul pe care l-a comis Zkauba a fost acela de a fi speriat câțiva oameni și a fi dat naștere câtorva zvonuri cu accente de coșmar ce au

circulat printre polonezii și lituanienii ce locuiesc în suburbia de est a Bostonului. Până în prezent, Zkauba nu a reușit să deterioreze prudenta deghizare confecționată de fațeta Carter deși, uneori, o smulge atât de violent, încât anumite părți ale sale trebuie înlocuite. Eu am văzut ce se ascunde sub această deghizare și pot să vă spun că nu este în niciun fel un spectacol prea plăcut.

«Carter a aflat în urmă cu o lună de această reuniune și și-a dat seama că trebuie să se miște foarte repede dacă vrea să-și salveze averea. Nu putea aștepta până când va descifra pergamentul și își va recăpăta înfățișarea umană. În consecință, m-a delegat să îl reprezint și să acționez în numele său.

«Domnilor, vă anunț că Randolph Carter nu a murit; că se află temporar într-o stare anormală, dar că în cel mult trei luni va fi în măsură să apară personal și să ceară păstrarea averii sale. Sunt gata să prezint probe, dacă este necesar. Vă cer, deci, să amânați această ședință, *sine die*.»

VIII

De Marigny și Phillips îl priveau pe Hindus fix, ca hipnotizați, în timp ce dinspre domnul Aspinwall se auzi o adevărată rafală de mârâituri de furie. Dezgustul bătrânului avocat se transformase în prezent într-o furie evidentă, ce îl făcea să bată cu pumnul în masă. Apoplexia îi umflase venele, ce deveniseră proeminente. Când vorbi în sfârșit, se auzi un fel de lătrat:

— Cât trebuie să mai suportăm aceste prostii? De-o oră întreagă îl tot ascultăm pe acest alienat, pe acest fachir, ce are acum afurisita neobrăzare de a ne cere amânarea succesiunii, fără niciun motiv valabil! De Marigny, de ce nu-l arunci afară pe acest netrebnic? Ai de gând să faci din noi jucăriile unui șarlatan, ale unui idiot?

Calm, de Marigny ridică brațul și vorbi fără niciun fel de asprime în glas:

— Lasă-ne timpul reflectăm în liniște și fără presiune la ce-am auzit. Este o povestire extrem de neobișnuită, conținând fapte care, în calitate de ocultist aflat într-o oarecare cunoștință de cauză, recunosc că sunt departe de a fi imposibile. Pe de altă parte, din 1930 am început să primesc de la Swami scrisori ce confirmă relatarea sa de acum.

Când de Marigny se întrerupse pentru o clipă, bătrânul domn Phillips își permise să intervină:

— Swami Chandraputra amintea de probe. Sunt de acord că multe dintre cele relatate au și pentru mine un sens, și recunosc de asemenea că în

ultimii ani am primit de la dânsul numeroase scrisori ce-i întăresc într-un mod ciudat afirmațiile de acum. Totuși, anumite pasaje ale declarației sale par neverosimile. Ar putea să ne arate ceva tangibil?

Păstrându-și aceeași expresie flegmatică, Swami răspunse pe un ton scăzut, cu o voce răgușită, extrăgând, pe măsură ce vorbea, un obiect din buzunarul veșmântului său prea larg:

— Deși nimeni dintre dumneavoastră nu a văzut în realitate cheia de argint, domnul de Marigny și domnul Phillips au văzut, totuși, fotocopii ale acesteia. *Acest obiect vă este familiar?*

Mâna sa, ascunsă într-o mânășă cu un singur deget, lăsă cu nervozitate să cadă pe masă o cheie grea de argint, cu luciul stins, în mod evident confectionată într-un ținut îndepărtat și acoperită pe întreaga sa suprafață cu hieroglife stranii.

De Marigny și Phillips se sufocară de emoție.

— Aceasta este!, exclamă de Marigny. Aparatul fotografic nu poate minți. El nu poate fi înșelat.

Aspinwall își schimbă brusc tactica:

— Imbecililor! Ce dovedește asta? Dacă aceasta este într-adevăr cheia ce a aparținut vărului meu, e de datoria acestui străin — a acestui negru afurisit — să ne explice cum a ajuns în posesia ei. Randolph Carter a dispărut în urmă cu patru ani, luând cu el această cheie. De unde putem noi ști că nu a fost prădat, asasinat? Era pe jumătate țicnit, și întreținea relații cu alții încă mai țicniți decât el.

«Uită-te la mine, negroteiule, unde ai găsit această cheie? Nu cumva l-ai asasinat pe Randolph Carter?»

Chipul lui Swami, nefiresc de imobil, rămase neclintit, dar ochii săi negri și lipsiți de iris, aflați parcă undeva departe, înapoia orbitelor, luciră amenințător. Rosti cu multă greutate:

— Stăpâniți-vă, vă rog, domnule Aspinwall. Există și o altă probă pe care aș putea să o aduc, dar efectul ei asupra fiecăruia dintre dumneavoastră ar putea fi extrem de dezagreabil. Fiți înțelegător. Am aici câteva hârtii datate după 1930, scrise în stilul foarte ușor de recunoscut al lui Randolph Carter, și de mâna lui.

Trase cu stângăcie din interiorul veșmântului său larg un plic, pe care-l întinse bătrânului avocat, în timp ce de Marigny și Phillips, bătuiți de gânduri fără șir și stăpâniți de o uimire fără seamăn, cercetau hârtiile.

— Firește, scrisul este aproape ilizibil, dar amintiți-vă că Randolph Carter nu mai are mâini potrivite pentru a trasa literele unui alfabet de pe Pământ.

Aspinwall răsfoi în grabă hârtiile și părul vizibil marcat, dar nu-și schimbă atitudinea. Încăperea se încălcase de o spaimă și o încordare de nespus, ritmul misterios al orologiului în formă de sicriu căpătase, pentru Phillips și de Marigny, rezonanțe infernale, doar bătrânul avocat nu părea să se lase copleșit pentru nimic în lume de toate acestea.

Aspinwall vorbi din nou:

— Arată ca niște falsuri reușite. Dacă nu este așa, înseamnă că Randolph Carter a căzut în mâna unor oameni rău intenționați. Nu ne rămâne de făcut decât un singur lucru: să punem să fie arestat acest farsor. Domnule de Marigny, sunteți bun să chemați poliția?

— Să avem răbdare, răspunse gazda, nu cred că este cazul să facem apel la poliție. Acest om, domnule Aspinwall, este un ocultist de o mare valoare. El afirmă că se bucură de încrederea lui Randolph Carter. V-ar fi suficient dacă ar putea răspunde unor întrebări la care numai cineva care s-ar bucura de această încredere ar putea da răspuns? Îl cunosc îndeajuns de bine pe Carter și pot formula asemenea întrebări. Permiteți-mi să aduc o carte care, cred, va permite efectuarea unui test edificator.

Se îndreptă spre ușă, pentru a trece în bibliotecă. Phillips, vizibil năucit, îl urmă ca un automat. Aspinwall nu se clinti din loc, studiindu-l cu atenție pe hindusul care-l înfrunta cu o figură nefiresc de nepăsătoare. Brusc, în momentul în care Chandraputra reintroducea cu stângăcie cheia de argint în buzunar, bătrânul avocat scoase un soi de mormăit gutural:

— Hei, slavă Cerului că am înțeles. Această pramatie este deghizată. Nu cred nici în ruptul capului că este un hindus. Acest chip nu este chip, ci o mască. Ghicesc acum tâlcul poveștii sale și ceea ce voia să-mi bage în cap, dar este adevărat. Fața nu se mișcă niciodată, turbanul și barba îi acoperă marginile. Acest tip este un pungaș ordinar. Nici măcar nu este un străin: i-am ascultat vorbirea. E un yankeu oarecare. Și uitați-vă la aceste mânuși — știe că degetele sale ar putea lăsa amprente. Să mă ia naiba dacă n-o să-i smulg asta...

— Încetați! Vocea răgușită și bizară a lui Swami căpătă inflexiuni ce trădau detașarea lui de orice teamă terestră. V-am spus că există și *un alt fel de dovezi pe care le-aș putea aduce, dacă este nevoie*, și v-am avertizat să nu mă obligați să vi le arăt. Acest bătrân băgăreț, cu obrajii aprinși, spune

adevărul. În realitate nu sunt un hindus. *Acest chip este o mască, iar ceea ce se ascunde sub ea nu este omenesc.* Voi ceilalți ați ghicit deja, am simțit-o acum câteva minute. Nu va fi deloc nostim să-mi lepăd masca. Lasă-mă singur, Ernest. Pot să vă mărturisesc: *eu sunt Randolph Carter!*

Nimeni nu se clinti. Aspinwall mormăi ceva și schiță câteva gesturi vagi. Din cealaltă latură a încăperii, de Marigny și Phillips urmăreau contracțiile obrazului purpuriu și supravegheau din spate silueta cu turban care îi ținea piept. Tic-tacul anormal al orologiului căpătase accente odioase; fumul înălțat din dreptul trepidelor și tapiseriile tremurătoare dansau un dans al morții. Bătrânul avocat, pe jumătate sufocat, rupse tăcerea:

— N-ai să reușești, escrocule, n-ai să reușești să mă sperii! Ai motive personale să nu-ți lepezi masca. Poate că te cunoaștem. Scoate-o...

Întinse brațul, dar Swami i-l apucă cu unul din membrele sale, stângaci înmănușate, și lăsă să-i scape în același timp un strigat straniu de durere amestecată cu surpriză. De Marigny țâșni spre cei doi potrivnici, dar se opri, încremenit locului de strigatul de protest al pseudo-hindusului ce se transformase într-un clinchet și un bâzâit absolut inexplicabile. Obrazul lui Aspinwall se înroșise de furie, în timp ce cu brațul liber încerca din răspuț să ajungă la barba zbârlită a adversarului sau. De asta data, reuși să o înșface și, datorită efortului sau frenetic, întregul chip de ceară se detașa de turban și rămase lipit de palma sa.

În acel moment, Aspinwall scoase un strigăt, gâlgâind de spaimă. Phillips și de Marigny văzură chipul său convulsionându-se într-un mod în care nicio altă față umană n-o mai făcuse vreodată, sub efectul celei mai devastatoare și mai respingătoare crize de panică epileptică. Între timp, pseudo-hindusul își eliberase brațul și se clătina pe picioare, năuc, emițând un soi de zumzâit straniu. Silueta cu turban se nărui brusc într-o poziție bizară, foarte puțin omenească, și începu să înainteze cu mișcări nefirești, ca subjugată, spre orologiul în forma de sicriu, ce ticăia în același ritm anormal, cosmic. Fața acum neacoperită îi era întoarsă într-o parte, așa că de Marigny și Phillips nu avură cum să vadă ce dezvăluise gestul bătrânului avocat. Atenția lor se dirija spre Aspinwall, ce se prăbușise la rândul sau, greoi, pe parchet. Vraja era ruptă, dar, când ajunseră lângă bătrân, acesta era deja mort.

Întorcându-se iute spre Swami care, târându-se în continuare, se apropia de orologiu, Marigny observă că brațele îi spânzurau pe lângă corp, iar una din mânușile mari și albe, cu un singur deget, alunecase din mâna care

atârna moale în jos. Fumul de tămâie era mult prea des, și tot ceea ce putea zări din mâna neacoperită părea a fi ceva negru și îngust. Înainte ca de Marigny să poată ajunge lângă silueta bătând în retragere, bătrânul domn Phillips îl opri, punându-i o mână pe umăr.

— Nu încerca să faci ceva!, îi murmură acesta. Nu știm peste ce am putea da. Știi, cealaltă fațetă, Zkauba, vrăjitorul din Yaddith...

Silueta cu turban ajunsese de-acum la misteriosul orologiu, iar spectatorii scenei reușiră să întrezărească prin fumul dens o nedeslușită gheară neagră, pe cale să atingă pe pipăite marea ușă acoperită cu hieroglife. Atingând orologiul, gheara produse un zgomot ciudat, un soi de clinchet sau de zornăit. Silueta intră, atunci, în cufărul în formă de sicriu și trase ușa după ea.

De Marigny nu reuși să se stăpânească prea mult timp, dar când ajunse la ușă și o deschise, cufărul era gol. Nefirescul tic-tac reîncepu, repetând răspicat același ritm cosmic obscur ce deschide toate porțile oculte. Pe parchet, marea mânășă albă, cu un singur deget, și mortul care ținea strânsă în pumn o mască de ceară nu mai aveau nimic de dezvăluit.

Trecu un an de atunci, în care nu se mai vorbi deloc despre Randolph Carter. Succesiunea sa nu este nici acum încheiată. Se dovedi că locuința din Boston, de la adresa de unde un anume „Swami Chandraputra” își expediasc scrisorile, asaltând cu cererile sale ciudate pe mai toți ocultistii cu oarecare faimă în anii 1930-31-32, fusese într-adevăr ocupată de un hindus ciudat, dar acesta o părăsise cu puțin timp înainte de întâlnirea de la New Orleans, și nu mai revenise niciodată. Se părea că acesta avea fața brăzdată de riduri, acoperită de barbă și lipsită de orice expresie, iar hotelierul său susținea că masca de ceară, expusă conform procedurii, îi semăna foarte mult. Acesta nu a fost totuși niciodată suspectat de a fi fost la originea ciudatelor apariții nocturne despre care pomeneau în șoapta vecinii săi slavi. Colinele de dincolo de Arkham au fost scotocite, în căutarea unui costum de scafandru din metal, dar niciun obiect de acest gen nu a fost descoperit vreodată. Totuși, un funcționar de la First National Bank din Arkham își aminti de un bărbat cu un turban ciudat care, în octombrie 1930, schimbase în bani gheață un lingou de aur de dimensiuni neobișnuite.

De Marigny și Phillips nu prea știură ce să creadă despre această afacere. La urma urmei, ce ar fi putut susține cu probe? A existat o poveste. A existat o cheie ce ar fi putut fi confecționată după fotografiile pe care însuși Carter le distribuise în 1928. Au existat acte, toate îndoielnice. A existat o

mască ceva mai ciudată, dar exista oare și vreun om viu care să fi privit în spatele acestei măști? Acea dispariție în orologiu a hindusului, mistuit de străfundurile misteriosului ceas, putea fi doar o dublă halucinație provocată de tensiunea nervoasă și de norul des de tămâie. Hindușii sunt recunoscuți drept maeștrii în hipnoză. Rațiunea proclamă că „Swami” a fost un simplu criminal, râvnind la averea lui Randolph Carter. Autopsia certifică totuși că moartea lui Aspinwall a survenit în urma unui șoc violent. A fost acesta provocat doar de furia sa turbată? A existat în toată această poveste ceva...

Etienne-Laurent de Marigny ia loc adesea într-o cameră vastă, încărcată de fum de tămâie și căptușită cu tapiserii cu motive stranii, pentru a asculta, cuprins de simțăminte nedesluite, ritmul anormal al aceluorologiu în formă de sicriu, acoperit de misterioase hieroglife.

PARTEA A PATRA

ÎN CĂUTAREA CETĂȚII KADATH

I

De trei ori visă Randolph Carter miraculoasa cetate Kadath, și de trei ori a fost alungat de pe terasa înaltă ce se întinde deasupra ei. În lumina apusului de soare, orașul întreg strălucea și te seducea: zidul înalt de piatră care îl împrejmuia, templele, colonadele, podurile de marmură, grădinile înmiresmate, străzile largi, mărginite de arbori încântători, de urne încărcate cu flori și de șiruri lucitoare de statui de fildeș, scânteiau în bătaia razelor aurii, în timp ce acoperișurile roșii ale caselor cu etaj, printre care se zărea ici-colo acoperământul îngust al câte unei vechi mansarde, se cățarau spre nord pe pantele abrupte, iar printre ele șerpuiau ulicioare pietruite, acoperite de iarbă. Orașul întreg era cuprins de un freamăt divin; simboluri nemuritoare îți luau ochii și fanfare celeste îți fermecau auzul. Misterul domnește aci, așa cum norii învăluie piscul de neatins al unui munte inaccesibil încă și, în clipa în care, sprijinit de balustrada terasei, stătea în așteptare cu răsuflarea tăiată, Carter se simți năpădit de amintirea copleșitoare a unor lucruri pe jumătate uitate, copleșit de regretul de a le fi pierdut și totodată stăpânit de pornirea bolnăvicioasă de a situa din nou în timp ceea ce odinioară a fost un loc în același timp înspăimântător și important.

Înțelegea că altădată acest loc fusese pentru el centrul lumii, fără să-și dea însă seama în ce ciclu al reîncarnării, în ce clipă de vis sau de trezie îl cunoscuse. Locul îi trezea amintiri nedeslușite dintr-un început îndepărtat al uității tinereți, ale unui timp când fiecare zi învăluită în mister era un prilej de fericire și miracol, ale unui timp în care orele protetice deschizând porțile strălucitoare ale celor mai profunde și mai neașteptate minuni se succedau din zori și până în noapte. Totuși, atunci când în fiecare noapte contempla de pe această terasă înaltă de marmură mărginită de urne ciudate și de o balustradă sculptată frumusețea calmă a apusului de soare și iminența extraterestră a orașului, simțea prezența tiranică a zeilor viselor, care nu îi îngăduiau niciodată să părăsească acest post de observație sublim pentru a o lua în jos pe treptele acestei scări de marmură ce părea să coboare fără sfârșit, pentru a se întâlni cu acele străzi ce se așterneau ispititoare în depărtare, încărcate de o vrajă străveche.

Când se trezi pentru a treia oară fără să fi coborât treptele acelei scări imense, fără să fi străbătut încă acele străzi pline de pace și de soare la apus, Carter se rugă îndelung capricioșilor zei ai viselor ce plutesc învăluiți în norii de deasupra nepătrunsei Kadath, ascunsă în imensitățile înghețate unde niciun om nu se încumetă. Zeii nu-i răspunseră, nu manifestară nicio îngăduință față de el, nu-l încurajară în niciun fel atunci când își înalță în vis rugăciunile spre ei. Zeii nu-i răspunseră nici atunci când îi invocă, aducându-le jertfe prin intermediul preoților bărboși din Nasht și Kaman-Thah, al căror templu subteran, în centrul căruia se înalță un stâlp de foc, se află foarte aproape de lumea treziei. S-ar părea chiar că rugăciunile sale au fost primite cu ostilitate căci, încă de la prima dintre ele, dreptul de a contempla miraculoasa cetate i-a fost retras cu totul, de parcă cele trei viziuni s-ar fi datorat exclusiv unei clipe de dispreț suveran ori unei fisuri temporare a voinței divine.

În cele din urmă, bolnav de dorința de a obține permisiunea de a străbate după pofta inimii acele străzi largi, sclipind în lumina apusului de soare, ori acele străduțe tainice ce se furișează printre vechile acoperișuri de țiglă, incapabil să și le alunge din minte, atât treaz, cât și în somn, Carter hotărî să o pornească fără teamă spre acel tărâm în care niciun om nu a îndrăznit să ajungă, să înfrunte pustiul de gheață, pentru a pătrunde, străbătând tenebrele, până în locul unde Kadath, orașul de nepătruns, învăluit în nori și încoronat de stele neștiute, ascunde între zidurile sale castelul de onix al Marilor Strămoși.

Coborî cele șaptezeci de trepte ce duc la Peștera de Foc și, încă ațipit, își împărtăși planurile preoților bărboși din Nasht și din Kaman-Thah. Preoții clătină din capetele lor bărboase, acoperite cu tiare, și jurară că aceasta aventură putea însemna pentru el moartea sufletului. Îi subliniară faptul că Marii Strămoși își manifestaseră deja voința și că nu le făcea plăcere să fie hărțuiți cu cereri repetate. Îi amintiră, de asemenea, faptul că nu numai că niciun om nu ajunsese vreodată la Kadath, și că nimeni nu putea bănuî în ce loc din spațiu se ascunde acea cetate. Se afla aceasta oare pe tărâmul viselor ce se întinde de jur împrejurul lumii noastre? Se afla ea oare în apropierea vreunei planete necunoscute, satelit al lui Fomalhaut sau Aldebaran? Dacă s-ar înalța pe meleagurile visului învecinate cu lumea noastră, atunci s-ar putea ajunge la ea deși, de la începutul lumii și până acum, doar trei ființe omenești au trecut peste perfidele abisuri întunecate ce ne despart de lumea himerelor, iar dintre aceștia trei, doi și-au pierdut mințile cu totul.

Aceasta călătorie presupune primejdii nebănuite și fără număr, fără a mai pune la socoteală și ultima încercare, reprezentată de o serie de mormăituri ce se înalță din haos în regiuni în care visul nu poate ajunge; în acest ultim abis al haosului absolut, unde himerele și blasfemiile sunt în centrul întregii infinități. Nemărginitul Azathoth, sultanul demonilor, al cărui nume nimeni nu îndrăznește să-l pronunțe cu voce tare, se ghiftuiește acolo, ascuns în adâncurile posomorâte și de neînchipuit ce se cascadează dincolo de timp, în sunetul bătailor înfundate de toabă și al slabelor lamentații, îngrozitor de false, ale unui flaut detestabil. În ritmul acestei muzici, se leagănă fără noimă, încet, greoi și stângaci, gigancii Zei Ultimi și Ceilați Zei, lipsiți de judecată, orbi și fără glas, acei zei tenebroși al căror duh și emisar este Nyarlathotep, Haosul Târâtor.

În Peștera de Foc, preoții din Nasht și din Kaman-Thah îl preveniră asupra tuturor acestor primejdii, dar Carter rămase neclintit în hotărârea sa de a porni în căutarea Zeilor ce plutesc în imensitatea înghețată de deasupra cetății Kadath, oricine ar fi ei, și de a obține de la aceștia dreptul de a vedea și a se refugia în miraculoasa așezare aurită de lumina apusului de soare. Își dădea seama cât de lungă și de stranie urma să fie această călătorie și se temea că Marii Strămoși i s-ar fi putut împotrivi, dar, având în vedere faptul că se adaptase de mult lumii himerelor, se bizuia pe experiența și pe amintirile sale. După ce ceru preoților o binecuvântare pur formală, coborî cu îndrăzneală, gândindu-se doar la drumul ce-l aștepta, cele șapte sute de trepte ce îl conduseră până la Poarta Somnului Profund, după care intră în Pădurea Vrăjită.

În aceasta zbuciumată pădure de stejari pitici ce împletesc un tunel miraculos din crengile lor dibuitoare strălucind palid în lumina fosforescentă a ciupercilor parfumate, locuiesc *zoogii*, furișându-se hoțeste. Aceștia cunosc nenumărate secrete obscure ale lumii onirice și ignoră aproape totul despre lumea treziei, iar puținele lucruri pe care le știu le-au aflat doar de când pădurea lor se învecinează cu Pământul oamenilor în două locuri tainice, a căror dezvăluire ar putea isca un dezastru. În zona de acces a *zoogilor*, zvonuri misterioase, apariții și dispariții inexplicabile tulbură lumea oamenilor. De aceea, e preferabil ca *zoogii* să nu se aventureze prea departe în lumea viselor; ei trec însă liberi dincolo de frontiera extremă și se fofilează pe Pământ, minusculi, negri și invizibili, pentru a-și umple sacul cu povești picante pe care, la întoarcerea în pădurea pe care o iubesc, le deapănă în căminele lor, ca să le treacă timpul.

Cea mai mare parte dintre ei trăiesc în vizuini, dar sunt și câțiva care locuiesc în scorburile săpate în trunchiurile copacilor mai mari. Cu toate că se hrănesc în special cu ciuperci, se zvonește că au o deosebită slăbiciune pentru carne, fie trupească, fie spirituală. Cert este că mulți visători au intrat în aceasta pădure pentru a nu mai reveni niciodată. Carter nu se simțea, totuși, încercat de teamă: ca un vechi lup al viselor ce era, deprinsese limbajul lor foșnitor și stabilise cu ei destule convenții. Datorită lor, descoperise în Ooth-Nargai, dincolo de colinele din Tanaria, splendida cetate Celephais, în care jumătate de an domnește marele rege Kuran, un om pe care, sub un alt nume, îl cunoscuse în timpul vieții sale pe Pământ. Kuran este singura ființă umană ce a atins abisurile stelare și s-a întors întreagă la minte de acolo.

Fofilându-se de acum pe drumuri lăturalnice, printre trunchiurile gigantice, Carter scotea din când în când sunete foșnitoare, imitând limbajul *zoogilor*, iar apoi asculta liniștea Pădurii Fermeceate, așteptându-le răspunsul.

Își aminti că una dintre așezările acestor creaturi era capitala celor mai înfricoșătoare și a celor mai uitate de timp ființe ce trăiau pe aceste meleaguri și se grăbi să se îndrepte spre acel loc. Drumul îi era călăuzit de licărirea fosforescentă a unor ciuperci cu forme grotești, ce păreau din ce în ce mai voluminoase, pe măsură ce se apropia de cercul de temut în mijlocul căruia au dansat și au adus jertfe ființe străvechi. Lumina crescândă a acestei multitudini de ciuperci dezvăluia în cele din urmă o sinistă întindere gri-verzuie care, găurind acoperișul pădurii, se întindea cât cuprindeai cu ochii. Marele cerc de piatră era acum foarte aproape, iar Carter își dădu seama că ajunsese în apropierea satului *zoogilor*. După ce emise un nou foșnet începu să aștepte, răbdător. Senzația de a fi examinat de nenumărate priviri curioase îi răsplăti în curând așteptarea. Erau *zoogii*, ai căror ochi magici îi zări încă înainte de a le putea desluși micuțele siluete cafenii.

Țâșniră din vizuini și din copacii ciuruiți de scorburile, invadând întreaga zonă slab luminată. Cei mai sălbatici *zoogii* se frecară de el într-un mod dezgustător, iar unul dintre ei îi adresa un rânjet scârbos, dar Bătrânii puseră repede la punct aceste capete înfierbântate. Recunoscându-l pe vizitator, Sfatul înțelepților dispuse să i se ofere o ploscă cu seva fermentată a unui copac cum nu se mai afla altul a cărui sămânță fusese adusă de pe Lună. De îndată ce Carter se împărtăși ceremonios din această licoare, o convorbire ciudată se înfiripă între cele două părți. Din nefericire, *zoogii* nu numai că

nu știau unde se află piscul pe care se înalță Kadath, dar nici măcar nu-i puteau spune dacă nemărginirea fără viață se găsește în lumea viselor sau în alta. Ceea ce se știe despre Marii Strămoși nu provine din surse suficient de credibile și tot ce se poate spune despre ei este că pe timpuri apăreau tot atât de des pe piscurile înalte ale munților, cât și în vai, unde fuseseră uneori văzuți executând dansuri însoțite de incantații pe culmi acoperite de nori, sub clar de lună.

Un *zoog* foarte bătrân aminti atunci un fapt despre care ceilalți nu auziseră vorbindu-se niciodată. Acesta spuse că în Ulthar, dincolo de râul Skai, se păstrează încă ultima copie a manuscriselor Pnakotice, copie neînchipt de veche, redactată de oameni aparținând lumii divine, originari din împărăția uitată a regiuniilor boreene și adusă în lumea viselor atunci când canibalii păroși au invadat ținutul acoperit de temple Olathoe și i-au masacrat pe eroii din țara lui Lomar. „Acele manuscrise, spuse el, conțin numeroase dezvăluiri referitoare la zei și, mai mult, unii locuitori din Ulthar au văzut cu ochii lor acele semne divine. Există chiar un preot bătrân care a urcat pe muntele înalt pe care dansau zeii sub clar de lună, pentru a-i surprinde. Tentativa sa a eșuat, dar tovarășul său — care a reușit — a pierit într-un mod despre care nu se poate vorbi”.

Randolph Carter le mulțumi *zoogilor*, care emisera un foșnet prietenos și îi dădură să aibă pe drum încă o ploscă, plină cu vin de copac. Străbătu pădurea fosforescentă, în direcția lizierei de unde valurile râului Skai porneau să se rostogolească pe pantele din Erion, Hatheg, Nir și Ulthar, pentru a se revarsa în cele din urmă la șes. Câțiva *zoogi* nevăzuți se târau hoțește în urma lui, curioși să afle ce i se va întâmpla, pentru a avea apoi ce povesti, la întoarcere, poporului lor de umbre indiscrete. Pe măsură ce se îndepărta de așezarea lor, stejarii uriași deveniră din ce în ce mai deși și Carter încercă să ajungă într-un loc unde i se părea că arborii încep să se rărească. Copacii ce se înălțau în acel loc mustind de ciuperci și acoperit de mușchi putrezi erau morți, sau stăteau să moară, printre trunchiurile cleioase ale fraților lor prăbușiți la pământ. Ajuns în apropierea aceluia loc, Randolph îl ocoli în grabă, căci acolo zace pe solul pădurii o lespede enormă, despre care cei care au cutezat să o privească de aproape spun că e prevăzută cu un inel de fier lung de trei picioare. Amintindu-și de arena străveche construită din mari bucăți de stâncă acoperite de mușchi, ca și de scopul pentru care fusese ea construită, *zoogii* nu întârziară prea mult în preajma imensei lespezi și a monstruosului inel. Știau ei bine că nu tot ce

este dat uitării încetează să mai existe, și nu aveau niciun chef să vadă lespeda ridicându-se încet, parcă de la sine.

Carter auzi în spatele sau sâsăitul speriat al câtorva *zoogi* mai slabi de înger. Ghicise de mult că îl urmăreau, așa că nu fu luat prin surprindere. În cele din urmă te obișnuiești cu metehnele acestor creaturi ce stau parcă mereu să te roage ceva. Părea să fie în amurg când ajunse, în sfârșit, la marginea pădurii, dar lumina în creștere îi dădu de veste că era în zori. Vedea de acum fumul căminelor din căsuțele țărănești înălțându-se deasupra șesurilor mănoase ce coboară spre valea râului Skai, în timp ce, cât cuprinzi cu ochii, se întind gardurile de nuiele, ogoarele lucrate și acoperișurile de paie ale unui ținut liniștit. Se opri o clipă la o fermă pentru a cere un pahar cu apă și câinii lătrară speriați de *zoogii* aproape nevăzuți ce se târau prin iarbă, undeva, în spatele lui. Într-o altă fermă, în care oamenii începuseră deja munca, întrebă dacă știau ceva despre zei și dacă aceștia dansează adesea pe Lerion, dar fermierul și soția lui nu putură decât să facă Vechiul Semn și să-i arate drumul spre Nir și Ulthar.

La prânz, străbătea deja strada principală din Nir, oraș pe care-l mai vizitase o dată și care reprezenta limita călătoriilor sale anterioare în direcția în care se deplasa acum. Puțin după aceea, ajunse la marele pod de pe râul Skai, a cărui cheie de boltă a fost întărită prin jertfe umane de către cei care l-au zidit cu 1.300 de ani în urmă. Mulțimea de pisici de pe celălalt mal, ce se arcuiau și se zburleau atunci când dădeau cu ochii de *zoogii* ce se târau prin iarbă, îi vesti că se apropia de Ulthar. Într-adevăr, conform unei legi străvechi ce era respectată întocmai, în acest oraș nimeni nu are dreptul să ia viața unei pisici. Suburbiile Ultharului erau deosebit de agreabile, cu căsuțe verzi și ferme judicios împărțite, dar mai plăcut era orașul însuși, cu acoperișurile vechi cu cozeroace triunghiulare aplecate peste caturile superioare, nenumăratele hornuri și străzile în pantă al căror pavaj vechi era vizibil doar dacă grațioasa mulțime de pisici catandisea să se dea la o parte. Întrucât *zoogii* pe jumătate nevăzuți le mai împrăștiaseră pe acestea din urmă, Carter hotărî să o ia de-a dreptul spre modestul templu al Străvechilor, în care se spunea că s-ar fi aflat preoții și vechile arhive. Când pătrunse în interiorul aceluia venerabil turn circular ce încununează cea mai înaltă colină din Ulthar, având ziduri de piatră acoperite de iederă, porni în căutarea patriarhului Atal, cel care escaladase piscul interzis Atheg-Kla din deșertul stâncos și se întorsese viu de acolo. Așezat pe tronul de fildeș din sanctuarul împodobit cu ghirlande ce se afla în partea de sus a templului,

Atal era în vârstă de mai bine de trei secole, dar mintea îi era încă foarte vie, iar memoria — intactă. Carter află de la el o mulțime de lucruri despre zei, în special că sunt, de fapt, doar zei ai Pământului, că nu au decât o foarte slabă putere asupra lumii viselor noastre și că nu au alte puteri sau alte sălașuri. Când sunt bine dispuși îi spuse Atal, este posibil să dea ascultare unei rugăminți venite din partea unui om, dar nimeni nu trebuie să îndrăznească să urce până la palatul lor de onix, ce se înalță pe culmile nemărginirii fără viață. Trebuie să fim chiar mulțumiți că niciun om nu cunoaște poziția exactă a orașului, căci acest lucru ar avea consecințe extrem de grave asupra celui ce și-ar asuma riscul să se apropie de Kadath. Însoțitorul lui Atal, Înțeleptul Barzai, fusese ridicat, urlând, la ceruri, doar pentru vina de a se fi urcat pe un vârf deja cunoscut oamenilor, Atheg-Kla. Cu cel ce ar descoperi Kadath, cetatea necunoscută muritorilor, soarta ar putea fi mult mai rea, căci deși zeitățile Pământului pot fi uneori subjugate de un înțelept trecător, ele se găsesc sub protecția acelor Zei ai Lumii de Dincolo, despre care este mai bine să nu pomenești. Cel puțin de două ori în istoria lumii, Ceilalți Zei și-au aplicat sigiliul pe granitul original al Pământului. O dată, în epoca antedeluviană, după cum se poate ghici dintr-un desen din acele fragmente din manuscrisele Pnakotice, ce sunt prea străvechi pentru a mai fi citite, și altă dată pe muntele Atheg-Kla, atunci când Înțeleptul Barzai a încercat să surprindă zeitățile Pământului dansând sub clar de lună. Deci, spuse Atal, e mai cuminte să nu-i tulburi pe zei și să înalți spre ei doar rugăciuni pline de respect și umilință. Deși decepționat de sfaturile deloc încurajatoare ale lui Atal, ca și de perspectiva ajutorului prea puțin prețios pe care i-l puteau oferi fragmentele Pnakotice și Cărțile oculte din Hsan, nu-și pierdu totuși încrederea, sperând că, poate, va reuși de unul singur, fără sprijinul Zeilor. În cele din urmă, încercă să îl descoasă pe bătrânul preot în legătură cu acea miraculoasă cetate a soarelui la apus pe care o întrezărise de pe terasa împrejmuită de parapete, dar Atal nu putu să-i spună nimic în această privință. Acel loc aparținea probabil, spuse preotul, doar propriei sale lumi a viselor, și nu universului oniric al majorității oamenilor, fiind chiar posibil ca ea să se afle pe o altă planetă. În acest caz, chiar dacă ar dori-o, zeitățile Pământului tot nu-l puteau călăuzi spre ea. Întreruperea bruscă a viselor sale demonstra însă clar că exista ceva pe care Marii Strămoși încercau să-l ascundă de el.

Carter săvârși atunci o faptă vinovată. Îi oferi gazdei sale, care nu bănuia nimic, atâtea înghițituri din acel vin de pe Lună pe care-l primise în dar de

la *zoogi*, încât pe bătrân începu să-l ia gura pe dinainte. Scos din muțenia sa obișnuită, bietul Atal divulgă de bună voie lucruri interzise. Pomeni despre uriașa figură sculptată, despre care povestesc cei ce au călătorit pe acele meleaguri, în stânca incasabilă a muntelui Ngranek, pe insula Oriab din Marea Sudului, și insinuă că ar putea fi vorba despre un portret sculptat prin care zeitățile Pământului și-ar fi săpat în piatră propria lor imagine de pe vremea când dansau pe acest munte, în lumina Lunii. Adăugă sughițând că trăsăturile acestui portret sunt atât de stranii, încât pot fi ușor recunoscute și că sunt caracteristice autenticei rase divine. Carter își dădu imediat seama de utilitatea acestor dezvăluiri. Se știe că cei mai tineri dintre Marii Strămoși se căsătoresc adesea în secret cu fetele pământenilor, de aceea este firesc ca prin venele țăranilor ce locuiesc în ținuturile aflate la granița nemărginirii fără viață în care se ascunde cetatea Kadath să curgă sânge divin. Pentru cel ce cunoaște acest lucru, cel mai simplu mod de a descoperi acea nemărginire este de a se duce să vadă chipul de piatră sculptat pe muntele Ngranek și să-i studieze trăsăturile. După ce și le-a întipărit în minte cu minuțiozitate, nu trebuie decât să caute printre oamenii reali pe cei care seamănă cu această mască de piatră. Cu siguranță, zeitățile locuiesc în apropierea aceluși loc în care chipurile oamenilor sunt foarte asemănătoare cu ale lor, și oricare ar fi nemărginirea de piatră ce se întinde dincolo de acele sate, acolo trebuie să se înalțe și cetatea Kadath.

În aceste așezări s-ar putea obține numeroase informații în legătură cu Marii Strămoși, căci e posibil ca cei prin venele cărora curge sânge divin să fi moștenit amintiri fără însemnătate în ochii lor, dar deosebit de utile pentru un cercetător. Ei poate că nici nu-și bănuiesc ascendența, pentru că zeitățile nu pot suporta defel să fie cunoscute de către oameni, iar printre aceștia nu este niciunul care să-i fi văzut la față. Cei prin venele cărora curge sânge divin ar trebui, totuși, să fie pătrunși de gânduri nobile și neobișnuite, de neînțeles pentru semenii lor. Ei ar trebui să tânjească după grădini îndepărtate și să evoce târâmurii îndepărtate, atât de deosebite de cele cunoscute chiar și în țara viselor, încât oamenii obișnuiți ar trebui să-i considere nebuni. Pornind de la toate acestea, ar putea fi posibil să surprinzi măcar câteva aluzii la miraculosul oraș al soarelui apune, chiar dacă nu poți afla toate vechile taine ce înconjoară cetatea Kadath, pe care zeii le apără cu atâta strășnicie. Mai mult, în anumite condiții ar fi posibil să pui mâna pe un copil îndrăgit de zei și să-l ții ostatec, sau, și mai bine încă, să capturezi

chiar un zeu tânăr care trăiește deghizat printre oameni după ce s-a căsătorit cu o țărăncuță nostimă.

Atal nu știa cum se putea ajunge pe insula Oriab, pe care se înalță muntele Ngranek. Îi recomandă lui Carter să pornească spre Marea Sudului, coborând de-a lungul fluviului Skai, care murmură pe sub poduri; niciun locuitor din Ulthar nu ajunsese până acolo, dar negustorii de prin acele locuri vin fie cu vaporul, fie însoțind caravane de catări ce trag șarete cu două roți. Acolo se înalță marele oraș Dylath-Leen, ce nu are o prea bună reputație în Ulthar datorită sumbrelor sale galere cu trei rânduri de rame, încărcate cu rubine ce sosesc acolo nu se prea știe de unde. Negustorii ce coboară de pe aceste galere sunt ființe umane, sau asemănătoare oamenilor, dar vâslașii nu se arată niciodată. Se zvonește în Ulthar că ceva nu este în regulă cu acești negustori și cu traficul acestor galere întunecate, puse în mișcare de vâslași pe care nu-i zărești niciodată, despre care nu se știe de unde vin. Atal ațipi în timp ce-i furniza această din urmă informație, iar Carter îl întinse încetisor pe un pat de abanos, potrivindu-i pe piept barba lungă și stufoasă. Aruncând o ultimă privire în urmă, gata de plecare, observă că mișcărilor sale nu mai erau însoțite de acel sâsâit obsedant, și se întreabă de ce curiozitatea *zoogilor* scăzuse într-o asemenea măsură, încât aceștia renunțaseră să-l mai urmărească. Remarcă atunci că toate pisicile din Ulthar își lingeau blana lucioasă cu un aer satisfăcut și mulțumit, cu o râvnă mult mai mare decât de obicei. Își aminti de scuipăturile și vacarmul ce răzbătuseră până la el din sălile de jos ale templului, în timp ce era absorbit de conversația cu bătrânul preot. Își aminti, de asemenea, privirea demonică și înfometată pe care i-o aruncase unei pisicuțe un *zoog* tânăr și din cale-afară de nerușinat, în timp ce traversau strada pavată din fața templului. Pentru că nu exista nimic pe lume la care să țină mai mult decât la pisoiașii cu blană lucitoare, Carter se opri din drum și mângâie micile creaturi din Ulthar, fără să se plângă de faptul că *zoogii* nu-l vor mai escorta în continuare.

Era în asfințit, așa că Randolph Carter poposi la un vechi han ce dădea într-o ulicioară abruptă care domina de sus întreg orașul. Atunci când contemplă de la balconul camerei marea de acoperișuri de țiglă roșie, străzile pavate și frumoasele câmpii ce se întindeau până departe, totul i se păru catifelat și magic în lumina în declin, și jură că nu există un loc mai potrivit decât acesta pentru a-și petrece restul zilelor, dacă nu ar fi fost bântuit de amintirea unei cetăți încă mai mari, scăldate în lumina soarelui la

apus, amintire ce îl mâna fără răgaz spre primejdii neștiute. Pereții roz și fațadele de ipsos fură acoperite de o lumină violet și misterioasă, în timp ce licăriri galbene și tremurătoare apăreau, una câte una, la ferestrele zăbrelete. Armonioase băți de clopot își luară zborul din înaltul turn al templului care domina orașul și prima stea clipi blând deasupra câmpiei ce se întindea dincolo de fluviul Skai. Odată cu noaptea, veniră și cântecele, iar Carter lăsă capul în jos în clipa când cântăreții din luth psalmodiară amintirea zilelor apuse foarte, foarte de demult, ascunși dincolo de balcoanele împrejmuite cu zăbrele subțiri și de curțile pardosite cu lespezi din Ulthar cea simplă. O anumită dulceață s-ar fi pogorât și în glasul pisicilor din Ulthar, dacă straniul lor festin nu le-ar fi moleșit, reducându-le la tăcere. Câteva dintre ele se furișau hoștește pe drumuri doar de ele știute spre acea împărăție ocultă despre care localnicii spun că ar fi situată pe partea întunecată a Lunii, parte spre care pisicile se întorc din vârful acoperișurilor înalte. Un pisoiaș negru urcă, totuși, în balcon și se cățăra în poala lui Carter, găsindu-și loc de joacă pe genunchii lui și începând să toarcă de plăcere. Apoi, se ghemui obosit la picioarele sale, atunci când Randolph Carter se întinse în cele din urmă în patul său mic, cu perdelele burdușite cu ierburi aromate și adormitoare. Dimineța, Carter se alătură unei caravane de negustori ce pornea spre Dylath-Leen cu un transport de lână țesută în Ulthar și de varză produsă de fermele harnice din jurul cetății. Timp de șase zile, călăriră în sunetul clopoțelilor pe drumul lin ce se așterne de-a lungul râului Skai, oprindu-se uneori noaptea în câte un han din micile porturi de pescari, alteori înnoptând sub cerul liber, aproape de fluviul liniștit de unde se înălțau până la ei frânturi din cântecele luntrașilor. Ținutul era foarte frumos, presărat cu mori de vânt octogonale și cu căsuțe țărănești pline de pitoresc, ascunse de tufe îngrijite și împrejmuite cu garduri verzi de nuiiele împletite.

În cea de-a șaptea zi, la orizont apăru un nor de fum, urmat apoi de înaltele turnuri întunecate din Dylath-Leen, orașul construit aproape în întregime din bazalt. Cu turnurile sale subțiri și colțuroase, Dylath-Leen seamănă de departe cu o porțiune din Șoseaua Uriașului, iar străzile sale sunt posomorâte și neprimitoare. Numeroasele tavernes lugubre din apropierea nenumăratelor antrepozite sunt pline de marinari sosiți de pretutindeni, din toate colțurile Pământului și chiar din locuri despre care se spune că nu s-ar afla pe Pământ. Carter îi iscodi pe câțiva dintre acești oameni îmbrăcați ciudat, ce se plimbau prin oraș, cerându-le informații în

legătură cu piscul Ngranek și insula Oriab și își dădu seama că ambele le erau bine cunoscute. Găsi câteva vase ce veneau din Baharna, un port din acea insulă, iar unul dintre ele urma să se întoarcă acolo peste o lună. Ngranek este situat la o distanță de numai două zile călare de acel port. Doar puțini dintre mateloți zăriseră chipul de piatră al zeului, fiindcă acesta se află sculptat pe un versant greu accesibil al muntelui, ce se înclină deasupra unei văi sinistre, acoperite de lavă și înconjurate de stânci ascuțite. Într-o zi, când asupra oamenilor s-a abătut mânia zeilor, aceștia s-au folosit de exact această parte a muntelui pentru a-i preveni pe Ceilalți Zei în legătură cu cele întâmplare.

Carter smulse cu greutate această informație de la negustorii și marinarii din tavernele portului Dylath-Leen, căci aceștia preferau mai degrabă să discute despre triremele întunecate. Una dintre aceste galere cu trei rânduri de vâsle trebuia să sosească în decurs de o săptămână, cu obișnuita sa încărcătură de rubine aduse de pe tărâmurile necunoscute, iar populația orașului aștepta cu inima strânsă s-o vadă ancorată la chei. Negustorii ce coborau de pe această galeră aveau gura mult prea mare și felul în care turbanul tras pe frunte se ridica în două colțuri era de un prost-gust de-a dreptul detestabil. În picioare, purtau cei mai mici și mai ciudați papuci văzuți vreodată în Cele Șase Împărății, dar cea mai neplăcută era problema vâslașilor invizibili. Cele trei rânduri de rame erau manevrate cu prea multă iuțeală, dibăcie și putere pentru ca totul să fie în regulă, și nu este deloc firesc ca un vapor să rămână în port săptămâni în șir, fără să poți arunca măcar o privire asupra echipajului în timp ce negustorii își văd de afacerile lor. Acest lucru nu putea fi pe placul nici al proprietarilor de cabarete din Dylath-Leen, nici al Dacanilor, nici al măcelarilor, căci nici cea mai neînsemnată cantitate de provizii nu fusese vreodată urcată la bord. Negustorii acceptau să fie plătiți numai în aur și achiziționau doar sclavi negri viguroși, cumpărați la târgul din Parg, aflat dincolo de râu. Acestea erau singurele cumpărături făcute vreodată de negustorii cu figuri dezagreabile și de vâslașii lor nevăzuți. Nimic de la măcelar, nimic de la băcan, doar aur și negri zdraveni, cumpărați la kilogram. Duhoarea adusă de pe aceste galere de vântul din sud, atunci când bătea spre docuri, era de nedescris. Obișnuința tavernelor din port n-o puteau suporta decât fumând într-una tutun foarte tare. Dylath-Leen n-ar fi tolerat niciodată aceste trireme sumbre, dacă ar fi putut procura și din altă parte rubine

asemănătoare, dar în toată țara viselor de pe Pământ nu a fost descoperită vreo mină care să producă asemenea nestemate.

Populația cosmopolită a cetății Dylath-Leen trăncănea în voie în legătură cu toate acestea, în timp ce Carter aștepta răbdător plecarea vasului din Baharna, ce avea să-l poarte până pe insula pe care se înalță Ngranek, piscul sculptat și golaș. În tot acest timp, nu pierdu ocazia de a trage cu urechea, prin locurile frecventate de călătorii pasionați, la toate poveștile despre Kadath, orașul nemărginirii fără viață, ori la cele despre o cetate miraculoasă cu pereți de marmură și fântâni argintii, ce putea fi zărită de pe o anumită terasă înaltă, la asfințit. Nu află totuși nimic referitor la acest subiect, deși avu la un moment dat impresia că un negustor bătrân, cu uitătura piezișă, îl privi într-un mod extrem de ciudat atunci când îi pomeni despre nemărginirea fără viață. Acest om era renumit pentru faptul că făcea negoț cu oribilele orașe de piatră împrăștiate pe podișul pustiu și înghețat Leng, ținut unde nicio ființă întreagă la minte nu se încumetă să se aventureze și unde noaptea se pot zări în depărtare focuri demonice. Umbla chiar vorba că ar fi fost în legătură cu acel misterios mare preot cu fața acoperită de o mască galbenă, ce trăiește într-o preistorică mânăstire de piatră. Era, deci, foarte posibil ca un asemenea individ să aibă vagi relații cu ființele presupuse a trăi în nemărginirea fără viață, dar Carter se convinse rapid că era inutil să încerce să-l tragă de limbă.

Trecând de zidul de bazalt pe care se înalța marele far, sumbra triremă pătrunse în port, stranie și învăluită în tăcere, răspândind o duhoare ciudată, pe care vântul din sud o împrăștie în întreg orașul. Tavernele din port fură cuprinse de agitație și nu după multă vreme negustorii mohorâți, îmbrăcați în veșminte largi, cu turbane cocoșate și picioare minuscule, coborâră hoștește pe mal, în căutarea bazarelor și a giuvaergiilor. Carter îi observă cu atenție și, pe măsură ce întârzie cu privirea asupra lor, îi plăcu din ce în ce mai puțin de ei. Îi văzu, în cele din urmă, aducând pe pasarelă negri viguroși din Parg și făcându-i să urce pe ciudata triremă, și se întrebă în ce țări (dacă aceste țări există cu adevărat) urmau să slujească aceste creaturi demne de milă.

În cea de-a treia seară de la sosirea galerei, unul dintre acești negustori cu care nu te simți deloc în largul tău să vorbești, i se adresă, surâzându-i stingherit și dându-i de înțeles că auzise prin taverne despre cercetările lui Carter. Părea dornic să-i împărtășească taine mult prea ascunse pentru a le face cunoscute în public, așa că, deși sunetul vocii sale era oribil și

insuportabil, Carter își dădu seama că nu putea să treacă cu vederea peste ceea ce știa un călător venind de atât de departe. Îl rugă, atunci, să-i fie oaspete într-una din camerele ce se găseau la etajul hanului și, pentru a-i dezlega limba, îi oferii ce-i mai rămăsese din vinul de la *zoogi*. Ciudatul negustor sorbi îndelung din acesta, dar continuă să surâdă netulburat, de parcă ar fi băut apă. Scoase apoi la iveală o sticlă de vin cu o formă ciudată, și Carter constată că aceasta nu era altceva decât un rubin scobit pe dinăuntru și șlefuit într-un mod atât de grotesc, încât nici nu poate fi descris în cuvinte. Își îmbie gazda cu vin și, deși nu luă decât o gură, Carter se simți ca înghițit de depărtări amețitoare și cuprins de febra unor jungle necunoscute. În tot acest timp, invitatul său nu conținu să surâdă din ce în ce mai larg, și ultimul lucru pe care și-l mai aminti Carter în timp ce aluneca în gol, rămase acest odios chip întunecat, schimonosit de un râs demonic. Își aminti, de asemenea, de un fenomen de nemărturisit ce se produse atunci când turbanul portocaliu, zguduit de acest acces de ilaritate epileptică, îi alunecă de pe frunte, descoperind unul din cele două puncte pe care se sprijinea. Își recăpătă cunoștința fiind asaltat de mirosuri oribile, în tenda de pe puntea unei ambarcațiuni ce înainta cu o viteză neobișnuit de mare, lăsând mult în urmă miraculoasa coastă a Mării Sudului. Nu era legat, dar trei dintre posomorâții negustori se țineau, sarcastici, în apropierea lui, cu fețele schimonosite; imaginea excrescențelor ascuțite pe care le acopereau turbanele lor straniu colorate, ca și duhoarea ce pătrundea de pe sinistrul tambuchi îl aduseră din nou în pragul leșinului. Văzu lunecând pe lângă el împărățiile și cetățile despre care îi vorbise odinioară adesea pe Pământ un tovarăș de vise (paznic de far în străvechiul Kingsport) și recunoscă templele cu terase din Zak, focarul viselor uitate, săgețile infamei Talarion, cetatea demonică cu mii de miracole, peste care domnește idolul Lathie, grădinile carnale din Zura, țara plăcerilor efemere, ca și ținuturile gemene de cristal, ce se unesc pentru a forma o arcadă strălucitoare ce apără portul Sona-Nyl, pământul binecuvântat de imaginație. După ce depăși aceste ținuturi bogate, vasul rău mirositor, a cărui viteză părea sporită de mișcările nefirești ale vâsleșilor ascunși în pânțelele său, începu să zboare într-un mod ciudat. Înainte de căderea serii, Carter își dădu seama că omul de la cârmă nu urma altă direcție decât cea spre Stâlpii de Bazalt din vest, dincolo de care gura lumii zice că s-ar afla Catheria, dar înțelepții visători știu bine ca sunt doar poarta unei monstruoase cataracte, în care se revarsă toate oceanele lumii viselor, pentru a fi apoi absorbite de abisurile nefinței

și a fi proiectate de-a lungul spațiului vid spre alte lumi, spre alte stele, până în inima înspăimântătorului neant exterior oricărui univers structurat, unde mormăie furios Azathoth, prințul demonilor, în mijlocul haosului răsunând de bocăniturile și şuieraturile Celorlalți Zei prinși în dans, ființe oarbe, mute, tenebroase și fără simțire, al căror duh și mesager este Nyarlathotep.

Între timp, deși cei trei negustori nu scoteau niciun cuvânt, Carter își dădu seama că fără îndoială aceștia erau în căldășie cu Ceilalți Zei, care urmăreau să-l împiedice să-și continue cercetările. În țara viselor se știe că Ceilalți Zei au multe iscoade printre oameni și că toate aceste iscoade, oameni sau mai puțin oameni, se supun bucuroase voinței acestor lucruri oarbe și lipsite de suflet, așteptând ca în schimb să se bucure de protecția oribilului lor mesager și duh osândit, Nyarlathotep, Haosul Târâtor. Carter trase concluzia că, după ce aflaseră despre temerarele sale cercetări, negustorii cu turbane au hotărât să îl răpească și să îl predea lui Nyarlathotep, oricare ar fi fost darul fără nume ce li s-ar fi oferit în schimbul acestui serviciu. Carter nu reușea să-și imagineze cam pe unde se afla țara acelor negustori, în ce colț al universului nostru sau în ce înspăimântătoare spații exterioare, și cu atât mai mult nu putea ghici în ce loc demonic de întâlnire vor da ochii cu Haosul Târâtor, pentru a-l preda și a-și primi recompensa. Înțelese, totuși, că o ființă atât de asemănătoare oamenilor ca acești negustori n-ar fi îndrăznit să se apropie, străbătând vidul central și fără formă, de Ultimul Tron al nopții al demonului Azathoth.

Odată cu lăsarea serii, negustorii începură să-și lingă buzele nefiresc de mari, aruncând priviri înfometate. Unul dintre ei coborî și aduse dintr-o cabină dosnică și rău mirositoare o oală și un coș cu vase. Se strânseră atunci împreună, trecându-și unul altuia bucata de carne fumegândă, din care mușcară pe rând. Îi aruncară și lui Carter o ciozvârtă, dar aspectul bucății de carne, forma și dimensiunea acesteia îl scârbiră. Se albi și mai tare la față și, într-un moment când nu privea nimeni spre el, își aruncă porția în mare. Se gândi atunci din nou la vâslașii ascunși în pânțelele ambarcațiunii și la hrana lor suspectă, care îi încărca cu acea forță nefirească, mult prea asemănătoare cu resortul unui mecanism.

Se lăsase noaptea când galera trecu printre Stâlpii de Bazalt din vest și vuietul Ultimei Cataracte se întetă sinistru în fața lor. Un val uriaș țâșni deodată, acoperind lumina stelelor și măturând puntea. Vasul se clătină, izbit de curenții furioși din abis. În acel moment, scoțând un şuierat ciudat,

ambarcațiunea își luă elan și se prăbuși în gol. Pradă unui acces de groază, ca într-un coșmar, Carter se simți smuls de pe pământ, în timp ce marea navă tăcută se lansă în spațiu, ca o cometă. Nu știuse niciodată până atunci ce lucruri întunecate și informe se ascund, zboară, bâjbâie prin eter, schimonosindu-se și aruncând priviri răutăcioase călătorilor ce trec, pipăind uneori cu labele lor lipicioase obiectele mișcătoare ce le trezesc curiozitatea. Acestea sunt nenumăratele larve ale Celorlalți Zei. Ca și aceștia, sunt oarbe, fără spirit, și au un mod ciudat de a-și potoli foamea și setea.

Această odioasă galeră nu se îndreptă, totuși, spre acele depărtări de care se temuse Carter, ci îl văzu curând pe timonier apucând-o direct pe drumul spre Lună. Aceasta semăna cu un corn strălucitor care, dezvăluindu-și craterele și piscurile neprimitoare, se mărea pe măsură ce se apropiau de ea. Vasul naviga spre țărmul Lunii, și era clar că destinația sa era această regiune secretă și misterioasă, opusă de o veșnicie Pământului; regiune pe care nicio ființă întru totul omenească nu a contemplat-o vreodată, în afară, poate, de visătorul Sniret-Ko. Pe măsură ce galera se apropia, aspectul Lunii văzută din preajmă se arăta deosebit de neliniștitor pentru Carter, căruia nu-i plăceau deloc forma și volumul ruinelor surpate ici-colo. Templele moarte erau în așa fel ascunse de munți, încât nu putea să fi fost înălțate pentru slăvirea zeilor firești și naturali și o idee sumbră și secretă, al cărei sens se refuza rațiunii, părea a fi ascunsă în simetria Coloanelor sfărâmate. Carter nici nu îndrăzni să se gândească la forma și proporțiile străvechilor adepți ce le înălțaseră.

Când galera depăși țărmul și începu să plutească, hoinărind parcă la voia întâmplării, pe deasupra unor ținuturi pe care niciun om nu le văzuse până atunci, pătrunzând tot mai adânc în inima acestui peisaj bizar, începură să apară semne de viață și Carter zări, în mijlocul câmpurilor de ciuperci albicioase cu forme grotești, numeroase case largi, joase și rotunde. Constată că aceste case nu aveau terestre și le asemui în gând cu igluurile eschimoșilor. Aruncă o privire asupra valurilor uleioase ale unei mări leneșe și înțelese că urma să călătorească din nou pe apă, sau cel puțin pe un lichid oarecare. Galera izbi suprafața lichidă cu un zgomot ciudat și modul nefiresc de elastic în care valurile o primiră la sânul lor îl lăsă perplex pe Carter. Alunecau acum cu viteză mare. La un moment dat, au depășit o altă galeră de aceeași formă cu a lor și i-au interpellat pe ocupanții acesteia, dar

în rest această mare misterioasă rămase pustie sub cerul sumbru și presărat cu stele, în ciuda soarelui arzător ce strălucea în înalțuri.

La orizont se ivi pentru o clipă o coastă de pământ acoperită de coline sfârtecate, mâncate parcă de lepră, și Carter văzu curând apărând turnurile cenușii și prevestitoare de rău ale unui oraș. Felul în care acestea se înclinau și se curbau, modul riguros geometric în care ele erau dispuse și faptul că nu aveau nicio fereastră, îl tulburară profund pe prizonier, care regretă amarnic clipa de rătăcire în care băuse o înghițitură din vinul ciudat oferit de negustorul cu turban ascuțit. În timp ce coloana se apropia și duhoarea respingătoare a orașului devenea tot mai puternică, Carter începu să vadă tot mai multe păduri pe colinele sfârtecate și constată că arborii unora dintre ele semănau cu acel copac al Lunii ce se înalța solitar în Pădurea Fermecată, din seva căruia își făceau *zoogii* vinul lor obscur.

Carter putea să distingă acum chiar și câteva siluete ce se agitau în fața lor pe debarcaderele infecte și, cu cât le distingea mai bine, cu atât îi era mai scârbă și se temea de ele căci, cu toate că nu le vedea prea deslușit, era limpede că acestea nu erau oameni, ci niște creaturi mari, lunecoase, alb-cenușii, ce puteau să se dilate și să se contracte după voie și a căror formă obișnuită, aflată însă într-o continuă schimbare, aducea cu cea a unei broaște râioase fără ochi, înzestrate cu un soi de ciudată masă vibratilă mărginită de două perechi de tentacule scurte roz și de o mutră bestială și teșită. Aceste ființe forfoteau pe chei transportând, cu o putere apropiată de cea a unui om, care un balot, care un cufăr. Unii săreau, când și când, în câte o galeră, din care ieșeau apoi, ducând în labelle din față niște vâsle imense; alții, apăreau din când în când, conducând câte o turmă de sclavi cu pasul greoi. Acești sclavi arătau, într-adevăr, aproape ca niște ființe omenești: aveau guri mari și semănau cu acei negustori care călătoreau pentru afaceri până la Dylath-Leen. Dar, fiindcă nu aveau nici turbane, nici papuci, nici veștminte, aceste turme de sclavi nu semănau prea mult cu oamenii. Cei mai viguroși dintre ei, pe care un fel de supraveghetor îi pipăia pentru a le evalua calitățile, erau descărcați din vapoare și băgați în cuști zăvorâte cu grijă, pe care muncitorii le urcau în cele din urmă în căruțe încăpătoare, aflate în antrepozitele joase.

Uneia dintre căruțe îi fură instalate hamurile și porni la drum, dar lucrul care o trăgea era atât de respingător, încât Carter, chiar după ce văzuse monstruozițiile ce populau acele locuri, se simți copleșit de dezgust. Din când în când, câte o mică turmă de sclavi purtând aceleași haine ca și

sumbrii negustori și având turbane la fel cu ale acestora, era condusă la bordul unei trireme, fiind urmată de un echipaj numeros de ființe vâscoase în formă de broască râioasă: ofițeri, mateloți și vâslași. Carter observă că acele creaturi aproape umane erau destinate muncilor celor mai umile și care nu solicitau un efort fizic deosebit, cum ar fi cârmuirea vasului, gătitul, purtarea de negocieri cu pământeni sau locuitorii altor planete. Aceste creaturi probabil că erau extrem de potrivite pentru relațiile cu Pământul, pentru că, atunci când erau îngrijit îmbrăcate și încălțate și aveau pe capete acele turbane, nu se deosebeau prin nimic de oameni. Mai mult, ele puteau să discute fără să se încurce în prăvăliile oamenilor. Totuși, dacă se dovedea că sunt prea slabe sau bolnave, cea mai mare parte dintre ele erau debarcate, înghesuie în cuști și duse departe cu căruțele greoaie trase de acele făpturi misterioase. Din când în când, noi și noi asemenea creaturi erau descărcate de pe vase și puse în cuști. Unele dintre ele aduceau mult cu ființele omenești, altele mai puțin, iar altele deloc. Carter își puse întrebarea dacă nu cumva și o parte dintre sârmanii negri din Parg urmau să fie descărcați, puși în cuști și transportați în interiorul ținutului cu acele căruțe greoaie.

Când trirema trase la cheiul unsuros, construit din roci spongioase, o hoardă de făpturi în formă de broască râioasă, desprinsă parcă dintr-un coșmar, se strecură în tambuchi și două dintre ele îl înhățară pe Carter și îl târâră pe mal. Mirosul și aspectul orașului depășeau orice închipuire. Carter reuși să rețină doar imagini disparate: străzi pavate cu țiglă, ganguri întunecoase, un abis infinit de ziduri cenușii, verticale și fără ferestre. În cele din urmă, îl îmbrânciră printr-o intrare scundă și îl făcură să urce o scară interminabilă, cufundată în beznă. Lumina și întunericul păreau să nu aibă nicio importanță pentru aceste corpuri de broaște râioase. Locul degaja un miros insuportabil și, după ce-l lăsară singur, lui Carter nu-i mai ajunseră puterile decât pentru a inspecta, mai mult târându-se, camera în care fusese adus, încercând să-și dea seama de forma și dimensiunile acesteia. Odaia era circulară și măsura cam 20 de picioare diametru.

Începând din acea clipă, timpul încetă să mai existe pentru el. La intervale regulate, i se arunca mâncare în odaie, dar Carter nu se atinse de ea. Nu avea nicio idee în legătură cu soarta pe care i-o rezervaseră, dar presimți că îl țineau închis în așteptarea sosirii lui Nyarlathotep Nesfârșitul, duh înspăimântător și teribilul mesager al Celorlalți Zei. În cele din urmă, după o succesiune nedefinită de ore și zile, marea poartă de piatră se deschise larg și îl scoaseră pe una din străzile luminate în roșu ale

înfricoșătorului oraș. Era o noapte fără lună și orașul era scaldat de lumina torțelor ținute de sclavi răspândiți peste tot.

Un fel de procesiune se formase în oribila piață din fața intrării: zece ființe în formă de broască râioasă și douăzeci și patru de purtători de torțe cu formă aproape umană, unsprezece de fiecare parte, unul în față și unul în spate. Pe Carter îl plasară la mijlocul alinamentului, cinci ființe cu corp de broască râioasă stând în fața lui, alte cinci în spate, iar câte un purtător de torță cu formă aproape umană de o parte și de alta a lui.

Câteva broaște râioase scoaseră la iveală, cu gesturi dezgustătoare, flaute cu incrustații de fildeș, din care începură să scoată sunete respingătoare. Coloana se puse în mișcare în ritmul acestei muzici infernale, de-a lungul străzilor netede și, după ce străbătu sumbrele câmpuri de ciuperci obscene, începu să urce una din colinele domoale ce se ridicau în afara orașului. Carter nu avea nicio îndoială că Haosul Târâtor îl aștepta pe unul dintre aceste povârnișuri înfricoșătoare, ori pe unul din acele podișuri blestemate. Tot ce își dorea era ca neliniștea așteptării să-i fie curmată cât mai curând. Lamentațiile acelor flaute nelegiuite îl scoteau aproape din minți, și ar fi dat Universul întreg pentru un singur sunet omenesc, dar acele ființe nu aveau voce, iar sclavii tăceau.

Atunci, un sunet cunoscut răzbătu până la el prin întunericul împestrițat cu stele, strigăt ce venea dinspre colinele înalte și piscurile abrupte din jur. Ecoul preluă și amplifică acest strigăt în cor, purtându-l până la ceata de demoni ce-l ținea prizonier. Era mieunatul pisicilor de la miezul nopții, și Carter își dădu seama că oamenii cumsecade pe care-i întâlnise prin cătune aveau dreptate atunci când povesteau în șoaptă că doar pisicile cunosc drumul spre văgăuna demonilor și că cele mai bătrâne dintre ele ajung acolo sărind de pe acoperișurile cele mai înalte. De fapt, este de la sine înțeles că partea nevăzută a Lunii este ținta lor, acolo vor ele să sară și să țină pe dealuri, conversând din când în când cu vechile umbre. Carter ascultă mieunatul lor amical și familiar și gândul îl duse departe de această coloană de ființe fetide, în mijlocul căreia se afla, spre căldura căminului, spre acoperișul înclinat și ferestruicile luminate ale casei sale.

Carter cunoștea în prezent aproape perfect limbajul pisicilor, așa că nu-i fu greu să dea răspunsul cuvenit, chiar și în acest înfricoșător loc al nimănui. Nu avu însă nevoie să strige, pentru că tocmai când deschise gura, pregătindu-se să o facă, își dădu seama că deja corul era foarte aproape de el. Văzu umbre sprintene ce se profilau în lumina stelelor și mici siluete ce

săreau, în rânduri strânse, de pe o colină pe alta. Semnalul de atac fusese dat, și înainte ca mârșava procesiune să-și dea seama ce se întâmplă cu ea, un nor de blănuri moi și o falangă de gheare ucigașe se abătu asupra lor ca o maree, ca o furtună. Sunetul de flaute se întrerupse și noaptea se umplu de urlete. Formele aproape umane scoteau strigăte de agonie, pisicile scui-pau și mârâiau, doar ființele cu corp de broască râioasă mureau fără să scoată niciun sunet, în timp ce un puroi verzui și puturos țâșnea din trupurile lor, împrôșcând ciupercile obscene și lățindu-se în bălți oribile pe solul poros.

Cât timp torțele mai luminară, Carter asistă la acest spectacol halucinant. Nu mai văzuse niciodată până atunci atâtea pisici strânse laolaltă. Erau de toate culorile: gri, albe, roșcate, tigrate, erau maidaneze sau de toate rasele: persane, tibetane, angora și egiptene, iar furia atacului părea să le învăluie cu acea aură de sacralitate profundă și inviolabilă ce le conferea odinioară, în templul lui Bubastis, un caracter divin. Săreau câte șapte deodată la gâtul uneia dintre acele creaturi aproape umane sau se înfîgeau în râțul rozaliu, turtit, al uneia din acele forme de broască râioasă și le târau cu sălbăticie până la câmpia plină de ciuperci unde, încheștate într-o luptă pe viață și pe moarte, le sfâșiau cu ghearele și cu dinții. Carter smulse o torță din mâna unui sclav doborât, dar valurile credincioșilor săi apărători îl culcară curând la pământ. Stătu atunci nemișcat, întins cu fața în jos în întunericul deplin, ascultând vuietul bătăliei, cântecele învingătorilor și lipăitul înăbușit al lăbuțelor prietenilor săi care, pe deasupra lui, se aruncau în învălmășeală.

Spaima și oboseala îl făcură curând să închidă ochii, pe care îi redeschise mult mai târziu, pentru a fi martorul unei scene ciudate.

Urișul disc strălucitor al Pământului — de treisprezece ori mai mare decât al Lunii, așa cum o vedem noi — se ridicase, scaldând într-o lumină supranaturală peisajul lunar. O mare nesfârșită de pisici se aliniasă într-o ordine desăvârșită pe întreaga suprafață a podișului sălbatic, ca și pe crestele sfârtecate. Erau dispuse în rânduri concentrice, iar două-trei căpetenii ieșiră din rânduri și veniră să-l lingă pe obraz și să-i toarcă la ureche, încercând parcă să-i aline suferințele. Din cadavrele broaștelor râioase și ale sclavilor nu mai rămăsese aproape nimic. Iar lui Carter i se păru că zărește un ciolan, ceva mai departe, în spațiul gol care îl despărțea de războinici.

Carter conversa acum în dulcea limbă a pisicilor cu căpeteniile acestora și află curând că vechea prietenie care îl lega de rasa lor le era bine cunoscută și că reprezenta un subiect frecvent de discuție în cadrul

consiliilor pisicești. Departe de a scăpa neobservată, trecerea sa prin Ulthar fusese amplu comentată și pisicile bătrâne își amintiră cum se aplecase el să le mângâie atunci când îi urmăreau îndeaproape pe *zoogii* furioși ce aruncau priviri pofticioase unei pisicuțe negre. Îi amintiră, de asemenea, cum îl găzduise pe pisoiașul venit să-l vadă la han, oferindu-i întreaga ospitalitate, și cum îl ospătase dimineața cu o farfurie de smântână groasă. Bunicul acelui pisoiaș nu era altul decât căpetenia acestei armate. El zărise din vârful unei coline demonica procesiune, și îl recunoscuse pe prizonier, prieten juruit al neamului său atât în țara viselor, cât și pe Pământ.

Un miorlăit ascuțit răzbătu deodată de pe un pisc îndepărtat și bătrâna căpetenie se întrerupse brusc. Era semnalul unuia din cercetași, postat pe vârful cel mai înalt al muntelui, pentru a supraveghea îndeaproape pe cel mai primejdios și mai temut dușman al pisicilor de pe Pământ: enormele și straniile pisici de pe Saturn, care, din anumite motive, nu au uitat farmecul părții întunecate a Lunii noastre. Aceste feline au făcut un pact cu ființele demonice în formă de broască râioasă și manifestă o ostilitate declarată față de pisicile pământene; de aceea, date fiind circumstanțele, întâlnirea cu acestea putea avea consecințe extrem de grave.

După o scurtă consfătuire a generalilor, pisicile se puseră în mișcare și îl înconjurară pe Carter în rânduri strânse, pentru a-l proteja. Se pregăteau de marele salt prin spațiu ce urma să le readucă pe înaltele acoperișuri din țara viselor de pe Pământ. Bătrânul mareșal îl sfătui pe Carter să se lase purtat de rândurile strânse de săritori îmblăniți, îl învăță cum să sară în același timp cu aceștia și cum să coboare lin atunci când vor ateriza. Se oferiră, de asemenea, să-l depună oriunde îi dorește inima. Carter optă pentru Dylath-Leen, locul de unde pornise sumbra triremă, întrucât intenționa ca, plecând din acest port, să navigheze spre Oriab și, de acolo, să ajungă pe creasta sculptată Ngranek. Intenționa, de asemenea, să avertizeze populația orașului în legătură cu originea sumbrelor trireme și să-i sfătuiască pe locuitori să nu mai întrețină niciun fel de relații cu acestea în cazul în care vor putea găsi, cu tact și diplomatie, modalitatea pașnică de a produce această ruptură. La un semnal, toate pisicile se prinseră grațios una de alta, purtându-și prietenul prins strâns în mijlocul lor, în deplină siguranță, în timp ce Nyarlathotep, Haosul Târâtor, îl aștepta într-o grotă obscură de pe versantul demonic al munților Lunii.

În continuare, saltul pisicilor prin spațiu se desfășură foarte rapid și, de această dată, Carter nu mai avu prilejul să vadă din nou imensele creaturi

informe ce se ascund, umblă în voie și se scufundă în abis, fiindcă era acoperit de prietenii săi. Înainte de a-și da seama ce se întâmplă cu el, se trezi din nou în hanul din Dylath-Leen, în camera care-i era familiară, în timp ce pisicile tandre și discrete ieșeau pe fereastră. Ultima plecă bătrâna căpetenie din Ulthar și, în vreme ce Carter îi strângea laba la despărțire, îi spuse că bucata de drum ce-o mai despărțea de casă urma să o parcurgă pe spinarea unui corb. În zori, Carter află că trecuse o săptămână de la capturarea și plecarea sa. Trebuia deci să mai aștepte preț de două săptămâni vasul cu destinația Oriab. Carter folosi acest interval pentru a perora împotriva sumbrelor trireme și a scopurilor lor josnice. Cea mai mare parte a locuitorilor orașului i-au dat crezare, dar giuvaergiii puneau mult prea mult la inimă rubinele dolofane, pentru ca măcar unul dintre ei să promită serios că va întrerupe legăturile cu negustorii cu guri larg despicate. Niciunul dintre ei nu vru însă să admită că, dacă o nenorocire se va abate vreodată asupra orașului, aceasta s-ar produce exclusiv din vina lor.

După vreo săptămână, nava așteptată ancoră în apropierea digului posomorât și Carter constată cu ușurare că era vorba de o corabie cu echipajul alcătuit din oameni obișnuiți. Flancurile corăbiei erau pictate, velele de culoare galbenă, iar căruntul căpitan era înveșmântat într-o robă de mătase. Era încărcat cu struguri parfumați, aduși din interiorul Oriabului, delicate vase de lut ars frământate de olarii din Baharna și stranii figurine sculptate din lava de pe Ngranek. Toate acestea au fost schimbate pe lână din Ulthar, pe țesăturile cu reflexe irizate din Hatheg și pe acel fildeș prelucrat pe celălalt mal al râului de către negrii din Parg. Carter aranjă cu căpitanul călătoria sa la Baharna și află că traversarea urma să dureze o săptămână. Mai avea de așteptat de asemenea încă o săptămână până ce aveau să plece, așa că își petrecu ceasuri în șir discutând despre Ngranek cu acest căpitan, de la care avea să afle că puțini sunt cei care au văzut chipul de piatră care îl interesa atât de mult. Este adevărat că cea mai mare parte a călătorilor se mulțumesc să asculte legendele istorisite de bătrânii care culeg lavă sau sculptează figurine din acest material, iar la întoarcerea la căminele lor se laudă că au contemplat chipul de piatră. Căpitanul avea însă serioase rezerve în legătură cu posibilitatea ca un muritor de rând să fi izbutit vreodată să-l contemple și să se fi întors viu de acolo, întrucât acest chip este sculptat pe un versant practic inaccesibil, vertical și sinistru și, mai mult, se șoptește că aproape de Ngranek s-ar căsca grota în care își au bârlogul Nevolnicele Lighioane alte Noptii. Căpitanul nu voia să insiste

asupra descrierii exacte și minuțioase a acestor lighioane nevolnice, fiindcă este cunoscut faptul că aceste jivine bântuie visele celor ce se gândesc prea mult la ele. Carter îl iscodi atunci în legătură cu Kadath orașul necunoscut ce se înalță în nemărginirea fără viață și cu miraculoasa cetate a soarelui la asfințit, dar bravul căpitan nici nu avea habar de toate acestea.

Carter parăsi Dylath-Leen într-o dimineată foarte devreme, la ora refluxului și admiră primele raze ale soarelui ce se înălțau deasupra turnurilor subțiri și colțuroase ale acestui trist oraș de bazalt. Navigară două zile spre est, printre malurile verzi acoperite de coline domoale de care stau agățate numeroase mici porturi de pescari, agreabile, cu acoperișuri și coșuri din olane roșii, cu vechi debarcadere de vis, cu plaje pe care năvoadele stau întinse la uscat. A treia zi, o luară spre sud, curenți mult mai puternici îi purtară spre larg și, curând, uscatul nu se mai zări. În cea de-a cincea zi, marinarii au fost cuprinși de nervozitate, iar căpitanul se scuza explicându-i că urmau să plutească pe deasupra zidurilor mâncate de alge și coloanelor sfărâmate ale unei cetăți scufundate, prea veche pentru ca cineva să-și mai aducă aminte de ea. Când apa era limpede, în aceste adâncuri spectrale se puteau vedea mișcând o mulțime de umbre, pe care oamenii drept-credincioși nu le aveau deloc la inimă. Recunoscui, între altele, că numeroase corăbii au dispărut în această regiune a mării, corăbii spre care fuseseră lansate o mulțime de apeluri atunci când fuseseră simțite în apropiere, dar care nu mai reveniseră niciodată.

Noaptea următoare, apa fu foarte limpede, și se putu vedea până la mare adâncime. Vântul era atât de slab, încât corabia aproape stătea pe loc, iar oceanul era deosebit de liniștit. Aplecându-se peste bastingaj, Carter zări un templu destul de mare arcuindu-și bolta la o adâncime de mai multe brațe, și în fața lui o alee mărginită de sfîncși ce ducea spre ceea ce fusese odată o grădină publică. Delfinii jucăuși intrau și ieșeau dintre ruine; marsuinii apăreau stângaci ici-colo, urcând uneori până la suprafață și sărind deasupra apei. Corabia se abătuse puțin din drum, așa că acum se putea vedea că străfundul oceanului era acoperit de dealuri pe care se mai putea distinge cu claritate înșiruirea de străzi vechi, în pantă, și pereții surpați ai miriadelor de căsuțe.

Suburbiile apărură rând pe rând, după care se zări o clădire mare, izolată pe o colină. Forma sa era mai puțin complicată decât a celorlalte și, de asemenea, părea să se fi conservat într-o stare mai bună. Această clădire întunecată și joasă se găsea în mijlocul unei piețe. Era înconjurată de o curte

pavată, având în fiecare dintre cele patru colțuri ale sale câte un turn, și stranii ferestruici rotunde se șteau cam peste tot. Părea construită din bazalt, deși zidurile nu se prea vedeau, fiind acoperite aproape în întregime de alge. Așa cum arăta, singuratic și impunător pe acel dâmb îndepărtat, acest monument părea să fi fost un templu sau o mănăstire. Câțiva pești fosforescenți făceau să strălucească micile ferestre rotunde, de parcă acestea ar fi fost luminate din interior, așa că Randolph nu-i condamnă prea tare pe mateloți pentru teama lor superstițioasă. Lumina cretoasă a Lunii dezgropă din adâncuri un straniu monolit înălțat în curtea centrală, și Carter observă că de acesta era legat ceva. Grație unui binoclu procurat din cabina căpitanului, reuși să deslușească acel lucru legat de monolit — un marinar îmbrăcat încă într-o robă de mătase din Oriab, crucificat cu capul în jos și cu ochii scoși —, așa că se simți ușurat atunci când briza care începuse să bată împinse corabia înainte, spre locuri mai sigure.

În ziua următoare, salutară un vas cu pânze violete, ce făcea cursa spre Zar, în țara viselor uitate, încărcat cu bulbi de crin de culori stranii. În seara celei de-a unsprezecea zile, ajunseră în dreptul insulei Oriab. Ngranek se înălța în depărtare, sfârtecat și acoperit de zăpadă. Oriab este o insulă foarte mare, iar portul său, Baharna, o cetate puternică. Cheiurile sunt de porfir, iar în spatele lor se ridică orașul, așezat pe mari terase de piatră. Străzile sunt străbătute pe deasupra de numeroase poduri ce leagă între ele casele înalte cu arcade ieșite mult în afară. Un vast canal subteran se varsă într-un tunel cu porți de piatră, ce trece pe sub oraș, pentru a ajunge la lacul interior Yath. Pe malurile acestui lac îndepărtat, se înalță ruinele primei cetăți, al cărei nume nu și-l mai amintește nimeni. Când, seara, corabia intră în sfârșit în port, cele două faruri gemene din Thon și Thal străluciră în semn de bun venit, în timp ce înapoia milioanele de ferestre de pe terasele din Baharna se aprindeau în liniște lumini blânde, iar deasupra capetelor lor stelele începură să lucească, una câte una, în întuneric. Orașul cu străzi în pantă semănă atunci cu o strălucitoare constelație suspendată undeva, între cerul plin de stele și imaginea lor tremurătoare reflectată în oglinda mării liniștite.

Când nava lor ajunse la chei, căpitanul îl invită pe Carter să locuiască în căsuța sa de pe malul lacului Yath, situată în locul unde ultimele locuințe din suburbia orașului se înalță pe o pantă blândă ce coboară spre lac. Soția căpitanului și slugile sale puseră înaintea călătorilor, spre marea lor desfătare, feluri de mâncare ciudate și delicioase. De-a lungul zilelor următoare, Carter se interesă de toate zvonurile și legendele legate de

Ngranek, culegând informații din toate tavernele și din toate locurile publice unde pot fi întâlniți culegătorii de lavă și sculptorii de figurine. Nu dădu în niciun chip de vreunul care să fi urcat panta înaltă sau care să fi văzut chipul de piatră.

Ngranek este un munte dificil de escaladat, întrucât singura cale de acces spre el trece printr-o vale blestemată, și în plus nici nu poți fi prea sigur că Nevolnicele Lighioane ale Noptii, despre care se spune că bântuie acele locuri, sunt doar o simplă născocire.

Când căpitanul se întoarse la Dylath-Leen, Carter se mută într-o străveche tavernă, situată pe o alee în trepte din orașul vechi, ce este în întregime construit din cărămizi și de aceea seamănă cu vechile ruine de pe celălalt mal al râului Yath. Aici plănuiește ascensiunea piscului Ngranek și puse cap la cap toate informațiile obținute de la culegătorii de lavă în legătură cu drumurile ce duceau spre culme. Proprietarul tavernei era foarte bătrân și auzise povestindu-se atâtea legende, încât ajutorul său se dovedi de neprețuit. El îl conduse chiar pe Carter într-una din camerele de la etaj și îi arătă un desen grosolan, pe care un călător îl mâzgălise pe peretele de argilă într-o zi, în acea epocă îndepărtată când oamenii erau mai îndrăzneți și mai dispuși să urce panta spre Ngranek. Bătrânul cârciumar aflate de la străbunicul său care, la rândul său, știa de la propriul său străbunic, că acel călător care a gravat desenul pe perete escaladase vârful Ngranek și contemplant chipul sculptat, pe care l-a desenat apoi pe perete, tocmai pentru ca și alții, la rândul lor, să-l poată vedea. Carter avea însă îndoieli serioase în acest sens, căci trăsăturile cam din topor fuseseră schițate în grabă, într-o manieră grosolană și mai ales erau împodobite cu o serie de amănunte de cel mai prost gust: coarne, aripi, gheare și cozi răsucite.

După ce stoarse de informații toate tavernele și locurile publice din Baharna, Carter închiriează o zebă și, într-o bună dimineață, o porni la drum de-a lungul râului Yath, pentru a ajunge în acel ținut din inima Oriabului în care se înalță masa stâncoasă a piscului Ngranek. La dreapta sa se întindeau coline durdulii, livezi încărcate de rod și mici ferme strălucind de curățenie, toate amintindu-i de câmpia mănoasă ce se întinde de-a lungul râului Skai. Odată cu lăsarea serii, ajunse deja în vecinătatea acelor ruine străvechi ce se află în cel mai îndepărtat punct locuit de pe malul râului Yath. Deși bătrânii culegători de lavă îl avertizaseră să nu înnopteze în acele locuri, își priponi zebra de un stâlp ciudat, la adăpostul unui zid șubred și își întinse pătura într-un ungher ferit, sub sculpturile pe care nimeni nu a reușit să le

descifreze vreodată. Se făcu covrig, acoperindu-se cu o a doua cuvertură, căci nopțile sunt reci în Oriab și când, după ce se trezi o dată, avu impresia că simte aripile unei insecte atingându-i obrazul, își trase pătura peste cap și adormi în pace, până ce fu trezit de cântecul păsărilor Magah, ascunse într-o tufă aflată ceva mai departe. Soarele tocmai se înălța deasupra coastei de deal pe care se găseau fundații primitive, ziduri de cărămidă veche, stâlpi brăzdați de crăpături și postamente antice, ce se întindeau până departe, dincolo de malurile pustiite ale râului Yath. Carter își căută zebra pe care o prigonise în ajun și fu cuprins de o mare uimire când o găsi prăbușită lângă stâlpul de care o legase, uimire ce se preschimbă în durere atunci când observă că blândul animal zăcea mort, tot sângele lui fiind supt printr-o ciudată rană făcută în dreptul gâtului. Lucrurile lui Carter erau risipite în dezordine, mai multe fleacuri strălucitoare dispăruseră și urmele unor picioare palmate, pe care nu reuși să le identifice cu niciun chip, rămăseseră întipărite în praful ce acoperea solul din jur. Relatările și recomandările culegătorilor de lavă îi reveniră în minte, odată cu amintirea straniei atingeri mângâietoare pe care o simțise pe obraz în cursul nopții. Își încărcă bagajul pe umeri și o porni la drum, nu fără a încerca un fior atunci când, trecând printre ruine, ajunse în dreptul unei deschizături de la baza zidului unui vechi templu, prin care zări un șir de trepte ce coborau undeva, dedesubt.

Drumul urca acum pe coama unui deal, străbătând un ținut mai sălbatic și parțial împădurit. Zărea doar colibele cărbunarilor și terenurile culegătorilor de rășină. Aerul era încărcat de miresme ce te ungeau la suflet și păsările Magah cântau vesel, iar penajul lor în șapte culori strălucea în bătaia soarelui. Spre seară, ajunse în locul pe unde se întorceau culegătorii de lavă, cu sacii plini. Se instală în apropierea lor, ascultându-le cântecele și le surprinse șoaptele în legătură cu dispariția unuia dintre tovarășii lor. Acesta urcase foarte sus pe un munte, pentru a ajunge la o bucată foarte mare și foarte frumoasă de lavă, iar la căderea serii nu se mai întorsese în mijlocul camarazilor lor. Când porniseră, a doua zi, în căutarea lui, tot ce mai găsiseră din el fu doar turbanul, deși nu exista niciun indiciu că s-ar fi prăbușit de pe stânci. Nu și-au împins mai departe cercetările, căci cei mai bătrâni dintre ei hotărâseră că acestea ar fi fost zadarnice. Nimeni nu reușește să mai găsească ceva în urma nevolnicelor lighioane ale nopții, deși existența lor este incertă și pare a ține mai mult de domeniul închipuirii. Carter îi întreabă dacă nevolnicele lighioane ale nopții sug sângele, dacă sunt atrase de obiecte strălucitoare și dacă lasă urme de

palmipede, dar bieții oameni scutură cu înverșunare din cap și părură a fi înspăimântați de aceste întrebări. Când văzu că au amuțit cu totul, Carter renunță să-i mai iscodească și se retrase în culcușul său, pentru a se ghemui sub pătură.

Ziua următoare, Carter se trezi în același timp cu culegătorii de lavă și își luă rămas bun de la ei, pentru că aceștia intenționau să călărească spre vest, în timp ce el, urcat în spatele unei zebre pe care i-o vânduseră, avea să o ia spre est. Decanul lor de vârstă îi dădu binecuvântarea și îl avertiză să nu urce prea sus pe Ngranek. Carter îi mulțumi din adâncul sufletului pentru recomandări, fără ca acestea să-l clintească din hotărârea sa. Dimpotrivă, simțea că trebuia să-i găsească cu orice preț pe zeii necunoscutei Kadath, pentru a afla de la aceștia mijlocul de a ajunge la miraculoasa cetate sculptată scăldată în lumina asfințitului. După un lung urcuș de-a lungul colinei, ajunse către miezul zilei în două vechi așezări cu case de cărămidă, părăsite de muntenii care, odinioară, au trăit în imediata vecinătate a piscului Ngranek și a sculpturilor tăiate în lava sa moale. Aceștia locuiseră aici până în vremea străbunicului bătrânului cârciumar, până când au simțit că prezența lor acolo nu era pe placul anumitor forțe obscure. Înălțaseră case până în vârful muntelui, dar cu cât erau mai multe case, cu atât mai mulți oameni dispăreau, în mod misterios, până în zori. Hotărâră, în cele din urmă, să emigreze din acele locuri care păreau a fi bântuite noaptea de duhuri necurate, așa că au coborât cu toții până pe malul mării, pentru a se stabili într-un cartier din Baharna. Aici își deprinseră urmașii cu meșteșugul străvechi al modelării lavei, pe care aceștia îl practică și în prezent. Din gura urmașilor acestor exilați din munți auzise Carter cele mai multe povestiri despre Ngranek, în cursul investigațiilor sale prin străvechile taverne din Baharna.

În timp ce Carter se lăsa furat de toate aceste gânduri, panta abruptă și sfârtecată a Ngranekului se estompa tot mai mult, înghițită progresiv de înalțuri, pe măsură ce se apropia de vârf. Trecu mai întâi printre niște copaci rari, se strecură apoi printre tufe firave, pentru ca până la urmă să-i rămână de străbătut doar o înspăimântătoare întindere de piatră goală, un pustiu străjuit de stânci acoperite de gheață și de zăpezi veșnice, ale căror forme spectrale se înălțau până la nori. Carter putea acum să distingă crevasele și asperitățile pietrelor întunecate, spectacol puțin încurajator pentru cel care își lua inima în dinți spre a se încumeta să înceapă escaladarea piscului. În unele locuri, șuvoaie de lavă solidificată și de piatră vulcanică acopereau

panta și colțurile de stâncă ieșite în afară. Cu douăzeci și patru de eternități în urmă, chiar mai înainte ca Zeii să fi dansat pe piscul său ascuțit, acest munte scuipa foc și răsună de bubuitul tunetelor subterane. Acum se înălța tăcut și sinistru, ascunzând pe unul dintre versanții săi statuia gigantică și secretă evocată în legende. Pe undeva pe aproape, se căscau caverne sinistre, ce puteau fi goale și nelocuite, dar care puteau la fel de bine să adăpostească în bezna lor de nepătruns lucruri oribile, ale căror forme nu puteau fi nici măcar bănuite.

Stejari piperniciți, arbori calcinați, sfărâmatuți de rocă, bucăți de lavă și de piatră vulcanică acopereau solul, până la poalele vârfului Ngranek. Ici-colo, se zăreau urmele mai proaspete ale focurilor aprinse de culegătorii de lavă. Se vedeau și câteva altare grosolane, ce fuseseră probabil înălțate tot de către aceștia, fie pentru a implora bună voința Marilor Strămoși, fie pentru a alunga duhurile a căror prezență o presimțiseră parcă în vis, atunci când străbătuseră trecătorile, cavernele și labirinturile înaltului Ngranek. Seara, Carter ajunsese în locul unde se înălța cel din urmă morman de cenușă și se opri în dreptul acestuia pentru a înnopta, priponindu-și zebra de un copăcel și înfășurându-se cu grijă în pătură înainte de a adormi. Un *voonith* huhură toată noaptea într-un smârc nevăzut, dar Carter nu se mai temea de acest înfricoșător amfibian, de când aflase că niciunul dintre ei nu îndrăznea să se apropie de meterezele Ngranekului.

Carter își începu lungul urcuș odată cu răsăritul soarelui, însoțit de zebra sa, atât timp cât animalul reuși să-l urmeze cu folos. Atunci când versantul deveni prea abrupt, îl legă de un arbore calcinat și continuă să se cațere singur, mai întâi prin pădurea unde ruinele vechilor așezări se surpau în luminișuri, năpădite de vegetație, apoi călcând pe iarba tare, presărată ici-colo cu tufe plăpânde.

Când panta deveni extrem de înclinată, iar peisajul de-a dreptul amețitor, regretă că ieșise de la adăpostul copacilor. Ulterior, de fiecare dată când se întorcea să privească în urmă, distingea întreaga panoramă a șesului ce se întindea la picioarele lui: colibele părăsite ale sculptorilor de figurine, pâlcurile de arbori rășinoși, bivuacurile culegătorilor de rășină, pădurile unde își au cuibul și își înalță cântul păsările prismatice Magah și, undeva departe, zări chiar malurile încetoșate ale râului Yath și vârfurile acelor vechi ruine interzise, al căror nume nu și-l mai amintește nimeni. În curând, socoti că era mai sănătos să nu mai privească în jos, și continuă să se cațere

până ce tufele deveniră foarte rare și, în afara smocurilor de iarbă, nu mai avu de ce să se agațe.

Porțiunile de sol deveniră foarte rare, fiind acoperite de plăci de stâncă goală sau de crevase în care apărea, din când în când, câte un cuib de vulturi. În cele din urmă, nu mai rămase nimic altceva decât peretele de stâncă, neted ca-n palmă, astfel încât chiar dacă deocamdată nu exista pericolul de a fi măturat de vânt, era extrem de dificil să urce mai departe. Ridicăturile de teren, asperitățile și colțurile de stâncă îi fură de mare ajutor, și se simți încurajat atunci când dădu de urmele lăsate de un culegător de lavă, care-i dădea de știre în felul acesta că și alte creaturi umane trecuseră pe acolo înaintea lui. Mai sus, prezența omului se manifesta prin existența unor locuri de prins cu mâinile și de sprijinit picioarele, cioplite în stâncă exact la distanța potrivită, ca și a unor săpături, arătând locurile unde fuseseră găsite bucăți frumoase de lavă. O cornișă îngustă fusese creată artificial, cu scopul de a permite accesul la un filon extrem de bogat, situat în dreapta, destul de departe de traseul principal. Carter se aventură o dată sau de două ori să arunce o privire împrejur, și rămase stupefiat de imensitatea peisajului ce se întindea sub el. Putea să vadă întreaga insulă, până pe costa unde se găseau terasele de piatră ale orașului Baharna, ca și fumurile caselor învăluite de vrajă datorită distanței. Dincolo de port, se întindea Marea Sudului, nemărginită și doldora de taine.

Până atunci, înaintase mai mult în zigzag, astfel încât versantul sculptat al muntelui rămăsese ascuns privirilor sale. Carter zări atunci o ieșitură care, urcând spre stânga, părea să ducă în direcția pe care voia să o urmeze. O luă pe acolo, sperând că ieșitura se prelungește. Cam după zece minute, constată că, într-adevăr, nu era vorba despre o fundătură, ci de un drum ce ducea spre o boltă care, dacă nu era spartă sau nu se întrerupea brusc, ar fi trebuit să-l ducă, la capătul unei ascensiuni de câteva ceasuri, până pe acel versant necunoscut dinspre sud, ce străjuiește stâncile devastate și blestemata vale de lavă. Sub el se întindea acum un cu totul alt ținut, mai pustiu și mai sălbatic decât locurile pe care le străbătuse anterior. Versantul era, de asemenea, puțin diferit, fiind străpuns de caverne și găuri ciudate, așa cum nu mai întâlnise pe drumul pe care îl urmase până atunci. Unele se căscau deasupra, altele dedesubt dar toate dădeau spre piscuri imposibil de escaladat. Aerul era acum foarte rece, dar ascensiunea era atât de dificilă, încât nu-i mai păsa de asta. Îl săcăia doar faptul că aerul devenea din ce în ce mai sărac în oxigen, și se gândi că poate tocmai această lipsă de oxigen îi

făcuse pe ceilalți călători să-și piardă capul și stătea la originea zvonurilor și povestirilor ciudate legate de slutele lighioane ale nopții, povestiri care le-au servit pentru a explica dispariția cățărilor înghițiți, fără îndoială, de abisurile de sub trecătorile primejdioase. Aceste povești nu-l impresionaseră prea mult, dar totuși își luase cu el un iatagan zdravăn, pentru orice eventualitate. Toate celelalte gânduri ale sale deveniră secundare și dispărură în fața dorinței de a zări chipul sculptat care-l putea, în sfârșit, pune pe urmele zeilor ce domnesc în necunoscuta cetate Kadath. După o vreme, ajunse la ghețarul răsucit ce acoperea piscul și, ocolind cu totul Ngranekul, ajunse pe versantul său invizibil și descoperi în străfundurile prăpăstiilor infinite ce se căscau sub el stâncile și abisurile sterpe inundate de lavă — dovada mâniei de odinioară a Marilor Strămoși. Un imens val de pământ se rostogolea spre sud dar, cât vedeai cu ochii, nu se zărea niciun fum, nicio urmă de verdeață, totul era mort și pustiu și parcă fără sfârșit. Marea nu se vedea nicăieri din acea parte, căci Oriab este o insulă de mari dimensiuni. Numeroase grote întunecoase și crevase stranii se deschideau în pereții abrupti, dar niciuna nu era accesibilă. O ieșitură imensă îl împiedica acum să vadă vârful, și Carter se temu pentru o clipă ca aceasta să nu fie de netrecut. Singur pe stânca nesigură, măturată fără încetare de vânt, singur la atâtea mile deasupra pământului, aflat între spațiu și moarte, pe de o parte, și pereții abrupti și alunecoși, pe de altă parte, Carter resimți pentru o clipă spaima care îi face pe oameni să se țină cât mai departe de versantul nevăzut al piscului Ngranek. Nu se mai putea întoarce, căci soarele era deja prea jos. Dacă nu exista o trecere spre vârf, noaptea urma să-l surprindă chircit în acea despicătură, și până în zori probabil că va dispărea.

II

Exista totuși o trecere, pe care Carter o zări la momentul oportun. Doar un visător se putea folosi de acele prize aproape imperceptibile, dar ele îi fură suficiente. După ce depăși stânca ieșită în afară, ascensiunea i se păru mai puțin anevoioasă, căci topirea unui ghețar lăsase liberă o vastă porțiune de pământ bătătorit și denivelat. O prăpastie se prăbușea vertical, în stânga sa, din înălțimi necunoscute în adâncuri insondabile și, chiar deasupra lui, dar prea departe pentru a putea răzbate până la ea, se deschidea gura întunecată a unei peșteri. În fața sa, muntele se încovoia din afară înăuntru suficient de mult pentru a-i permite să se sprijine și să-și tragă sufletul.

După frigul care-l cuprinse brusc, își dăduse seama că ajunsese în preajma creștelor acoperite cu omăt și își înălță privirea pentru a vedea dacă nu se zărea cumva piscul strălucitor, scânteind în bătaia ultimelor raze de soare. Zăpada de pe înălțimi acoperea cu siguranță o suprafață incalculabilă, de mii de picioare, în timp ce chiar deasupra piscurilor înzăpezite se detașa o stâncă enormă, mult ieșită în afară, asemănătoare celei pe care tocmai o depășise, o stâncă al cărei mândru contur fusese fixat o dată pentru totdeauna. Când, agățându-se de perete, izbuti în sfârșit să aibă în fața ochilor această stâncă ascuțită, scoase un strigăt de admirație înfricoșată, căci masivul titanice nu mai avea forma pe care o săpaseră ploile și vântul în piatra născută odată cu Pământul, ci strălucea în lumina asfințitului, purpuriu și copleșitor, dezvăluind trăsăturile cioplite în piatră și albite de vreme ale unui zeu.

Acest chip, incendiat de lumina apusului, strălucea înfricoșător și necruțător, atât de uriaș încât nu putea fi măsurat nici cu mintea, așa că Randolph înțelese imediat că nu mâna omului cioplise această efigie. Era un zeu creat de zei, iar privirea sa trufașă și impunătoare îl strivea pe cel ce-o iscodea. Gura lumii pomenea ceva despre aspectul său straniu, asupra căruia nu te puteai înșela, și Carter constata acum că așa și era, căci acești ochi oblici și înguști, aceste urechi cu loburile alungite, acest nas fin și această bărbie ascuțită indicau o semănare ce nu putea fi a oamenilor, ci era, cu siguranță, cea a zeilor.

Înfricoșat, deși acesta era spectacolul pe care și-l dorise, se agăță de primejdiosul său cuib de vultur: există în trăsăturile zeilor mai mult miraculos decât ai putea bănuși și, atunci când aceste trăsături aparțin unui chip mai uriaș decât un întreg templu, sculptat de mâini divine în lava întunecată, ce te strivește cu privirea din liniștea eternă a înălțimilor, miraculosul este atât de puternic, încât nimeni nu i se poate împotrivi.

La aceasta se adăuga, în acest caz, și miraculosul recunoașterii, căci în pofida hotărârii sale de a cerceta țara viselor în căutarea celor a căror asemănare cu acest chip de piatră i-ar fi putut da de gol ca fiind fii ai zeilor, acum își dădea seama că acest lucru nu mai era necesar. Uriașul chip de piatră cioplit în munte nu i se părea chiar străin, îi dibuia înrudirea cu acei oameni pe care îi întâlneau adesea în tavernele din portul Celephais, portul din Ooth-Nargai, dincolo de dâmburile Tanariei și care este guvernat de regele Kuranos, pe care Carter îl cunoscuse odinioară, în lumea treziei. În fiecare an, marinari cu chipuri asemănătoare, veneau din nord pentru a-și

schimba onixul cu jadul sculptat, filșii de aur și micuțele păsări roșii din Celephais. Acum îi devenise evident că aceștia nu puteau fi decât semi-zeii pe care îi căuta. Țara lor probabil că se întinde la granițele nemărginirii fără viață, acolo unde se înalță Kadath, cetatea necunoscută, cetatea de onix a Marilor Strămoși. Trebuia, deci, să se ducă la Celephais, oraș situat foarte departe de insula Oriab, și a cărui poziție îl obliga să se întoarcă la Dylath-Leen și de acolo să urce din nou pe firul apei până la podul din Nir, ce se întinde peste râul Skai pentru ca, în sfârșit, să străbată din nou Pădurea Fermecată a *zoogilor*. După aceea, drumul său urma să o ia spre nord, de-a lungul grădinilor ce mărginesc Ukranos, până la spirele aurite ale Thranului, de unde ar fi putut lua unul din galioanele ce traversează regulat Marea Cereneriană.

Întunericul se îngroșa de acum și, în umbra nopții, uriașul chip cioplit căpătă un aspect încă mai înfricoșător. Noaptea îl prinse pe explorator stând cocoțat pe cornișă: datorită întunericului, nu putea nici să urce, nici să coboare, ci doar să stea în capul oaselor și să tremure până la ziuă, agățat de platforma îngustă, rugându-se să nu adoarmă, cuprins de spaima că în somn ar putea să slăbească priza și să se prăbușească în gol mii de metri, izbindu-se de stâncă și de ascuțiții colți de piatră din valea blestemată. Stelele răsăriră în neantul nopții, mesager al morții, împotriva căruia nu putea face nimic altceva decât să se agațe de stânci și să se țină cât mai departe de prăpastia nevăzută. Înainte de a fi înghițit cu totul de întuneric, mai avu timp să vadă un condor năpustindu-se în prăpastia din stânga sa, apropiindu-se de grotă la care el nu putea ajunge și îndepărtându-se, apoi, de gura acesteia, țipând. Aceasta urma să fie ultima imagine pe care o mai păstră din lumea terestră.

Brusc, fără ca vreun sunet să-l fi avertizat de apropierea unei mâini nevăzute prin întuneric, Carter simți cum iataganul îi era smuls hoțeste din cingătoare. O clipă mai târziu îl auzi sub el, izbindu-se de stânci, și i se păru că distinge între el și Calea Lactee silueta subțire și înfricoșătoare a unui lucru dăunător, cu coarne, coadă și aripi de liliac. În stânga sa, alte lucruri asemănătoare începură să acopere cerul, de parcă o ceată de entități nedesluite ar fi ieșit din acea grotă inaccesibilă ce se căsca în peretele prăpastiei, bătând fără zgomot din aripi în noapte. Un fel de braț de cauciuc înghețat îl înșfăcă atunci de gât, altul de picioare, se simți ridicat și răpit în spațiu. O clipă mai târziu, stelele dispărură și Carter înțelese că nevolnicele lighioane ale nopții îl luaseră prizonier.

Acestea îl purtară, cu răsuflarea tăiată, până la peștera ce se căsca în peretele prăpastiei, iar apoi printr-un labirint monstruos. Când se zbătea, așa cum făcuse la început în mod instinctiv, îl ciupeau cu sălbăticie. Lighioanele nu scoteau niciun sunet, aripile lor, asemănătoare unor membrane, mișcându-se fără zgomot. Erau cumplit de reci, de umede și de lunecoase, iar labelle lor îi frământau carnea într-un mod îngrozitor. În curând, se lăsară să cadă în prăpăstii fără număr, într-un oribil vârtej amețitor, răscolind aerul sepulcral, a cărui umiditate te îmbolnăvea. Carter înțelese că ele se azvârleau în ultimul maelstrom al terorii și nebuniei demonice. Urlă de mii și mii de ori dar, de fiecare dată când o făcea, labelle negre îl ciupeau cu rafinament. Văzu atunci, de jur împrejur, un fel de fosforescență cenușie, și ghici că ajunseseră în acea lume interioară a ororii subterane, despre care pomenesc în mod vag unele legende, lume ce nu este luminată decât de un palid Foc Mort și unde se află bârlogul vampirilor, ascuns în inima pământului și învăluit în aburii începuturilor.

Văzu, în sfârșit, departe sub el, crestele cenușii și amenințătoare ale unor înălțimi pe care le recunosc — erau fabuloasele piscuri ale munților Throk; aceste piscuri se înalță cumplite și sinistre în întunericul bătut din adâncurile veșnice, acolo unde lumina soarelui nu pătrunde nicicând. Munții aceștia ajung până la înălțimi pe care omul nici nu și le poate imagina, străjuind văile înfricoșătoare în care se târăsc și își sapă vizuinile *dholii*. Carter prefera totuși să contemple acest peisaj înfricoșător, decât să aibă în fața ochilor lighioanele ce-l luaseră prizonier: negre arătări respingătoare și grotești, având o epidermă lucioasă și unsuroasă ca a balenelor, cumplite coarne curbate unul spre celălalt, aripi de liliac din care bat fără zgomot, labe scunde cu care te înhață și cozi păroase pe care le leagănă permanent. Dar cel mai rău era faptul că nu vorbeau niciodată, nu râdeau niciodată, fiindcă erau lipsite de fețe care să le îngăduie să aibă o expresie, având în locul lor simple pete albe, sugestive. Nu erau în stare decât să înhațe, să zboare și să ciupească, fiindcă acesta este destinul Nevolnicilor lighioane ale nopții.

Haita se lăsă ceva mai jos, zburând acum înconjurată de piscurile albicioase și masive ale munților Throk și astfel Carter putu distinge limpede că nicio plantă nu creștea în acea penumbră veșnică, pe impresionantul și austerul bloc de granit. Mai jos, Focurile Moarte fură stinse de curenții de aer și se trezi înconjurat de bezna veșnică a haosului, străpunsă doar undeva, sus, de piscurile sfâșiate, asemănătoare unor gnomi.

Nu după multă vreme, până și piscurile dispărură în depărtare și rămase numai vântul ce purta până la ei umezeala din peșterile adânci. Nevolnicele lighioane ale nopții se așezară atunci pe un sol presărat cu lucruri nevăzute, ce păreau a fi grămezi de oase. Îl abandonară pe Carter în întunericul văii, căci sarcina lor, în calitate de paznici ai piscului Ngranek, era să-l aducă până aici. Odată datoria împlinită, își luară zborul fără zgomot, iar lui Carter îi fu imposibil să le urmărească cu privirea: până și piscurile muntelui Throk dispăruseră în beznă. Rămaseră doar noaptea, oroarea, tăcerea și oasele.

Era acum sigur că se afla în valea Pnoth, acolo unde se târăsc și scormonesc solul enormii *dholi*, dar nu știa la ce să se aștepte din partea lor, căci nimeni, niciodată, nu a dat cu ochii de un *dhol* sau nici măcar n-a încercat să-și imagineze aspectul acestora. Tot ce se știe despre *dholi* este faptul că fac un zgomot surd atunci când înaintează printre munții de oseminte și că scot un sunet slab atunci când se furișează în preajma cuiva. Nu pot fi văzuți, pentru că se târăsc doar la adăpostul întunericului. Carter nu avea niciun chef să-i întâlnească, așa că ciuli urechile pentru a surprinde orice sunet venind dinspre oseminte. Chiar și ajuns în aceste locuri înspăimântătoare, tot avea un plan și un țel, căci printre cei mulți cu care se întâlnise și pe care îi iscodise fusese și un om pentru care ținutul Pnoth nu era chiar necunoscut. Pe scurt, acesta îi spusese că această regiune reprezintă locul unde toți vampirii din lumea noastră își aruncă rămășițele festinurilor și că, dacă avea puțin noroc, putea ajunge la stâncă imensă, mai înaltă chiar și decât piscurile muntelui Throk, ce marchează granița domeniului vampirilor. Mormanul de oase risipite urma să-i arate drumul și, odată ajuns la acea stâncă, putea să cheme un vampir pentru a-l ajuta să coboare scara căci, oricât ar părea de ciudat, un straniu jurământ îl lega de aceste înfricoșătoare creaturi.

Un om pe care-l cunoscuse la Boston — un pictor cu o operă ciudată, ce avea un atelier secret situat pe o alee din apropierea unui cimitir — se împrietenise cu vampirii, iar aceștia îl învățaseră să înțeleagă până și cel mai simplu dintre respingătoarele lor borbormisme. În cele din urmă, acel om dispăruse și, chiar dacă Randolph Carter nu avea în niciun fel siguranță de a-l regăsi aici, putea totuși utiliza pentru prima oară, în lumea visului, experiența tristei vieți pe care pictorul o dusesese odinioară pe Pământ, în îndepărtata Anglie. Se simțea, în orice caz, mai capabil să convingă un

vampir cât se poate de vizibil să-l scoată în afara Pnothului decât să dea cu ochii de un *dhol* invizibil.

Carter porni la drum prin întuneric și grăbi pasul atunci când i se păru că aude ceva foșnind prin grămada de oseminte. După un timp, se lovi de un perete de piatră și aprecie că ajunsese la poalele unuia din piscurile muntelui Throk. Atunci îi ajunse la urechi, purtat de curenții de aer din înălțimi, un vacarm asurzitor, ce-i întâri convingerea că se afla chiar în dreptul stâncii vampirilor. Nu era prea sigur că s-ar fi putut face auzit din străfundul acelei văi adânci de mai multe mile, dar își aminti că de fapt lumea interioară se conduce după legi stranii. De îndată ce se opri, fu lovit de un os atât de greu, încât nu putea fi vorba decât despre un craniu și, convingându-se astfel că se afla în vecinătatea stâncii fatale, înălță către ceruri, cât se pricepu el mai bine, acel borborism ce este strigătul de chemare al vampirilor.

Strigătul se înălța încet, încet, așa că trebuia să aștepte un timp până la primirea unui răspuns. Acesta sosi, în sfârșit, spunându-i că o scară de frânghie urma să ajungă până la el. Așteptarea fu plină de neliniște, căci se întreba încordat dacă nu cumva strigătul său îi pusese în mișcare pe *dholii* din grămada de oseminte. Într-adevăr, după puțină vreme, auzi destul de departe un fâșăit nedeslușit care, pe măsură ce se apropia, îl stingherea din ce în ce mai mult, căci nu voia să se îndepărteze de locul unde urma să fie coborâtă scara. Această tensiune deveni aproape de neîndurat și, cuprins de panică, Randolph Carter fu gata să bată în retragere, când o izbitură înfundată venind dinspre o grămadă de oase mai proaspete îi atrase atenția, făcându-l să uite de celălalt zgomot. Era scara și, după ce bâjbâi cam un minut prin beznă, reuși în sfârșit să prindă unul din capetele acesteia. Celălalt zgomot nu încetă doar pentru atâta lucru și continuă să se apropie chiar și după ce el își începu ascensiunea. Se afla la cinci picioare deasupra solului când, sub el, zgomotul crescua amenințător. Când ajunse la înălțimea de zece picioare, ceva zgudui de jos scara. Atunci când se găsi la cincisprezece sau douăzeci de picioare, din lateral începu să fie șters de ceva prelung și vâscos care, pentru a-l înhăța, devenea alternativ când convex, când concav. Începu atunci să se cațere cu o grabă disperată, pentru a scăpa de strânsoarea scârboasă a acestui *dhol* respingător, a cărui formă n-o văzuse nimeni, niciodată.

Se cățără ore în șir, cu brațele frânte de oboseală și palmele acoperite de bășici, privind din când în când de sus cenușiile Focuri Moarte și piscurile

neliniștitoare ale munților Throk. În cele din urmă, zări marginea ieșită în afară a stâncii vampirilor, fără a putea vedea încă peretele vertical al acesteia.

După alte câteva ore bune de ascensiune, zări un chip ciudat, ce se apleca peste marginea stâncii, așa cum se înclină un burlan peste balustrada catedralei Notre-Dame. Această apariție fu cât pe-acți să-l facă să slăbească strânsoarea și să scape scara din mâini, dar își reveni după o clipă căci, odinioară, prietenul său dispărut, Richard Pickman, îi prezentase un vampir, astfel încât Randolph le cunoștea bine capul de câine, trupul gârbovit și idiosincrazia lor indescriptibilă. Își păstră, deci, stăpânirea de sine atunci când această lighioană hidoasă îl trase afară din îngrozitoarea prăpastie, pe marginea stâncii. Nu strigă înfricoșat nici atunci când zări resturile festinului lor odios, pe jumătate consumate, îngrămădite într-o parte și nici când dădu cu ochii de cercurile răzlețe de vampiri ce mârâiau și-l priveau curioși.

Se afla în prezent pe un teren slab luminat, ale cărui principale caracteristici topografice se limitau la niște lespezi uriașe și la niște intrări de vizuini. Vampirii au fost, în general, respectuoși cu el, chiar dacă unul dintre ei încercă să-l ciupească, iar alții îi măsurau silueta subțire cu un ochi interesat. Se informă printr-un borborism complicat în legătură cu prietenul său dispărut și află că acesta ajunsese vampir cu oarecare greutate în râpele ce se cască în apropierea lumii de la lumina zilei. Un bătrân vampir verzui se oferă să-l conducă la actualul domiciliu al lui Pickman, și, în pofida unei aversiuni instinctive, acceptă oferta acestei creaturi și o urmă într-o vizuină mare, târându-se ore în șir în spatele ei, prin bezna jilavă din adâncurile Pământului. Ieșiră la suprafață pe o câmpie tristă, acoperită în mod straniu de relicve terestre risipite ici-colo — vechi pietre de mormânt, urne ciobite și bucăți groțști de monumente funerare — și Carter își dădu seama cu o oarecare emoție că probabil se afla mai aproape de Pământ decât se aflase vreodată de când coborâse cele șapte sute de trepte din Grota Flăcării care conduc la Poarta Somnului Profund.

Acolo, așezat pe o piatră de mormânt datând din 1768 și furată din Granary Burying Ground din Boston, se găsea vampirul ce fusese odinioară Richard Upton Pickman. Pielea sa părea de cauciuc și se transformase într-atât, încât originea sa umană era deja îndoielnică. Își mai amintea, totuși, un pic de engleză și, ajutându-se din când în când de limbajul vampirilor, reuși să converseze cu Carter prin intermediul unor borborisme presărate cu

mormăituri mai mult monosilabice. Când află că Randolph dorea să ajungă la Pădurea Fermecată, iar apoi, străbătând colinele tanariene, să meargă în orașul Celephais din Ooth-Nargai, se arată mai degrabă sceptic, întrucât vampirii lumii de la lumina zilei nu bântuie prin cimitirele din țara viselor de sus — pe care le lasă în grija vampirilor cu picioare roșii ce locuiesc în cetățile moarte —, fiindcă numeroase obstacole se interpun între genunea lor și Pădurea Fermecată, printre care și înfricoșătoarea împărăție a *gugilor*.

Gugii păroși și gigantici au transportat odinioară în acea pădure, pe ascuns, o mulțime de lespezi circulare și au adus în taină jertfe stranii Celorlalti Zei și lui Nyarlathotep, Haosul Târâtor, până când, într-o noapte, una din nelegiuirile lor ajunse la urechile Zeilor de pe Pământ, care i-au surghiunit în grotlele de jos. Doar o unică trapă de piatră, prevăzută cu un inel de fier, leagă abisul din țara vampirilor de Pădurea Fermecată, și *gugii* se feresc să o deschidă, de teama blestemului care plutește deasupra lor. Este de neconceput ca un visător din rândul muritorilor să poată străbate împărăția lor, pentru a o părăsi prin acea trapă, fiindcă visătorii din rândul muritorilor sunt hrana lor preferată. De când exilul i-a obligat să-și reducă hrana doar la *albicioși*, acele ființe respingătoare ce mor de îndată ce sunt expuse la lumină, își duc viața în pivnițele din Zin și sar sprijinindu-se pe labele dindărăt, ca niște canguri, doar în legendele *gugilor* se mai pomenește despre cât de gustoasă este carnea acestor visători.

De aceea, Pickman îl sfătuiește pe Carter să iasă din prăpastie fie la Sarkomand, cetatea părăsită ce se înalță în valea de lângă Leng unde scări cu trepte negre brăzdate de salpetru, străjuite de lei înaripați, coboară din țara viselor în abisurile inferioare, fie să se întoarcă în lumea luminii de ziuă străbătând un cimitir și să reînceapă căutarea coborând din nou cele șaptezeci de trepte ale somnului superficial până la Grota Flăcării, iar apoi cele șapte sute de trepte care duc la Poarta Somnului Profund, spre Pădurea Fermecată. Aceste soluții nu-i conveneau deloc exploratorului, întrucât nu cunoștea drumul care duce de la Leng la Ooth-Nargai, iar pe de altă parte nu voia deloc să se trezească, de teamă să nu uite tot ce aflase deja în visul său. Ar fi fost, într-adevăr, dezastruos pentru căutările sale să uite chipurile celeste și auguste ale acelor marinari care vin din nord să se tocmească pentru onixul lor la Celephais și care, fiind fiii Zeilor, puteau să-i arate calea spre nemărginirea fără viață și spre Kadath, cetatea Marilor Strămoși.

După multe ezitări, vampirul consimți să-și călăuzească prietenul prin incinta împărăției *gugilor*. Singura șansă a lui Carter era să se strecoare de-a

lungul acestei împărății crepusculare, clădite din turnuri de piatră cilindrice, la ceasul când uriașii sătui sforăie retrași în casele lor, și să pătrundă în turnul central ce poartă semnul lui Koth, a cărui scară interioară conduce la acea trapă ce se deschide în Pădurea Fermecată. Pickman consimți chiar și să-i împrumute trei vampiri pentru a-l ajuta să ridice trapa, folosind ca levier una din pietrele de mormânt. *Gugii* se tem mai mult sau mai puțin de vampiri și adesea își părăsesc în grabă propriile cimitire colosale atunci când îi întâlnesc benchetuind prin acele locuri.

Pickman îl sfătui să se deghizeze el însuși în vampir. Carter își rase barba, pe care o lăsase să-i crească în voie (vampirii nu au barbă); se tăvăli gol pușcă prin noroi, pentru a căpăta aspectul adecvat al pielii și își strânse hainele într-un pachet pe care îl făcu să semene cu o bucată pe cinste, luată dintr-un mormânt. Ajunseră la cetatea *gugilor*, aflată în centrul împărăției acestora, furișându-se prin vizuini ce dau în cimitirul din vecinătatea turnului lui Koth. Trebuiau, totuși, să ocolească o pivniță imensă de lângă cimitir. Aceasta din urmă este, într-adevăr, intrarea în grotele din Zin, iar răzbunătorii *albicioși* întotdeauna gata să ucidă, stau la pândă aici, așteptându-i pe locuitorii abisului superior, pe care îi vânează și devoră. *Albicioșii* încearcă să iasă atunci când *gugii* dorm, atacându-i pe *gugi* și pe vampiri deopotrivă, întrucât sunt incapabili să facă deosebirea dintre ei. Sunt cât se poate de primitivi și se devoră unii pe alții. *Gugii* au postat o santinelă pe o platformă îngustă din pivnițele din Zin, dar aceasta aștește adesea și se lasă surprinsă, uneori, de câte un grup de *albicioși*. Deși nu pot trăi la lumină, *albicioșii* suportă totuși ore în șir apusul cenușiu al abisului.

Carter se târî prin vizuini fără sfârșit, însoțit de cei trei vampiri care urmau să-i dea o mână de ajutor și care transportau piatra de mormânt a colonelului Neppeniah Derby, Obit 1719, luată din cimitirul de pe Charter Street din Salem. Când au ieșit la suprafață, în lumina asfințitului, se treziră într-o pădure de monoliți enormi, acoperiți de licheni. Acești monoliți, atât de înalți încât li se putea zări capătul, reprezentau modestele pietre de mormânt ale *gugilor*. În dreapta orificiului prin care se strecuraseră în exterior, dincolo de mulțimea de proptele arcuite ce sprijineau monoliții, se putea distinge un uimitor șir de turnuri rotunde, gigantice, ce acopereau orizontul, înălțându-se până la înălțimi incalculabile. Era uriașa cetate a *gugilor*, cu porți înalte de treizeci de picioare. Vampirii dau mereu târcoale pe aici, căci cadavrul unui singur *gug* este suficient pentru a hrăni o comunitate întreagă pe timp de aproape un an. De aceea, în pofida tuturor

riscurilor, preferă să sape galerii până în apropierea mormintelor *gugilor*, decât să se obosească pentru a răzbate până la cele ale oamenilor. Carter înțelegea acum de unde proveneau osemintele enorme pe care le simțise adesea sub tălpi în valea Pnoth.

În fața lor, chiar la intrarea în cimitir, se înălța perpendicular un perete abrupt de stâncă, a cărui bază era străpunsă de o imensă cavernă blestemată. Sfatul vampirilor a fost să se țină cât mai departe de aceasta, întrucât reprezenta intrarea în grottele infernale din Zin, în care *gugii* îi vânează prin beznă pe *albicioși*. Acest avertisment se dovedi curând justificat, căci, în clipa când unul dintre vampiri începu să se târască spre turnuri, pentru a se asigura că nu se înșelase în legătură cu ora la care *gugii* își făceau siesta, o pereche de ochi roșii-gălbui străluci în întuneric, urmată imediat de o alta. Ivirea lor dovedea că *gugii* își pierduseră iarăși santinela și că *albicioșii* aveau un miros ascuțit. Vampirul se întoarse în vizuină și le recomandă însoțitorilor săi să nu facă nici cel mai mic zgomot. Era preferabil să-i lase pe *albicioși* să se lupte doar cu necazurile lor, mai ales că exista posibilitatea ca aceștia să se retragă curând, obosiți de încleștarea cu santinela *gugilor*, produsă sub bolta întunecată. După un timp, ceva semănând cu un căluț țâșni în crepusculul cenușiu și aspectul acestei lighioane scârboase și periculoase, a cărei înfățișare pare atât de omenească, în ciuda absenței nasului, a frunții și a altor trăsături importante ale feței, îl îmbolnăvi pe Carter.

Alți trei *albicioși* țâșniră, pentru a se alătura tovarășului lor, și unul din vampiri gălgâi în șoaptă că lipsa oricărei cicatrici pe pielea acestora era un semn de rău augur. Demonstra că nu se luptaseră cu santinela *gugilor*, ci se furișaseră pur și simplu pe lângă aceasta în timp ce ea dormea, astfel că forța și sălbăticia lor erau intacte și puteau rămâne așa până ce urmau să găsească o victimă împotriva căreia să le folosească. Era deosebit de neplăcut să fii obligat să privești aceste animale respingătoare și disproportionale, ce se făcură în scurtă vreme cincisprezece la număr, cum scurtau peste tot și făceau salturile lor de cangur în crepusculul cenușiu sfâșiat de turnurile și monoliturile titanice, dar în curând fu încă mai neplăcut, când începură să vorbească între ei prin acea tuse slabă ce reprezintă limbajul *albicioșilor*. Oricât erau ei de oribili, tot nu puteau nici pe departe egala oroarea care tocmai ieșea din cavernă pe la spatele lor, cu o iuțea surprinzătoare.

Era o labă, un lăboi, de vreo două picioare și jumătate lățime, prevăzut cu niște gheare formidabile. Îl urmă imediat un alt lăboi, apoi un uriaș braț păros, de care cele două labe erau legate prin câte un antebrăț scurt. Doi ochi roșietici străluciră atunci când și capul cât o butie a santinelei *gugilor*, trezite în cele din urmă din somn, apărură la rândul său. Ochii, protejați de două protuberanțe osoase, acoperite de peri lungi și zbârliți, ieșeau bulbucăți din orbite cam de două degete, dar ceea ce făcea într-adevăr înfricoșătoare această figură era de fapt gura. Era o bortă doldora de colți galbeni, uriași, ce despica fața de sus în jos, căci botul se deschidea vertical, ca la neoameni, în loc să se deschidă, ca la oameni, orizontal.

Înainte ca nefericitul *gug* să poată ieși cu totul din cavernă și să se ridice în capul oaselor, arătându-și întreaga statură de douăzeci de picioare, *albicioșii* răzbunători fură peste el. Carter se temu o clipă ca *gugul* să nu dea alarma și să-i trezească astfel pe toți semenii săi, dar un vampir îi strecură în șoaptă informația că *gugii* nu au voce și comunică între ei prin expresia feței. Bătălia ce urmă se dovedi, într-adevăr, înspăimântătoare. Cuprinși de o furie turbată, *albicioșii* se repeziră din toate părțile asupra *gugului* ce se târa pe jos, mușcându-l și sfărtecându-l cu răturile lor și rănindu-l mortal cu copitele lor grele și ascuțite. În tot acest timp, tușiră violent, urlând atunci când gura verticală a *gugului* reușea să-l prindă pe vreunul dintre ei, astfel încât zgomotul luptei ar fi sculat fără îndoială întreaga cetate, dacă santinela, cuprinsă de slăbiciune, n-ar fi mutat locul de desfășurare, rostogolindu-se din ce în ce mai departe în adâncurile cavernei. Zgomotul încetă și curând nu se mai distinse în întuneric decât, când și când, ecoul câte unui sunet infernal, ce arăta că lupta nu se terminase încă.

Cel mai sprinten dintre vampiri dădu atunci semnalul de plecare și Carter le urmă pe cele trei creaturi săltărețe, mai întâi prin pădurea de monoliți, iar apoi de-a lungul străzilor întunecate și respingătoare ale acestei cetăți ce face să-ți înghețe inima în piept și ale cărei turnuri ciclopice de piatră, de formă cilindrică, se întind cât vezi cu ochii. Înaintau tiptil pe pavajul din bucăți grosolane de stâncă, dezgustați de îngrozitoarele sforăituri ce răsunau din spatele uriașelor porți negre, sforăituri ce dovedeau somnul adânc și fără de griji în care erau cufundați *gugii*. Grăbiră pasul, temându-se că se apropia sfârșitul siestei dar, chiar și în acest ritm, călătoria se dovedi a fi destul de lungă, căci în acest oraș al uriașilor dimensiunile și distanțele sunt proiectate la scară foarte mare. Sfârșiră totuși prin a ajunge într-un fel de spațiu deschis ce se întindea în fața unui turn încă mai impunător decât toate

celelalte. Deasupra porții colosale a acestuia era fixat un simbol monstruos, sculptat în basorelief, ce te făcea să te cutremuri de groază, chiar dacă îi cunoșteai semnificația. Era vorba de turnul central și de semnul lui Koth, iar treptele enorme de piatră, pe care abia le puteau distinge în penumbra din interior, erau începutul scării uriașe ce duce spre regiunea superioară a viselor, în Pădurea Fermecată.

Începură atunci un urcuș fără sfârșit prin bezna de smoală, urcuș aproape imposibil din cauza dimensiunilor monstruoase ale treptelor construite de *gugi*, care aveau mai mult de un yard înălțime. Carter nu reuși să le numere exact, căci nu după multă vreme se simți atât de istovit, încât vampirii — care păreau a nu ști ce este oboseala — se văzură nevoiți să îl ajute. De-a lungul interminabilului urcuș încercară să uite de pericolul de a fi descoperiți și urmăriți, întrucât deși niciun *gug* nu îndrăznește să treacă de poarta de piatră ce dă în pădure, nimic nu-i împiedică însă să intre în turn și să urce scara, și se întâmplă adesea ca *albicioșii* ce se refugiază acolo să fie urmăriți până în vârful turnului.

Auzul *gugilor* este atât de fin, încât simplul lipăit al picioarelor desculțe ale cățărătorilor putea fi auzit atunci când întreaga cetate urma să se trezească din somn. Uriașilor iuți și deprinși să se miște în întuneric, de când îi vânează pe *albicioși* în grotele etern cufundate în bezna din Zin, le trebuia, desigur, puțin timp pentru a-și ajunge prada din urmă pe această scară gigantică, pe care acele gânganii ce încercau să fugă de ei se cățarau atât de încet și anevoios. Era de-a dreptul descurajator să te gândești că goana tăcută a urmăritorilor nu putea fi auzită, și că în orice clipă *gugii* puteau năvăli, pe neașteptate, peste ei prin întuneric. Nu puteau conta pe teama tradițională pe care o au *gugii* față de vampiri, fiindcă în acele locuri stranii aveau toate atuurile de partea lor. Nu trebuia să piardă din vedere, de asemenea, nici posibilitatea de a întâlni și pe *albicioșii* sălbatici și neauziți, ce obișnuiau să se strecoare în turn în timpul somnului *gugilor*. Dacă somnul *gugilor* ar fi continuat suficient de mult timp și *albicioșii* s-ar fi întors curând după lupta din cavernă, mirosul cățărătorilor putea fi lesne adulmecat de aceste creaturi respingătoare și ostile. În orice caz, era preferabil să lupți cu ele, decât să fii mâncat de un *gug*.

La capătul unui urcuș ce ținuse parcă o veșnicie, o tuse slabă se auzi undeva în întuneric, deasupra capetelor lor, și situația luă o întorsătură neașteptată și gravă. Era limpede că unul sau mai mulți *albicioși* pătrunseseră în turn, înaintea sosirii lui Carter și a ghizilor săi și era la fel de

limpede că primejdia era aproape și pândea în întuneric. Își ținură respirația preț de o secundă, apoi căpetenia vampirilor îl așeză pe Carter lipit de perete și își rânduie cât putu de bine tovarășii în formație de luptă, ținând piatra de mormânt ridicată deasupra capetelor, gata să o abată într-o lovitură zdrobitoare asupra dușmanului, de îndată ce acesta urma să apară. Vampirii sunt nictalopi, așa că lupta nu era dinainte pierdută, așa cum s-ar fi întâmplat dacă Randolph ar fi fost singur. O pocnitură de copită dădu de veste o clipă mai târziu că cel puțin una dintre lighioane cobora pe scară. Vampirii ce țineau lespede deasupra capetelor își pregătiră cât putură mai bine arma improvizată, pentru a încerca o lovitură disperată. Doi ochi roșii-gălbui străluceau acum și, mai puternică decât pocnetul copitelor, se auzea respirația *albiciosului*. Atunci când acesta din urmă sări pe treapta ce se afla chiar sub vampiri, aceștia abătură asupra lui vechea lespede de mormânt, cu o forță atât de mare, încât nu se auzi decât un şuierat, urmat de o izbitură, după care victima se prăbuși, transformată într-o pată hidoasă. Se părea că nu mai erau și alți *albicioși* prin preajmă, așa că după ce ciuliră urechile o clipă, vampirii îl bătură pe umăr pe Carter, dându-i semnalul că-și putea relua urcușul. Fură obligați să-l ajute în continuare, cu toate că părăsea bucuros acel loc al măcelului, în care cadavrul *albiciosului* zăcea ascuns de întuneric.

În cele din urmă, vampirii îl lăsară jos pe Carter care, pipăind în jurul său, își dădu seama că ajunseseră în sfârșit la marea trapă de piatră. Nici nu se punea problema să răstoarne o lespede atât de masivă. Vampirii sperau însă să o poată ridica măcar atât cât să poată strecura în deschizătură piatra de mormânt care, manevrată ca un levier, putea să lărgască deschiderea suficient de mult încât Carter să se poată strecura prin ea. În privința lor, hotărâseră să se întoarcă pe unde veniseră, coborând scara și străbătând din nou orașul *gugilor*, prin care le era ușor să se strecoare, în timp ce drumul de la suprafață până la Sarkomand și la poarta ce duce la prăpastie le era necunoscut.

Cei trei vampiri se opintiră cu o forță extraordinară, iar Carter îi ajută la rândul său, cât îl ținură puterile. Vampirii stabiliseră că trebuiau să apese pe acea porțiune a trapei ce se afla în apropiere de capătul scării, și făcură acest lucru cu toată forța mușchilor lor hrăniți în mod mârșav cu hoituri. După câteva clipe, apărură o geană de lumină și Carter, căruia i se încredințase această sarcină, strecură unul din capetele pietrei de mormânt prin crăpătură. Apăsară apoi cu toții, cu putere, pe levierul improvizat, dar, cu tot

efortul lor, nu reușiră prea mare lucru și, desigur, de fiecare dată când nu reușeau să răsucescă lespeda pentru a menține trapa întredeschisă, trebuiau să revină la poziția inițială.

Un sunet slab ce se înălță de sub ei, de pe trepte, îi aduse în pragul disperării. Nu era decât zgomotul cadavrului *albiciosului*, ce se rostogolea pe scări, lovind treptele cu copitele sale, dar niciuna din cauzele posibile ale acestei căderi nu era de natură să-i liniștească. Cunoscând iuțeala în mișcări a *gugilor*, vampirii se înhămară din nou la treabă, cu înverșunare, și cât ai clipi reușiră să ridice trapa suficient de mult pentru ca Randolph să se poată strecura prin ea. Vampirii îl ajutară pe Carter să iasă, cocoțându-l pe umerii lor cauciucați și potrivindu-i picioarele în treptele scobite în perete, în timp ce el însuși se agăța de solul binecuvântat al țării de sus a viselor. O clipă mai târziu, vampirii țâșniră și ei la suprafață, traseră afară piatra de mormânt și închiseră astfel trapa, chiar în momentul în care sub ei devenise perceptibil zgomotul unei respirații. De teama de a nu stârni mânia zeilor, niciun *gug* nu ar fi îndrăznit să ridice trapa, așa că Randolph se lăsă să cadă la pământ, copleșit de o ușurare și o bucurie deosebit de intense, întinzându-se liniștit peste ciupercile obscene ce se îndesau în Pădurea Fermecată, în timp ce călăuzele sale se tolăneau în apropiere, adoptând poziția de odihnă specifică vampirilor.

Această Pădure Fermecată, vrăjită, pe care o străbătuse cu atât de mult timp în urmă, era o adevărată grădină a plăcerilor în comparație cu genunile pe care le lăsase, în sfârșit, în urma lui. Nicio ființă vie nu se găsea în preajmă, căci *zoogii* se țin departe de poarta misterioasă. Carter începu să discute cu vampirii despre călătoria care-i aștepta. Acum, ei nu mai îndrăzneau să se întoarcă prin turnul *gugilor*, dar nici drumul prin lumea de la lumina zilei nu-i atrăgea, după ce aflară că era necesar să treacă prin Grota Flăcării, aflată în stăpânirea preoților din Nasht și Kaman-Thah, așa că sfârșiră prin a se hotărî să o ia prin Sarkomand și a sa poartă a abisului, deși drumul le era complet necunoscut. Carter le aminti că cetatea Sarkomand se află într-o vale apropiată de Leng, menționându-le că întâlnise la Dylath-Leen un bătrân negustor sinistru, despre care se zvonea că făcea negoț cu Leng și care deci i-ar fi putut conduce până acolo. Îi sfătuia, de aceea, să meargă până la Dylath-Leen, străbătând șesul neted până la Nir, iar apoi să o ia pe firul râului Skai, până la vărsarea acestuia în mare. Vampirii hotărâră să pornească imediat la drum, fără a mai pierde timpul, căci se lăsase deja întunericul, prevestind o noapte de smoală,

propice călătoriei lor. Carter strânse etichetele acestor animale monstruoase, le mulțumi pentru ajutorul acordat și transmise complimente bestiei care odinioară se numise Richard Pickman. Nu se putu, totuși, împiedica să nu suspine ușurat atunci când îi văzu în sfârșit plecați, căci un vampir rămâne un vampir și este pentru om, în cel mai bun caz, un însoțitor dezagreabil. Carter porni apoi în căutarea unui iaz din pădure, pentru a se spăla de noroiul infernal, se îmbracă apoi în hainele sale de care avusese grijă de-a lungul întregii sale călătorii.

Era noapte de acum în această pădure de temut, cu arbori monștruoși dar, datorită fosforescenței ciupercilor, putea umbla prin ea ca în plină zi. Carter o luă pe drumul spre Celephais, în Ooth-Nargai, trecând peste colinele tanariene și, în timp ce își vedea de drum, se gândi la zebra pe care, cu o veșnicie în urmă, o lăsase priponită de un copac calcinat acolo sus, pe Ngranek, în inima îndepărtatei insule Oriab, și se întreabă dacă vreun culegător de lavă nu dăduse, totuși, peste ea, pentru a o dezlega și a o hrăni. Se mai întreabă, de asemenea, dacă va mai ajunge vreodată la Baharna, pentru a plăti zebra care fusese omorâtă pe locul vechilor mine de pe malul Yathului și dacă bătrânul cârciumar își va mai aduce aminte de el. Acestea erau gândurile care îi treceau prin minte, odată ajuns din nou în țara de sus a viselor.

Un zgomot venit dintr-un copac scorburos îl făcu să se oprească din drum. Ocolise marele cerc de piatră, căci, cel puțin pentru moment, nu avea de gând să se întindă la povești cu *zoogii*. Straniile vibrații care făceau să freamete copacul monstruos îl înștiințară că pe undeva, prin apropiere, se ținea un sfat important. Apropiindu-se ceva mai mult, surprinse crâmpoșe dintr-o discuție animată și își dădu imediat seama că subiectul acesteia era de cel mai înalt interes pentru el, căci adunarea supremă a zoogilor era antrenată în dezbaterile eventualității unui război împotriva pisicilor. Totul pornise de la dispariția acelui grup de *zoogi* care-l urmăriseră pe Carter, târându-se în urma lui până la Ulthar, pe care pisicile îi pedepsiseră pentru intențiile lor nu tocmai oneste. Afacerea rămăsese în umbră multă vreme, dar, în prezent, sau cel puțin în cursul acelei luni, trupele de *zoogi* erau pregătite să nimicească tot neamul felinei, printr-o serie de atacuri prin surprindere, ce urmau să le permită să captureze pisicile, una câte una sau în grup, înainte ca acestea să-și dea seama ce se întâmpla cu ele și fără a le lăsa miriadelor de mâțe din Ulthar nici cel mai mic răgaz pentru a se

mobiliza și organiza. Acesta era planul *zoogilor*, și Carter hotărî că era de datoria lui să îl dejoace, înainte de a-și continua faimoasa sa căutare.

Randolph Carter se furișă, deci, hoțește până la liziera pădurii și lansa în noapte, peste câmpia luminată de stele, strigatul de chemare al pisicilor. O pisică bătrână, dintr-o fermă din preajmă, preluă legătura și transmise mai departe semnalul de alarmă peste șesurile unduitoare, până la luptători: cei mari, cei mici, cei negri, cei cenușii, cei tigrati, cei albi și cei roșcați.

Ecoul purta semnalul până la Ulthar, de-a lungul Nirului, dincolo de Skai. Numeroasele pisici din oraș răspunseră în cor, și se înșirară în formație de marș. Din fericire, Luna nu se înălțase încă, așa că pisicile se aflau încă pe Pământ. Sărint sprintene și fără zgomot din fiecare casă, de pe fiecare acoperiș, se revărsară ca o mare furioasă pe câmpie și ajunseră la lizieră. Carter se găsea acolo, pentru a le întâmpina. Imaginea pisicilor, a siluetelor lor frumoase și sănătoase, îi bucură ochii, după tot ce îndurase în abis. Se simți fericit să-l revadă pe vechiul său prieten și salvator, ce mergea în fruntea detașamentului din Ulthar, purtând o curea lată de comandant petrecută în jurul gâtului lucios și având mustățile zbârlite cu un aspect războinic. Nu mai puțin bucuros se simți când dădu cu ochii de un pisoii tânăr și ștregar, sublocotenent în acest detașament, care se dovedi a fi nimeni altul decât micul pisoiaș pe care îl ospătase cu o farfurioară de smântână groasă în acea dimineață, demult trecută. Acesta era acum un motan musculos, ce promitea multe și începu să toarcă de mulțumire atunci când strânse mâna prietenului său. Bunicul său declară că se descurca de minune în armată și că, după o nouă campanie, se aștepta să fie ridicat la gradul de căpitan.

Carter le expuse atunci pe scurt pericolul ce amenința poporul pisicilor și primi mulțumiri din toate părțile, exprimate prin torsături profunde. Sfătuindu-se cu generalii, pregăti un plan de acțiune ce prevedea declanșarea unei ofensive imediate asupra consiliului *zoogilor* și asupra așezărilor cunoscute ale acestora. În felul acesta, era posibil să devanseze atacurile lor surpriză și să-i oblige să accepte tratativele, înainte de a-și putea mobiliza trupele de invazie. Odată luată această hotărâre, fără a mai pierde nicio clipă, imensa maree de pisici inundă Pădurea Fermecată, încercuind copacul de consiliu și uriașul cerc de piatră. Vibrațiile se înălțară într-un cor al panicii atunci când inamicul dădu cu ochii de noii sosiți și *zoogii* maronii, indiscreți și alunecoși nu opuseră decât o slabă rezistență.

Își dădură rapid seama că erau deja învinși, așa că setea lor de răzbunare cedă curând locul dorinței de a-și salva pielea.

O parte dintre pisici făcură cerc în jurul *zoogilor* capturați și celelalte pisici îi mânară pe prizonieri undeva în pădure, forțându-i să treacă printre rândurile lor strânse, ce le lăsau o trecere îngustă. Se încheie un tratat de pace, Carter servind drept interpret. Acesta stipula ca *zoogii* să-și păstreze independența, cu condiția de a plăti pisicilor un tribut substanțial constând în cocoși de pădure, prepelițe și fazani din părțile mai puțin vrăjite ale pădurii lor. Doisprezece *zoogi* tineri, de viță nobilă, au fost luați ostatici, pentru a fi ținuti în templul pisicilor din Ulthar, și învingătorii lasară să se înțeleagă ca orice dispariție a pisicilor în zona de frontieră a țării *zoogilor* urma să atragă după sine consecințe dezastruoase pentru țara lor. Odată aceste lucruri puse la punct, mâțele rupseră rândurile și le îngăduiră *zoogilor* să revină, unul câte unul, la domiciliile lor, aruncând în urma priviri artăgoase.

Bătrânul general îi oferi atunci lui Carter o escortă pentru a traversa pădurea până la frontieră, apreciind ca *zoogii* îi cam purtau sâmbetele în urma dejucării planurilor lor războinice. Carter acceptă cu recunoștință această propunere generoasă, nu numai din cauza siguranței pe care i-o asigura, ci mai ales pentru că, pur și simplu, adora compania grațioasă a pisicilor. Așa că străbătu plin de demnitate Pădurea Fermecată, în care arbori titanici se înălțau în lumina ciupercilor fosforescente, în mijlocul unui regiment agreabil și plin de veselie, într-o atmosferă destinsă datorată deznodământului fericit al bătăliei, discutând cu bătrânul general și cu nepotul acestuia despre căutările sale, în timp ce restul trupei se consacră unor salturi fantastice sau vâna frunzele moarte, pe care vântul le împrăștia peste ciupercile de pe acel sol străvechi. Bătrânul motan îi mărturisi că auzise de multe ori vorbindu-se despre Kadath, cetatea necunoscută ce se înalță la marginea nemărginirii fără viață, dar că nu știa unde se află aceasta. În privința miraculoasei cetăți a asfințitului, nu auzise niciodată pomenindu-se de numele ei, dar se declara fericit să-i împărtășească ulterior lui Carter tot ce urma să afle în legătură cu acest subiect.

Îi încredință lui Carter câteva parole de mare valoare, ce-i puteau servi în relațiile cu pisicile din țara viselor, și îl recomandă în mod special bătrânei căpetenii a pisicilor din Celephais, orașul spre care se îndrepta acum. Acest motan bătrân, pe care Carter îl cunoștea oarecum, era un maltez respectabil, iar protecția sa putea să influențeze în mod hotărâtor orice eventuale

tranzacții pe care ar fi putut fi nevoit să le încheie. Mijlocul zorile când ajunseră la liziera pădurii și Carter își luă, mâhnit, rămas bun de la prietenii săi. Tânărul sublocotenent pe care îl cunoscuse odinioară ca pisoiaș, l-ar fi urmat, dacă bătrânul general nu i-ar fi interzis-o pe un ton categoric. Severul patriarh insistă asupra faptului că datoria sa era să rămână alături de armată și de trib. Carter o porni, deci, singur prin șesurile aurii, învăluite de taine, ce se întindeau de-a lungul râului ce curgea printre sălcii, în timp ce pisicile se întoarseră în pădure.

Carter cunoștea bine această regiune a *buopathilor*, situată între Pădurea Fermecată și Marea Cereneriană și, de aceea, pășea vesel și fără grijă pe malul melodiosului Ukranos, care-i îndruma pașii. Soarele urcă mai sus deasupra încântătorului ținut acoperit de boscheți și de iarbă și trezi la viață culorile miilor de flori, ce scânteiau pe dealurile ce păreau presărate cu stele. O ceață ușoară și binecuvântată învăluia aceste meleaguri, unde soarele este mai strălucitor decât oriunde și unde zumzăitul albinelor și cântul păsărelelor compun o muzică a primăverii eterne. Oamenii consideră aceste locuri ca pe un tărâm fermecat, unde se simt mai uimiți și mai fericiți decât oriunde în lume.

Spre amiază, Carter ajunse în apropierea podișului de jasp Kiran, ce coboară într-o pantă blândă până pe malul râului și care adăpostește acel templu al frumuseții la care, o dată pe an, vine într-un baldachin de aur, din îndepărtata sa împărăție de pe țărmul mării crepusculare, regele Ilek-Vadului, pentru a se ruga zeului protector al fluviului Ukranos care, pe vremea când era tânăr și locuia pe malul său, îi apăruse și îi cântase un cântec. Acest templu este construit în întregime din jasp și acoperă suprafața de un acru de teren cu curtea sa, cu pereții săi, cu cele șapte turnuri ascuțite și cu sanctuarul în care, prin canale ascunse, se strecoară fluviul și unde noaptea zeul cântă încetișor. Adesea, când strălucește deasupra acestei curți, acestui podiș și acestor turnuri, Luna aude o muzică stranie, dar numai regele Ilek-Vadului ar putea preciza dacă e vorba de cântecul zeului sau cel al preoților magi, căci doar el a pătruns în templu și i-a văzut pe preoți. Când Carter, mergând pe sub soarele fermecat, ajunse în preajma sa, templul fin sculptat tăcea, toropit de arșiță, și se auzea doar murmurul curenților subterani, acompaniat de zumzetul albinelor și de ciripitul păsărilor.

Pelerinul hoinări toată după-amiaza pe pajiștile parfumate ce se întind la adăpostul încântătoarelor coline de pe malul apei, acoperite de mici ferme

liniștite cu acoperișul de paie ori de sanctuare dedicate unor zeități binevoitoare, sculptate în jasp sau crisoberil. Ba mergea pe malul Ukranosului, fluierând după câte un pește irizat ce se lăsa purtat de curenții de cristal, ba se odihnea printre joncile fremătătoare, contemplând uriașa pădure întunecată de pe malul opus, ai cărei copaci ajungeau până la marginea apei. În cursul primelor sale vise, văzuse *buopathi* cu mers greoi, ieșind timizi din pădure pentru a se adăpa, dar acum nu zărea niciunul. O dată, se opri pentru a privi cum un pește carnivor înșfăca o pasăre pescar, pe care o atrăsese la mal făcând să strălucească în soare solzii săi ispititori; peștele înhăță ciocul păsării cu gura sa enormă, exact în clipa când vânătorul înaripat se năpustea pentru a-l înghiți.

Seara, se cățăără pe un muncel acoperit de iarbă și văzu miile de spire aurite ale Thranului, incendiate de soarele la asfințit. Neînchipuit de înalte sunt zidurile de alabastru ale acestei extraordinare cetăți, ziduri subțiate spre vârf și construite dintr-o singură bucată de piatră, cu un meșteșug necunoscut oamenilor, mai vechi decât memoria. Oricât de înalte ar fi zidurile, cele o sută de porți și două sute de turnulețe, turlele interioare, cu totul albe sub spirele aurite, sunt încă mai înalte, astfel încât oamenii de la șes le văd ridicându-se până la cer și uneori vârfurile lor ascuțite se agață de pulpana norilor sau a aburilor, iar uneori sunt înconjurate de o pâclă joasă ce scânteiază deasupra aburilor ce plutesc în jurul lor. Acolo unde porțile cetății Thran se deschid înspre râu, se găsesc cheiurile uriașe de marmură și galioanele de lemn de cedru și de oleandru înmiresmat, ce se leagănă ancorate la mal, în timp ce misterioși marinari bărboși stau așezați pe lăzile și baloturile acoperite cu hieroglife de pe meleaguri îndepărtate. Dincolo de ziduri, se întinde câmpia, împărăția fermelor: mici căsuțe albe, ce visează între dealuri și drumeaguri înguste ce trec peste o mulțime de mici poduri de piatră, presărate grațios peste râulețe și grădini.

Seara, Carter coborî de-a lungul acestor ținuturi pline de verdeată și văzu lumina asfințitului plutind peste râu, până deasupra miraculoaselor spire aurite ale cetății Thran. Ajunse la poarta de sud a orașului chiar la căderea nopții și, oprit de o santinelă îmbrăcată într-o robă de culoare roșie, trebui să povestească trei vise de necrezut, pentru a dovedi că este un visător autentic și a i se permite să urce pe străduțele secrete și abrupte ale Thranului, să întârzie în bazarele unde se vând mărfurile aduse de galerele împodobite. Pătrunse așadar în acest oraș indescriptibil, străbătu mai întâi zidul atât de gros, încât poarta seamănă cu un tunel, apoi o luă, în

continuare, pe străzile cetății, cotite și întortocheate, ce șerpuiesc printre turnurile înălțate până la cer. Luminile străluceau la ferestrele acoperite de grilaje, dând în balconașe sculptate, iar din curțile interioare în care gângureau fântâni de marmură, răzbăteau până la el sunete timide de lăută și de fluier câmpenesc. Carter cunoștea drumul, așa că o luă în jos pe străzi întunecate, până la malul râului, unde îi regăsi într-o tavernă marinărească pe căpitani de corăbii și pe mateloții pe care îi cunoscuse în miriadele de alte vise. Acolo își plăti călătoria spre Celephais pe un mare galion verde și poposi peste noapte în această tavernă, după ce conversă pe un ton grav cu venerabilul cotoi ce moțăia în fața focului aprins într-un cămin uriaș, visând la bătălii de demult și la zeități uitate.

Dimineața, Carter urcă la bordul galionului ce naviga spre Celephais și se așează la provă, în timp ce se desfăceau parâmele și începea lunga călătorie pe Marea Cereneriană. Mai multe leghe, priveliștea rămase neschimbată, țărmurile fiind asemănătoare cu cele de la poalele orașului Thran. Din când în când, câte un templu cu o formă curioasă se înălța în dreapta, în vârful colinelor îndepărtate, ori se ivea câte un sat moțâind pe mal, cu acoperișurile sale roșii și cu năvoadele întinse la uscat. Preocupat de căutările sale, Carter îi descusu cu de-amănuntul pe toți marinarii de pe vas în legătură cu oamenii pe care aceștia îi cunoscuseră în tavernele din Celephais și îi întrebă care erau numele și obiceiurile acelor ființe ciudate, cu ochii mari în care strălucea o flacără potolită, cu lobii urechilor alungiți, cu nări subțiri și cu bărbii ascuțite, care veneau dinspre nord pe corăbiile lor posomorâte și își schimbau onixul pe jad sculptat, filși de aur și păsări roșii. Mateloții nu știau prea mare lucru despre acești oameni, în afara faptului că erau scumpi la vorbă și că semănau în jurul lor un soi de spaimă amestecată cu admirație.

Îndepărtata lor țară se numea Inquanok și rari erau cei ce voiau să meargă acolo, fiindcă era un ținut rece și crepuscular, despre care se spunea că întinde până în vecinătatea dezgustătorului Leng. Munți de netrecut se înălțau în partea unde se zicea că s-ar fi aflat Leng, astfel încât nimeni n-ar fi putut jura cu mâna pe inimă că acel platou îngrozitor, cu oribilele sale așezări de piatră și acea mănăstire despre care este mai bine să nu pomeni, se găsea într-adevăr acolo, sau era vorba doar de un zvon născut din acea teamă pe care oamenii sperioși o încercau noaptea, atunci când formidabila barieră stâncoasă se profila pe cerul pe care se înălța Luna. Marinarii nu aveau nicio idee despre alte granițe ale îndepărtatei Inquanok

și nici nu auziseră vreodată vorbindu-se despre nemărginirea fără viață ori despre Kadath, cetatea necunoscută, cu excepția unor vagi și incerte aluzii. Nu știau nimic despre miraculoasa cetate a soarelui apune pe care o căuta Carter, astfel încât călătorul renunță să-i mai întrebe, așteptând clipa în care urma să se poată adresa direct acelor oameni ciudați veniți din friguroasa și crepusculara Inquanok descendenții zeilor ce și-au săpat chipul în piatră, pe piscul Ngranek.

La ceas târziu, galionul ajunsese la acele meandre ce șerpuiesc prin jungla parfumată a Kledului. Carter ar fi dorit să debarce, pentru că în aceste hățișuri tropicale dorm, intacte și solitare, miraculoasele palate de fildeș în care au locuit odinioară fabuloșii monarhi ai unei țări al cărei nume s-a pierdut în negura vremii. Farmecele Celor Străvechi apără aceste palate de colții ascuțiți ai timpului, căci este scris că într-o bună zi va fi din nou nevoie de ele. Caravanele de elefanți le privesc de departe și nimeni nu cutează să se apropie de ele, de teama celor ce le veghează. Corabia își continuă drumul și penumbra pădurii accelerează sfârșitul zilei. Primele stele clipeau deja, răspunzând primelor focuri zglobii de pe țărm, în timp ce jungla dispărea în urmă, nelăsând ca amintire a prezenței sale decât parfumul său inconfundabil. Toată noaptea, galionul rătăci deasupra unor mistere din vremuri apuse, nevăzute și de nebănuit. Omul de veghe semnală apariția pe coline a unor focuri, iar căpitanul îl sfătuie să nu le privească prea îndeaproape, căci nu se putea ști exact cine sau ce le aprinsese.

Dimineața, râul se lărgise considerabil și Carter, zăbind deja casele construite pe mal, își dădu seama că se apropiau deja de marele port comercial la Marea Cereneriană, Hlanith. Zidurile acestui oraș erau făcute din granit aspru, prelucrat grosier, iar casele, deosebit de ascuțite în partea de sus, erau din ipsos scânteietor. Dintre toate popoarele din țara viselor, locuitorii din Hlanith sunt cei mai asemănători cu oamenii din lumea de la lumina zilei, de aceea orașul nu se bucură de prea mulți vizitatori, cu excepția celor interesați de schimbul de mărfuri, căci măiestria deosebită a artizanilor din partea locului este deosebit de apreciată. Galionul acostă la cheiul portului Hlanith, făcut din lemn de stejar, și căpitanul porni să negustorească prin taverne. Carter coborî pe pământ și iscodi cu curiozitate străzile brăzdate de urme de roți, pe care căruțe trase de boi își croiau, târâș-grăpiș, drumul, în timp ce negustorii umpleau aerul fierbinte de strigăte ascuțite, lăudându-și marfa din bazine. Tavernele din port erau foarte aproape de chei, pe străzi pavate pe care spuma marilor mări lăsase urme

de sare. Păreau extrem de vechi, având plafoanele joase, negre și lucioase și pereții acoperiți de tapete cu modele demult demodate. Bătrânii marinari evocau adesea aici porturi îndepărtate și povesteau de asemenea vrute și nevrute despre misterioșii locuitori ai crepuscularei Inquanok, dar Carter nu află de la ei nimic în plus față de ce aflase deja de la marinarii de pe galion. După îndelungate operațiuni de descărcare și încărcare, corabia ridică în cele din urmă ancora, la asfințit, și zidurile înalte și acoperișurile triumphiulare ale Hlanithului începură să se micșoreze în urma lor, în timp ce ultimele raze ale soarelui le acopereau cu aurul unei frumuseți miraculoase, superioare celei pe care le-o dăduseră oamenii.

Două zile și două nopți rătăci galionul pe Marea Cereneriană, întâlnind pe drum un singur vas și fără ca pământul să se arate la orizont. Doar a doua zi, la asfințit, văzură apărând în fața lor piscul înzăpezit Aran și tisa adusă din Japonia legănându-se pe pantele sale domoale. Carter își dădu seama că ajunseseră în ținutul Ooth-Nargai și al splendidei cetăți Celephais. Avură, curând, în fața ochilor minaretele scânteietoare ale acestui oraș fabulos, pereții de marmură veșnic strălucitori, statuile de bronz și marele pod de piatră, sub care fluviul Naraxa se contopea cu marea. Zăriră apoi încântătoare coline verzi ce se înalță în spatele orașului, boschetele, grădinile de asfodele, micile sanctuare, fermele și, departe în zare, lanțul purpuriu al munților din Tanaria, plin de forță și încărcat de vrajă, în spatele căruia șerpuiesc drumurile interzise spre lumea de la lumina zilei și spre alte regiuni ale lumii visului.

Portul era plin de galioane pictate, unele venind din Serania, marmoreana cetate a norilor, ce se înalță dincolo de punctul unde marea întâlnește cerul, altele veneau din regiuni mai pământene ale lumii visului. Omul de la cârmă își croi drum printre ele, până la cheiul cu miros de mirodennii, lângă care galionul se opri, învăluit în beznă, în timp ce milioanele de lumini ale orașului începeau să scânteieze în apă. Veșnic tânără pare a fi această cetate a visului, căci asupra ei timpul nu are nicio putere, nici de a o nimici, nici de a o măcina. Zidurile sale sunt de-a pururi de peruzea de Nath-Horthath și cei douăzeci și patru de preoți încoronați cu orhidee sunt aceiași care au construit-o cu zece mii de ani în urmă.

Bronzul uriașelor porți este la fel de strălucitor ca la început, iar străzile de onix nu se tocesc și nu se crapă. Uriașele statui de bronz înălțate pe ziduri privesc cum trec neguțătorii și conducătorii de cămile mai bătrâni decât legendele, ce totuși nu au nici măcar un fir alb în bărbile lor sălbatic.

Carter nu porni imediat în căutarea templului, palatului sau citadelei, ci ramase în apropierea malului mării, amestecându-se printre negustori și marinari. Când se făcu prea târziu pentru a afla noi știri și povești, porni să caute o tavernă veche, pe care o cunoștea de mult și se odihni acolo, visându-i pe zei și cetatea necunoscută Kadath. Apoi, veni de-a lungul cheiurilor, în căutarea misterioșilor mateloți din Inquanok, dar află că în acel moment nu se găsea în port niciunul dintre aceștia, galionul lor fiind așteptat să sosească doar după două săptămâni bune. Întâlni, totuși, un marinar thorabonian, ce fusese în Inquanok și lucrase în carierele de onix ale acestei țări crepusculare. Acest om îl încredință că în mod cert în partea de nord a țării există o trecătoare pe care toată lumea părea să o ocolească cu teamă. Thorabonianul credea ca deșertul situat în nordul Inquanokului înconjură cel mai înalt lanț de piscuri inaccesibile, comunicând astfel cu oribilul platou Leng, acesta fiind motivul pentru care oamenii se fereau de zona respectivă. Admise, totuși, că existau și povești neclare ce menționau prezențe infernale și santinele fără număr ce s-ar fi aflat acolo. El nu avea de unde să știe dacă acolo se găsea sau nu fabuloasa nemărginire unde se înalță Kadath, cetatea necunoscută, dar i se părea neverosimil ca acele prezențe și santinele, dacă existau cu adevărat, să fi fost plasate acolo fără un motiv precis.

În ziua următoare, Carter urcă pe Strada Stâlpilor, până la templul de peruzea, și se întreținu cu Marele Preot. Deși cei din Celephais se închină mai ales lui Nath-Horthath, totuși toți Marii Strămoși sunt pomeniți în rugăciunile zilnice, așa că preotul îi cunoștea destul de bine. Așa cum făcuse odinioară și Atal din Ulthar, preotul îi recomandă pe un ton categoric să nu încerce să-i vadă, explicându-i că aceștia erau capricioși și irascibili și că se aflau sub protecția stranie a Celorlalți Zei din Exterior, al căror mesager este Nyarlathotep, Haosul Târâtor. Gelozia cu care își tănuiau față de Carter miraculoasa cetate a soarelui apune, refugiul lor, arăta clar că nu doreau în niciun fel ca Randolph să ajungă acolo, așa că nu prea puteai avea îndoieli în legătură cu modul în care l-ar fi întâmpinat pe călătorul al cărui unic scop era de a-i vedea și a-și pleda cauza în fața lor. Niciun om nu descoperise, vreodată, cetatea Kadath, și era preferabil ca nici pe viitor să nu o descopere. Zvonurile care circulau în legătură cu castelul de onix al Marilor Strămoși nu erau defel liniștitoare.

Mulțumindu-i Marelui Preot încununat ca orhidee, Carter părăsi templul și porni în căutarea bazarului măcelarilor care vindeau carne de oaie, în care

avea sălașul bătrânului cotoi lucios și satisfăcut ce era căpetenia pisicilor din Celephais. Această nobilă ființă gri se încălzea la soare, stând tolănită pe pavajul de onix, și întinse vizitatorului său o labă languroasă, dar când Carter îi spuse parola și frazele de prezentare pe care i le încredințase bătrânul general al pisicilor din Ulthar, patriarhul cu blană deveni deosebit de cordial și de comunicativ, îi vorbi mult despre știința secretă din care se împărtășesc pisicile ce trăiesc pe povârnișurile marine din Ooth-Nargai. Mai mult, îi repetă ceea ce îi spusese timidele mâțe de pe cheiurile din Celephais despre oamenii din Inquanok și referitor la sumbrele lor corăbii ce nu aveau pisici la bord.

Se pare că acești oameni sunt înconjurați de un suflu ce nu vine de pe Pământ, deși nu acesta era motivul pentru care nicio pisică nu naviga pe corăbiile lor. Adevăratul motiv este faptul că în acea împărăție nu se auzise niciodată nici măcar un singur tors reconfortant, nici măcar un miorlăit familiar. Dacă acest lucru se datora lucrurilor ce sunt transportate dincolo de piscurile inaccesibile ale ipoteticului Leng ori lucrurilor care, venind prin pustiul friguros situat în partea de nord, pătrund în acea țară, ar fi fost greu de precizat, însă în orice caz în acea îndepărtată parte a lumii viselor există o adiere a spațiului exterior, ce le displace pisicilor și față de care ele sunt mult mai sensibile decât oamenii. Acesta era motivul pentru care ele nu se îmbarcau niciodată pe sumbrele corăbii ce transportau bazaltul din Inquanok.

Bătrâna căpetenie a pisicilor îi indică locul unde-l putea găsi pe prietenul său, regele Kuranos, care, în vechile vise ale lui Carter, domnise rând pe rând în Palatul de Cristal roz al celor Șaptezece de Delicii din Celephais și în castelele de nori, cu turle plutitoare, de pe cerul Seraniei. Plictisit de acele locuri, se părea că el resimțise o puternică nostalgie după falezele englezești din ținuturile inferioare ale copilăriei sale, unde seara, în mici sate visătoare, se înalță de la ferestre vechile cântece ale Angliei și unde turlele cenușii ale bisericilor țâșnesc încântătoare din inima văilor verzi și îndepărtate. Kuranos nu s-ar fi putut întoarce în aceste regiuni ale lumii de la lumina zilei, căci trupul său murise deja, dar el făcuse tot ce se putea face pentru a se apropia cât mai mult de ele, visând un petic de țară asemănător, situat în partea de est a cetății, unde șesul unduitor urcă din dreptul falezei până la poalele dealurilor tanariene. Locuia acolo, într-un han în stil gotic din piatră cenușie, cu vedere la mare, încercând să-și imagineze că s-ar fi aflat în Trevor Towers, acolo unde se născuse și unde treisprezece generații

de strămoși ai săi văzuseră lumina zilei. Construisese în apropiere, pe coastă, un mic sat de pescari din Cornwall, cu străzi în pantă, pavate, și îi instalase acolo pe acei supuși ai săi care aveau o figură mai mult sau mai puțin englezească. Încerca mereu să-i deprindă cu accentul bătrânilor pescari din Cornwall, atât de dragi lui. În vale, nu departe de sat, ridicase o mănăstire normandă, al cărei turn îl putea vedea de la fereastră și împrejmuită de un cimitir, pe ale cărui pietre cenușii, acoperite cu un mușchi destul de asemănător cu cel din Vechea Anglie, gravase numele strămoșilor săi.

Deși Kuranese era monarh în lumea visului și dispunea după bunul său plac de tot fastul și toate miracolele imaginabile, de toată splendoarea și frumusețea, de toate extazele și delirurile, de senzații nebănuite oamenilor, ar fi renunțat bucuros pentru totdeauna la puterea, luxul și libertatea sa, pentru a se regăsi, fie și numai pentru o singură zi, ca băiețuș în simpla și liniștită Anglietă, acea bătrână Anglietă adorată care îi modelase ființa și de care nu se putuse rupe niciodată.

III

După ce își luă rămas bun de la bătrâna și cărunta căpetenie a pisicilor, Carter nu porni în căutarea palatului cu terase, construit din cristal roz, ci ieși din oraș pe poarta de răsărit și merse de-a lungul câmpului smălțuit cu margarete spre un acoperiș ascuțit, pe care-l zărise ascuns printre stejarii unui parc ce cobora până spre faleză. Ajunse în dreptul unui gard viu, în care se deschidea o poartă străjuită de o mică lojă de cărămidă. Când sună, cel ce-i deschise nu fu un lacheu înveșmântat într-o livree somptuoasă, ci un bătrânel jigărit și șchiop, încins cu un șorț, care își dădea toată silința pentru a vorbi cu acele curioase intonații din îndepărtatul Cornwall. Carter urcă drumul umbrit de arbori, ce semăna foarte mult cu cele din Anglia, și ajunse pe terasă străbătând o grădină ca cele din perioada reginei Ana. La intrarea flancată, potrivit obiceiului de odinioară, de pisici de piatră, fu primit de un valet în livree, cu favoriți, care îl conduse de îndată în biblioteca unde Kuranese, stăpânul din Ooth-Nargai și al regiunii de cer a Seraniei, stătea gânditor pe un scaun din apropierea ferestrei, contemplând satul său de pescari și sperând ca dintr-o clipă în alta să-și facă apariția bătrâna sa doică, bombănindu-l pentru că încă nu era gata pentru acea faimoasă partidă de tenis, iar trăsura aștepta și mama lui ajunsese la capătul răbdării.

Îmbrăcat într-un halat la modă în Londra tinereții sale, Kuranese se ridică în grabă pentru a-și întâmpina vizitatorul. Îl bucura foarte tare să dea cu

ochii de un anglo-saxon venind din lumea luminii de ziuă, chiar dacă acesta venea din Boston, Massachusetts, și nu din Cornwall. Evocară pe îndelete vremurile apuse, căci aveau multe să-și spună, întrucât amândoi erau bătrâni lupi ai viselor, bine informați asupra tărâmurilor de neimaginat. Într-adevăr, Kuranese ajunsese până dincolo de stele, în inima vidului absolut, și pretindea că era singurul om care se întorsese întreg la minte dintr-o asemenea călătorie.

Carter sfârși prin a-i vorbi despre căutările sale și puse gazdei sale aceleași întrebări pe care le mai pusese atâtor altora. Kuranos nu știa unde se aflau nici Kadath, nici miraculoasa cetate a soarelui apune, ci numai faptul ca Marii Strămoși sunt creaturi pe care este deosebit de primejdios să le cauți și ca Ceilalți Zei sunt în posesia unor mijloace stranii de a-i proteja împotriva oricărei curiozități nerușinate. Aflase multe despre Ceilalți Zei în regiunile îndepărtate ale spațiului, în special în acea regiune unde nu există formă și unde gaze colorate studiază secretele cele mai profunde. Gazul violet, S'ugak, îi povestise lucruri cutremurătoare în legătură cu Nyarlathotep, Haosul Târâtor, și îl prevenise să nu se apropie nicicând de vidul central, unde Azathoth, sultanul demonilor, mormăie mânios prin întuneric. De asemenea, nu era deloc bine să se ocupe de Cei Străvechi, și din moment ce aceștia interziceau categoric accesul la cetatea miraculoasă, era de preferat să nu o mai caute.

Kuranos își puse, de asemenea, întrebarea cam ce folos i-ar putea aduce acea călătorie, în ipoteza că ar fi ajuns într-adevăr la ținta sa.

Ani de-a rândul, Kuranos visase la adorabila cetate Celephais și suspinase după ținutul Ooth-Nargai, după libertatea și culorile de acolo, după bogăția trăirilor de acolo, după viața eliberată de orice constrângeri, prejudecăți ori stupidități a celor de acolo. Acum, când nu numai că pătrunsese în acest oraș, ba chiar îi și devenise rege, considera că libertatea și pofta de viață trec prea repede și că devin de-a dreptul monotone, pentru că nu sunt suficient de legate de ceea ce este mai mult sau mai puțin solid în sentimentele sau amintirile noastre. Devenise rege în Ooth-Nargai, dar nu găsea nicio satisfacție în domnia sa, așa că se apleca fără încetare asupra vechilor lucruri familiare din Anglia care îi formaseră întreaga tinerețe. Ar fi dat toată împărăția sa pentru a mai putea auzi clopotele din Cornwall răsunând în depărtare, ar fi dat toate cele o mie de minarete din Celephais pentru acoperișurile țuguiate ale satului din apropierea conacului său. De aceea, îi spuse vizitatorului său că i se părea perfect posibil ca nici cetatea necunoscută a soarelui apune să nu-i ofere acestuia toate satisfacțiile pe care acesta le căuta, așa că poate ar fi fost preferabil să reia un vis glorios și pe jumătate uitat, decât să-și continue căutarea. Îl vizitase adesea pe Carter, în vremurile bune din lumea luminii de ziuă, și cunoștea foarte bine încântătoarele coline din Noua Anglie unde se născuse acesta.

Era convins că în cele din urmă exploratorul tot nu-și va putea găsi liniștea, ci va începe să tânjească după amintirile ce-l vor cotropi:

strălucirea turnului din Beacon Hill în lumina amurgului, clopotnițele înalte și străzile întortocheate de pe colina din Kingsport, acoperișurile șubrede și albite de vreme din străvechiul Arkham bântuit de vrăjitoare, câmpiile și văile binecuvântate, pereții de piatră și acoperișurile triunghiulare ale căsuțelor ce strălucesc printre boscheții verzi. Îi vorbi îndelung lui Carter despre toate acestea, dar Randolph își menținu în cele din urmă hotărârea inițială. Se despărțiră într-un târziu, păstrându-și fiecare propriile convingeri, iar Carter se întoarse în Celephais, trecând pe sub poarta de bronz. Apucând-o pe strada Stâlpilor, ajunse din nou pe vechile metereze de la malul mării, unde conversa cu marinarii veniți din porturi îndepărtate pentru a aștepta corabia întunecată ce trebuia să sosească din recea și crepusculara țară Inquanok. Corabia ai cărei marinari cu fețe ciudate și negustori de onix poartă în venele lor sângele Marilor Strămoși.

Într-o seară doldora de stele, atunci când Pharos strălucea plină de splendoare deasupra portului, vasul așteptat acostă la chei și marinari și negustori cu fețe ciudate apărură, unul câte unul sau în grupuri, în vechile taverna de pe meterezele de la malul mării. Era fascinant să revezi acele figuri ce semănau cu chipul divin sculptat pe Ngranek, dar Carter nu se avântă să le vorbească acestor marinari tăcuți. Nu știa ce orgolii, ce mutism ori ce vagi amintiri divine îi conduceau pe acești fii ai Marilor Strămoși și era convins că nu ar fi fost deloc înțelept să le vorbească despre căutările sale ori să-i iscodească cu prea multă insistență în legătură cu pustiul înghețat ce se întinde la nord de țara lor crepusculară. Arareori se amestecau ei în vorbă cu ceilalți clienți ai acestor vechi taverna, cel mai adesea se strângeau însă în grupuri, prin unghere mai retrase, și îngâneau între ei cântece învăluitoare din regiuni necunoscute sau psalmodiau lungi povești, cu un accent străin restului lumii viselor. Aceste cântece și aceste povestiri erau atât de neobișnuite și de emoționante, încât puteai ghici cât erau de minunate doar privind la fețele celor ce le ascultau, deși cuvintele lor ajungeau la urechile vulgului doar sub forma unui ritm straniu ori a unei melodii obscure.

Timp de o săptămână, misterioșii, mateloți trecură dintr-o tavernă în alta, iar negustorii dintr-un bazar în altul din Celephais. Înainte ca ei să plece din nou, pretextând că ar fi fost un miner cu experiență în exploatarea onixului, dornic să lucreze în carierele lor, Carter reținu un loc pe corabia întunecată. Era un vas minunat, meșteșugit lucrat, făcut din lemn de tec, cu accesorii de abanos și cu incrustații de aur, cabina în care locuia fiind îmbrăcată în

mătase și catifea. Într-o dimineată, la ora refluxului, întinseră pânzele și ridicară ancora. Carter, care se așinea la pupa, văzu soarele înălțându-se și incendiind meterezele, statuile de bronz și minaretele aurite din Celephais, orașul fără vârstă. Văzu, în sfârșit, cum toate se pierdeau în zare și cum piscul înzăpezit al muntelui Aran se făcea tot mai mic. La amiază, nu se mai zărea nimic în afară de albastrul delicat al Marii Cereneriene și de un galion pictat ce naviga, departe, spre împărăția Seraniei, acolo unde marea se întâlnește cu cerul.

Noaptea sosi, doldora de stele, și corabia întunecată se orienta după Carul Mare și Carul Mic, ce se roteau încetișor în jurul polului ceresc. Marinarii cântară acele cântece misterioase din ținuturi necunoscute, apoi s-au retras, unul câte unul, sub punte, în timp ce oamenii de veghe și cei de cart murmurau vechi cântece, aplecându-se peste bastingaj pentru a privi la peștii luminoși ce se jucau în apă. Pe la miezul nopții, Carter se culcă și el, și se trezi în lumina crudă a dimineții, observând că soarele părea să fie mai la sud decât de obicei. Își folosi întreaga zi pentru a-i cunoaște mai bine pe oamenii de pe vas, trăgându-i pe nesimțite de limbă pentru a-i face să vorbească despre țara lor friguroasă și crepusculară, despre nobila lor cetate de onix și despre teama lor față de înaltele piscuri inaccesibile, dincolo de care se spunea că s-ar afla Leng. Ei îi mărturisiră cât de tare îi necăjea faptul că nicio pisică nu voia să rămână în Inquanok și că acest lucru, credeau ei, se datora exclusiv vecinătății nesigure a ținutului Leng. Dar despre deșertul de piatră din nord, și numai despre acesta, refuzară însă să-i vorbească. Acel deșert avea în el ceva neliniștitor, așa că li se părea preferabil să-i nege existența.

În zilele următoare, îi vorbiră despre carierele în care Carter spusese că ar fi dorit să lucreze. Erau o mulțime, fiindcă cetatea Inquanok era în întregime construită din onix, iar mari blocuri șlefuite erau cumpărate la Rinar, Ogrothan, Celephais sau chiar pe loc, de negustorii veniți din Thran, Ilarnek și Kadatheron, în schimbul frumozelor mărfuri din aceste porturi fabuloase. Departe, în nord, aproape de deșertul înghețat a cărui existență oamenii din Inquanok refuză să o admită, exista o carieră părăsită, mai mare decât oricare alta, din care odinioară fuseseră extrase blocuri atât de enorme, încât numai imaginea găoacelor lor, cioplite cu dalta, era suficientă pentru a te umple de groază. Nimeni n-ar fi putut spune cine tăiașe acele blocuri de dimensiuni incredibile, ori unde fuseseră ele transportate. Se considerase preferabil să nu se profaneze această carieră de care, așa cum se

poate lesne bănuî, se legau amintiri extraordinar de neomenești, așa că ea nu mai fusese exploatată și căzuse în paragină în acea împărăție a crepusculului, peste a cărei imensitate plutesc doar corbii ori, poate, pasărea Shantak. Carter fu profund mișcat când auzi vorbindu-se despre această carieră, căci aflase din legende că palatul marilor Strămoși, ce se înalță pe culmile cetății necunoscute Kadath, părea a fi construit din onix.

Cu fiecare zi ce trecea, soarele se rotea din ce în ce mai jos pe cer, în timp ce ceața din fața lor devenea tot mai deasă.

După două săptămâni, lumina soarelui dispăru complet, lăsând locul unui crepuscul fumuriu și ciudat ce străbătea pe timpul zilei cupola groasă de nori veșnici. Noaptea, un frig fosforescent se lăsa de pe aceeași boltă fără stele, acoperită de nori. În cea de-a douăzecea zi, o uriașă stâncă pleșuvă apăru, departe, din dealurile mării, fiind prima bucată de pământ pe care o vedeau de când piscul înzăpezit al muntelui Aran dispăruse în urma corăbiei, înghițit de zare. Carter îl întreabă pe căpitan ce nume avea stânca aceea, și i se răspunse că ea nu avea nume și că nicio corabie nu se apropiase vreodată de ea, din cauza zgomotelor ce veneau noaptea dinspre acel loc. Când odată cu căderea întunericului un bocet trist și neîntrerupt se ridică de pe masa aceea golașă de granit, călătorul fu fericit că vasul nu se oprise din drum și că stânca nu avea nume. Marinarii nu conteniră să se roage și să cânte până ce stânca dispăru din raza lor de vedere, iar Carter fu bântuit de vise înfiorătoare până spre orele mici ale nopții.

Două dimineți mai târziu, în depărtare se contură spre est un șirag de piscuri înalte, cenușii, ale căror vârfuri se pierdeau în masa de nori crepusculari. Văzându-le, marinarii intonară cântece de bucurie, iar unii dintre ei îngenuncheară pe punte, pentru a se ruga. Carter înțelese că erau pe punctul de a ajunge la Inquanok, și că în curând urmau să ancoreze la cheiul acestui mare oraș ce poartă numele țării în care se află. Spre prânz, apăru o coastă posomorâtă și, puțin înainte de ora trei, domurile rotunjite și spirele fantastice ale orașului de onix țâșniră dinspre nord. Acest oraș străvechi, bizar și insolit se înalță deasupra zidurilor sale de apărare și a cheiurilor sale, în întregime negru, dar ornamentat cu podoabe și arabescuri incrustate cu aur. Casele erau înalte, decorate cu flori pe fiecare latură și cu motive ale căror simetrii obscure îți luau ochii printr-o frumusețe mai puternică decât lumina. Unele dintre ele erau dominate de domuri magnifice, altele de terase piramidale pe care se înalțau minarete, cu o formă ciudată, ce depășea orice închipuire. Zidurile de apărare erau joase și străpunse de

numeroase porți. Fiecare dintre aceste porți era acoperită de câte o boltă uriașă, ce se înălța mult deasupra zidurilor și pe care era așezat capul unui zeu, sculptat cu aceeași măiestrie cu care fusese cioplit în piatră chipul uriaș de pe îndepărtatul Ngranek. În centrul orașului, pe o colină, se înălța un turn cu șaisprezece laturi, mai înalt decât toate celelalte, susținând o clopotniță așezată pe un uriaș dom turtit. După spusele marinarilor, acesta era Templul Celor Străvechi, condus de un Mare Preot bătrân, auster și împovărat de secrete.

Un clinchet misterios răsună în cetate la intervale regulate, căruia îi răspundea de fiecare dată o revărsare de sunete oculte de corn, viole și voci. Pe un galion ancorat în apropierea marelui dom al Templului, un șir de trepiede lăsa să izbucnească, din când în când, strălucirea unei flăcări. Preoții și poporul acestui oraș erau plini de înțelepciune și respectau misterele originare, păstrau cu sfințenie ritmurile Marilor Strămoși, așa cum o poruncesc inscripții încă mai vechi decât Manuscrisele Pnakotice. În clipa în care corabia lor depăși marele dig de bazalt și pătrunse în port, se putură auzi până și cele mai slabe zgomote ale orașului, iar Carter îi văzu pe sclavii, marinarii și negustorii de pe cheiuri. Marinarii și negustorii, cu fețele lor ciudate, aparțineau rasei zeilor, dar se spunea că sclavii proveneau dintr-un popor bondoc și cu priviri chiorășe, ce străbătuse sau ocolise piscurile inaccesibile și care venea din văile de dincolo de Leng. Se apropiară de cheiul extrem de lat în dreptul meterezelor, acoperit cu tot felul de mărfuri descărcate din galioanele ce ancoraseră înaintea lor, în timp ce undeva, pe margine, se îngrămădeau mari cantități de onix, sculptat sau nu, ce așteptau să fie încărcate pe corăbiile care urmau să le poarte spre îndepărtatele piețe din Rinar, Ogrothan și Celephais.

Nu se lăsase încă seara când corabia întunecată aruncă ancora în dreptul unui chei de piatră. Toți marinarii și negustorii coborâră pe țărm și pătrunseră în oraș, trecând pe sub o poartă boltită. Străzile, pavate cu onix, erau unele largi și drepte, altele înguste și întortocheate. Casele construite în apropierea mării erau mai vaste și deasupra porților lor ciudat boltite se găseau plăci aurite despre care se spunea că erau puse acolo în semn de omagiu adus micilor zeități ce ocroteau casele respective. Căpitanul vasului îl luă pe Carter cu el într-o veche tavernă marinărească, spre care se grăbeau toți marinarii din ținutul misterios și îi promise să-l conducă a doua zi să viziteze toate minunățiile orașului crepuscular și să-l însoțească de-a lungul meterezelor dinspre nord până la tavernele frecventate de mineri din

carierele de onix. Odată cu căderea nopții, se aprinseră micile lămpi de bronz, în timp ce marinarii intonau cântece din ținuturi îndepărtate. Când răsună în tot orașul dangănul uriașului clopot din înaltul turnului, iar cornul, violele și vocile misterioase îi răspunseră, cu toții se opriră din cântat și se înclinară în tăcere, până ce se stinse și ultimul ecou. Deasupra cetății Inquanok plutește o prezență stranie și miraculoasă, iar oamenii se tem că dacă nu respectă aceste ritualuri, mânia și răzbunarea s-ar putea abate din senin asupra lor.

Departe, într-un ungher umbrat al tavernei, Carter zări o formă bondoacă ce nu-l atrăgea deloc: era, fără îndoială, negustorul cu uitătură chiorâșă pe care, cu mult timp în urmă, îl întâlnise în hanurile din Dylath-Leen și care avea reputația de a face comerț cu oribilele sate de piatră din Leng, sate în care niciun om întreg la minte nu ar pune piciorul și ale căror focuri infernale se văd noaptea de foarte departe. Se spunea chiar că acest negustor ar fi tratat cu acel indescritibil mare preot cu chipul acoperit de o mască de mătase galbenă, ce trăiește singur într-o mănăstire preistorică. Acest om păruse extrem de interesat atunci când Carter îi descosea pe negustorii din Dylath-Leen în legătură cu Kadath și cu nemărginirea fără viață. Prezența sa în sumbra și bântuita cetate Inquanok, atât de aproape de miracolele din nord, nu era cătuși de puțin liniștitoare. Negustorul dispăru înainte ca Randolph să fi reușit să-i vorbească, iar marinarii îi povestiseră ulterior că acel negustor venise dintr-o zonă greu de localizat, cu o caravană de iaci, aducând cu el un transport de ouă enorme și puternic parfumate ale legendarei păsări Shantak, cu intenția de a le schimba pe paharele de jad cizelat pe care toți negustorii le iau cu ei din Ilarne.

În dimineața următoare, căpitanul vasului îl călăuzi pe Carter de-a lungul străzilor de onix, cenușii sub cerul crepuscular. Porțile încrustate și fațadele ornamentate cu basoreliefuri, balcoanele sculptate și consolele acoperite cu cristal străluceau toate, pătrunse de un farmec sumbru. Din loc în loc, se deschidea câte o piață împodobită cu stâlpi negri, colonade și statui ale unor ființe stranii, omenești și fantastice în același timp. Majoritatea priveliștilor — străzi drepte și largi, alei laterale și înșiruii de domuri rotunjite, spire și acoperișuri pline de arabescuri — erau încărcate de o frumusețe și o vrajă depășind orice închipuire, dar nimic nu egala în splendoare înălțimea masivă a uriașului templu central, cu cele șaisprezece fațete sculptate, cu domul turtit și clopotnița zvultă, ce domina toate construcțiile cu o măreție ce rămânea la fel de strivitoare din orice unghi ar fi fost privit. Spre est,

foarte departe, dincolo de zidurile orașului și deasupra pășunilor, se înălțau siluetele subțiratic și cenușii ale acelor piscuri inaccesibile, cu vârfurile pierdute în ceață, în spatele cărora se spune că se află hidoasa cetate Leng.

Căpitanul îl conduse pe Carter spre imensul templu care, cu grădina sa împrejmuită de ziduri, se înălța într-o mare piață rotundă, de la care pornesc toate străzile orașului, asemeni spițelor unei roți. Deasupra fiecăreia din cele șapte porți boltite ale acestei grădini se înalță câte un cap sculptat, asemănător cu cele ce domină porțile cetății. Ele sunt întotdeauna deschise, iar poporul trece pe sub ele plin de respect, străbătând în voie drumurile acoperite cu țiglă și micile alei străjuite de statui grotești ale zeilor *termi* și de sanctuare ale zeităților mărunte. Erau acolo fântâni, iazuri și bazine ce reflectau strălucirea intermitentă a flăcărilor din trepiedeale așezate într-un balcon înalt; toate erau făcute din onix și în apa lor fuseseră aruncați peștii fosforescenți prinși de pescarii de pe malurile oceanului. Când dangătul profund al clopotului din turn răsuna deasupra grădinii și a orașului, din cele șapte loje situate în apropierea celor șapte porți îi răspundeau cornul, violele și vocile, iar pe cele șapte porți ale templului ieșeau lungi procesiuni de preoți acoperiți cu măști și cu glugi negre, purtând pe brațele înălțate deasupra capului mari vase de aur, din care se înălța un abur straniu. Cele șapte procesiuni înaintau într-un singur rând, fiecare preot aruncând piciorul mult înainte, fără a îndoi genunchiul, coborând drumul spre cele șapte loje ale templului. Pentru a reveni de acolo, lungile rânduri de preoți urmează o cale secretă și se șoptește că scări de onix coboară în adâncuri, până la mistere despre care nu se pomenește niciodată; sunt de asemenea și unii care insinuează că preoții cu măști și glugi negre, ce defilează în coloană, nu ar fi ființe umane.

Carter nu pătrunse în templu, căci nimeni în afara Regelui Învăluit nu este autorizat să o facă. Înainte de a părăsi grădina, sosisi ora clopotului: auzi dangătul său răsunând undeva, deasupra, și geamătul cornului, al violelor și al vocilor izbucnind din lojile din apropierea porților lor. Lunga procesiune a preoților purtând cape de aur coborî cele șapte promenade cu mersul ei bizar și spectacolul trezi în inima călătorului o teamă pe care nu i-ar fi provocat-o preoți umani. Când ultimul dintre acești preoți dispăru, Carter părăsi grădina, nu fără a remarca o pată rămasă pe lespezi în dreptul locului pe unde fuseseră purtate cupele. Nici chiar căpitanului de corabie nu-i plăcu deloc această pată și îl îndepărtă iute pe Carter, purtându-l spre colina pe

care se înalță numeroasele domuri ale miraculosului palat al Regelui Învăluit.

Străzile ce conduc spre palatul de onix sunt abrupte și înguste, cu excepția celor largi și întortocheate pe care se plimbă regele și suita sa. Carter și călăuza sa o luară pe o alee în trepte, trecând printre pereții incrustați ce purtau însemne stranii de aur și pe sub balcoanele și consolele de unde veneau adesea dulci adieri de muzică cu parfum exotic. Aveau mereu în fața ochilor zidurile titanice și mănunchiurile de domuri bulboase ce au adus faima palatului Regelui Învăluit. În cele din urmă, trecură pe sub o mare boltă neagră și ajunseră în grădina plăcerilor. Acolo, Carter rămase ținut locului, covârșit de atâta frumusețe. Terasale de onix, promenadele cu coloane, porticurile cochete, frumoșii copaci în floare ce se cățarau în trepte până la ferestrele aurite, urnele și trepiede de bronz ornate cu basoreliefuli discrete, statuile de marmură neagră ce păreau a fi vii pe socluri, fântânile de bazalt în care zvâcneau peștii fosforescenți, minusculele temple ale păsărilor cântătoare, cu penetul irizat, așezate în vârful coloanelor sculptate, miraculoasele arabescuri, marile porți de bronz și viile coapte ce se cățarau pe întreaga suprafață a zidurilor șlefuite, toate se uneau pentru a oferi un spectacol a cărui frumusețe depășea realitatea și părea pe jumătate fantastic, chiar și în lumea visului. Toate acestea scânteiau ca într-o viziune sub crepuscularul cer cenușiu: în prim-plan, magnificența domurilor și sculpturilor palatului, departe, în zare, siluetele fantastice ale piscurilor inaccesibile. Păsările și fântânile cântau veșnic, în timp ce parfumul florilor rare plutea ca un vâl subțire deasupra acestei neînchipuite grădini. Cei doi făcură cale întoarsă pe aleea cu trepte. Niciun vizitator nu poate pătrunde în palat, și este preferabil să nu contempli prea mult timp și cu prea multă atenție marele dom central care domină intrarea, căci se spune că acesta îl adăpostește pe marele părinte al tuturor fabuloaselor păsări Shantak, care trimite în dar tuturor curioșilor vise deosebit de bizare.

După această vizită, căpitanul îl luă cu el pe Carter în cartierul de nord al orașului, în apropierea porții Caravelor, acolo unde se află tavernele negustorilor din Yak și ale marinarilor care extrag onix. Acolo, într-un han de mineri, cu tavanul scund, se despărțiră: căpitanul trebuia să se întoarcă la afacerile sale, iar Carter era grăbit să vorbească cu minerii despre regiunea de nord a țării. Era multă lume în acel han și călătorul nu așteptă prea mult pentru a intra în vorbă cu câțiva dintre cei de la mese. Se prezentă drept un

vechi miner lucrând într-o galerie de onix, ce aștepta vești de la o carieră de lângă Inquanok, vești ce întârziiau să sosească. Dar ceea ce află nu adăugă prea mare lucru la ceea ce știa deja. Minerii deveneau reticenți și evazivi de îndată ce venea vorba despre pustiul înghețat ce se întinde în partea de nord și despre cariera pe care nu o vizitează nimeni. Le era teamă de emisarii fabuloși care vin de dincolo de munții ce se învecinează cu ținutul în care, se zice, se află Leng. Le era teamă de prezențele demonice și de santinelele fără număr ce veghează în marele nord printre stâncile împrăștiate. Șopteau, de asemenea, că faimoasele păsări Shantak nu sunt animale firești și că într-adevăr era mai bine că niciun om nu le zărise aievea vreodată (legendarul părinte al păsărilor Shantak ce este adăpostit în palatul regal fiind hrănit în întuneric).

În ziua următoare, spunând că dorește să facă pe cont propriu înconjurul diferitelor mine din ținut și să viziteze curioasele sate de onix din Inquanok, Randolph Carter închirie un iac pe care îl încarcă cu mari saci de piele pentru călătorie. Dincolo de Poarta Caravelor, drumul ducea drept printre ogoarele arate, lângă care se înalță numeroase ferme ciudate, împrejmuite de domuri joase. Carter se opri în câteva dintre aceste case pentru a pune întrebări și o dată dădu peste o gazdă atât de severă, atât de reticentă și înnobilită de o asemenea măreție înăscută (asemănătoare celei de care era impregnat chipul sculptat pe Ngranek), încât avu convingerea de a fi întâlnit pe unul din Marii Strămoși în persoană, sau cel puțin o ființă prin venele căreia curgea sângele lor. Discutând cu această persoană severă și reticentă, avu grijă să-i vorbească pe zeii numai de bine și să laude toate lucrurile binecuvântate cu care aceștia îl copleșiseră.

Carter înnoptă într-un câmp de pe marginea drumului, sub un copac Lygath de care își legă iacul, iar dimineața își reluă pelerinajul spre nord. Către orele zece, ajunse în satul cu mici domuri Urg, unde poposesc de obicei negustorii și unde își deapănă poveștile minerii; se opri în taverna lor până la prânz. Din acest loc, drumul caravelor își schimbă direcția spre vest, către Selarn. Carter își continuă însă călătoria spre nord, pe drumul ce ducea spre cariere. Toată după-amiaza urmă acest drumeag ceva mai îngust decât drumul principal, care urca printr-un ținut stâncos, cu puține ogoare cultivate. Seara, colinele joase ce se înălțau în stânga sa făcură loc unor imenși pereți de stâncă, ce îl făcură să înțeleagă că se apropia de regiunea minelor. Urișele culmi dezgolite ale munților inaccesibili se înmulțiseră tot timpul drumului, pândindu-l amenințătoare de undeva din dreapta, iar

poveștile pe care le auzea din gura fermierilor, negustorilor și căruțașilor ce mânau greoaiele care cu onix întâlneau în drum deveneau din ce în ce mai neliniștitoare, pe măsură ce înainta mai mult.

În cursul celei de-a doua nopți, își priponi iacul de o proptea înfiptă în pământ și-și făcu culcuș la umbra unei stânci uriașe. Remarcă faptul că la această latitudine nordică la care se afla exista cea mai puternică fosforescență a norilor pe care o întâlnise vreodată și avu aproape convingerea că zărește niște siluete negre profilându-se pe acest cer luminos-cenușiu. În cea de-a treia dimineață, ajunsese la prima carieră de onix și îi salută pe cei care lucrau acolo cu târnăcoape și cu dălți. Până la căderea serii, trecuse deja pe la unsprezece astfel de cariere, ținutul fiind format mai ales din pereți de onix și ziduri de galeți pe care nu creștea nicio urmă de vegetație. Își petrecu cea de-a treia noapte într-o tabără de mineri, ale cărei focuri tremurătoare aruncau reflexe bizare pe pereții de onix șlefuiți ce se înălțau spre est. În cursul serii, minerii au intonat multe cântece și au spus o mulțime de povești dovedind o atât de profundă cunoaștere a vremurilor de odinioară și a obiceiurilor zeilor, încât Carter își dădu seama că ei posedau o mulțime de amintiri latente, rămase de la strămoșii lor, Marii Strămoși. Fu întrebat încotro mergea, și primi sfatul de a nu urca mult prea departe spre nord, dar răspunsul său fu că pornise în căutarea unor noi pereți de onix și că nu era dispus să riște mai mult decât prospectorii obișnuiți. Dimineața, își luă rămas-bun de la ei și călări de-a lungul unui ținut din ce în ce mai posomorât, unde, după câte i se spusese, trebuia să găsească acea carieră neliniștitoare și părăsită din care mâini mai vechi decât cele omenești extrăseseră acele blocuri enorme.

Se simți cuprins de neliniște atunci când, întorcând capul pentru un ultim gest de rămas-bun, i se păru că-l zărește apropiindu-se de tabără pe negustorul bondoc cu privire chiorășă, al cărui bănuie comert cu Leng provocase atâtea comentarii în îndepărtata Dylath-Leen. După ce depăși alte două cariere, regiunea locuită din Inquanok păru să se termine și drumul se îngustă, până ce deveni o cărare a iacilor sălbatici, deosebit de povârnită, ce șerpuia de-a lungul negrilor pereți interziși. La dreapta, continuau să se înalțe piscurile îndepărtate și descărnate și pe măsură ce Carter se afunda în această împărăție virgină, i se părea că se face tot mai întuneric și mai frig. Își dădu seama în scurtă vreme că pe drumul negru nu se mai zărea nicio urmă de copite sau de picior de om, și înțelese că într-adevăr ajunsese pe meleagurile ciudate și pustii ale vremurilor de odinioară. O dată, un corb

croncăni din întâmplare în văzduh și din când în când auzea din spatele câte unei stânci un fâlfâit de aripi, ce îl făcea să-și amintească cu neliniște de pasărea Shantak. De cele mai multe ori, nu era nimeni, și Carter continua să călărească, solitar, pe iacul a cărui blană se umpluse de mărăcini. Se simți cuprins de îngrijorare atunci când excelentul său iac refuză din ce în ce mai des să înainteze și păru din ce în ce mai înfricoșat, tresărind și zbârlindu-se la cel mai mic zgomot.

Cărarea se îngusta acum, strânsă între pereții negri și strălucitori, iar urcușul deveni tot mai abrupt. După două ceasuri, Carter zări în fața lui conturul ferm al unei creste; dincolo de care se întindea doar nemărginirea cerului trist și cenușiu. Binecuvântă perspectiva coborâșului care părea să-l aștepte dincolo de creastă. Dar nu era deloc ușor să ajungă pe culme, pentru că drumul urca acum aproape vertical iar bucățile de stâncă și pietrișul care îi cădeau mereu de sub picioare îl făceau periculos. Carter trebui adesea să descalece de pe iac, iar când se împiedica sau se împleticea, trăgea după el animalul cuprins de neliniște, care-și păstra cu greu echilibrul. Se trezi însă dintr-o dată în vârf și când privi drept înainte, priveliștea îi tăie răsufarea.

Drumul continua drept în fața lui, coborând ușor printre aceleași șiruri de pereți naturali înalți ca și cele de până atunci, dar spre stânga se căsca un hău uriaș, de mii de acri în suprafață. O forță arhaică tăiasse și smulsese pereții de onix originari, transformând acele locuri într-o carieră uriașă. Departe, în spatele lor, se mai vedeau încă în prăpăstii urmele de daltă concavă și undeva, în măruntaiele pământului, se căscau gigantice gropi de târnăcop. Această carieră nu ar fi putut fi creată de mână omenească, laturile sale concave fiind crestate de pătrate mari, cu latura de câțiva yarzi, care spuneau totul despre dimensiunea blocurilor smulse odinioară de dălți și mâini necunoscute. Undeva, foarte sus, deasupra marginilor carierei, zburau și croncăneau corbii; în adâncurile nevăzute, un zumzăit nedeslușit semnala prezența liliecilor urhagilor și a altor prezențe fără număr, ce bântuiau în întunericul infinit. Carter privea de sus, de pe drumul îngust, spre cărarea stâncoasă ce cobora în amurg la picioarele lui. La dreapta, înalții pereți de onix se prelungeau până dincolo de zare, iar la stânga ei erau despicați de această înfricoșătoare carieră supratereastră.

Deodată, iacul mugi puternic pe neașteptate și, scăpând de sub controlul lui Carter, îl depăși dintr-un salt și se năpusti înainte vijelios, îngrozit, și dispăru spre nord pe drumul îngust și abrupt. De sub copitele sale țâșni o ploaie de pietre, care căzură în carieră și se pierdură în întuneric, fără a face

nici cel mai mic zgomot. Carter, care urmărise cu răsuflarea tăiată galopul bezmetic al iacului, înfruntă cu nepăsare primejdiile acelei trecători înguste. Nu după multă vreme, în stânga lui se înălțară din nou pereții negri, îngustând încă mai mult drumul, și călătorul continuă să alerge după iacul său, ale cărui urme lăbărțate stăteau mărturie a disperării sale.

I se păru că aude zgomotul copitelor animalului înfricoșat și, încurajat de acest zgomot, Carter își continuă urmărirea cu și mai mare grabă. Străbătu mile de-a rândul și, pe nesimțite, drumul se lărgi puțin câte puțin în fața lui, astfel încât își dădu curând seama că era pe cale să ajungă în pustiul înspăimântător și înghețat ce se întinde spre nord. Coastele descărnate ale îndepărtatelor piscuri inaccesibile erau din nou vizibile, deasupra stâncilor ce se întindeau în dreapta sa. În fața sa era o întindere imensă de roci și pietre enorme care, fără îndoială, îl pregătea pentru câmpia sumbră și nemărginită de care se apropia. Zgomotul sacadat al potcoavelor se mai auzi încă o dată, încă mai puternic decât până atunci, dar în loc să-i dea curaj, acest zgomot îl umplu de spaimă, căci își dădu seama că nu era provocat de bietul său iac. Acel zgomot nemilos și hotărât venea clar din spatele lui.

Căutarea iacului se transformă atunci într-o goană nebunească din fața a ceva încă nevăzut, fiindcă nu îndrăznea să privească peste umăr, presimțind că animalul ce era pe urmele sale nu putea fi nici normal, nici identificabil, iacul său îl auzise sau îl mirosise probabil primul și Carter nu îndrăzni să-și pună întrebarea dacă nu cumva urmărirea începuse încă de la locuințele minerilor sau numai de la prăpastia întunecată a carierei. Trecuse între timp de pereții de onix și noaptea începuse să se lase peste o imensitate de nisip și de stânci spectrale, de-a lungul căreia nu se zărea niciun drum. Nu mai putea desluși urmele iacului, dar înspăimântătorul galop din spatele său nu contenea, la acesta adăugându-se din când în când un zumzăit și un fâlfâit de aripi gigantice. Își dădu seama cu disperare că pierdea teren și înțelese că era iremediabil pierdut în acest pustiu haotic și blestemat, printre rocile indescriptibile, pe aceste întinderi virgine de nisip. Doar piscurile îndepărtate și inaccesibile din dreapta lui îi mai indicau vag direcția în care trebuia să meargă, dar și ele deveneau din ce în ce mai nedeslușite, pe măsură ce crepusculul cenușiu lăsa loc fosforescenței morbide a norilor.

Spre nordul ce se cufunda în beznă, zări atunci un lucru îngrozitor, nedeslușit și încă învăluit în ceață. Câteva clipe, crezuse că era un lanț de munți negri, dar acum își dădu seama că era cu totul altceva. Fosforescența norilor încremeniți îl dezvăluia cu cruzime și aburii roșietici care îi

înfășurau silueta se retrăgeau încet. La ce distanță se afla? N-ar fi putut spune exact, dar oricum la una foarte mare. Acest lucru avea o înălțime de mii de picioare și se întindea sub forma unui imens arc de cerc concav de la piscurile cenușii și inaccesibile până către spațiile neînchipuit de vaste dinspre vest.

Străvechii munți de onix nu mai erau acum munți, pentru că fuseseră atinși de o mână mai puternică decât cea a omului. Stăteau ghemuiți, tăcuți ca lupii sau ca vampirii, încoronați de nori și de ceață, veghind veșnic secretele Marelui Nord. Așezați într-un imens semicerc, acești munți, câinii de pază ai nordului, erau sculptați ca niște imense statui vigilente, iar mâna lor dreaptă era ridicată într-un gest de amenințare adresat seminției umane.

În lumina tremurătoare a norilor, capetele lor duble dădeau iluzia că ar fi fost vii, dar pe măsură ce înainta spre ele, Carter văzu înălțându-se pe culmile lor umbrite forme uriașe, a căror mișcare nu mai era o iluzie. Înaripate și zumzăitoare, aceste forme se măreau cu fiecare clipă și călătorul își dădu seama că drumul său drept înainte luase sfârșit. Nu erau, ca în atâtea alte locuri de pe Pământ sau din țările viselor, doar păsări sau lilieci, căci aceste forme erau mai mari decât un elefant și aveau capete de cai. Carter își dădu seama că acestea trebuiau să fie vestitele păsări Shantak și nu se mai întrebă cine erau paznicii demonici și santinelele fără număr care îi împiedicau pe oameni să ajungă în pustiul stâncos și boreal. În cele din urmă se opri, resemnat, și îndrăzni să privească în urma lui. Călare pe un cal costeliv, schimonosindu-se, în fruntea unei dezgustătoare hoarde de păsări Shantak feroce, cu aripile încă acoperite de promoroaca abisurilor, venea în trap negustorul bondoc cu uitătura chiorășă, personajul diabolic înconjurat de o aură legendară.

Deși era deja împresurat de aceste fabuloase jivine de coșmar cu cap de cal, ce se îngrămădeau în jurul lui într-un cerc demonic, Randolph Carter nu își pierdu cunoștința. Giganticele arătări se înălțau deasupra lui, deșirate și scârboase, în timp ce negustorul cu uitătură chiorășă sări de pe cal și se așeză, schimonosindu-se, în fața prizonierului. Îi porunci lui Carter să se urce pe una dintre respingătoarele, păsări și îl ajută să se aburce în spatele ei. Adunându-și toată voința pentru a-și înfrânge dezgustul, Carter ascultă ordinul dar îi fu greu să-l pună în aplicare, fiindcă păsările Shantak sunt acoperite cu solzi în loc de pene, solzi ce sunt extrem de alunecoși. Când reuși să încalece, omul cu uitătura chiorășă sări în spatele lui, lăsându-i

unuia dintre incredibili coloși înaripați grija de a-i duce spre lanțul de munți sculptați.

Descriind curbe hidoase în aerul înghețat, zburară fără oprire spre acei munți inaccesibili, cenușii și descărnați, ce se înălțau la est și în spatele cărora trebuia să se găsească Leng. Zburară deasupra norilor, până ce pe sub ei se perindară vârfurile fabuloase ce se pierd în valuri de ceață strălucitoare, pe care locuitorii Inquanokului nu le-au văzut niciodată. Zburând pe deasupra lor, Carter le privi cu atenție și zări pe crestele cele mai înalte intrările unor caverne stranii, ce îi aduseră aminte de grotele din Ngranek. Nu puse nicio întrebare în legătură cu acest subiect bărbatului care îl luase prizonier, mulțumindu-se să constate că atât acesta, cât și fiara cu cap de cal pe care o călăreau păreau ciudat de înfricoșați de imaginea acelor caverne, dând semne de nervozitate și grăbindu-se să le lase mai repede în urmă pentru a scăpa de neliniștea adâncă ce-i cuprinsese.

Pasărea Shantak zbura acum mai jos și, sub stratul de nori, se ivi o câmpie cenușie și golașă, pe care străluceau, la mare depărtare, mici focuri. Începură să coboare și apărură, rând pe rând, colibe de granit și sate de piatră neagră, la ale căror ferestre luceau stins luminițe palide. Din aceste colibe și sate răzbătu până la ei șuierul strident al fluierelor și zgomotul oribil al șerpilor cu clopoței, ceea ce-i dovedi pe loc lui Carter că locuitorii Inquanokului nu se înșală în presimțirile lor geografice. Călătorii cărora li se întâmplă să audă asemenea sunete, știu că ele nu pot veni decât dinspre acest platou pustiu și înghețat, pe care oamenii normali nu-l vizitează niciodată, dinspre această regiune misterioasă și bântuită de demoni ce se numește Leng.

Forme întunecate dansau în jurul micilor focuri și Carter se întrebă curios cam despre ce soi de ființe putea fi vorba, într-adevăr, nimeni nu mai ajunsese vreodată până în Leng, iar locul acesta este cunoscut doar fiindcă focurile și colibele sale de piatră se zăresc de departe. Acele forme săreau într-un ritm lent și înfricoșător și aveau un fel de a se răsuci și a se încovoia ce părea nesănătos și nu era deloc agreabil privirii, așa că Randolph nu mai fu mirat de ce acest oribil platou înghețat purta povara unui greu blestem, care face ca despre el să se vorbească în întreaga lume a viselor doar sub formă de aluzii și de legende neclare care stârnesc groaza. Pasărea Shantak zbura din ce în ce mai jos și, pe măsură ce se apropiau de ei, repulsia pe care i-o inspirau acei dansatori i se păru tot mai familiară, purtând chiar amprenta unei anumite intimități demonice. Prizonierul le cercetă cu

atenție, încercând să-și aducă aminte unde și când ar mai fi putut întâlni asemenea creaturi.

Aveau copite în loc de picioare și păreau să aibă capetele acoperite cu un soi de peruci sau de tichii, deasupra cărora se șteau două cornițe. Nu purtau veșminte dar, în cea mai mare parte, erau acoperite cu o blană deasă. Aveau cozi minuscule și, când unele dintre acele creaturi ridicară capul spre ei, observă că aveau gurile anormal de mari. Își dădu atunci brusc seama cine erau, și înțelese că de fapt nu purtau nici peruci, nici tichii. Negustorii străni, care soseau la bordul acelor sumbre galere în Dylath-Leen pentru a-și vinde rubinele uriașe (acei negustori cu înfățișare nu tocmai omenească, sclavi ai monstruoșilor locuitori ai Lunii) făceau parte din demonica populație a Lengului. Unii dintre ei fuseseră cei care, cu mult timp în urmă, îl răpiseră pe Carter, luându-l prizonier la bordul galerei lor urât mirositoare. Îi văzuse pe semenii lor fiind mânați în cete pe cheiurile mizerabile ale cumplitei cetăți selenare, văzuse cum cei mai slabi dintre ei erau condamnați la muncă silnică, în timp ce cei mai grași erau închiși în cuști și duși pentru a satisface nevoile stăpânilor lor cu corpuri de polipi. Acum știa de unde proveneau acele creaturi atât de misterioase și se cutremură la gândul că Leng se afla probabil în legătură cu acele orori informe care populează Luna.

Pasărea Shantak își continuă drumul. Depășiră focurile, colibe de piatră și pe dansatorii despre care Randolph știa acum aproape totul, plutiră deasupra munților sterpi de granit și a sumbrei întinderi acoperite de stânci, de gheață și de zăpadă. Se crăpa de ziuă și licărirea fosforescentă a norilor joși cedă locul crepusculareii lumini încețoșate a acestui ținut nordic, dar cumplita pasăre își continuă imperturbabil zborul, în tăcere și în frig. Din când în când, bărbatul cu privire chiorășă se adresa păsării într-un limbaj gutural, iar aceasta îi răspundea cu un fel de râs batjocoritor, asemănător cu zgomotul spargerii unui geam. Relieful începuse să se înalțe din nou și în cele din urmă ajunseră într-o regiune plată, măturată de vânt, regiune care părea să fie acoperișul unei lumi nelocuite și veștejite. Izolată în ceață, întuneric și frig, se înălța aici o singură clădire bondoacă și fără ferestre, construită din pietre neprelucrate, în jurul căreia se găsea un cerc de monoliți neciopliți aproape deloc. Ansamblul nu avea nimic omenesc în el și, amintindu-și de ceea ce povestesc vechile legende, Carter își dădu seama că ajunseseră în cel mai cumplit și mai rău famat loc din lume, în locul izolat unde se află mănăstirea preistorică locuită doar de indescritibilul

Mare Preot cu fața acoperită de o mască de mătase galbenă, cel care se închină Celorlalti Zei și lui Nyarlathotep, Haosul Târâtor.

Dezgustătoarea pasăre se lăsă pe sol și omul cu uitătură chiorășă sări din spatele ei și-l ajută pe prizonierul său să coboare. Carter se lămurise de-acum asupra intențiilor învingătorului său: era limpede faptul că negustorul cu uitătura chiorășă era o iscoadă a forțelor demonice și că se grăbea să-l predea stăpânilor săi pe acest muritor arogant, care voia să descopere cetatea necunoscută Kadath și să se închine Marilor Strămoși în castelul lor de onix. Înțelese, de asemenea, că tot acest negustor pusese la cale și prima lui răpire, la Dylath-Leen, de către sclavii ființelor de pe Lună, și că acum dorea să vadă realizându-se în sfârșit ceea ce ajutorul dat lui Randolph de către pisici împiedicase atunci să se împlinească. Urma să-și conducă victima spre un funest loc de întâlnire, unde să-l găsească pe Nyarlathotep și să-i raporteze acestuia de câtă îndrăzneală dăduse dovadă Carter, pornind în căutarea cetății necunoscute Kadath. Nu mai avea nicio șansă, pentru că Leng și pustiul înghețat ce se întinde la nord de Inquanok sunt, fără îndoială, foarte aproape de Ceilalti Zei și trecătorile ce duc spre Kadath sunt, probabil, bine păzite.

Omul cu uitătură chiorășă era mic de statură, dar uriașa pasăre cu cap de cal veghea ca acesta să fie ascultat, așa că Randolph îl urmă supus și, trecând prin cercul de menhiri, pătrunseră printr-o poartă arcuită în interiorul mănăstirii fără ferestre. Interiorul ei era cufundat în beznă, dar demonicul negustor aprinse o lampă de argilă împodobită cu înspăimântătoare basoreliefuri și își împinse prizonierul de-a lungul a nenumărate coridoare înguste. Pe pereții acestora erau pictate, într-un stil necunoscut de arhitecții de pe Pământ, scene înfricoșătoare, mai vechi decât istoria. În ciuda nenumăratelor veșnicii care trecuseră peste ele, culorile erau încă strălucitoare, căci uscăciunea și frigul cumplitului ținut Leng fac să se conserve esența lucrurilor. Carter le întrevăzu la lumina flăcării tremurătoare și se cutremură descoperind poveștile cuprinse în ele.

Aceste fresce îi dezvăluiră întreaga istorie a Lengului. Creaturi aproape omenеști, cu coarne, copite și guri imense dansau demonic prin orașele uitate. Erau scene ale unor vechi războaie, în care se vedeau locuitorii aproape umani din Leng luptând împotriva păianjenilor purpurii și puhavi din văile învecinate; scene relatând sosirea galerelor negre, venite de pe Lună, scene relatând înfrângerea populației din Leng de către ființele blasfematorii cu corpuri amorfe și acoperite de polipi ce păreau să se

bălăcească, să se răsucească și să se strecoare în afara zidurilor. Au adorat aceste făpturi blasfematorii, alb-cenușii, vâscoase, ca pe niște zei, fără să se plângă vreodată atunci când îi luau pe galerele lor negre pe cei mai grași și mai frumoși masculi din ținut. Monstruoasele fiare de pe Lună își stabiliseră tabăra în largul mării, pe o insulă stâncoasă. Privind aceste fresce, Carter constată că aceasta nu era alta decât stânca izolată și fără nume pe care o văzuse în timp ce naviga spre Inquanok, acea blestemată stâncă cenușie de care marinarii se feresc și de unde se înalță în fiecare noapte urlete cumplite.

Frescele înfățișau, printre altele, marele port ce era și capitala acestor creaturi aproape umane, oraș semeț ai cărui numeroși stâlpi se înălțau între faleză și cheiul de bazalt, oraș surprinzător prin numeroasele sale piețe încărcate cu sculpturi și templele sale pline de noblețe. Străzi mărginite de colonade și grădini vaste duceau de pe faleză și din dreptul fiecăreia din cele șase porți străjuite de sfîncși până într-o vastă piață centrală. În această piață se găseau doi lei înaripați, ce vegheau la gura unei scări subterane; existau noi și noi reprezentări ale acestor doi enormi lei înaripați, trupurile lor puternice de diorit strălucind în crepusculul cenușiu al zilei sau în fosforescența norilor nocturni. Continuându-și drumul și văzând toate aceste reprezentări repetate, Carter înțelese în cele din urmă cine erau acești lei și unde se afla acea cetate care fusese stăpînită, până la sosirea galerelor negre, de acele ființe aproape umane. Fără îndoială, acea cetate primitivă nu putea fi alta decât legendara Sarkomand, ale cărei ruine au albit timp de un milion de ani înainte de nașterea primului om autentic și ai cărei lei gigantici veghează pe vecie scara ce coboară din țara viselor până la Marele Abis.

Alte picturi reproduceau piscurile cenușii și descărnate care despart Lengul de Inquanok și monstruoasele păsări Shantak ce își construiesc cuiburile pe la jumătatea munților, pe bucăți de stâncă ieșite în afară. Erau de asemenea reproduse misterioasele caverne săpate în vecinătatea culmilor celor mai înalte, acele caverne pe care până și cele mai îndrăznețe păsări Shantak le ocoleau, ținând. Carter le întrezărise pe când trecuse în zbor pe deasupra lor și reținuse asemănarea lor cu cele de pe piscul Ngranek. Acum știa că această asemănare era mai mult decât întâmplătoare, pentru că picturile îi înfățișau și pe înspăimîntătorii locuitori ai acelor caverne: aripile lor de lilieci, coarneau încovoiate, cozile păroase, labele hrăpărețe, trupurile cauciucate, toate acestea nu îi erau străine, se mai întâlnise deja cu aceste

creaturi tăcute, acești paznici fără suflet ai Marelui Abis, de care se temeau până și Marii Strămoși și al căror stăpân nu este Nyarlathotep, ci Nodens, zeul albit de ani. Aceste ființe demonice sunt nevolnicele lighioane ale nopții, lighioane ce nu râd niciodată, pentru că nu au față și care plutesc veșnic în întuneric, între depresiunea Pnoth și trecătorile care duc spre lumea exterioară.

Negustorul cu uitătură crucișă îl îmbrânci pe Carter într-o vastă sală boltită, ai cărei pereți erau acoperiți cu basoreliefuri înfricoșătoare. În centrul acestei încăperi, se căsca deschizătura circulară a unui puț, înconjurată de altare demonice de piatră. Această criptă impregnată de o duhoare de nesuportat nu era luminată în niciun fel, iar lămpița sinistrului negustor lucea atât de slab, încât amănuntele din jur deveneau evidente doar încetul cu încetul. În partea opusă, se înălța o estradă înaltă de piatră, pe care se ajungea suind cinci trepte; acolo, pe un tron aurit, se găsea o siluetă apatică, înveșmântată în mătase galbenă împodobită cu franjuri roșii, cu fața acoperită de o mască de mătase galbenă. Omul cu uitătura crucișă schiță câteva gesturi și ființa ascunsă în întuneric îi răspunse luând în labele sale acoperite cu mătase un flaut de fildeș, ornamentat oribil, cu care scoase pe sub masca de mătase câteva sunete respingătoare. Acest dialog continuă câteva clipe; în sunetul aceluia flaut și în miasma dulceagă ce umplea cripta exista ceva care, cu toate că aproape îl înnebunea pe Carter, îi dădea în același timp sentimentul de a asista la o scenă familiară. Acest ceva îl făcu să se gândească la înspăimântătoarea cetate scăldată într-o lumină roșie și la revoltătoarea procesiune ce îi trecuse prin fața ochilor acolo. Acest ceva îi amintea, de asemenea, de cumplitul urcuș de-a lungul peisajului lunar, înainte de venirea pisicilor care aveau să îl salveze. Știa ca acea creatură ce se afla pe estradă era, fără nicio îndoială, indescriptibilul Mare Preot, căruia legendele îi atribuie puteri demonice, dar îi era frică fie și numai să încerce să-și închipuie cine ar fi putut fi acest detestabil Mare Preot.

Mătasea brodată alunecă, descoperind una dintre labele alb-cenușii, și Carter ghici cine era Marele Preot. În acea clipă fatală, o frică de nestăpânit îl împinse să facă un lucru pe care dacă ar fi fost lucid l-ar fi evitat: mintea îi fu întunecată de groază și nu mai există pentru el alt gând decât dorința sălbatică de a scăpa de ființa ce se afla pe tronul de aur. Știa că nu avea nicio speranță de a se descurca prin labirintul de piatră ce-l despărțea de platoul înghețat din exterior, știa că pe acel platou încă mai pândeau demonica pasare Shantak dar, în ciuda tuturor acestor lucruri, mintea îi era

stăpânită doar de dorința sălbatică de a se smulge din ghearele acelei monstruoșități vâscoase înveșmântate în mătase.

Omul cu uitătură piezișă așezase lampa sa barocă pe unul dintre înaltele altare de piatră ce împrejmuiau puțul și înaintase destul de mult, pentru a se adresa prin gesturi Marelui Preot. Carter, care rămăsese absolut nemișcat până atunci, se aruncă brusc asupra lui și, cu acea putere sălbatică pe care ți-o dă disperarea, îl împinse în gura căscată a puțului, în care el dispăru pe loc. Legenda spune că acest puț coboară până la infernalele bolți din Zin, la adăpostul cărora *gugii* îi vânează, înfășurați în întuneric, pe *albicioși*. Fără să mai stea pe gânduri, Carter înșfăcă lampa și se năpusti în labirintul împodobit cu fresce, luând-o la întâmplare pe unul sau altul dintre coridoare, încercând să nu se mai gândească la infecta masă cu labe informe care stătea undeva, în spatele lui, pe estrada de piatră și nici la modul în care alunecau sau se târau urmăritorii lui de-a lungul acelor coridoare de piatră.

După câteva clipe, regretă graba sa nesăbuită și se gândi că ar fi fost mai bine să urmărească în sens invers frescele pe care le văzuse la venire. Acestea erau atât de confuze și de complicate, încât probabil nu l-ar fi putut ajuta totuși prea mult, însă regretă faptul că nici măcar nu încercase să o facă. Privind frescele din jurul său, își dădu seama că erau încă mai oribile decât primele, și înțelese astfel că nu se afla pe coridoarele care duceau spre exterior. Nu trecu mult și se convinse că nu era urmărit, așa că-și încetini mersul, dar de-abia își trăsese sufletul când un nou pericol îl asaltă. Flăcăruia lămpii slăbea tot mai mult, astfel încât în scurtă vreme urma să fie scufundat într-un întuneric de smoală, lipsit de orice posibilitate de a se orienta sau de a vedea pe unde mergea.

Când lumina se stinse cu totul, continuă să înainteze pe bâjbâite prin beznă, rugându-se Marilor Strămoși să îi acorde tot ajutorul posibil. În unele momente, simțea că solul de piatră se înclina și începea să urce sau să, coboare, ba o dată se poticni de o treaptă, ce părea a se găsi acolo fără niciun motiv plauzibil. Pe măsură ce înainta, aerul devenea din ce în ce mai umed și atunci când, ajuns într-un punct de ramificare al coridoarelor sau într-un pasaj mai larg, trebuia să aleagă drumul în continuare, alegea întotdeauna pe cel cu panta cea mai lină. Cu toate acestea, constată că drumul pe care îl urma mai mult cobora. Mirosul ce venea dinspre boltă și semnele pe care le deslușea pipăind pereții și solul unsuros îl avertizară că era pe cale să se afunde încă mai adânc în interiorul nesănătosului platou

Leng. Dar nimic nu-l avertiză în legătură cu ceea ce se întâmplă în cele din urmă; nimic altceva decât întâmplarea în sine și șocul acelui haos oribil și înfricoșător, care îți taie respirația. În timp ce înainta încet, alunecând pe băjbăite pe solul aproape plat al acelui loc, căzu pe neașteptate într-un puț întunecos și aproape perfect vertical. Nu reuși să își dea seama cât ținu această cădere în gol, dar i se păru că se prăbușește ore în șir, cuprins de o greață delirantă și de o frenezie extatică. Își dădu seama, în cele din urmă, că se afla din nou sub norii fosforescenți ai nopții boreale care luceau trist în jurul lui. Era înconjurat de ziduri ruinate și de coloane sfărâmate; peste pardoseala de dale pe care zăcea întins, se așternuse iarba și prin crăpăturile lor dese își făcuseră loc rădăcini noduroase și tufe dese. O infinită coloană de bazalt se înălța vertical în spatele lui, având suprafața acoperită de basoreliefuri dezgustătoare și fiind străpunsă de o intrare boltită, ce dădea spre infernul scufundat în beznă din care tocmai ieșise. În fața sa se întindeau două șiruri de stâlpi, sau de fragmente de stâlpi, ce sugerau că prin acele locuri trecuse odinioară o stradă. Ținând cont de urnele și de bazinele risipite de-a lungul acelui lung drum, Carter înțelese că era vorba despre străvechea alee a unei grădini străvechi. Depart, la capăt, stâlpii se depărtau, pentru a face loc unei vaste piețe circulare. În interiorul acestui cerc se deslușeau, sub norii palizi ai nopții, două statui imense: doi enormi lei înaripați, din diorit. Aveau o înălțime de peste douăzeci de picioare și își țineau aplecate în față capetele grotești, cu trăsăturile rămase intacte, arătându-și colții ruinelor care îi înconjurau, fără a mai impresiona pe nimeni. Carter știa perfect cine erau acești doi lei, căci legendele nu menționau decât doi. Erau paznicii de neclintit ai Marelui Abis, iar aceste ruine sumbre erau cele ale Sarkomandului, cetatea originară.

Primul lucru pe care îl făcu Carter a fost acela de a zăvori și a baricada poarta prin care ieșise, folosind blocuri de piatră și resturi adunate din jurul său. Nu avea niciun chef să se trezească pe cap cu prea-plecatul servitor al detestabilei mănăstiri din Leng, căci pe drumul pe care urma să apuce îl pândeau deja suficiente primejdii. Nu avea nicio idee despre cum s-ar fi putut întoarce de aici în regiunile locuite din lumea viselor. Nu avea rost să coboare până la grotele vampirilor, întrucât știa deja că nici aceștia nu erau mai bine informați decât el. Cei trei vampiri care îl ajutaseră să străbată cetatea *gugilor* și să ajungă cu bine în lumea exterioară nu știuseră cum să revină la Sarkomand și plănuseră să afle traseul întrebându-l pe bătrânul negustor din Dylath-Leen. Carter se înfioră la gândul că trebuia să treacă

din nou prin lumea subterană a *gugilor* și să se aventureze încă o dată în infernalul turn Koth, pe scara cu trepte ciclopice care duce la Pădurea Fermecată. Nu îndrăzneă nici să pornească de unul singur de-a lungul platoului Leng, trecând prin fața mănăstirii solitare; probabil că Marele Preot avea numeroase iscoade și, oricum, ar fi trebuit să aibă de-a face cu pasărea Shantak, dacă nu și cu alte *lucruri* înainte de a ajunge la capătul călătoriei sale. Dacă ar fi reușit să găsească o corabie, ar fi putut să revină la Inquanok, ocolind stânca îngrozitoare și descărnată ce se înalță din valuri, pentru că frescele îngrozitoare din labirintul mănăstirii îi arătasera că acel loc înfricoșător se afla nu departe de cheiul de bazalt al Sarkomandului.

Era însă prea puțin probabil să găsească o corabie în acest oraș părăsit de o veșnicie și nici nu se simțea în stare să construiască o barcă. Acestea erau gândurile lui Randolph Carter când o nouă idee îi încolți în minte. La picioarele sale zăcea, asemeni unui cadavru, fabulosul Sarkomand, cu stâlpii săi negri, cu porțile sale ruinate păzite de sfînși, cu bolovanii titanici și numeroșii săi lei înaripați conturându-se în penumbra morbidă a luminoșilor nori ai nopții. Văzu atunci departe, în dreapta sa, o licărire ce nu putea să țâșnească dintr-un nor și își dădu seama că nu era singur în liniștea morții cetăți. Această luminiscentă se înalța și cobora la voia întâmplării, aruncând tremurătoare reflexii verzui, care nu erau deloc liniștitoare. Când se apropie de ea, furișându-se pe strada acoperită de ruine și prin locuri de trecere înguste, printre ziduri surpate, își dădu seama că era vorba de un foc de tabără, aprins în apropierea cheiului, și că numeroase forme nedeslușite se strângeau în umbre sumbre în jurul lui. Un miros funest plutea deasupra acestui spectacol. Dincolo de foc se găsea rada unsuroasă a portului, în care era o corabie mare, ancorată aproape de țărm. Carter încremeni, cuprins de groază, când văzu că era vorba de una dintre demonicele galere negre care veneau de pe Lună.

Chiar în momentul când se pregătea să se îndepărteze de acel foc detestabil, remarcă o mișcare în rândul acelor forme nedeslușite și auzi un sunet neobișnuit, dar ușor de recunoscut. Era strigătul înfricoșător al unui vampir care, într-o clipă, se transformă într-un adevărat urlet de groază. Simțindu-se la adăpost în mijlocul acelor ruine uriașe, Carter îngădui curiozității sale să o ia înaintea fricii, și se strecură spre foc, în loc să se retragă. La un moment dat, trebui să se târască asemeni unui vierme, pentru a putea traversa o stradă aflată la vedere, iar alta dată trebui să se ridice în picioare pentru a evita să facă zgomot trecând peste un morman de

sfărâmături de marmură. Reuși să-și găsească, fără a fi descoperit, un ascunziș în spatele unui stâlp enorm, ascunzătoare de unde putea observa în voie scena scăldată într-o lumină verzuie. Jivinele în formă de broască râioasă și sclavii cu înfățișare aproape umană stăteau în jurul unui foc alimentat cu acele îngrozitoare ciuperci lunare, rupte în bucăți. Unii dintre sclavi puneau să se încălzească în flăcările care țâșneau în toate părțile ciudate țepușe de fier și, din când în când, înfingeau vârfurile înroșite ale acestora în trei prizonieri, legați fedeleș, care se zvârcoleau de durere la picioarele căpeteniilor. Din modul în care își agitau antenele, îți puteai da seama că fiarele cu boturi teșite venite de pe Lună se tăvăleau de plăcere urmărind acest spectacol. Adâncă a fost durerea lui Carter și cumplită oroarea sa atunci când a recunoscut urletele desperate și și-a dat brusc seama că vampirii schingiuiți nu erau alții decât cei care alcătuiseră fidelul trio care îl îndrumase și îl ajutase să iasă teafăr și sănătos din Abis. Se despărțise de ei în Pădurea Fermecată, vampirii intenționând să ajungă la Sarkomand și la poarta patriei lor din adâncuri.

Numărul puturoaselor jivine de pe Lună care stăteau în jurul aceluia foc verzui era considerabil, așa că Randolph înțelese că, cel puțin pentru moment, nu putea face nimic pentru a-i salva pe vechii săi aliați. Nu putea să ghicească în ce fel fuseseră capturați bieții vampiri, dar își închipuia că ororile cu înfățișare de broaște râioase îi auziseră interesându-se în Dylath-Leen de drumul spre Sarkomand, și nu voiseră să le permită să se apropie atât de mult de detesabilul platou Leng și de indescriptibilul Mare Preot. O clipă, nu știu ce să facă, dar apoi își aminti brusc că se afla foarte aproape de poarta împărăției vampirilor. În mod evident, cel mai înțelept lucru pe care l-ar fi putut face era să se furișeze spre est, până în piața unde se înălțau cei doi lei maiestuoși, și să coboare în prăpastie. Oricum, nu avea cum să întâlnească orori mai cumplite decât cele pe care le avea în fața ochilor, și era foarte posibil să dea peste vampirii gata să sară în ajutorul fraților lor, ba poate chiar capabili să extermine jivinele de pe Lună sosite la bordul acelei sumbre galere. Exista, desigur, posibilitatea ca poarta să fi fost păzită de cete de slabe lighioane ale nopții, asemeni tuturor celorlaltor porți ale abisului, dar acum nu se mai temea de aceste creaturi fără chip. Aflase între timp că ele sunt legate de vampiri prin tratate solemne, iar Pickman îi încredințase parola lor.

Carter reîncepu să se târască printre ruine, încet și fără zgomot, de-a lungul zidurilor, pentru a ajunge în marea piață centrală, unde se aflau cei

doi lei înaripați. Acest lucru se dovedi a fi extrem de dificil, dar fiarele de pe Lună, preocupate de mârșava lor distracție, nu auziră zgomotul pe care îl făcu Carter în două rânduri, împiedicându-se de bolovanii risipiți peste tot. Ajuns, în sfârșit, la loc deschis, își alese drumul printre copacii piperniciți și vița de vie care crescuseră acolo. Giganticii lei se conturau deasupra lui, înfricoșători în luminiscenta morbidă a norilor fosforescenți ai nopții. Continuă să înainteze spre ei, plin de cutezanță, și se târ prin fața boturilor lor, știind că acolo se găsea poarta spre acel enorm univers al tenebrelor pe care îl păzesc. Fiarele de diorit, cu mutre batjocoritoare, stăteau ghemuite pe soclurile gigantice, acoperite cu înspăimântătoare basoreliefuri. Între ele, se găsea o curte netedă ca în palmă, în centrul căreia existase odinioară un mic spațiu înconjurat de o balustradă de onix. În mijlocul acestui spațiu se căsca un puț negru și Carter își dădu curând seama că ajunsese la genunea ale cărei trepte antice și dărăpănate coboară până în abisul de coșmar.

Înfricoșătoare este amintirea acestei coborâri în întuneric, în timpul căreia, ceas după ceas, Carter se răsuci mereu, fără a vedea nimic, pe o spirală fără sfârșit de trepte abrupte și alunecoase. Atât de tocite și de înguste erau acele trepte, atât de lipicioase ajunseseră ele din cauza umezelii din interiorul Pământului, încât Carter se aștepta în fiecă clipă să alunece și să se prăbușească în gol, până în străfundurile abisului absolut. Nu știa când și cum se vor năpusti asupra lui nevolnicele jivine ale nopții, paznicii acestor genuni; nu știa nici măcar dacă acestea se ațineau într-adevăr la pândă prin acele locuri, încă de la începutul lumii. Totul în jurul său era impregnat de duhoarea abisurilor demonice și simți că aerul acestor neliniștitoare adâncuri nu era făcut pentru oameni. În curând, cuprins de toropeală și somnoros, continuă să înainteze mai mult automat decât pentru că ar fi vrut să o facă, așa că nu își dădu seama ce se întâmpla cu el atunci când încetă cu totul să mai înainteze, pentru că ceva îl înhățase ușurel pe la spate. Se simți doar purtat într-un zbor foarte rapid și doar o pișcătură răuvoitoare îi dădu de veste că slabele lighioane ale nopții își îndepliniseră misiunea..

Când realizează faptul că picase în ghearele umede și reci ale acestor păsări fără chip, Carter își aminti parola vampirilor și o urlă cât putu de tare în vârtejul și în învălmășeala zborului. Deși se spune că slabele lighioane ale nopții sunt complet lipsite de rațiune, efectul parolei fu imediat: pișcăturile încetară pe loc și creaturile se grăbiră să-i asigure prizonierului lor o poziție cât mai confortabilă. Astfel încurajat, Carter îndrăzni să dea câteva

explicații, relatând despre capturarea și torturarea celor trei vampiri de către jivinele de pe Lună, invocând necesitatea de a alcătui o armată pentru a le sări în ajutor. Chiar dacă nu i se adresară în niciun fel, slabele lighioane ale nopții părură să înțeleagă spusele sale și o dovediră pe loc, zburând cu și mai mare grabă și încă mai hotărâte. Întunericul dens făcu loc pe neașteptate crepusculului cenușiu din regiunea interioară și în fața ochilor lor apărură una din acele câmpii plate și sterpe pe care le place vampirilor să se statornicească. Prezența lor se făcea simțită printr-un mare număr de pietre de mormânt, risipite peste tot, și prin mormane de oase. În clipa când Carter scoase strigătul de alarmă, o mulțime de vizuine se goliră de proprietarii lor cu trupuri zvelte, a căror formă seamănă cu cea a unui câine. Slabele lighioane ale nopții coborâră în zbor planat, își așezară pe sol pasagerul și apoi se traseră puțin mai la o parte, grupându-se într-un semicerc, în timp ce vampirii ieșeau în întâmpinarea noului venit.

Carter împărtăși groteștii adunări mesajul său, scurt și precis. Patru vampiri se risipiră de îndată prin vizuini, pentru a difuza știrea și a reuni trupele necesare operațiunii de salvare. După o lungă așteptare, apărură un vampir cu oarecare importanță, care se adresă nevolnicilor lighioane ale nopții prin semne care avură ca efect de a face să dispară în noapte pe două dintre acestea. Din acel moment, noi și noi întăriri începură să sosească, îngroșând ceata nevolnicilor lighioane ale nopții, până ce în cele din urmă tot solul mâlos fu acoperit cu ele. Între timp, alți vampiri ieșiseră din vizuini, târându-se unul câte unul, strigând agitați și aranjându-se într-o formație de luptă, nu departe de locul unde erau adunate nevolnicele lighioane ale nopții. La un moment dat, apărură și acel vampir mândru și influent ce fusese odinioară artistul Richard Pickman din Boston, căruia Carter îi relată detaliat tot ce se întâmplase. Fostul Pickman se simți fericit să-și revadă vechiul prieten și păru foarte impresionat de cele auzite. Îndepărtându-se puțin de armata din ce în ce mai numeroasă, începu să se întrețină cu celelalte căpetenii.

În cele din urmă, după ce trecură în revistă trupele, căpeteniile reunite începură să strige la unison, împărțind ordine mulțimii de vampiri și de nevolnice lighioane ale nopții. Un consistent detașament de păsări cu coarne dispărură pe loc, în timp ce altele, grupate două câte două, îngenuncherate și cu labele din față întinse, așteptau ca vampirii să se apropie de ele, unul câte unul. Atunci când un vampir ajungea în dreptul cuplului de nevolnice lighioane ale nopții care îi era distribuit, se urca în spatele lor și dispăreau

cu toții în noapte. Nu trecu mult și întreaga trupă porni la atac, rămânând doar Carter, Pickman, celelalte căpetenii și câteva cupluri de nevolnice lighioane ale nopții. Pickman îi lămuri că nevolnicele lighioane ale nopții constituiau avangarda vampirilor și că acum întreaga armată se îndrepta spre Sarkomand, pentru a hotărî soarta jivinelor de pe Lună. Carter și celelalte căpetenii se apropiară atunci de nevolnicele lighioane ale nopții care îi așteptau și labe umede și lunecoase îi cocoțară în spatele lor. Câteva clipe mai târziu, se roteau cu toții, purtați de vânt prin noapte, urcând, urcând, urcând la nesfârșit, până la poarta străjuită de leii înaripați, până la ruinele spectrale ale anticei cetăți Sarkomand.

Când, ajuns la capătul călătoriei, Carter revăzu lumina morbidă a cerului nocturn al Sarkomandului, avu curajul să contemple marea piață centrală, năpădită de trupele de vampiri și de nevolnice lighioane ale nopții. Fără îndoială că ziua era pe aproape, dar înfricoșătoarea armată părea a fi atât de puternică, încât nu avea nevoie să îi ia prin surprindere pe dușmani. Flacăra verzuie licărea încă slab în apropierea cheiului, dar cum nu se mai auzeau strigătele vampirilor, se părea că torturarea prizonierilor încetase pentru moment. Indicând fără zgomot direcția de atac atât lighioanelor care îi purtau în spate, cât și avangardei care îi precedase, vampirii se înălțară în coloane și, rotindu-se în zbor pe deasupra ruinelor dezolante, se năpustiră asupra focului diabolic. Carter se găsea acum alături de Pickman, în primele rânduri ale vampirilor și, apropiindu-se de oribilul foc de tabără, constată că jivinele de pe Lună fuseseră luate complet pe neașteptate. Cei trei prizonieri, legați fedeleș și căzuți în nesimțire, zăceau în apropierea focului, în timp ce sclavii cu înfățișare aproape umană dormeau și până și santinelele dezertaseră de la datorie, considerând, de bună seamă, că rolul lor în acea împărăție pustie era cu totul inutil.

Atacul nevolnicelor lighioane ale nopții și al vampirilor, care le călăreau căzu ca un trăsnet asupra lor. Fiecare dintre făpturile alb-cenușii, cu aspect de broască râioasă, și fiecare dintre sclavii cu înfățișare aproape omenească au fost înhățați fără veste de câte un grup de nevolnice lighioane ale nopții, înainte de a se auzi un singur zgomot. Jivinele de pe Lună nu aveau, desigur, voce, dar nici chiar sclavii nu avură șansa de a scoate vreun sunet înainte ca labele cauciucate să-i reducă la tăcere. Monștrii gelatinoși se zbăteau cumplit atunci când erau înșfăcați de sardonicele nevolnice lighioane ale nopții, dar nu puteau face nimic împotriva forței acestor gheare prehensile. Dacă o jivină de pe Lună se zbătea prea violent, o

nevolnică lighioană a nopții îi apuca tentaculele fremătătoare și începea să tragă de ele, ceea ce aparent îi producea o suferință atât de mare, încât victima înceta imediat să mai opună rezistență. Carter se așteptase să asiste la un măcel cumplit, dar planurile vampirilor erau mult mai subtile. Dădură anumite ordine nevolnicelor lighioane ale nopții care îi țineau pe prizonieri, și în scurt timp nefericitele creaturi de pe Lună fură transportate pe tăcute în Marele Abis, pentru a fi distribuite în mod egal *dholilor*, *gugilor*, *albicioșilor* și celorlaltor locuitori ai nopții, ale căror metode de a consuma hrana nu sunt deloc nedureroase pentru victimele pe care și le-au ales. Între timp, cei trei vampiri legați fedeleș fuseseră eliberați de către semenii lor, în timp ce diverse grupuri scotoceau împrejurimile, în căutarea jivinelor de pe Lună care eventual ar fi reușit să se ascundă și să încerce să se furișeze la bordul negrei galere puturoase ancorate la chei. Victoria era fără îndoială deplină, căci învingătorii nu descoperiră niciun semn de viață. Preocupat să-și asigure un mijloc de a ajunge și în alte locuri din lumea viselor, Carter îi rugă să nu scufunde pe loc corabia, dorință ce îi fu îndeplinită, în semn de recunoștință pentru modul în care se îngrijise de soarta celor trei prizonieri. Pe corabie găsiră însă câteva obiecte și câteva podoabe deosebit de stranii, dintre care unele fură imediat aruncate în mare de către Carter.

Nevolnicele lighioane ale nopții și vampirii formau acum două grupuri separate, iar aceștia din urmă îi descoseau pe cei trei camarazi ai lor în legătură cu ce li se întâmplase. Aflară astfel că cei trei vampiri urmaseră direcția indicată de Carter, de la Pădurea Fermecată la Dylath-Leen, trecând prin Nir și peste râul Skai. Furaseră dintr-o fermă izolată veșminte omenești și imitaseră cât putuseră de bine ținuta și mersul oamenilor. Atât fețele lor, cât și manierele lor grotești suscitaseră numeroase comentarii în tavernele din Dylath-Leen, dar se încăpățânară să stăruie în a întreba despre drumul spre Sarkomand, până ce dădură de un bătrân călător ce fusese în stare să li-l arate. Acesta le spusese că doar o anumită corabie, care mergea spre Lelag-Leng, îi putea duce unde doreau, așa că se pregătiseră să o aștepte, răbdători.

Fără îndoială însă, spionii diabolici raportaseră intențiile lor, căci curând apăruse în port o galere neagră, la bordul căreia se aflau niște negustori de rubine, cu gura mare, care îi invitară pe vampiri să ciocnească un păhărel într-o tavernă. Vinul ce li se servise fusese turnat din sticle ciudate, cioplite din rubine mari. După ce îl băuseră, vampirii se treziseră direct pe galera neagră, luați prizonieri, la fel cum pățise odinioară și Carter. De data aceasta

însă, vâslașii nevăzuți nu îndreptară galera spre Lună, ci spre antica Sarkomand. Intenția lor era, fără îndoială, aceea de a-i preda Marelui Preot. Se opriseră, de aceea, în dreptul acelei stânci descărnate din Marea Nordului pe care marinarii din Inquanok o ocolesc cu grijă și acolo vampirii dăduseră pentru prima oară cu ochii de stăpânii roșii ai galerei. În ciuda propriei lor urâtenii, fură înnebuniți de imaginea unei asemenea culmi a monstruoșității și îngrețoșați de duhoarea de nesuportat. În acele locuri, vampirii fură martorii josnicelor distracții ale garnizoanei de jivine cu trup de broască râioasă — distracții ce sunt la originea acelor urlete nocturne care îi îngrozesc pe oameni. Acostaseră apoi în dreptul ruinelor cetății Sarkomand, unde începuseră să fie torturați. Sosirea salvatorilor lor le întrerupsese chinurile.

Terminându-și povestirea, cei trei supraviețuitori trecură la planuri de viitor, sugerând un raid pe stânca descărnată și exterminarea întregii garnizoane de jivine cu trup de broască râioasă. Nevolnicele lighioane ale nopții n-au fost totuși de acord cu această propunere, întrucât perspectiva de a zbura pe deasupra apei nu le surâdea deloc. Cea mai mare parte a Vampirilor erau de acord cu acest plan, dar erau incapabili să îl realizeze fără ajutorul nevolnicelor lighioane ale nopții. În legătură cu acest aspect, văzând că vampirii nu erau în stare să se folosească de galeră, Carter le propuse să-i învețe să folosească imensele vâsle. Propunerea sa fu acceptată cu entuziasm. Lumina cenușie a zilei în învăluia în prezent și, sub un cer boreal de plumb, un detașament de vampiri pătrunse în nava respingătoare și se așeză pe băncile vâslașilor. Carter descoperi că erau destul de talentați pentru acest rol și, înainte de căderea nopții, îndrăzni să-i pună să exerseze câteva scurte ieșiri în afara portului, pentru a câștiga experiență. Însă de-abia trei zile mai târziu consideră posibil să se încumete să întreprindă călătoria. Atunci, grupul de vâslași se instalează în cală, în timp ce Pickman și celelalte căpetenii se adunară pe punte și discutară metodele de învăluire și de atac.

Urletele ce se înălțau dinspre stâncă se auziră încă din prima noapte. Sunetul lor tulbură întregul echipaj al galerei, dar cel mai tare tremurau cei trei supraviețuitori, care aflaseră pe propria piele în cel fel sunt smulse astfel de urlete. Se aprecie că un atac pe timpul nopții nu ar fi fost oportun, așa că galera așteptă, oprită sub norii fosforescenți, umbra mult mai prielnică a zilei cenușii. Când se luminează de ziuă și urletele încetară, vâslașii își reluară locurile, nevolnicele lighioane ale nopții se puseră la adăpost sub

punte și galera se apropie tot mai mult de stânca descărnată, ale cărei piscuri de granit se avântau fantastice spre cerul trist și cenușiu. Versanții erau deosebit de abrupti, dar ici și colo, pe colțurile de stâncă, se puteau zări pereții pântecoși ai unor ciudate locuințe fără ferestre. Se puteau vedea, de asemenea, parapetele ce îngrădeau drumurile în pantă. Nicio ambarcațiune manevrată de oameni nu se apropiase vreodată de aceste locuri, sau în orice caz cei care au făcut-o, nu s-au mai întors niciodată. Eliberați de sub imperiul fricii, Carter și vampirii continuă să înainteze fără șovăire și, ocolind versantul estic, ajunseră în dreptul cheiurilor despre care cei trei supraviețuitori spuneau că s-ar afla în partea de sud, în interiorul unui port adăpostit de prelungirile abrupte ale stâncii.

Aceste prelungiri, adevărate peninsule, erau atât de apropiate, încât două corăbii nu ar fi putut trece simultan printre ele. Cum nu se zărea nicio santinelă, galera înaintă cu îndrăzneală pe acest soi de canal și pătrunse în portul cu apă stătută și clocită, cu toate că în interiorul său era o activitate febrilă: de-a lungul unui chei de piatră respingător, erau ancorate mai multe corăbii, iar pe malul apei, un mare număr de sclavi cu înfățișare aproape umană cărau cuști sau lăzi sau conduceau niște fabuloase arături dezgustătoare spre căruțele greoaie. Suspendat deasupra cheiului, atârna un orașel agățat de peretele vertical, de la care pornea un drum în spirală, ce șerpuia cât cuprindeai cu ochii, până la colțurile de stâncă. Nimeni n-ar fi putut spune ce zăcea în interiorul acestui miraculos pisc de granit, dar ceea ce se zărea din afară nu era în niciun fel încurajator.

CONCLUZIE

Mulțimea adunată pe chei se însufleți la vederea galerei negre care intra în port: cei care aveau ochi o priveau cu atenție, cei care nu aveau își frământau tentaculele roz, în așteptare. Desigur, nu își dăduseră încă seama că sumbra corabie încăpuse pe mâini străine, pentru că vampirii semănau mult cu sclavii cu coarne și copite, iar nevolnicele lighioane ale nopții erau ascunse sub punte, în cală. Căpeteniile stabiliseră planul: urma ca nevolnicele lighioane ale nopții să fie debarcate de îndată ce vor atinge cheiul și să-și lase să se dezlănțuie instinctele ce le țineau loc de judecată, în timp ce galera urma să se îndepărteze imediat de țărm. Părăsite pe țărm, păsările cu coarne urmau să înhațe tot ce vor găsi viu acolo și apoi, fără să reflecteze și lăsându-se mâinate de instinct, urmau să-și ia zborul în grabă spre Abis, uitând de teama lor de apă, și se vor întoarce la cuiburile lor.

Întreaga lor pradă putea să fie astfel transportată în cursul acelei nopți, șansele prizonierilor de a scăpa cu viață fiind minime.

Vampirul Pickman coborî sub punte și transmise cât putu mai simplu ordinele sale nevolnicelor lighioane ale nopții, în timp ce corabia se apropia de cheiul neliniștitor și urât mirositor. Din nou se produse agitație pe chei și Carter își dădu seama că manevrele galerei începuseră să trezească suspiciuni. În mod evident, omul de la cârmă nu se îndrepta spre docul obișnuit și santinelele remarcaseră, probabil, diferența dintre hidoșii sclavi cu înfățișare aproape umană și vampirii care le luaseră locul. Probabil că se dăduse alarma, pentru că aproape imediat o hoardă de mefitice jivine lunare începu să se reverse pe micile uși negre ale caselor fără ferestre și să coboare în grabă pe drumul în zigzag care venea din dreapta. O ploaie de sulite neobișnuite se abătu asupra galerei, în momentul în care prova acesteia se izbi de chei, ucigând doi vampiri și rănind ușor pe un al treilea, dar în aceeași clipă tambuchiul se deschise larg și eliberă un negru nor învolburat de nevolnice jivine ale nopții, ce tăbărâră asupra orașului ca un stol de gigantici lilieci cu coarne.

Gelatinoasele jivine de pe Lună își procuraseră un berbec, cu care încercau acum să împingă corabia de la țărm, dar renunțară la această tentativă atunci când nevolnicele jivine ale nopții se abătură asupra lor. Era un spectacol înspăimântător să vezi funcționând cleștii mlădioși ai acestor fiare fără față și era cutremurător să contempli norul lor dens desfășurându-se deasupra orașului și survolând drumul șerpuitor pentru a ajunge pe colții de sus ai stâncii. Uneori, câte un grup de asemenea păsări dădea drumul, involuntar, unui prizonier cu aspect de broască râioasă și era jalnic să vezi cum victima exploda în mii de bucăți, turtindu-se de sol. Când și ultima nevolnică lighioană a nopții părăsi bordul vasului, căpeteniile vampirilor dădură ordinul de a bate în retragere și vâslașii împinseră ușor galera printre cenușiile peninsule, în afara portului, în timp ce orașul era încă prins în vălmășagul bătăliei și al izbândeii. Vampirul Pickman aprecia că nevolnicelor lighioane ale nopții le erau necesare câteva ceasuri pentru ca spiritele lor rudimentare să reușească să-și depășească teama de a zbura deasupra mării. Opri corabia cam la o milă de stânca descărnată, pentru a o ține sub observație și a se îngriji de răniți. Veni noaptea și crepusculul cenușiu făcu loc morbidiei fosforescențe a norilor, în timp ce căpeteniile vampirilor supravegheau piscurile descărnate, pentru a surprinde momentul în care nevolnicele lighioane ale nopții urmau să își ia zborul. Dimineața, se

zări un punct negru, zburând timid deasupra piscului celui mai înalt, iar acest punct se transformă curând după aceea în cârd. Cârdul păru să se micșoreze chiar înainte de venirea zorilor și dispăru cu totul în zare, spre nord-est, un sfert de oră mai târziu. Acest cârd păru să lase să cadă ceva în mare o dată sau de două ori, dar Carter nu se neliniști, pentru că observase că jivinele de pe Lună nu puteau înota. La sfârșit, atunci când vampirii fură siguri că toate nevolnicele lighioane ale nopții au plecat cu poverile lor osândite spre Sarkomand și de acolo spre Marele Abis, galera reveni în port, trecând printre cele două peninsule, și hidoasa armată a vampirilor puse piciorul pe pământ, răspândindu-se plină de curiozitate pe piscul descârnat ale cărui turnuri, aripi și fortărețe erau cioplite direct în stâncă.

Aceste cripte diavolești, lipsite de ferestre, ascundeau taine înfricoșătoare, iar distracțiile întrerupte ale jivinelor de pe Lună lăsaseră numeroase urme. Se putea constata că fiecare dintre aceste distracții fusese întreruptă într-un stadiu diferit. Carter ceru să fie transportate la exterior niște *Lucruri* ce păreau să mai aibă încă viață în ele, dar ieși în grabă din cripte atunci când dădu peste alte *Lucruri* despre care nu putea spune nimic. Mobilierul principal al acestor locuințe puturoase consta din taburete și bănci cioplite din lemnul copacilor de pe Lună, împodobite cu numeroase desene dezgustătoare și înspăimântătoare. Se găseau acolo numeroase arme, ustensile și podoabe, printre care mari idoli de rubin masiv, reprezentând ființe bizare, pe care nu le afli pe Pământ. Acestea din urmă, în ciuda materialului prețios, nu îți trezeau dorința de a le înhăța și nici nu te lăsau să le privești prea mult. Carter avu grijă să facă bucăți cinci dintre ele. Adună țepușele și sulițele și, cu încuviințarea lui Pickman, le împărți vampirilor. Astfel de arme erau un lucru nou pentru aceste ființe mlădioase semănând cu niște câini, dar îndemânarea lor înnăscută îi ajută să le mânuiască cu iscusință doar după câteva încercări.

În partea dinspre vârf a stâncii, se găseau mai multe temple decât locuințe și în nenumăratele încăperi tănuite descoperiră altare sculptate, sanctuare și bazine de sacrificiu destinate cultului *Lucrurilor* sau al unor ființe încă mai monstruoase decât zeii sălbatici ce domnesc peste Kadath. Un pasaj subteran, îngust și întunecos, se deschidea la temelia unui vast templu și Carter pătrunse, înarmat cu o torță, până foarte adânc în interiorul stâncii, ieșind în cele din urmă într-un imens amfiteatru neluminat, cu plafonul în formă de dom. Bolta acestui amfiteatru era acoperită cu sculpturi demonice, iar în centrul său se căsca un puț întunecos și fără fund, similar celui din

terifianta mănăstire Leng în care tronează, singuratic, indescrribibilul Mare Preot. Lui Carter i se păru că deslușește în umbră, pe peretele de deasupra puțului diavolesc, o poartă de bronz, cizelată într-un mod bizar. O spaimă inexplicabilă îl opri nu numai să o deschidă, ci chiar și numai să se apropie de ea. Se întoarse în grabă, pentru a-i regăsi pe înfricoșătorii săi aliați, care se împrăștiaseră în dezordine, cu o nepăsare care îl scotea din fire. Vampirii remarcaseră modul în care se desfăta seră până atunci bestiile lunare și se grăbeau să continue acea petrecere în felul lor. Descoperiseră, de asemenea, un butoi cu vin de pe Lună și începuseră să-l rostogolească spre chei, cu scopul declarat de a-l folosi ulterior în tratativele lor diplomatice, deși cei trei supraviețuitori, care țineau bine minte efectul produs asupra lor de acest vin la Dylath-Leen, îi avertizaseră și îi sfătuiseră să nu se atingă de el. Într-una din pivnițele din apropierea cheiului se afla un stoc important de rubine, în stare brută sau șlefuite, aduse din minele de pe Lună, dar când vampirii își dădură seama că nu se puteau mânca, nu le mai acordară nicio atenție. Nici Carter nu fu ispitit de ele, pentru că știa prea multe despre cei ce le extrăseseră din mine.

Deodată, se auziră strigătele puternice și agitate ale santinelor și mârșavii jefuitori își abandonară prada, ațintindu-și privirile spre mare și adunându-se în rânduri compacte pe chei. O altă galeră neagră se strecura cu repeziciune prin îngusta trecere dintre peninsulele cenușii și în câteva clipe urma ca ființele cu înfățișare aproape omenească de pe punte să-și dea seama de invazie și să dea alarma în rândul monstruoaselor jivine ascunse în cală. Din fericire, vampirii mai aveau încă asupra lor țepușele și sulitele pe care li le dăduse Carter. În acel moment, la bordul galerei se produse o agitație bruscă, ce arăta că echipajul descoperise schimbarea intervenită pe insulă, iar faptul că imediat după aceea corabia se oprise dovedea că se remarcase și superioritatea numerică a dușmanului. După o clipă de ezitare, vampirii își dădură seama că încheștarea nu putea fi evitată. Corabia întunecată urma fie să plece după întăriri, fie să încerce să-și debarce echipajul undeva pe insulă, așa că o patrulă de cercetași urcă imediat în vârful stâncii, pentru a supraveghea mișcările inamicului.

După câteva minute, un vampir reveni, cu răsuflarea tăiată, pentru a da de veste că jivinele de pe Lună și sclavii lor erau pe cale să debarce pe malul abrupt dinspre est al insulei, și să înceapă să se cațere pe poteci ascunse și pe colțuri de stâncă pe care doar caprele negre îndrăznesc să se aventureze. În aceeași clipă, galera neagră se întrezări pentru o clipă la celălalt capăt al

îngusteii treceri spre port și la scurt timp după aceea, un al doilea mesager coborî, cu răsuflarea tăiată, pentru a anunța că un al doilea grup debarcase pe cealaltă peninsulă. Cele două grupuri erau cu mult mai numeroase decât ar fi lăsat să se bănuiască dimensiunea galerei. Aceasta din urmă, mînată de un singur rînd de vâslași, se strecură curînd printre peninsule și se opri în portul fetid, avînd parcă intenția de a supraveghea bătălia care urma să se declanșeze dintr-o clipă în alta.

Carter și Pickman îi împărțiseră pe vampiri în trei formații de luptă: două pentru a porni în întîmpinarea dușmanului și una pentru a păzi orașul. Primele două coloane escaladară imediat stîncă, înaintînd fiecare în direcția ordonată, în timp ce a treia fu împărțită, la rîndul său, într-o subunitate terestră și una marină. Unitatea marină, comandată de către Carter, urcă la bordul galerei ancorate în port și vâsli spre corabia inamică. Aceasta din urmă bătu în retragere, angajîndu-se în trecerea care o scoase din nou în largul mării. Carter nu porni în urmărirea ei, apreciind că armata sa era în prezent mult mai necesară pentru apărarea orașului.

În acest timp, înspăimîntătorul detașament alcătuit din jivinele de pe Lună și sclavii lor cu înfățișare aproape omenească ajunsese în vârful stîncii de pe peninsulă și se profila amenințător pe cenușiul cer crepuscular. Fluierile subțiri, cu sunet diavolesc, ale invadatorilor începură să țiuie și aspectul general al acestei procesiuni hibride și pe jumătate amorfe producea greață, la fel ca și miasma pe care o emanau acele orori de pe Lună în formă de broască râioasă. Cele două armate de vampiri ieșiră atunci la vedere și se încadrară de asemenea în peisaj. Sulițele începură să zboare dintr-o parte în alta, urletele vampirilor și țipetele bestiale ale ființelor aproape umane adăugîndu-se treptat demonicei muzici de flaut, într-un vîlmășag de nedescris și într-o cacofonie infernală. Trupuri se prăbușeau din cînd în cînd de pe crestele înguste ale peninsulelor, fie în exterior, spre mare, fie în interior, spre port. În acest din urmă caz, erau pe dată înghițite de ființe submarine ce băntuiau pe acolo, a căror prezență nu era indicată decât de bulele enorme pe care le emiteau.

Timp de o jumătate de oră, bătălia făcu ravagii, pînă cînd, în cele din urmă, năvălitorii fură făcuți una cu pămîntul. Totuși, vampirii se mai găseau încă în dificultate pe faleza dinspre est și se retrăgeau încet în interiorul peninsulei, cățărîndu-se pe stîncă. Pickman trimise rapid în acest punct întăriri din rîndul armatei care păzea orașul și ajutorul lor se dovedi efice în ultima parte a bătăliei. Cînd luptele luară sfîrșit în partea de vest,

vampirii se grăbiră să intervină în sprijinul semenilor lor aflați la ananghie și, răsturnând raportul de forțe, îi împinseră pe atacatori înapoi pe crestele înguste. Toți sclavii cu înfățișare aproape umană fuseseră uciși, dar ultimele orori în formă de broască râioasă luptau cu disperarea morții, strângând în labele lor puternice și dezgustătoare marile sulite. Dar acum nu mai exista practic posibilitatea de a arunca sulitele sau țepușele, iar lupta devenise o încheștare corp la corp, astfel că doar foarte puțini dintre sulitași își mai puteau folosi armele pe aceste creste înguste.

Numărul celor ce erau aruncați în apă în furia luptei deveni considerabil. Cei care cădeau în apele portului aveau parte de o moarte cumplită, sfârșind în colții invizibili ai monștrilor din adâncuri, dar cei ce cădeau în mare puteau să înoate până la faleză și să se cațere din nou pe stânci. Galera inamică dădea târcoale prin preajmă, și astfel reuși să salveze mai multe jivine de pe Lună. Cu excepția locurilor unde debarcaseră jivinele de pe Lună, falezele erau inaccesibile, așa că niciunul dintre vampirii care reușiseră să iasă din mare și să se cațere pe stânci nu mai putu să ajungă înapoi în dispozitivul de luptă al camarazilor săi. Unii dintre ei fură uciși de țepușele aruncate de la bordul galerei dușmane sau de jivinele lunare ce se găseau deasupra lor, dar destui supraviețuiri totuși și fură în cele din urmă salvați. Atunci când armatele terestre părură a fi stăpâne pe situație, galera condusă de Carter străbătu canalul dintre cele două peninsule și porni departe în larg, în urmărirea corăbiei inamice, până când, seara, căpeteniile vampirilor se convinseră că insula era din nou în întregime eliberată. Între timp, galera dușmană dispăruse și se luă hotărârea de a abandona demonica insulă descărnată, înainte ca cine știe ce altă hoardă de orori de pe Lună să se strângă și să fie trimisă împotriva vampirilor. La căderea serii, Carter și Pickman îi adunară laolaltă pe toți vampirii și îi numărară cu atenție. Constatară că mai mult de un sfert dintre ei pieriseră în luptele din timpul zilei. Răniții fură puși pe tărgi și îmbarcați. Pickman se împotrivi în totdeauna străvechiului obicei al vampirilor de a-și ucide și mânca răniții. Trupele intacte fură distribuite la rame și în alte locuri în care se puteau dovedi utile. Galera ridică ancora sub norii fosforescenți ai nopții și Carter nu simți niciun regret că părăseau această insulă a secretelor demonice. Amfiteatrul boltit și neluminat, puțul fără fund, respingătoarea poartă de bronz, îi reveneau fără încetare în minte. Venirea zorilor găsi corabia lor în dreptul ruinatului chei de bazalt din Sarkomand. Câteva santinele din rândul nevolnicilor lighioane ale nopții pândeau încă, asemeni unor burlane negre

cu coarne, stând chircite pe coloanele sfărâmate și pe sfîncșii surpați ai acestei înfricoșătoare cetăți care a viețuit și și-a găsit sfârșitul înainte de era oamenilor. Vampirii își stabiliră tabăra printre zidurile năruite ale Sarkomandului și expediară un curier care urma să aducă un număr suficient de nevolnice lighioane ale nopții pentru a-i transporta pe toți. Pickman și celelalte căpetenii își manifestară față de Carter imensa gratitudine pentru sprijinul acordat. Carter constată că planul său începea să prindă contur și că putea recurge acum la sprijinul înfricoșătorilor săi aliați, nu numai pentru a putea părăsi acea regiune a lumii viselor, dar chiar și pentru a-și duce până la capăt cercetările în legătură cu zeii care domnesc peste Kadath, cetatea necunoscută, și pentru a descoperi acel miraculos oraș al soarelui apune, care se ascundea într-un mod atât de straniu din fața somnului său. Își expuse planurile în fața căpeteniilor vampirilor, detaliind tot ce știa despre nemărginirea fără de viață în inima căreia se înalță Kadath, despre monstruoasele păsări Shantak și despre cei doi munți sculptați în formă de capete care o veghează. Vorbi despre frica pe care o inspiră vampirii păsărilor Shantak și le dezvălui faptul că uriașele păsări cu cap de cal se retrag urlând din fața Vizuinelor sumbre ce se cască în versantul cenușiu care separă regiunea Inquanok de detestabilul Leng. Le vorbi, de asemenea, despre ce aflase din frescele mănăstirii fără ferestre, în care domnește indescritibilul Mare Preot, în legătură cu nevolnicele lighioane ale nopții de care se tem Marii Strămoși, și a căror căpetenie nu este Nyarlathotep, Haosul Târâtor, ci străvechiul Nodens, cel albit de ani, Seniorul Marelui Abis.

Carter împărtăși toate acestea vampirilor, iar apoi le spuse ce aștepta în continuare de la ei, pretenții pe care nu le considera deloc extravagante, date fiind serviciile pe care le făcuse recent acestor ființe cauciucate și elastice, asemănătoare unor câini. Le spuse că dorința sa cea mai arzătoare era să i se pună la dispoziție un număr suficient de nevolnice lighioane ale nopții pentru a fi transportat în deplină siguranță dincolo de împărăția păsărilor Shantak și de munții ciopliți, până la nemărginirea fără de viață, atât de departe încât niciun om să nu fi ajuns acolo vreodată sau, în orice caz, să nu se fi întors viu de acolo. Voia să ajungă la castelul de onix din inima nemărginirii fără de viață, castel ce domină Kadath, cetatea necunoscută, pentru a-i implora pe Marii Strămoși să-i îngăduie să pătrundă în miraculosul oraș al soarelui apune, lucru pe care i-l refuzaseră odinioară. Era convins că nevolnicele lighioane ale nopții ar fi putut să-l transporte

fără dificultăți până acolo, zburând foarte sus, deasupra primejdiilor din pustiul înghețat, și deasupra formelor hidoase cu două capete, sculptate pe întreaga suprafață a muntelui, santinele veghind veșnic în crepusculul cenușiu. Creaturile cu coarne și fără chip nu ar fi avut de înfruntat niciun pericol pe Pământ, pentru că înșiși Marii Strămoși se tem de ele. Chiar dacă s-ar fi ivit un obstacol neașteptat din partea Celorlalți Zei care, după cum se spune, supraveghează acțiunile măruntelor zeități terestre, nevolnicele lighioane ale nopții tot nu aveau de ce să se teamă, pentru că cei din infernul exterior sunt absolut indiferenți față de aceste păsări atât de tăcute și de primejdioase al căror stăpân nu este Nyarlathotep ci, exclusiv, atotputernicul și străvechiul Nodens.

O trupă de zece sau douăsprezece lighioane ale nopții ar fi fost cu siguranță suficientă pentru a ține la distanță gloata de păsări Shantak, dar poate că ar fi fost preferabil ca și câțiva vampiri să ia parte la expediție, căci fiind aliați de atâta vreme cu lighioanele, le cunoșteau obiceiurile mai bine decât oamenii. Grupul expediționar ar fi urmat, după părerea lui Carter, să-l depună într-un loc prielnic, dincolo de zidurile care probabil înconjurau acea cetate de onix, iar apoi să aștepte, ascuns în umbră, întoarcerea sa sau un mesaj de la el, în timp ce Randolph urma să se aventureze în castel pentru a-i implora pe zeii Pământului. Le-ar fi fost recunoscător dacă unii dintre vampiri s-ar fi încumeta să meargă cu el până în sala tronului Marilor Strămoși, pentru că prezența lor putea da mai multă greutate rugămintelor sale. Nu insistă, totuși, prea mult asupra acestui punct, căci ceea ce dorea de fapt era să fie transportat, dus și întors, până la castelul ce domină Kadath, cetatea necunoscută. Călătoria finală urma să aibă drept scop fie miraculoasa cetate a soarelui apune, dacă zeii hotărau să-i îndeplinească rugămintea, fie întoarcerea pe Pământ trecând prin Poarta Somnului Profund care se află la liziera Pădurii Fermecate, dacă rugămintea sa nu dădea roade.

Vampirii ascultară cu mare atenție discursul lui Carter și curând cerul se acoperi de un nor de nevolnice lighioane ale nopții, pe care curierul fusese trimis să le aducă. Ororile înaripate se așezară în semicerc în jurul armatei de vampiri, așteptând respectuoase ca șefii lor cu trup de câine să dezbată cererea călătorului terestru. Vampirul Pickman discută grav cu celelalte căpetenii și, la sfârșit, îi oferii lui Carter mai mult decât îndrăznise să spere. Pentru că Randolph Carter îi ajutase în lupta lor împotriva jivinelor de pe Lună, ei hotărâseră să îl ajute la rândul lor în îndrăzneța sa călătorie, până

în împărăția din care nimeni nu s-a întors vreodată; hotărâseră să nu se limiteze la a-i împrumuta câteva nevoinice lighioane ale nopții, aliații lor, ci întreaga armată pe care o aveau atunci la dispoziție, inclusiv bătrânii luptători vampiri și nevolnicele lighioane ale nopții ce continuau să sosească. Urmau să lase în urmă doar o mică garnizoană, care să asigure paza galerei capturate ca și a celorlaltor lucruri cucerite de pe insula descarnată. Armata putea să-și ia zborul în clipa în care Carter dădea ordinul de plecare și, de îndată ce vor fi ajuns la Kadath, o escortă impozantă de vampiri urma să-l însoțească atunci când va merge să-și prezinte solicitarea zeilor Pământului, în castelul lor de onix.

Cu sufletul plin de recunoștință, dar și de o satisfacție inexprimabilă, Carter elaboră împreună cu căpeteniile vampirilor planurile îndrăzneței lor călătorii. Hotărâră ca armata să survoleze la mare altitudine oribila țară Leng, mănăstirea sa fără de nume și demonicele așezări de piatră, urmând să nu se oprească deloc până ce nu vor fi ajuns pe marile piscuri cenușii, unde vor ateriza pentru a discuta cu nevolnicele lighioane ale nopții ale căror vizuini sunt împrăștiate pe aceste piscuri, spre marea spaimă a păsărilor Shantak. Doar după ce vor fi ascultat sfaturile locuitorilor acelor vizuini urmau să poată stabili traseul ultimei părți a călătoriei. Drumul probabil spre Kadath, cetatea necunoscută, ducea fie prin pustiul în care se înalță munții ciopliți, pustiu ce se întinde la nord de Inquanok, fie prin provinciile din nordul extrem al respingătoarei țări Leng. Cu trupurile lor de câine fără suflet, vampirii și nevolnicele lighioane ale nopții nu aveau de ce să se teamă de ceea ce s-ar fi putut ascunde în aceste pustiuri pe care nimeni nu le-a străbătut vreodată, așa că nu erau în niciun fel tulburați de gândul că urmau să pornească spre Kadath, orașul solitar al cărui misterios castel de onix domină lumea.

Spre prânz, vampirii și nevolnicele lighioane ale nopții se pregătiră de zbor, fiecare vampir alegându-și câte o pereche de creaturi cu coarne, pentru a fi transportat de către ele. Carter se așeză în fruntea coloanei, alături de Pickman. Un șir dublu de nevolnice lighioane ale nopții pe care nu încălecase nimeni servea drept avangardă. Toată această neliniștitoare armată se înalță la un strigăt al lui Pickman, semănând cu un nor de coșmar ce trecu peste coloanele sfărâmate și sfîncșii ruinați din cetatea originară, Sarkomand, iar apoi se ridică tot mai sus, până ce ajunse să depășească până și uriașul perete de bazalt din spatele orașului. Nu după multă vreme, regiunea plată, stearpă și înghețată din împrejurimile Lengului se întinse

sub ei, până dincolo de zare. Sumbra armată urcă la o înălțime încă mai mare, până ce chiar și această regiune vastă se micșoră sub ea. Îndreptându-se spre nord pe deasupra aceluși podiș de groază, măturat de vânt, Carter revăzu înfiorat cercul de menhiri ciopliți grosolan și clădirea scundă și fără ferestre care, acum știa, adăpostea acea înspăimântătoare blasfemie cu mască de mătase din ghearele căreia de-abia reușise să scape. De această dată, armata, ce semăna unui minuscul liliac pierdut în înaltul cerului, nu se mai lăsă în jos, deasupra peisajului sterp pe care începuseră să se aprindă palidele focuri din josnicele așezări de piatră; nici nu mai zăboviră pentru a privi la zvârcoliturile morbide ale acelor creaturi aproape omenești având coarne și copite, care suflă în instrumentele lor și dansează veșnic. La un moment dat, zăriră o pasăre Shantak, care zbura jos, deasupra câmpiei, dar aceasta scoase un țipăt cumplit când îi văzu și își luă zborul spre nord, cu mișcări grotești, trădând panica de care fusese cuprinsă.

Ajunseră la ceața de deasupra piscurilor cenușii și ciopârțite ce formează granița Inquanokului și plutiră deasupra straniilor caverne care, după cum își amintea Carter, le înspăimântaseră atât de tare pe păsările Shantak. Auzind strigătele insistente ale comandanților vampirilor, cete negre de păsări cu coarne ieșiră din fiecare asemenea vizuină și începură să discute cu ei prin gesturi neliniștitoare. Nu trecu mult și se lămuriră că cel mai bun drum ar fi cel care trecea prin pustiul înghețat ce se întinde la nord de Inquanok, deoarece la granița de nord a Lengului pândeau capcane nevăzute ce stârnesc repulsie chiar și nevolnicilor lighioane ale nopții. Era vorba despre anumite construcții albe emisferice, înălțate pe coline ciudate, care exercitau o influență de neînțeles pe care străvechea înțelepciune a folclorului o asociase în mod neplăcut cu Ceilalți Zei și cu Nyarlathotep, Haosul Târâtor.

Locuitorii piscurilor nu știau aproape nimic despre Kadath, doar că undeva spre nord exista un mare miracol, păzit de păsările Shantak și de munții ciopliți. Făcură aluzie la vorbele care umblau în legătură cu proporțiile anormale și dimensiunile nelimitate ale regiunii de acolo și amintiră vagile zvonuri care circulă referitor la existența unei împărății a nopții fără de sfârșit, dar nu puteau relata nimic precis despre acestea. Carter și armata sa le mulțumi politicos și, trecând dincolo de înaltele vârfuri de granit de la frontierele Inquanokului, coborâră sub norii fosforescenți ai nopții și zăriră în depărtare acele înfricoșătoare santinele

ghemuite ce fuseseră munții, înainte ca o mână gigantică să fi sculptat groaza în roca lor virgină.

Continuau să stea chircite acolo, într-un semicerc demonic, cu picioarele odihnindu-se pe nisipul deșertului și cu mitrele străpungând norii fosforescenți: sinistrele lor capete duble, semănând cu cele de lupi, aveau fețele desfigurate de furie, în timp ce mâinile lor drepte se ridicau cu răutate spre universul oamenilor, protejând frontierele acestei lumi nordice și înghețate ce nu este o lume a oamenilor. Diabolicele păsări Shantak se iviră de la poalele lor, greoaie ca niște elefanți, dar se retraseră cu țipete smintite, de îndată ce zăriră pe cerul încețoșat avangarda nevolnicelor lighioane ale nopții. Trecând în zbor peste munții-santinele, armata își continuă drumul spre nord pe deasupra a leghe și leghe de deșert obscur. Norii deveniră din ce în ce mai puțin luminoși și Carter se scufundă în cele din urmă într-o beznă desăvârșită, dar bidivii înaripați înaintau fără greș, căci se născuseră în abisurile cele mai întunecoase ale Pământului și păreau să vadă nu numai cu ochii, ci și cu întreaga suprafață umedă a trupurilor lor alunecoase. Zburau drept înainte, deasupra curenților încărcăți cu mirosuri incerte și de zgomote suspecte, mereu înainte în întunericul din ce în ce mai profund, acoperind distanțe atât de mari încât Carter se întreba dacă se mai aflau încă în interiorul lumii terestre a visului.

Norii se risipiră brusc și stelele începură să strălucească, spectrale. Jos era încă întuneric, dar palidele semne cerești păreau a fi însuflețite de o semnificație pe care nu o mai avuseseră niciodată și nicicând. Configurația stelelor rămăsese aceeași, dar acele poziții familiare revelau acum un înțeles pe care altă dată nu reușiseră să-l transmită. Totul convergea spre nord; fiecare curbă și fiecare scânteie de pe cerul scânteietor devenea o parte a unui imens desen, care avea drept funcție să oblige întâi ochiul, apoi pe observator în întregimea lui, să se îndrepta spre un anumit punct secret de convergență, aflat dincolo de imensa întindere înghețată din fața lor.

Carter se întoarse spre est, pentru a vedea dacă enorma barieră de piscuri a cărei imagine îl însoțise de-a lungul întregii sale călătorii prin Inquanok mai era încă vizibilă, și astfel zări sub stele o siluetă descărnată ce atesta încă prezența acelor munți. Ei păreau acum mult mai ciopârțiți, ciuruiți de crevase larg deschise și încoronați de piscuri zdrențuite; Carter studie cu atenție curbele și înclinațiile sugestive ale siluetelor lor și acestea părură să împrumute de la stele misteriosul magnetism ce dirija atenția spre nord.

Armata zbura cu o viteză nebună, așa că Randolph trebui să facă un efort pentru a putea sesiza detaliile. Deodată, desluși chiar deasupra șirului celui mai înalt de piscuri un obiect negru, care se mișca în lumina stelelor și a cărui traiectorie era perfect paralelă cu cea a bizarei sale armate. Vampirii zăriseră și ei acest obiect, căci îi auzi discutând despre el. O clipă, crezu că era vorba despre un Shantak gigantic, de dimensiuni infinit superioare celor obișnuite pentru specia sa. Își dădu însă curând seama că această impresie era falsă: forma animalului respectiv, profilată deasupra munților, se dovedea a nu fi cea a uneia dintre acele păsări cu cap de cal. Silueta sa, pe care mai mult o ghicea după modul în care acoperea acum stelele, semăna cu cea a unui cap acoperit cu o mitră enormă, sau mai degrabă cu o pereche de capete infinit amplificate; iar în privința zborului său săltăreț și rapid prin aer, se părea că se realiza fără ajutorul aripilor. Carter n-ar fi putut preciza de care parte a muntelui se găsea acel animal, dar constată curând că sub ceea ce zărise până atunci existau și alte membre, ce ascundeau stelele atunci când trecea peste defileurile care brăzdau adânc muntele.

Apăru o spărtură mare în lanțul de piscuri, de-a lungul căreia frontierele oribilului podiș Leng se contopeau cu imensitatea înghețată. Acolo, lumina stelelor avea o intensitate crescută, dar culoarea ei era mai ștearsă. Carter își fixă privirile spre acea trecătoare, știind că în felul acesta putea să zărească întreaga siluetă a acelui animal cu zbor unduitor, profilată pe cerul înstelat. Obiectul avansase acum într-o oarecare măsură, și ochii întregii armate erau ațintiți asupra mării depresiuni unde urma să apară enorma siluetă. Giganticul animal se apropie de crăpătură, zburând fără grabă pe deasupra piscurilor, încetinindu-și mersul, de parcă ar fi fost conștient că lăsase în urmă armata vampirilor. În minutul următor, neliniștea așteptării crescuseră continuu; iar apoi sosi scurtul interval în care silueta se contura pe cer, arătându-și dimensiunile care făcură să se nască pe buzele vampirilor un zâmbet de teamă respectuoasă, însoțit de un strigăt de spaimă înăbușit, iar în sufletul călătorului stârni o înfiorare cum nu mai încercase niciodată până atunci. Forma colosală ce se bălăbănea deasupra creștelor nu era decât un cap — un cap dublu, acoperit de o mitră — sub care înainta în salturi prin deșertul înghețat corpul enorm și înfricoșător pe care era așezat. Acest monstru, mare cât un munte, mergea furișat și fără zgomot; această fiară, semănând oarecum cu o hienă încrucișată cu un antropoid gigantic, galopa lipită de cer, înălțându-și respingătoarea pereche de capete cu coifuri conice la jumătatea Zenitului.

Fiind un visător cu experiența, Carter nici nu urlă, nici nu-și pierde cunoștința, ci doar privi înapoi cu oroare și se cutremură atunci când observă că alte capete de monștri se conturau deasupra nivelului creștelor, tâșnind hoștește pe urmele primului. Spre sud se zăreau trei noi siluete cât munții de mari, ce se furișau ca lupii, perfect profilate pe cerul înstelat, mitrele lor ținute legănându-se în aer la o mie de picioare înălțime.

Munții ciopliți, având mâna dreaptă ridicată, păreau a nu mai sta chirciți în semicerc în partea de nord a Inquanokului. Aveau o misiune de îndeplinit și nu o neglijau, și lucrul cel mai îngrozitor era că munții nu vorbesc și nici nu fac vreun zgomot atunci când se deplasează.

Tocmai atunci, vampirul Pickman dădu un ordin nevolnicelor lighioane ale nopții și întreaga armată se ridică încă mai sus în aer. Coloana grotescă urcă spre stele, până când nimic nu se mai zări profilat pe cerul înstelat — nici cenușia barieră de granit, nici munții ciopliți și purtând mitre pe cap care veniseră spre ei. Tot ce se găsea sub hoarda care se scurgea spre nord printre vânturile violente și hohotele de râs izbucnite de nicăieri, din eter, era acum scufundat în beznă; nicio pasăre Shantak sau vreo altă creatură mai puțin catalogabilă nu se înalță din spațiile bătute, pentru a-i urmări. Cu cât înaintau mai mult, cu atât creștea viteza zborului lor, astfel încât nu după multă vreme, deplasarea lor vertiginoasă păru să depășească viteza unui glonț și să se apropie de cea a unei planete pe orbita ei. Având în vedere viteza aceasta, Carter se întreba cum de mai rămâneau încă deasupra Pământului, dar știa că în lumea visului dimensiunile capătă proprietăți stranii. Nu avea nicio îndoială asupra faptului că se aflau în împărăția nopții eterne, și își imagina că acea convergență spre nord a constelațiilor sporise pe ascuns, stelele strângându-se astfel pentru a arunca armata vampirilor în vidul de la polul boreal, la fel cum se strânge gura unui sac plin pentru a reține în el tot conținutul său.

Se îngrozi atunci când băgă de seamă că nevolnicele lighioane ale nopții nu mai băteau deloc din aripi. Creaturile cu coarne și lipsite de chip își strânseseră appendicele lor membranoase și se lăsaseră în voia vârtejurilor vântului năprasnic ce părea să rădă pe ascuns în timp ce îi purta. O forță ce nu aparținea acestei lumi înșfăcase întreaga armată, și nici vampirii, nici nevolnicele lighioane ale nopții nu i se puteau împotrivi, lăsându-se târați orbește și fără nicio clipă de răgaz spre acel nord de unde niciun muritor nu s-a mai întors vreodată. O lumină slabă și singuratică apără în cele din urmă la orizont, înălțându-se pe măsură ce se apropiau, de ea, și care se afla

deasupra unei mase compacte de întuneric, ce făcea să pălească lumina stelelor. Carter înțelese că probabil era vorba despre un far aprins pe un munte, fiindcă doar un munte s-ar fi putut ridica în văzduh până la o înălțime atât de miraculoasă.

Lumina de deasupra tenebrelor se înălța tot mai sus și masa întunecată, conică și sfârtecă ce o susținea ajunsese acum să acopere jumătate din cerul nordic. Deși armata zbura la mare altitudine, lumina palidă și sinistră a acelui far strălucea deasupra ei, depășind cu mult cele mai înalte piscuri de pe Pământ și cufundându-se în eterul fără atomi în care gravitează Luna Neagră și planetele întunecate. Muntele ce se profila în fața lor era necunoscut oamenilor. Norii cei mai înalți se găseau foarte departe, sub ei, părând a fi doar o spumă neclară ce plutea în dreptul primelor contraforturi ale muntelui. Aerul amețitor de pe cele mai înalte culmi ale Pământului nu ajungea decât până la jumătatea înălțimii acestui munte. Această punte aruncată între cer și pământ se înălța întunecos în noaptea eternă, disprețuitor și spectral, încoronat cu o diademă de stele necunoscute, ale căror contururi impunătoare și pline de semnificație deveneau din ce în ce mai limpezi. Vampirii scoaseră strigăte de încântare atunci când dădură cu ochii de ele, dar Carter se cutremură de spaimă, la gândul că întreaga armată urma să fie făcută zob, izbindu-se de onixul dur al acestui munte ciclop.

Lumina se înălța tot mai sus și, contopindu-se cu discul Zenitului, clipea cu o ironie lugubră spre trupa aflată în zbor. Sub ea, întregul nord era cufundat într-o beznă înspăimântătoare, o beznă plină de stânci, o beznă urcând din adâncuri infinite spre înălțimi infinite. Pe culmile acestei viziuni, exista doar acel far ce licărea inaccesibil. Carter îi studie lumina cu mai multă atenție și distinse, în cele din urmă, liniile care îi trasau silueta de un negru absolut pe cerul înstelat. Existau niște turnuri pe această culme titanică, înfricoșătoare turnuri cu nenumărate etaje, acoperite de domuri. Acestea erau dispuse într-un ansamblu arhitectonic al cărui rafinament era de neconceput chiar și aici, în lumea viselor; în depărtare, profilate cu negru pe diadema stelară ce strălucea răuvoitoare la limita extremă a vizibilității, se zăreau mici clădiri și terase încărcate în egală măsură de farmec și de amenințări obscure. Un castel ce depășea imaginația muritorilor încorona acest munte fără margini, și în interiorul său licărea o lumină demonică. Randolph Carter înțelese atunci că toate căutările sale se sfârșiseră și că zărea deasupra lui ținta tuturor călătoriilor interzise și a tuturor viziunilor

îndrăznețe: fabuloasa și incredibila reședință a Marilor Strămoși, aflată deasupra cetății interzise, Kadath.

În timp ce înțelegea toate acestea, Carter remarcă o modificare a direcției curenților care duceau cu ei această armată capturată de către vânt și lipsită de speranța de a scăpa. Acum urcau pieptiș în văzduh, și era evident faptul că punctul de convergență al acestui zbor era castelul de onix în care lucea palida lumină. Uriașul munte negru era atât de aproape, încât aproape îi atingeau versanții cu o viteză vertiginoasă dar, din cauza întunericului, nu puteau distinge nimic din aceștia. Turnurile întunecate ale castelului nopții se profilau din ce în ce mai vaste deasupra capetelor lor și Carter putu constata că imensitatea acestuia era aproape o blasfemie.

Probabil că lucrători fără număr extrăseseră din acea oribilă carieră cioplită în stânca munților din nordul ținutului Inquanok blocurile din care erau construite aceste ziduri, blocuri care aveau asemenea dimensiuni încât dacă ar fi stat la poalele unuia dintre ele, un om ar fi părut așezat la picioarele uneia dintre cele mai înalte fortărețe terestre. Diadema de stele necunoscute împrăștia o lumină ștearsă și morbidă asupra miriadelor de domuri și foișoare, de parcă un fel de crepuscul ar fi coborât peste pereții de onix șlefuit. Ceea ce păruse a fi lucirea palidă a unui far se dovedi acum a nu fi decât o fereastră luminată aflată în vârful unuia dintre cele mai înalte turnuri. Atunci când armata sa, prizonieră a curenților care o purtau cu ei, se apropie de piscul muntelui, Carter crezu că distinge o serie de umbre dezagreabile ce traversau alene spațiul slab luminat. Fereastră luminată era straniu boltită și forma sa nu avea nimic pământesc în ea.

Stânca masivă făcuse în prezent loc giganticei fundații a monstruosului castel și se părea că viteza armatei începuse oarecum să scadă. Ziduri înalte țâșniră deodată și, cât ai clipi din ochi, armata se trezi purtată de vânt pe sub bolta unei porți uriașe, totul era învăluit în noapte în uriașa curte de la intrare, apoi urmă bezna adâncă a coridoarelor interioare, care absorbiră coloana printr-un enorm portal boltit. Trombe de aer rece, încărcat cu umiditate, răscoleau obscurul labirint de onix și Carter nu reuși să ghicească cum arătau coridoarele și scările ciclopice ce se deschideau fără zgomot în calea zborului lor mereu învolburat. Înfricoșătorul lor salt în întuneric îi aruncă tot mai sus și niciun sunet, nicio atingere, nicio imagine nu sfâșiară, fie și numai pentru o clipă, vâlul gros de mister. Deși numeroasă, armata de vampiri și de nevolnice lighioane ale nopții se pierdea în spațiul nemărginit al acestui castel supraterestru. Atunci când, în cele din urmă, lumina palidă

venită dinspre acel turn a cărui fereastră le servise drept far inundă totul în jurul lor, lui Carter îi trebui mult timp până să ghicească poziția plafonului și a pereților îndepărtați și să se convingă că într-adevăr nu se găseau în aer liber.

Randolph Carter sperase să-și poată face intrarea în sala tronului Marilor Strămoși cu mândrie și demnitate; sperase să intre solemn, escortat de șiruri lungi de vampiri, și să-și exprime doleanțele în calitate de senior al lumii viselor. Știa că se putea trata cu Marii Strămoși, întrucât puterea lor nu se întinde și asupra lumii muritorilor, și că sperase ca Ceilalți Zei și Nyarlathotep, Haosul lor Târâtor, să nu intervină în momentul crucial, așa cum o mai făcuseră de atâtea ori până atunci, de fiecare dată când oamenii încercaseră să îi întâlnească pe zeii Pământului în bârlogul lor sau pe munții unde sălășluiesc. Sperase, chiar, să-i poată înfrunța pe Ceilalți Zei cu escorta sa hidoasă, dacă acest lucru s-ar fi dovedit necesar, știind că vampirii nu au stăpân și că seniorul nevolnicelor lighioane ale nopții nu este Nyarlathotep, ci străvechiul Nodens. Avea însă acum certitudinea că extraordinara cetate Kadath din inima nemărginirii fără viață este vegheată de sumbre miracole și santinele fără număr și că Ceilalți Zei stau permanent cu ochii pe indulgenții zei de pe Pământ. Chiar dacă nu au nicio autoritate directă asupra vampirilor și a nevolnicelor lighioane ale nopții, ororile fără formă și fără spirit din spațiul exterior au, totuși, un anume ascendent asupra lor atunci când se impune, așa că Randolph Carter nu reuși să-și facă intrarea ca un mare senior în sala tronului Marilor Strămoși. Măturată clăie peste grămadă de o furtună de coșmar ce sufla dinspre stele, prizonieră a ororilor invizibile ce populează imensitatea nordică, iremediabil captivă a luminii palide, întreaga lui armată zbură și se prăbuși amețită pe dalele de onix, în clipa când o poruncă neauzită făcu să înceteze acea groaznică vijelie.

Nu înaintea unei estrade aurite ajunsese Randolph Carter, și nici în fața unui cerc solemn de capete nimbate de aureola sanctității, ba nici măcar a unor ființe cu ochi înguști, cu lobul urechii alungit, cu nas subțire și bărbie ascuțită, a căror asemănare cu chipul sculptat pe Ngranek le-ar fi putut desemna drept cele către care trebuia să se îndrepte rugăciunea unui visător. Cu excepția ferestrei luminate din vârful turnului, în castelul de onix ce domina peste Kadath era întuneric și stăpânii săi lipseau. Carter ajunsese la Kadath, cetatea necunoscută din nemărginirea fără de viață, dar zeii nu erau acolo. Totuși, lumina palidă din vârful turnului continua să lucească,

luminând această încăpere ale cărei dimensiuni nu erau cu nimic inferioare celor ale restului castelului, fiind atât de vastă încât cu greu i se puteau distinge zidurile și plafonul cu curbe sinuoase. Zeii Pământului lipseau într-adevăr, dar fără îndoială existau alte prezențe încă mai enigmatice și mai puțin evidente decât ei. Acolo unde lipsesc zeii indulgenți, Ceilalți Zei nu își îngăduie să nu fie reprezentați, așa că nu se putea pune problema că acel castel ar fi putut fi nelocuit. Carter nu reușea, într-adevăr, să-și închipuie în ce fel urma să se manifeste teroarea, ce fețe respingătoare va îmbrăca ea. Își dădea seama că vizita sa fusese așteptată și se întreba cât de riguroasă fusese supravegherea exercitată asupra lui de către Nyarlathotep, Haosul Târâtor. Nyarlathotep, oroarea formelor infinite, duh osândit și mesager al Celorlalți zei, este cel căruia i se închină vâscoasele jivine de pe Lună. Carter își aminti atunci de galera întunecată ce se retrăsese atunci când soarta bătăliei de pe stânca descarnată ce se înalță din valurile mării se întorsese împotriva monstruoșităților cu formă de broască râioasă.

Gândindu-se la toate acestea, Carter se clătina în mijlocul escortei sale de coșmar, când sunetul oribil al unei trâmbițe demonice răsună brusc în imensitatea acelei săli slab luminate. De trei ori izbucni oribilul sunet și, când ecoul ultimei trâmbițări se pierdu într-un soi de râs batjocoritor, Randolph Carter observă că rămăsese singur. Ce vrajă îi răpise pe vampiri și pe nevolnicele lighioane ale nopții? Nu stătea în puterea lui să ghicească. Tot ce știa era că în acel moment rămăsese singur, și că oricare ar fi fost forțele perfide care îl pândeau, nevăzute, acestea nu aparțineau binecunoscutei lumi a viselor de pe Pământ. Un nou sunet răsună puternic dintr-un ungher îndepărtat al sălii. Era un sunet de trompetă, modulat după un ritm precis, întru totul deosebit de cele trei trâmbițări răgușite care îi împrăștiaseră numeroasa sa escortă. În acest cânt înăbușit răsună ecoul tuturor miracolelor și al melodiei visărilor diafane, fiecare straniu acord și fiecare cadență misterioasă a lui făcând să țâșnească viziuni exotice, de o frumusețe de neînchipuit. Arome de tămâie veniră să se alăture acestor note aurite și se ivi o lumină mare, a cărei culoare schimbătoare se supunea unui ciclu necunoscut spectrului solar și urma ritmul trompetelor, în oculte armonii simfonice. Torțe scânteiară în depărtare și duruitul unor tobe răsună foarte aproape, marcând o așteptare fremătătoare.

Din norii de tămâie și din aburii de ceață ce se ridicau, se iviră două coloane de giganti sclavi negri, înveșmântați în lungi bucăți de mătase iridiscentă, înfășurate peste coapse. Pe capetele lor erau fixate mari torțe de

metal strălucitor, semănând cu niște cărți. Aceste torțe răspândeau în spirale de fum parfumul unor rășini necunoscute. În mâna dreaptă, țineau baghete de cristal, ale căror capete erau sculptate în formă de himere, în timp ce în mâna stângă strângeau trompete de argint, lungi și subțiri, în care suflau pe rând.

Purtau brățări de aur la încheieturile mâinilor și la glezne, iar picioarele le erau legate între ele cu un lanț de aur, care îi obliga să pășească măsurat. Sărea în ochi faptul că erau negri adevărați, originari din lumea terestră a viselor, dar era mai puțin evident dacă ritualul și costumele lor erau terestre. Coloanele se opriră la zece picioare de Carter și toți negri duseră, simultan, trompetele la buzele subțiri. Sălbatic și extatic fu cântul ce urmă, dar încă mai sălbatic fu strigătul ce izbucni imediat după aceea din gâturile sumbre, strigăt a cărui stridentă părea a fi rezultatul unui straniu artificiu.

Între cele două coloane despărțite printr-un spațiu vast țâșni atunci o siluetă solitară, o siluetă înaltă și zveltă, având acel chip tânăr caracteristic faraonilor antici și purtând o rochie prismatică și o diademă de aur, ce părea să strălucească cu o lumină interioară. Această siluetă regală se apropie rapid de Carter. Ținuta sa mândră și trăsăturile elegante emanau acea putere de seducție a unui zeu întunecat și a unui înger căzut în păcat, iar pleoapele sale păreau să ascundă sclipirea șireată a unui caracter capricios. Această siluetă grăi și în vocea sa gravă se auzi muzica sălbatică a curenților din fluviul Lethe:

«Randolph Carter, spuse vocea, te-ai înfățișat dinaintea Marilor Strămoși, deși legea interzice tuturor muritorilor să îi vadă la chip. Gardienii au raportat acest lucru Celorlalți Zei, în timp ce mârâiau și se agitau fără noimă în sunetul flautelor subțiri în întunecatul vid suprem în care domnește sultanul demonic al cărui nume nicio gură nu se încumetă să îl rostească cu voce tare.

«Când Barzai Înțeleptul a escaladat Hatheg-Kla pentru a-i vedea pe Marii Strămoși dansând și urlând sub lumina Lunii, deasupra norilor, el nu se mai întoarse nicicând de acolo. Ceilalți Zei erau în preajmă și au făcut ce se cădea. Zenig d'Aphorat a încercat și el să ajungă la Kadath, cetatea necunoscută din nemărginirea fără viață, iar craniul său împodobește acum inelul de la degetul cel mic al celui al cărui nume nu e nevoie să-l rostesc acum. Din contră, tu, Randolph Carter, ai înfruntat toate primejdiile lumii terestre a viselor și arzi încă, mistuit de focul căutării. Tu nu ai venit aici mânat de curiozitate, ci ca unul care cere ceea ce i se cuvine, arătând tot

respectul ce li se cuvine indulgențelor zei ai Pământului. Acești zei ți-au interzis, totuși, accesul la miraculoasa cetate a soarelui apune la care ai visat atât și au făcut-o doar din pricina propriei lor lăcomii egoiste fiindcă, în realitate, au râvnit cu nesăț să se bucure doar ei de blândețea magică a ceea ce imaginația ta a modelat și au jurat ca din acea clipă doar acolo să-și găsească ei sălaș.

«Și-au părăsit castelul ce domină Kadath, pentru a merge să locuiască în cetatea ta miraculoasă. Cât e ziua de lungă, petrec în palatele sale de marmură, iar când soarele se duce la culcare, ies în grădinile parfumate pentru a contempla slava apusului sângerând deasupra templelor și colonadelor, a podurilor arcuite și a bazinelor de argint ale fântânilor arteziene, a străzilor largi mărginite de urne încărcate cu flori și a șirurilor strălucitoare de statui de fildeș. Când se lasă noaptea, se cațără prin rouă până pe înaltele terase și se așează acolo pe băncile de porfir sculptat, pentru a scruta bolta înstelată sau a se sprijini de balustradele albe și a privi spre nord, către orașul și pantele abrupte pe care palide luminițe gălbui se aprind una câte una la ferestrele mici ale vechilor cabane cu acoperișuri țuguiate.

«Zei au îndrăgit cetatea ta miraculoasă și s-au abătut de la menirea lor. Nu mai vor să știe de sălașurile din înalturile Pământului și din munții tinereții lor. Pământul nu mai are niciun zeu care să fie zeu adevărat și numai Ceilalți Zei mai au cu adevărat autoritate în Kadath. Marii Strămoși, buimăciți, se joacă foarte departe de aici, într-o vale aparținând propriei tale copilării. Ai visat prea bine, o, înțeleptule arhivisător, căci i-ai răpit pe zeii visului din lumea viziunilor tuturor oamenilor, pentru a-i aduce în cea care îți aparține în exclusivitate, și din nevinovatele reverii ale copilăriei tale ai plămădit o cetate mai încântătoare decât orice altă fantasmă ce a existat până la ea.

«Nu este deloc bine că zeii Pământului și-au părăsit jilțurile împărătești, lăsându-le în voia păianjenilor, pentru ca aceștia să-și țeară pânza peste ele, și că și-au abandonat împărățiile, lăsându-le în grija Celorlalți Zei, pentru ca aceștia să guverneze asupra lor potrivit legii lor sumbre. Pentru că le-ai deranjat, Randolph Carter, forțele din afară ar abate bucuroase haosul și toate ororile asupra ta, dacă nu ar ști că numai tu îi poți trimite pe zei înapoi în lumea lor. Nicio forță din lumea întunericului veșnic nu se poate aventura în acea lume a visului pe jumătate treaz ce este numai a ta și numai tu poți reuși, cu diplomatie, să-i alungi pe egoiștii Mari Strămoși din miraculoasa

cetate a soarelui apune și să-i faci să străbată crepusculul nordic pentru a se întoarce la această reședință care îi așteaptă în nemărginirea fără de viață, în cetatea necunoscută Kadath.

«De aceea, Randolph Carter, te cruț în numele Celorlalți Zei și te condamn să mă slujești. Te condamn să pornești în căutarea acelei cetăți a soarelui apune care îți aparține și să-i gonești de acolo pe zeii somnoroși și leneși, pe care îi așteaptă lumea viselor. Această fanfară de trompete celeste, aceste simboluri nemuritoare a căror strălucire îți ia ochii, acest mister a cărui explicație și semnificație te-au obsedat atât în răstimpurile de veghe, cât și în abisurile somnului și te-au torturat, trezindu-ți nostalgia amintirilor pierdute și regretul lucrurilor dispărute, nu sunt greu de găsit. Relicvele și simbolurile viziunilor tale miraculoase nu sunt greu de regăsit, căci ele nu sunt nimic altceva decât nestematul veșnic neschimbat în care scânteiază toate minunile, cristalizate, pentru a-ți lumina cărarea nopților tale. Privește! Nu dincolo de mări necunoscute trebuie să-ți continui căutarea, ci în adâncurile trecutului tău, care îți sunt bine cunoscute; întoarce-te spre straniile iluminări ale copilăriei și la viziunile inundate de soare și de vrajă pe care străvechile priveliști le trezeau în ochii tineri și larg deschiși.

«Află că miraculoasa ta cetate de aur și de marmură nu este altceva decât suma a tot ceea ce ai văzut și îndrăgit în tinerețe. În ea există slava acoperișurilor din Boston și a ferestrelor orientate spre vest, incendiate de soarele la apus, văzute dintr-o parte a colinei Beacon Hill; Commonul parfumat de flori și marele dom de pe deal, mulțimea dezordonată de acoperișuri țuguiate și de coșuri din valea violetă prin care curge leneș râul Charles, traversat de multe poduri. Tu ai văzut aceste locuri, Randolph Carter, atunci când doica te-a plimbat pentru prima oară într-un cărucior, într-o primăvară, și acestea vor fi ultimele locuri pe care le vei vedea cu ochii memoriei și ai iubirii. Printre ele este și anticul Salem împovărat de ani și fantomaticul Marblehead, arătându-și prăpăstiile stâncoase din secolele trecute, dar și slava turnurilor și a spirelor Salemului zărite de departe, profilate pe cerul soarelui la apus, începând de pe pășunile Marbleheadului și mergând până deasupra portului.

«În ea există și Providence, stranie și maiestuoasă pe cele șapte coline ale sale de deasupra portului azuriu. Providence cu terasele sale de gazon, ridicându-se până la înălțimea clopotnițelor și a citadelor aparținând unei antichități veșnic vii, dar și Newport, urcându-se asemeni unei pasarele ce

începe din dreptul aceluia dig de vis. În ea se înalță și Arkham, cu acoperișurile sale șubrede și acoperite de mușchi, cu câmpiile sale unduitoare și stâncoase și antediluvianul Kingsport, albit de ani, cu căminele sale înghesuite, cheiurile pustii, acoperișurile triunghiulare, cu miracolul înaltelor sale faleze și oceanul acoperit de o ceață lăptoasă, pe care se aud geamandurile scârțâind.

«Vâlceaua răcoroasă din Concord, străduțele pavate din Portsmouth, curbele crepusculare ale drumurilor de țară din New Hampshire, unde ulmii uriași ascund pe jumătate pereții albi ai fermelor și spiralele dărăpănate ale fântânilor. Depozitele de sare din Gloucester și sălciile agitate de vânt din Truro. Panorama unui oraș îndepărtat, clădit în pantă, și a celor două șiruri paralele de coline ce accentuează liniștea versanților stâncoși și a micilor vile acoperite de iederă, clădite la adăpostul pereților naturali din Rhode Island. Mirosul mării și mireasma câmpiei, parfumul pădurilor întunecate și voioșia grădinilor și livezilor în zori. Toate acestea, Randolph Carter, constituie cetatea ta, căci fac parte din ființa ta. Noua Anglie te-a purtat în brațe și a revărsat în sufletul tău un farmec nepieritor. Această frumusețe, modelată, cristalizată, șlefuită de ani și ani de amintiri și vise este esența însăși a viziunii miraculoaselor terase scăldate în lumina unui apus imperceptibil. Ajunge să regăsești cugetările și viziunile tinereții tale însetate de vise, pentru a descoperi acel parapet de marmură cu urne stranie și margini sculptate și pentru a coborî în sfârșit treptele mărginite de balustrade, până în cetatea cu piețe mari și cu fântâni prismatice.

«Privește! Dincolo de această fereastră strălucesc stelele nopții eterne. Ele scânteiază acum și deasupra acelor priveliști pe care le-ai cunoscut și îndrăgit. Ele le sorb farmecul, pentru a străluci mai frumoase ca oricând deasupra grădinilor din vis. Antares, de exemplu, licărește acum deasupra acoperișurilor din Tremont Street și ai putea să o vezi de la fereastra ta din Beacon Hill. Dincolo de aceste stele, se cască abisurile din care m-au trimis stăpânii mei absurzi. Și tu le-ai putea străbate într-o zi, dar, dacă ești înțelept, te vei feri să comiți o asemenea nebunie, căci doar unul singur dintre muritorii de rând ce au făcut această călătorie dus-întors s-a întors cu mintea întreagă din încheștarea cu ororile strivitoare și năprasnice din vid. Spaimele și blasfemiile își dispută spațiul, și cele mai slabe dintre ele sunt și cele mai încăpățânate; ai putut constata acest lucru din modul de acțiune al celor care te-au înhățat pentru a te aduce la mine, în vreme ce eu însumi nu doream deloc să te osândesc și, dimpotrivă; ți-aș fi acordat tot sprijinul de

multă vreme, dacă nu aş fi avut altele pe cap şi dacă nu aş fi fost convins că îţi vei croi drumul şi singur. Evită, aşadar, infernul exterior şi stabileşte-te în locurile liniştite şi senine ale tinereţii tale. Continuă să cauţi cetatea minunată şi alungă-i de acolo pe leneşii Mari Strămoşi, pentru a-i trimite cu diplomatie în acele locuri care au fost martore propriei lor tinereţi şi care aşteaptă cu nerăbdare revenirea lor.

«Calea pe care o vei urma de acum înainte, potrivit voinţei mele, este mult mai puţin anevoioasă decât cea a memoriei nesigure. Priveşte! Am pregătit un Shantak condus de un sclav, pe care l-am făcut invizibil, pentru pacea sufletului tău. Urcă pe Shantak şi fii gata de plecare! — Bine. Negrul Yogash te va ajuta să-ţi păstrezi echilibrul pe oribilul animal solzos. Îndreptaţi-vă spre acea stea foarte strălucitoare pe care o vezi chiar deasupra zenitului — este Vega — şi în două ore vei survola terasa cetăţii tale a soarelui apune. Mergi în direcţia acestei stele până când vei auzi un cântec îndepărtat în eter, dincolo de care îşi are ascunzişul nebunia, aşa că opreşte-ţi pasărea Shantak de cum vei auzi prima notă a acestei melodii fascinante. Întoarce-ţi atunci privirile spre Pământ, şi vei vedea strălucind pe acoperişul sacru al templului flăcările nemuritoare ale altarului din Ired-Naa. Acest templu se înalţă în a ta cetate a soarelui apune, aşa că îndreaptă-te spre el înainte de a te lăsa sedus de cântec şi a te pierde.

«Când vei ajunge în apropierea cetăţii, porneşte în căutarea înaltului parapet de unde contemplai odinioară splendoarea soarelui la asfinţit şi împunge-l pe Shantak până când îl vei face să urle. Marii Strămoşi ce stau tolăniţi pe terasele parfumate vor auzi şi vor înţelege ce înseamnă acest urlet; vor fi copleşiţi de un asemenea dor de casă, încât toate miracolele cetăţii tale nu îi vor putea consola de pierderea austerului castel Kadath şi a eternei diademe de stele care îl încoronează.

«Atunci, va fi nevoie să cobori cu pasărea Shantak în mijlocul lor şi să-i laşi să pipăie pasărea puturoasă cu cap de cal, vorbindu-le despre Kadath, cetatea necunoscută, pe care ai părăsit-o cu atât de puţin timp în urmă, amintindu-le cât de sumbre şi în acelaşi timp cât de frumoase sunt sălile sale imense, în care aveau odinioară obiceiul de a se hârjoni şi a se desfăta, încercându-şi în glumă puterile supranaturale. Pasărea Shantak le va vorbi la rândul său, în limba sa, dar nu va avea alte mijloace de convingere decât evocarea zilelor de odinioară.

«Vorbeşte-le fără încetare Marilor Strămoşi extaziaţi despre locuinţa şi tinereţea lor, până când, în sfârşit, vor începe să plângă şi îţi vor cere să le

arăți drumul de întoarcere, pe care ei l-au uitat. Te poți despărți atunci de Shantak, asmuțindu-l în cer cu strigătul de atac al speciei sale; auzind acest strigăt, Marii Strămoși se vor avânta în urmărirea josnicei păsări, străbătând, plini de o bucurie ancestrală, abisurile profunde ale spațiului spre turnurile și drumurile familiare lor ale cetății Kadath.

«Miraculoasa cetate a soarelui apune va fi atunci a ta pentru totdeauna, pentru ca tu să o îngrijești și să trăiești în ea pe vecie. Zeii Pământului vor guverna din nou visele oamenilor din reședința lor obișnuită. Pleacă acum — fereastra este deschisă și stelele te așteaptă afară. Pasărea Shantak a și început să găfâie și se schimonosește de nerăbdare. Pornește prin noapte spre Vega, dar întoarce-te din drum de îndată ce vei auzi melodia fascinantă și înșelătoare. Nu uita această recomandare, altfel tare mi-e teamă că ororile inimaginabile te vor târî în abisurile înspăimântătoare nebunii. Amintește-ți de Ceilalți Zei, care sunt atotputernici, absurzi și inexorabili și care se ascund în vidul exterior. Ei sunt într-adevăr zei din calea cărora este bine să te ferești.

«*Hei! Aa-Shanta'nygh!* Ești liber! Trimite-i pe zeii Pământului înapoi la reședința lor de deasupra cetății necunoscute Kadath și roagă-te spațiului să nu mă întâlnești niciodată într-una din celelalte o mie de forme sub care pot apare. Adio, Randolph Carter, și ia seama la cele ce ți-am spus, căci *eu sunt Nyarlathotep, Haosul Târâtor!*»

Gâfâind și simțind că se sufocă, Randolph Carter își luă zborul pe spatele hidoasei păsări Shantak spre recea lumină albastră a stelei boreale, Vega. Se întoarse pentru a mai privi o dată masa întunecată și turnurile învălmășite ale acestui coșmar de onix, în inima căruia strălucea încă singuratica și palida licărire a acelei ferestre deschise deasupra văzduhului și norilor lumii terestre a viselor. Orori mătăhăloase în formă de polipi se furișau prin întuneric, fără a le putea atinge, și numeroși lilieci băteau nevăzuți din aripi în jurul său, dar el se agăța cu înverșunare de coama nefirească a respingătoarei păsări cu cap de cal. În timp ce vânturile inferioare, eterne, urlau în întunericul și pustietatea ce se întind în afara cosmosului, stelele dansau ironic și, din când în când, păreau gata să se transforme în palide semne ale destinului, semne care ar fi putut să-l mire, dacă nu le-ar fi văzut și nu s-ar fi temut de ele odinioară, cu mult înainte.

O tăcere încărcată de presentimente se așternu deodată peste bolta înstelată și toți curenții de aer și toate ororile se retraseră din fața zorilor. Nebuloase aurii se revărsară în valuri tremurătoare, parcă puse cu mâna,

aureolate de o strălucire magică și, deodată, se înalță o vagă părere de cântec, o foarte îndepărtată melodie, ale cărei slabe acorduri zumzăitoare erau cu totul străine propriului nostru univers stelar. Când această muzică deveni mai clară, pasărea Shantak își ciuli urechile și se năpusti înainte, în timp ce Carter își încorda atenția pentru a surprinde fiecă acord miraculos. Era o cântare, dar o cântare ce nu țâșnea de pe buzele nimănui. Era cântecul nopții și al sferelor, un cântec deja vechi atunci când spațiul, Nyarlathotep și Ceilalți Zei au fost creați.

Pasărea Shantak zbură mai repede și călărețul său se concentra mai mult, îmbătat de miracolul țâșnit din abisurile stranii, învolburându-se în sferele de cristal ale lumii exterioare și magice. Carter își aminti atunci de avertismentul demonului, de sarcastica lui punere în gardă, dar era prea târziu. Demonicul emisar îi recomandase să se ferească de nebunia acestui cântec. Îi arătase calea de a se salva și drumul spre cetatea miraculoasă doar pentru a-și bate joc de el; doar pentru a-l lua în zeflema îi dezvăluise întunecatul mesager taina acelor zei trândavi, pe care el i-ar fi putut trimite acasă cu ușurință, oricând ar fi dorit. Singurele daruri pe care i le făcuse Nyarlathotep arogantului călător erau însă nebunia și sălbatica răzbunare a vidului. Carter încercă disperat să-l facă pe respingătorul său armăsar să se întoarcă, dar pasărea Shantak rânji și își iuți cursa sa impetuoasă, bătând din marile sale aripi lunecoase cu o bucurie răutăcioasă, și se îndreptă direct spre acele abisuri interzise, până la care niciun vis nu a ajuns vreodată, spre Abisul Suprem al lui Azathoth, sultanul demonilor, cel al cărui nume nicio gură nu îndrăznește să-l rostească cu voce tare.

Ascultând și supunându-se orbește ordinelor emisarului Celorlalți Zei, infernala pasăre se năpusti mereu înainte, prin mulțimea de animale de pradă și de jivine diforme ce se ascund în beznă și în vid, ceată de entități care plutesc la voia întâmplării, orbecăie și zgârie, larve abjecte ale Celorlalți Zei care, ca și aceștia, sunt oarbe și fără minte, dar stăpânite de pofta stranii.

Ferm și inflexibil, ricanând vesel în ritmul cântecului nopții și al sferelor, care în prezent se transformase într-un râs isteric, oribilul armăsar solzos îl ducea mereu mai departe pe călărețul lipsit de apărare. Cu o viteză nebună, depășiră ultimul cerc și traversară abisurile cele mai adânci, lăsând în urma lor stelele și împărăția materiei, și se prăvăliră asemeni unor meteoriți prin spațiul inform, spre grotele întunecate și de neînchipuit care se cascadează dincolo de timp, în care voracele Azathoth se ghiftuiește în sunetul bătăilor

surde și fără de noimă ale unor tobe cumplite și al încetelor lamentații monotone ale unor flaute execrabile.

Înainte, mereu înainte, prin abisurile care urlau și trosneau, pline de fiare obscure — când brusc Randolph Carter, osânditul, fu cuprins de gânduri și imagini încurajatoare. Nyarlathotep își explicase mult prea bine răzbunarea și batjocura și făcuse să se trezească în sufletul lui amintirea a ceea ce nicio spaimă nu putea șterge complet: Casa — Noua Anglie — Beacon Hill — lumea treziei!

«Află că miraculoasa ta cetate de aur și marmură nu este decât suma a ceea ce ai îndrăgit în tinerețe... În ea există slava acoperișurilor din Boston și a ferestrelor orientate spre vest, incendiate de soarele la apus, văzute dintr-o parte a colinei Beacon Hill; Commonul parfumat de flori și marele dom de pe deal, mulțimea dezordonată de acoperișuri țuguiate și de coșuri din valea violetă prin care curge leneș râul Charles, traversat de multe poduri... Această frumusețe, modelată, cristalizată, șlefuită de ani și ani de amintiri și vise este esența însăși a viziunii miraculoaselor terase scăldate în lumina unui apus imperceptibil. Ajunge să regăsești cugetările și viziunile tinereții tale însetate de vise, pentru a descoperi acel parapet de marmură cu urne stranii și margini sculptate și pentru a coborî în sfârșit treptele mărginite de balustrade, până în cetatea cu piețe mari și cu fântâni prismatice.»

Înainte — mereu înainte — prăvălindu-se vertiginos spre sentința supremă, străbătând bezna în care tentacule oarbe se întind spre tine, în care râuri vâscoase se ciocnesc unul de altul și în care fiare fără nume rânjesc, rânjesc într-una. Dar gândurile și imaginile dătătoare de speranța puseseră stăpânire pe el și Randolph Carter știa acum că visa, că nu făcea nimic altceva decât să viseze și că undeva, în planul cel mai din spate, existau încă lumea treziei și cetatea copilăriei sale. Amintirea cuvintelor lui Nyarlathotep îl străfulgera: «ajunge să regăsești cugetările și viziunile tinereții tale însetate de vise». Să se întoarcă, să se întoarcă! Beznă peste tot! dar Randolph Carter putea să se întoarcă.

Randolph Carter se putea mișca și se putea întoarce din străfundurile acestui coșmar involburat, care îi încătușase simțurile. Putea să se miște și, dacă voia, să sară de pe demonicul Shantak care, ascultând de porunca lui Nyarlathotep, îl purta spre osândă, fără a-i da posibilitatea de a se apăra. Putea să sară de pe el și să înfrunte aceste adâncuri ale nopții ce se căscau nesfârșite sub el, aceste adâncuri ale spaimei a căror oroare nu putea totuși

depăși sentința nerostită ce se ascundea în inima întunericului nesfârșit. Putea să se miște, să se întoarcă și să sară, putea — o dorea — o dorea.

Visătorul osândit, gata să riște totul, sări de pe enorma abjecție cu cap de cal și se prăbuși în vidul nesfârșit, pregătit să înfrunte întunericul cu gheare. Veșniciei se rotiră, universuri muriră și se renăscură, stele se preschimbară în nebuloase, nebuloase în stele, iar Randolph Carter continuă să se prăbușească în vidul infinit, străbătând tenebrele însuflețite.

În mersul lent și târător al veșniciei, ultimul ciclu al cosmosului însuși se desprinsese sub forma unui alt avatar trecător și toate lucrurile redeveniră ceea ce fuseseră cu nenumărate perioade *kalpas* înainte. Materia și lumina se născură din nou, așa cum le cunoscuse spațiul odinioară; cometele, sorii și planetele se avântară, strălucitoare, în valurile vieții, fără ca nimic din cele ce ar fi putut spune că ele existaseră și dispăruseră iar și iară, fără început și fără sfârșit, să fi supraviețuit.

Apăru din nou un firmament, apăru din nou vântul și licărirea unei lumini purpurii în ochii celui scufundat în somn, care continua să se prăbușească. Apărură zeii, prezențele și dorințele; apăru frumosul și urâtul, dar și râsul nopții vorace, căreia îi fusese smulsă prada, din cauză că viziunile și cugetările din copilărie ale unui visător supraviețuiseră la cursul ultimului ciclu necunoscut. *Acum, pentru a întruchipa și a justifica toate acestea, o lume a treziei și o veche cetate îndrăgită existau din nou.* S'ugak, gazul violet, arătase drumul ce duce în afara vidului și Nodens eternul își șoptise sfaturile, din străfunduri inimaginabile.

Stelele dispărură în zori și umbrele explodară în fântâni de auriu, de carmin și purpurii, în vreme ce visătorul continua să cadă. În clipa în care primele raze de lumină alungau demonii, urlete sfâșiară eterul și străvechiul Nodens, albit de ani, scoase un urlat triumfător atunci când Nyarlathotep, foarte aproape de prada sa, se opri, descumpănit de apariția unei raze de lumină, ce transformă într-un nor de praf cenușiu oribilele sale trupuri informe, pe care le asmuțise în urmărirea lui Carter. Acesta din urmă coborâse, în sfârșit, scara largă de marmură ce ducea în miraculoasa sa cetate căci, de fapt, revenise în frumosul ținut al Noii Anglii, țara sa.

Acordurile vocale și miriadele de sunete ale dimineții, razele puternice și strălucitoare ale soarelui ce răsărea, reflectate în ferestrele purpurii ale marelui dom auriu de pe State House îl treziră brusc pe Randolph Carter, care sări din pat, țipând. Cântecul păsărilor se înălța din grădini tănuite și parfumul strugurilor copti se răspândea dinspre umbrarul de viță de vie

plantată de bunicul său. Frumusețea și lumina se răspândiră în încăpere, făcând să strălucească placa de marmură de deasupra căminului, scoțând în evidență cornișa sculptată și trezind parcă la viața figurile grotești ale tapetului, în timp ce un motan cu blană neagră și lucioasă se arcuia căscând, tulburat de strigătul stăpânului său dintr-un somn care-l purtase dincolo de Pământ. Câteva veșnicii mai departe, dincolo de Poarta Somnului Profund, de Pădurea Fermecată, de pământul grădinilor, de marea Cereneriană și de frontierele crepuscularului Inquanok, Nyarlathotep, Haosul Târâtor, trona amenințător în castelul de onix din inima nemărginirii fără de viață, înălțat deasupra cetății necunoscute Kadath, și îi ocăra cu nerușinare pe blajinii zei ai Pământului, pe care îi smulsese cu furie din toiul desfătărilor din palatele parfumate ale miraculoasei cetăți a soarelui apune.

Table of Contents

[PREFATĂ](#)

[UN EXILAT ÎN TIMP](#)

[PARTEA ÎNTÂI](#)

[DEPOZIȚIA LUI RANDOLPH CARTER](#)

[PARTEA A DOUA](#)

[CHEIA DE ARGINT](#)

[PARTEA A TREIA](#)

[DINCOLO DE POARTA CHEII DE ARGINT](#)

[PARTEA A PATRA](#)

[ÎN CĂUTAREA CETĂȚII KADATH](#)